

Univerzita Karlova v Praze

Právnická fakulta

Mgr. Jan Kelman

Obchodní tajemství a jeho soukromoprávní ochrana

Rigorózní práce

Konzultant rigorózní práce: JUDr. Daniel Patěk, Ph.D.

Katedra: Obchodního práva

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 31. 08. 2012

Prohlašuji, že jsem předkládanou rigorózní práci vypracoval samostatně za použití zdrojů a literatury v ní uvedených.

V Praze dne :

Mgr. Jan Kelman

Poděkování

Děkuji tímto konzultantovi mé rigorózní práce, JUDr. Danielu Patěkovi, Ph.D., za vstřícný přístup a pomoc při zpracování tohoto textu.

Mgr. Jan Kelman

Obsah

Úvod.....	4
Část první: Právní úprava obchodního tajemství v České republice	7
1. Historie obchodního tajemství.....	7
1.1. Obchodní tajemství a římské právo.....	7
1.2. Obchodní tajemství na našem území.....	8
2. Mezinárodní aspekt v ochraně obchodního tajemství	12
2.1. Pařížská úmluva na ochranu průmyslového vlastnictví.....	13
2.2. Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví - TRIPS	14
3. Evropské právo a obchodní tajemství.....	15
3.1. Směrnice č. 2004/48/ES, o dodržování práv duševního vlastnictví.....	16
3.1.1. Průmyslové vlastnictví - jeho pojetí ve vztahu k zákonu o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví a obchodnímu tajemství, jakožto předmětu průmyslového vlastnictví.....	17
3.2. Nařízení Komise (ES) č. 772/2004 o použití čl. 81 odst. 3 Smlouvy na určité kategorie dohod o převodu technologií	20
4. Pojem „obchodní tajemství“, jeho definice, jednotlivé definiční znaky	22
4.1. Skutečnosti obchodní, výrobní či technické povahy související s podnikem ..	25
4.1.1. Souvislost skutečnosti s podnikem.....	25
4.1.2. Povaha skutečností – obchodní, výrobní, technická	26
4.2. Skutečnosti mající alespoň potenciální materiální či nemateriální hodnotu	28
4.3. Skutečnosti v obchodních kruzích běžně nedostupné	30
4.4. Skutečnosti určené k utajení.....	32
4.4.1. Vůle podnikatele utajit skutečnosti	32
4.4.2. Odpovídající způsob, kterým podnikatel utajení zajišťuje.....	33
4.5. Doba trvání obchodního tajemství – jeho vznik a zánik	33
5. Obchodního tajemství a jiné skutečnosti	35
5.1. Obchodní tajemství a know-how	35
5.2. Obchodního tajemství a důvěrné informace podle § 271 ObchZ	38
6. Nakládání s obchodním tajemstvím	39
6.1. Převod obchodního tajemství.....	40
6.1.1. Převod obchodního tajemství společně s podnikem	40
6.1.2. Převod samostatného obchodního tajemství (svolení k užití, licenční smlouva)	41
6.2. Obchodní tajemství jako nepeněžitý vklad	43
7. Ochrana obchodního tajemství podle obchodního zákoníku.....	45
7.1. Ochrana obchodního tajemství podle ustanovení § 20 ObchZ	45
7.2. Ochrana obchodního tajemství podle ustanovení § 51 ObchZ	46
7.2.1. Sdělení, zpřístupnění nebo využití obchodního tajemství.....	46
7.2.2. Požadavek neoprávněnosti	47
7.2.3. Využitelnost v soutěži	47

7.2.4.	Způsob nabytí vědomostí o obchodním tajemství	48
7.3.	Ochrana obchodního tajemství vs. právo akcionáře a společníka na informace	49
8.	Jednotlivé právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži	53
8.1.	Zdržení se nekalosoutěžního jednání	54
8.2.	Odstranění nekalosoutěžního stavu.....	55
8.3.	Přiměřené zadostiučinění	57
8.3.1.	Nemateriální podoba přiměřeného zadostiučinění.....	59
8.3.2.	Materiální podoba přiměřeného zadostiučinění	59
8.4.	Náhrada škody.....	60
8.4.1.	Předpoklady odpovědnosti za škodu.....	61
8.4.2.	Objektivní princip odpovědnosti za škodu.....	61
8.4.3.	Způsob a rozsah náhrady škody	62
8.4.4.	Možnost výpočtu výše náhrady škody s využitím metody stanovení licenčního poplatku v českém a německém právním řádu	65
8.5.	Vydání bezdůvodného obohacení	68
8.6.	Uveřejnění rozsudku	70
8.7.	Určovací žaloba podle § 80 písm. c) OSŘ	72
8.8.	Předběžné opatření	72
9.	„Nové“ ustanovení § 55 obchodního zákoníku	75
10.	Legitimace ve sporech z obchodního tajemství.....	77
10.1.	Aktivně legitimované osoby	77
10.2.	Pasivně legitimované osoby	80
10.3.	Osoby pomocné ve vztahu ke skutkové podstatě porušení obchodního tajemství.....	81
11.	Obchodní tajemství v občanském soudním řízení.....	82
11.1.	Obchodní tajemství a dokazování	82
11.2.	Vyloučení veřejnosti při jednání	84
11.3.	Nahlížení do spisu	84
11.4.	Věcná příslušnost soudu ve věcech porušení obchodního tajemství.....	85
11.5.	Zákaz kumulace žalob a tzv. vedlejší účastenství	86
12.	Prostředky právní ochrany obchodního tajemství obsažené v občanském zákoníku	89
12.1.	Předběžný zákaz zásahu do pokojného stavu.....	89
12.2.	Svépomoc	91
12.3.	Nutná obrana	92
13.	Právní úprava obchodního tajemství v zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. 93	
	Část druhá: Právní úprava obchodního tajemství ve Spolkové republice Německo	97
14.	Pojem a definice obchodního tajemství v německém právním řádu	97
14.1.	Pojem „obchodní tajemství“	97
14.2.	Definice obchodního tajemství.....	98
14.3.	Jednotlivé definiční znaky definice obchodního tajemství	99

14.3.1.	Omezený okruh obeznámených osob.....	99
14.3.2.	Souvislost s podnikáním	100
14.3.3.	Obecná známost	101
14.3.4.	Označení skutečnosti za určenou k utajení	102
14.3.5.	Hospodářský zájem podnikatele	103
14.4.	Porovnání české a německé definice obchodního tajemství	103
15.	Obchodní tajemství ve vybraných oblastech německého právního řádu	105
15.1.	Ústavněprávní základy obchodního tajemství.....	105
15.2.	Soutěžní právo a obchodní tajemství.....	106
15.2.1.	Vyzrazení obchodního tajemství podle ustanovení § 17 UWG.....	106
15.2.2.	Zneužití předloh podle ustanovení § 18 UWG	110
15.2.3.	Navádění podle ustanovení § 19 UWG.....	111
15.3.	Generální klauzule UWG – jako doplňková ochrana obchodního tajemství	111
16.	Právo obchodních společností a obchodní tajemství.....	113
16.1.	Akciová společnost včetně porovnání české a německé právní úpravy práva akcionáře na informace	113
16.2.	Společnost s ručením omezeným včetně porovnání české a německé právní úpravy práva společníka na informace	120
17.	Obchodní tajemství a německý obchodní zákoník – porovnání české a německé právní úpravy povinnosti obchodního zástupce zachovávat mlčenlivost - zejména po skončení smluvního vztahu.....	122
18.	Občanskoprávní nároky.....	127
18.1.	Náhrada škody při porušení povinnosti podle ustanovení § 280 BGB	127
18.2.	Předšmluvní odpovědnost (culpa in contrahendo)	128
18.3.	Povinnost k náhradě škody podle ustanovení § 823 BGB	129
18.4.	Úmyslné způsobení škody v rozporu s dobrými mravy podle ustanovení § 826 BGB	130
18.5.	Nárok na odstranění závadného stavu (újmy) a zdržení se jednání podle ustanovení § 1004 BGB	130
19.	Procesněprávní prostředky ochrany obchodního tajemství.....	131
19.1.	Předběžné opatření	131
19.2.	Princip veřejnosti jednání	133
19.2.1.	Vyloučení veřejnosti	134
	Závěr	136
	Seznam použitých zkratk	146
	Použitá literatura	148
	Summary	162

Úvod

V současné době, kdy se neustále rozvíjí hospodářská soutěž včetně jejích negativních aspektů, roste konkurence na trhu, mění se soutěžní metody a fakticky i celá kultura podnikání, získává účinná ochrana skutečností (znalosti), které se podnikatel snaží udržet v tajnosti, stále častěji zásadní význam, neboť právě tyto skutečnosti představují významnou část provozního kapitálu podniku. Idea rostoucí úlohy znalostí je zmiňována např. již v knize Druckera,¹ který je považován za zakladatele moderního managementu. Ve svých knihách uvádí, že v dnešní době „znalosti“ ztrácejí svůj původní význam hodnoty jako půda, práce či kapitál. Naopak roste hodnota těch podniků (odvětví podnikání), které dokáží produkovat znalosti, zacházet s nimi a úspěšně je aplikovat.² Za zdroje růstu lze tak považovat inovaci a tvořivost. Tato skutečnost s sebou přináší pro podnikatele nemalé starosti s tím, jak zajistit, aby tyto znalosti udržel v tajnosti, neboť ty si svou hodnotu zachovávají pouze po tu dobu, dokud zaručují podnikateli určitou výhodu – „předstih“ v hospodářské soutěži, resp. do té doby, dokud jsou tyto skutečnosti neznámé pro konkurenty podnikatele. Vzhledem k výše uvedenému se do popředí zájmu každého podnikatele dostává ochrana jeho „know-how“ a skutečností tvořících obchodních tajemství. Pro tyto účely zakotvil zákonodárce v právním řádu instituty, které mají poskytnout skutečnostem tvořícím obchodní tajemství ochranu. Nicméně tyto instituty nemohou zaručit skutečnostem ochranu neomezenou (a ani to tak zákonodárce nezamýšlel), a to zejména s ohledem na zachování fungující hospodářské soutěže.

V kontextu s výše uvedeným bylo jako téma této práce a zároveň předmět zkoumání zvoleno obchodní tajemství a jeho soukromoprávní ochrana v rámci zákonné právní úpravy. Konkrétně je pojednáno o úpravě obsažené v oblasti obchodního a občanského práva. Cílem této práce je nejen shrnout a zevšeobecnit dosavadní poznatky o

¹ Peter Ferdinand Drucker byl profesorem sociálních věd a managementu na Claremont Graduate University, americký teoretik a filosof managementu, ekonom a autor související literatury. Platí za zakladatele moderního managementu.

² Např. DRUCKER, P., F. *Postkapitalistická společnost*. Vyd. 1. Praha: Management Press, 1993. Str. 11 a násl.; DRUCKER, P., F. *To nejdůležitější z Druckera v jednom svazku*. Vyd. 1. Praha: Management Press, 2002, str. 254 a násl.; DRUCKER, P., F. The new society of organizations, *HARVARD BUSINESS REVIEW*, September-October 1992, str. 95 a násl., dostupné na [www](http://www.wiki.dbast.com/images/f/fd/New_society_organizations_-_drucker.pdf):

http://www.wiki.dbast.com/images/f/fd/New_society_organizations_-_drucker.pdf, stav ke dni 22. 07. 2012.

obchodním tajemství v České republice a porovnat některé její aspekty s obdobnou právní úpravou ve Spolkové republice Německo, ale též podat komplexní pohled na tento institut, postihnout podstatu některých problémů a pokusit se navrhnout cesty k jejich řešení. V této snaze by měl být nápomocen srovnávací přístup, který byl zvolen s ohledem na skutečnost, že problematika obchodního tajemství se neomezuje pouze na území České republiky, a též historická blízkost srovnávaných právních řádů, která dává možnost úpravu obchodního tajemství lépe (transparentněji) porovnat a porozumět případným odlišnostem. Při psaní této práce byla využita též česká a německá judikatura, která je v jednotlivých kapitolách práce řádně citována. Zvolenému cíli odpovídá též systematika předkládané práce, která je rozdělena do dvou hlavních částí a dále pak do jednotlivých kapitol a podkapitol.

První část práce se věnuje právní úpravě obchodního tajemství v České republice a dělí se do třinácti kapitol. V kapitole první je popsána historie institutu obchodního tajemství, konkrétně je výklad zaměřen zejména na období, kdy bylo obchodní tajemství upraveno na území Československé republiky zákonem č. 111/1927 Sb. z. a n., proti nekalé soutěži. V následujících dvou kapitolách je pojednáno o úloze mezinárodního a evropského práva při ochraně obchodního tajemství, neboť právě harmonizací na mezinárodní a evropské úrovni je v posledních letech čím dál více určován charakter právních řádů národních, český a německý nevyjímaje. Kapitola čtvrtá se věnuje samotnému pojmu „obchodní tajemství“, resp. jeho definici a jednotlivým definičním znakům, tak jak jej v současné době užívá český právní řád. V úvodu této kapitoly je též poskytnut stručný přehled toho, jak je obchodní tajemství definováno ve vybraných státech. V následující kapitole je obchodní tajemství porovnáno se skutečnostmi, které jsou svou povahou obchodnímu tajemství blízké nebo s obchodním tajemstvím úzce souvisí. Konkrétně se jedná o know-how a důvěrné informace podle ustanovení § 271 ObchZ. Další výklad je věnován otázce nakládání s obchodním tajemstvím, jeho možnému převodu, a to jak současně s podnikem, tak též samostatně. Od kapitoly sedmé až po kapitolu dvanáctou je předmětem práce soukromoprávní ochrana obchodního tajemství, a to podle obchodního i občanského (hmotného i procesního) práva. Jsou rozebrány konkrétní právní prostředky ochrany, které české soukromé právo nabízí. Jedná se jak o hmotněprávní nástroje v podobě

právních nároků i procesněprávní instituty, tedy souhrnně o prostředky, které by měly zajišťovat co nejlepší vymahatelnost práv plynoucích z obchodního tajemství zejména jejich majitelům. Jedna z těchto kapitol je věnována částečně nepřehledné problematice aktivní a pasivní legitimace ve sporech z obchodního tajemství. V rámci osmé kapitoly je pojednáno o objektivní metodě výpočtu výše náhrady škody za pomoci fikce licenčního poplatku tak, jak ji upravuje německé právo ve vztahu k obchodnímu tajemství a o jejím eventuelním využití v rámci české právní úpravy. Kapitola poslední je věnována výkladu o právní úpravě obchodního tajemství obsažené v rámci nového občanskoprávního kodexu, zákoně č. 89/2012 Sb. občanský zákoník, který nabude účinnosti k 01. 01. 2014. Tato úprava je porovnána s úpravou současnou.

Druhá část této práce je věnována právní úpravě obchodního tajemství ve Spolkové republice Německo a je rozdělena do dalších šesti kapitol, které tematicky odpovídají příslušným kapitolám, resp. podkapitolám, první části této práce. Taktéž v této části je pojednáno o soukromoprávní zákonné úpravě obchodního tajemství, která postihuje ty nejdůležitější aspekty právní úpravy obchodního tajemství a jeho ochrany. Kapitola čtrnáctá pojednává o pojmu obchodní tajemství, tak jak jej chápe německé právo, jeho definici a jednotlivých definičních znacích. V rámci čtrnácté kapitoly je též porovnána česká a německá definice obchodního tajemství. Dále je popsáno obchodní tajemství ve vybraných oblastech německého právního řádu, zejména pak v oblasti práva soutěžního. Navazuje kapitola šestnáctá, která podává výklad o obchodním tajemství v německém právu obchodních společností, a to včetně porovnání české a německé právní úpravy práva společníka a akcionáře na informace, které jsou předmětem obchodního tajemství dané kapitálové společnosti. I kapitola sedmnáctá se zabývá úpravou obchodněprávní, když porovnáva českou a německou právní úpravu povinnosti obchodního zástupce zachovávat mlčenlivost, a to zejména po skončení smluvního vztahu. Osmnáctá a devatenáctá kapitola uzavírají část druhou této práce výkladem o občanskoprávních nárocích a procesněprávních prostředcích ochrany obchodního tajemství.

Na základě níže uvedeného výkladu si bude možné též udělat závěr, zda je stále aktuální latinské úsloví „*Silentium est aureum*“.

Část první: Právní úprava obchodního tajemství v České republice

1. Historie obchodního tajemství

Jako tzv. prolegomena, tedy vstupní partie, byla pro tuto práci zvolena otázka historie obchodního tajemství, a to konkrétně jeho kořeny v právu římském jakožto právu, jenž položilo kořeny moderního práva soukromého a mělo výrazný vliv na formování kontinentálního právního systému. Dále je pojednáno o historii obchodního tajemství na našem území, neboť je pro lepší pochopení předmětného tématu nezbytné seznámit se nejen s právní úpravou současnou, ale též s úpravou, která jí na našem území myšlenkově předcházela. Následující výklad navíc v některých otázkách na tuto prvorepublikovou úpravu navazuje či odkazuje.

1.1. Obchodní tajemství a římské právo

Obchodní tajemství je podle mnohých názorů jednou z nejstarších, ne-li vůbec nejstarší formou duševního vlastnictví. Podle jedné z teorií můžeme počátky obchodního tajemství nalézt již v římském právu, konkrétně pak v institutu, který se nazýval „*actio servi corrupti*“.³ Tento názor publikoval v roce 1929 Schiller⁴ ve svém článku *Trade Secrets and the Roman Law; the Actio Servi Corrupti*.⁵ Při své hypotéze vycházel z toho, že římský vlastník „ochranné známky“ nebo firemního jména byl zákonně chráněn proti jejich nekalému užití (zneužití) jiným soutěžitelem, a to právě prostřednictvím „*actio servi corrupti*“ (žaloba na „zkažení“ otroka). Tento institut římského práva tak byl podle Schillera využíván římskými právníky jako soukromoprávní ochrana proti „nekalosoutěžnímu“ jednání. Takové jednání mohlo spočívat např. v uplácení či násilném působení na otroka „soutěžitele“ (obchodníka, řemeslníka), s cílem získat

³ *Servi corrupti* - zkažení otroka- spočívalo zaprvé v podpoře otroka na útěku (dalším působení na něj), zadruhé pak ve spáchání deliktu nebo nebezpečných činů, kterými došlo ke smrti anebo poškození osoby. Vlastníku otroka náležela v těchto případech žaloba „*actio servi corrupti*“ na dvojnásobek hodnoty škody (*duplum*).

⁴ Abraham Arthur Schiller (1902-1977) - profesor práva na Columbijské univerzitě od roku 1928 až do své smrti. Profesně se specializoval na římské a africké právo, jakož i na právo rozvojových zemí a vojenské právo.

⁵ SCHILLER, A., A., *Trade Secrets and the Roman Law: The Actio Servi Corrupti*, 30 COLUM. L. REV. 837 (1930) [hereinafter *Secrets*]; now in A. ARTHUR SCHILLER, AN AMERICAN EXPERIENCE IN ROMAN LAW I (1971).

důvěrné informace tvořící obchodní tajemství. Vlastníku otroka náležela v těchto případech žaloba „*actio servi corrupti*“ na dvojnásobek hodnoty škody (*duplum*).

Proti tomuto názoru se postavil v článku „*Trade Secrets and Roman Law: The Myth Exploded*“⁶ jeho autor Watson, který je toho názoru, že se Schiller ohledně využívání „*actio servi corrupti*“ mylí. Watson je přesvědčen, že tento institut sice mohl být způsobitelný a tudíž teoreticky použitelný k ochraně obchodního tajemství a obdobných obchodních zájmů, ale rozhodně to nebylo jeho primárním účelem. Spíše mohlo jít o jakýsi vedlejší produkt, neboť přesně totéž, co tvrdí Schiller ve svém článku, by bylo možno říci o mnoha dalších soukromoprávních prostředcích určených např. k ochraně proti krádeži či škodě na majetku. Navíc nemáme sebemenší důkaz, že by bylo užíváno „*actio servi corrupti*“ v kontextu ochrany obchodního tajemství, a tak podle autora není možné spatřovat v tomto institutu římského práva předobraz ochrany obchodního tajemství tak, jak ji vnímáme v současné době.

1.2. Obchodní tajemství na našem území

Pokud budeme na institut obchodního tajemství nahlížet z historického hlediska, zjistíme, že poprvé byl na našem území upraven v předválečném zákoně č. 111/1927 Sb. z. a n., zákon proti nekalé soutěži. Nabízí se tedy otázka, jak byla oblast obchodního tajemství upravena do doby přijetí tohoto zákona. Odpověď nalezneme v článku Havlína, kde se uvádí, že „*do přijetí zákona č. 111/1927 Sb. z. a n., proti nekalé soutěži, byla oblast hospodářské soutěže až na určité výjimky ponechána plně v režii jednotlivých hospodářských subjektů. Existovala tak v podstatě volná hospodářská soutěž, která podléhala obecným soukromoprávním předpisům*“.⁷ S rozvojem svobody podnikání rostla však i nekalá soutěž a též potřeba její právní regulace. Zákonná úprava věnující se boji s nekalou soutěží vznikala složitě a dlouho. První osnova zákona proti nekalé soutěži se objevila až v roce 1923 a jejím základem byla výlučná generální klauzule, která zněla: „*Kdo za účelem hospodářské soutěže jedná způsobem, přičícím se dobrým mravům, nese toho důsledky po rozumu tohoto zákona.*“ Skutečnost, zda se

⁶ WATSON, A., *Trade Secrets and Roman Law: The Myth Exploded* (1996). Scholarly Works. Paper 476. Dostupný z: http://digitalcommons.law.uga.edu/fac_artchop/476.

⁷ HAVLÍN, M., Historický vývoj právní úpravy nekalé soutěže, *Právník*, 9/1996 str. 822, dostupný v ASPI pod ASPI ID: LIT6627CZ.

určité jednání příčí dobrým mravům, měl posoudit sbor znalců na základě okolností toho kterého případu. Takovéto znalecké sbory pak měly být zřízeny při obchodních a živnostenských komorách. Ač byla osnova tohoto zákona shledávána jako pokroková a demokratická, byla zamítnuta zejména z důvodu přílišné pružnosti výlučné generální klauzule.

Druhá osnova, jež byla vypracována na základě rozsáhlých expertíz, byla principiálně přizpůsobena zákonům z okolních zemí, především pak zákonu rakouskému a německému. Zákon byl založen na smíšeném principu, tzn. kasuistickém přístupu s podpůrnou rolí generální klauzule. Návrh zákona nabyt účinnosti dne 28. 01. 1928 a dále byl znám jako zákon č. 111/1927 Sb. z. a n., proti nekalé soutěži, který byl přijat s cílem zajistit a posílit poctivost a důvěru v hospodářském styku.

V ustanovení § 13 z.p.n.s. byla zakotvena soukromoprávní úprava ochrany obchodního tajemství, konkrétně se tato skutková podstata jmenovala „porušování a využívání obchodních a výrobních tajemství“ a doplňovala generální klauzuli obsaženou v ustanovení § 1 z.p.n.s. Tato skutková podstata nemohla v osnově zákona chybět, neboť právě jednání spočívající v porušování a využívání obchodních a výrobních tajemství byla jedním z nejčastějších prostředků, jimiž se nekalá konkurence snažila přisvojit si ovoce námahy a nákladných obětí druhého podniku, a tak jej zbavit přednosti v soutěžních stycích.⁸ Ustanovení § 13 z.p.n.s., které mělo znemožnit nekalosoutěžní jednání spočívající v porušování a využívání obchodních a výrobních tajemství, po notných rozpravách v Národním shromáždění republiky Československé, znělo následovně:

(1) Kdo jako zaměstnanec nebo učeň za trvání zaměstnaneckého nebo učňovského poměru jiné osobě neoprávněně sdělí nebo učiní přístupným obchodní nebo výrobní tajemství, jež mu v důsledku jeho poměru v podniku buď bylo svěřeno nebo stalo se

⁸ Důvodová zpráva k zákonu č. 111/1927 Sb. z. a n. dostupná v digitální knihovně PSP ČR na: http://www.psp.cz/eknih/1925ns/ps/tisky/t0255_01.htm. Stav ke dni 12. 07. 2012.

jinak přístupným a jehož může být použito za účelem soutěže, může být žalován, aby se zdržel takového jednání.

(2) Stejnou žalobou může být nastupováno proti tomu, kdo neoprávněně za účelem soutěže jinému sdělí nebo ve vlastním nebo cizím podniku užije obchodního nebo výrobního tajemství, jehož znalosti nabyt:

a) vlastním nebo cizím jednáním přičícím se zákonu nebo dobrým mravům, zejména vlastní nebo cizí výzvědou, nebo

b) jako tajemství jemu zvláště svěřeného, zejména z technických předloh a návodů, z výkresů, modelů, šablon, stříhů, receptů, štočeků, vzorků a vzorkovnic, ze seznamu zákazníků a pramenů nákupních, nebo

c) u výkonu funkce, k níž byl soudem nebo veřejným orgánem povolán.

(3) Tyto předpisy se nevztahují na používání znalostí a zručností, kterých zaměstnanec nebo učeň nabyli v pravidelném postupu své činnosti s vůlí zaměstnavatele v jeho podniku konané.

(4) Věděl-li jednající nebo musil-li vědět, že tajemství může být použito za účelem soutěže, může být žalován i o náhradu škody.

V důvodové zprávě k tomuto zákonu se dočteme, že zevrubnější definici pojmu obchodní a výrobní tajemství nelze podat, jelikož jde o otázku faktickou, která bude v různých podnicích různě řešena a též podléhá neustálým změnám v čase. Definice jako taková by tedy nebyla dostatečně pružná a ani výstižná, a proto se ponechá řešení této otázky soudům, které mohou k odborným otázkám vyslechnout v jednotlivých případech znalce.⁹ Zákon tak ctí zásadu římského práva „*Omnis definitio periculosa est*“.

I přes toto tvrzení, jenž se dá vyčíst z důvodové zprávy, se objevilo množství pokusů poskytnout definici obchodního a výrobního tajemství, např. Drábek je definoval jako „podniková tajemství“, která označují konkurenčně ocenitelné skutečnosti při

⁹ Důvodová zpráva k zákonu č. 111/1927 Sb. z. a n. dostupná v digitální knihovně PSP ČR na: http://www.psp.cz/eknih/1925ns/ps/tisky/t0255_01.htm. Stav ke dni 12. 07. 2012.

provozování podniku, které nejsou známy ostatním soutěžitelům a mají z vůle podnikatele zůstat ostatním soutěžitelům neznámy.¹⁰

K pojmu obchodní a výrobní tajemství Skála uvádí: „*Zákon definice těchto pojmů neuvádí, ježto jsou celkem běžné, různé zákony jich používají a přesné vytýčení jejich nebylo by ani žádoucí ani dobře možné.*“¹¹ Tím se ztotožňuje s postojem, který zaujala důvodová zpráva. Skála dodává, že ve své podstatě jde o zvláštnosti výrobního a obchodního podnikání, na jejichž tajnosti má podnikatel hospodářský zájem, a proto se jako tajemství uchovávají a nejsou tedy konkurenčním podnikům známy. Nemusí nutně jít o skutečnosti nové, dokonce nemusí jít ani o skutečnosti zcela výlučné, stačí jejich neznámost u veřejnosti. Na závěr dodává, že hranice mezi obchodním a výrobním tajemstvím, tak jak je dělí zákon, je velice neurčitá.¹²

Ze stenoprotokolů z období, kdy zákon proti nekalé soutěži procházel zákonodárným procesem v Národním shromáždění Československé republiky, je patrné, že návrh zákona vzbuzoval mezi zákonodárci emoce. Předložený materiál byl podroben kritice jak jako celek, tak i jeho jednotlivá ustanovení. Často byl zpochybňován smysl zákona, přičemž mu byla vytýkána nedostatečná ochrana spotřebitele a postih situací, kdy docházelo k vykořisťování dělnictva. Též byla zákonu vytýkána jeho přílišná délka a v kontextu s tím upozorněno, že ministerstvům československého státu očividně není známa římská právní paroemie, že zákony mají být krátké, aby jim snáze porozuměly a lépe si je zapamatovaly osoby neznalé práva. Z jednotlivých ustanovení byl kritice podroben obzvláště § 1 tzv. generální klauzule, § 38 pojednávající o tom, kdy není jednání zaměstnanců trestné. Kritika se snesla na ustanovení § 13 odst. 1 pojednávající o porušování a využívání obchodních a výrobních tajemství. To bylo často označováno za nepřiměřenou překážku pro propuštěné zaměstnance, kteří byli z pracovního poměru vyplaceni, a tak i po skončení pracovního poměru obchodním či výrobním tajemstvím vázáni. Tato skutečnost jim nepřiměřeně stěžovala situaci při hledání a nástupu do nového zaměstnání, protože, aby neporušili zákona, nemohli používat některé znalosti a

¹⁰ DRÁBEK, J. in: HAMANN, L. DRÁBEK, J. BUCHTELA, R. *Soutěžní právo československé*. Praha : V.Linhart, 1938. str. 329 a násl.

¹¹ SKÁLA, K.: *Nekalá soutěž. Její podstata a stíhání podle zákona ze dne 15. Července 1927, č. 111 Sb. z. a n.*, Praha, Praetor, 1927, str. 185.

¹² Tamtéž.

dovednosti, které v předešlém zaměstnání nabyli (došlo by dozajista k sdělení nebo zpřístupnění obchodního či výrobního tajemství). Tato skutečnost byla zmírněna „vsunutím“ odstavce 3, který však situaci řešil jen částečně a dle ohlasů v Národním shromáždění přinesl spíše problém s prokazováním toho, zda učeň nebo zaměstnanec nabyl znalosti a zručnosti „s vůlí zaměstnavatele“. Právě prokazování oné vůle bylo jádrem kritiky.¹³

Zákon proti nekalé soutěži z roku 1927 byl k 01. 01. 1951 zrušen zákonem č. 141/1950 Sb., občanský zákoník. Od této doby se v právním řádu republiky pracovalo již jen s pojmem „hospodářské tajemství“, který však neměl obsahově mnoho společného s pojmem „obchodního tajemství“ tak, jak byl koncipován v zákoně z roku 1927. Hospodářské tajemství bylo spojeno především s předpisy z oblasti práva trestního.

2. Mezinárodní aspekt v ochraně obchodního tajemství

Hlavní roli na poli mezinárodní úpravy obchodního tajemství hrají především mnohostranné mezinárodní úmluvy (a činnost příslušných mezinárodních organizací), jejichž vztah k tuzemskému právnímu řádu je zajištěn prostřednictvím čl. 10 ústavního zákona č. 1/1993 Sb. Ústava ČR. Tento článek zní: „*Vyhlášené mezinárodní smlouvy, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je Česká republika vázána, jsou součástí právního řádu; stanoví-li mezinárodní smlouva něco jiného než zákon, použije se mezinárodní smlouva*“ a stanovuje tak tři kumulativní podmínky, které musejí být naplněny, aby se mezinárodní smlouva stala *ex constitutione* (aniž by bylo třeba dalších projevů vůle státu) součástí našeho právního řádu. Za nejdůležitější mezinárodní smlouvy, které se svou tematikou věnují mimo jiné též ochraně obchodního tajemství (byť ne výslovně), můžeme považovat Pařížskou úmluvu na ochranu průmyslového vlastnictví a Dohodu o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (dále jen „dohoda TRIPS“). V této kapitole bude o těchto smlouvách blíže pojednáno.

¹³ Stenoprotokoly z 89. schůze, na které byl projednáván sněmovní tisk č. 255 – Vládní návrh zákona proti nekalé soutěži dostupný na: <http://www.psp.cz/eknih/1925ns/ps/stenprot/089schuz/s089001.htm>. Stav ke dni 22. 07. 2012.

2.1. Pařížská úmluva na ochranu průmyslového vlastnictví

Pařížská úmluva na ochranu průmyslového vlastnictví (dále jen „Pařížská úmluva“) byla vyhlášena pod č. 64/1975 Sb. Pařížská úmluva výslovně úpravu obchodní tajemství neobsahuje, avšak ve svém článku 1 odst. 2 větě poslední deklaruje, že „*dalším úkolem ochrany průmyslového vlastnictví je též potlačování nekalé soutěže.*“ Obchodnímu tajemství je Pařížskou úmluvou poskytnuta ochrana skrze článek 10bis, který byl do jejího znění vložen bruselskou revizí roku 1900.¹⁴ Článek 10bis ve své původní podobě z roku 1900 zněl: „*Příslušníci úmluvy požívají ve všech státech unie ochrany poskytované příslušníkům proti nekalé soutěži.*“ Další revize upřesnily a pozměnily článek 10bis do stávající podoby, kde se jako nejdůležitější z hlediska ochrany proti nekalé soutěži a ochrany obchodního tajemství jeví odstavec 1, který zní: „*Unijní země jsou povinny zajistit příslušníkům Unie účinnou ochranu proti nekalé soutěži.*“ Pařížská úmluva dále nespécifikuje, v jaké formě má být ochrana proti nekalé soutěži poskytnuta, a tak se v jednotlivých členských státech úprava této problematiky liší. Můžeme se setkat se speciálními zákony zabývajícími se pouze tematikou nekalé soutěže (Německo), speciálními nekalosoutěžními ustanoveními v rámci kodexů (Česká republika), anebo též se zcela jiným přístupem států anglosaské právní kultury, kdy tyto země (VB či USA) ve velké míře spoléhají na soudní precedenty. Na základě výše zmíněných revizí byl do textu Pařížské úmluvy včleněn též článek 10ter, který ukládá členským státům povinnost zajistit ostatním příslušníkům unijních států vhodné zákonné prostředky k účinnému potlačování nekalé soutěže. Pařížská úmluva v současnosti zavazuje 173 členských zemí, čímž se stává jednou z nejšířejí přijatých úmluv.

¹⁴ Pařížská unijní úmluva byla revidována v Bruselu (r.1900), Washingtonu (r.1911), Haagu (r.1925), Londýně (r.1934), Lisabonu (r.1958), Stockholmu (r.1967).

2.2. Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví - TRIPS

Ke dni 1. ledna 1995 nabyla účinnosti Dohoda WTO¹⁵ o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví - TRIPS, která vzešla z Uruguayského kola mnohostranných obchodních jednání o založení Světové obchodní organizace. Dohoda byla v České republice vyhlášena sdělením Ministerstva zahraničních věcí č. 191/1995 Sb., o sjednání Dohody o zřízení Světové obchodní organizace (WTO).

V Dohodě samé se odrážejí základní principy¹⁶ WTO: nediskriminace, národní zacházení, doložka nejvyšších výhod, transparentnost, zakotvení minimálních standardů vynuucování práv k duševnímu vlastnictví a dosažení minimálního hmotného standardu ochrany těchto práv. Dohoda tak posiluje postavení práv k duševnímu vlastnictví a zavádí společné základy ochrany těchto práv, které zavazují všechny členské státy. Zároveň je členským státům ponechána možnost pro zavedení vlastní širší ochrany uvnitř státu.

Dohoda TRIPS je spravována WTO s tím, že mezi WTO a WIPO¹⁷, která spravuje všechny ostatní smlouvy v této oblasti, byla podepsána dohoda o spolupráci.¹⁸

Ochranou nezveřejněných informací, tedy též obchodním tajemstvím, se dohoda TRIPS zabývá ve svém oddílu 7 nazvaném „Ochrana nezveřejněných informací“, a to

¹⁵ Světová obchodní organizace (World Trade Organization) zakládá pravidla mezinárodního obchodu prostřednictvím konsenzu mezi jeho členskými státy a řeší mezinárodní obchodní spory mezi členskými státy.

¹⁶ Nediskriminační zacházení – předně se jedná o princip národního zacházení a doložku nejvyšších výhod. Na rozdíl od dohod o zboží u Dohody TRIPS je tato zásada aplikována na fyzické a právnické osoby.

Národní zacházení – zajišťuje stejné zákonné posuzování, zacházení a přístupy jak k domácím subjektům, tak k subjektům pocházejícím z členských zemí WTO.

Doložka nejvyšších výhod – členské státy se zavazují k tomu, že pokud poskytnou režim nejvyšších výhod subjektu z kteréhokoli členského státu, musí tento režim přiznat i subjektům z ostatních členských států.

Transparentnost je zajištěna povinností zveřejňovat obecně závazné právní předpisy a konečná soudní a správní rozhodnutí upravující otázky, které jsou předmětem Dohody, oznámení těchto předpisů též Radě pro TRIPS, poskytování takových informací ostatním členským státům.

¹⁷ Světová organizace duševního vlastnictví - World Intellectual Property Organization (WIPO) jako organizace OSN vykonává dozor v oblasti ochrany duševních práv.

¹⁸ Východiska dohody TRIPS, dostupný z: <http://www.mpo.cz/dokument6336.html>. Stav ke dni 22. 07. 2012.

konkrétně v čl. 39.¹⁹ Podle tohoto článku dohoda TRIPS poskytuje ochranu nezveřejňovaným informacím, pokud jsou tyto informace tajné v tom smyslu, že nejsou obecně známé nebo přístupné osobám, které se těmito informacemi zabývají (o tyto informace se zajímají). Takovéto informace musejí mít komerční hodnotu, a to právě proto, že jsou tajné a osoby, které s informacemi právoplatně nakládají, podnikly přiměřené kroky, aby je udržely v tajnosti. Ochranou se ve smyslu úvodního ustanovení čl. 39 bodu 2 rozumí možnost fyzické či právnické osoby, která má informace právoplatně ve své moci, zabránit jejich zveřejnění, sdělení třetím osobám či jejich získání nebo užití bez souhlasu, pokud se tak stane způsobem, který je v rozporu s čestnou komerční praxí.²⁰

Dohoda zavazuje její členy k tomu, aby při porušení obchodního tajemství poskytli a zajistili účinnou nápravu (spravedlivé a nestranné řízení čl. 42), a to též v podobě soudních zákazů (čl. 44), náhrady škody (čl. 45), jiných nápravných opatření (čl. 46) či prozatímního opatření (čl. 50).

3. Evropské právo a obchodní tajemství

Vzájemný vztah evropského práva, které chápeme v souladu s převládajícím pojetím jakožto právo Evropské unie a Evropského společenství pro atomovou energii, a práva

¹⁹ Čl. 39 dohody TRIPS zní:

1. Při zajišťování účinné ochrany proti nekalé soutěži tak, jak je stanoveno v článku 10 bis Pařížské úmluvy (1967), budou Členové chránit nezveřejněné informace v souladu s odstavcem 2 a údaje předkládané vládám a státním orgánům v souladu s odstavcem 3.

2. Fyzické a právnické osoby budou mít možnost zabránit, aby informace, které mají právoplatně ve své moci, byly zveřejněny, sděleny třetím osobám nebo získány nebo použity třetími osobami bez jejich souhlasu způsobem, který je v rozporu s čestnou komerční praxí,¹⁰ pokud takové informace:

a) jsou tajné v tom smyslu, že nejsou jako celek nebo jako přesná sestava a souhrn jejich částí obecně známy nebo běžně přístupné osobám v kruzích, které se běžně dotýčným druhem informací zabývají;
b) mají komerční hodnotu proto, že jsou tajné; a
c) osoby, které je mají právoplatně ve své moci, podnikly za daných okolností přiměřené kroky, aby je udržely v tajnosti.

3. Členové, kteří budou požadovat jako podmínku pro souhlas s obchodováním s farmaceutickými nebo zemědělskými chemickými výrobky, které využívají nové chemické látky, předložení nezveřejněných výsledků zkoušek nebo jiných údajů, jejichž vznik vyžaduje značné úsilí, budou chránit tyto údaje proti nepoctivému komerčnímu užití. Vedle toho budou Členové chránit tyto údaje proti zveřejnění, ledaže by to bylo nezbytné pro ochranu veřejnosti, nebo pokud jsou podniknuty kroky, které zajišťují, že údaje jsou chráněny proti nepoctivému komerčnímu užití.

²⁰ Pro účely tohoto ustanovení "způsob, který je v rozporu s čestnou komerční praxí", bude znamenat přinejmenším praktiky jako porušení kontraktu, porušení důvěry a navádění k porušení a zahrnuje získání nezveřejněných informací třetími stranami, které věděly nebo dopustily hrubé nedbalosti, když opomenuly se dozvědět, že takové praktiky zahrnují jejich získání.

vnitrostátního je vymezen právní naukou a aplikační praxí Evropské unie i jednotlivých členských států. Jde o vztah, kde evropskému právu náleží prioritní postavení. Vzhledem k této hierarchizaci je nutné se seznámit v rámci této práce i s evropskými předpisy, které přímo či nepřímo ovlivňují úpravu obchodního tajemství. Konkrétně se jedná o typické neboli nomenklaturní akty sekundárního evropského práva v podobě směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví²¹ a nařízení Evropské komise (ES) č. 772/2004 o použití čl. 81 odst. 3 Smlouvy na určité kategorie dohod o převodu technologií ze dne 7. dubna 2004.

3.1. Směrnice č. 2004/48/ES, o dodržování práv duševního vlastnictví

Směrnice Evropského parlamentu a Rady o dodržování práv duševního vlastnictví (dále jen „Směrnice“), ze dne 29. dubna 2004, byla přijata za účelem naplnění cílů vytyčených Zelenou knihou Komise o boji proti padělání a pirátství na vnitřním trhu²² a na ni navazujícího Akčního plánu na zlepšení a posílení způsobu boje proti padělání a pirátství v rámci vnitřního trhu.²³ V těchto dokumentech veskrze politického charakteru je vyjádřena vůle zlepšit vymahatelnost práv z průmyslového vlastnictví. Směrnice upravuje právní prostředky sloužící k vymáhání práv plynoucích z průmyslového vlastnictví a je tak výsledkem snahy Evropské unie legislativně upravit ochranu předmětů duševního, zejména pak průmyslového, vlastnictví. Směrnice byla přijata, jak vyplývá i z její preambule, za účelem odstranění rozdílů²⁴ v právních úpravách jednotlivých členských států v oblasti prostředků na ochranu práv plynoucích z duševního vlastnictví a zajištění minimální úrovně vymahatelnosti těchto práv, přičemž je členským státům ponechána možnost stanovit vyšší míru ochrany. Rozdílné přístupy členských států k této problematice narušují rozvoj a řádné fungování vnitřního trhu a

²¹ Text Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES ze dne 29. 04. 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví, dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:17:02:32004L0048:CS:PDF> Stav ke dni 12. 07. 2012.

²² Zelená kniha Komise o boji proti padělání a pirátství na vnitřním trhu COM (98) 569 final, dostupný z: http://europa.eu/documents/comm/green_papers/pdf/com98_569_en.pdf. Stav ke dni 12. 07. 2012.

²³ Akční plán na zlepšení a posílení způsobu boje proti padělání a pirátství v rámci vnitřního trhu COM (2000) 789 final, dostupný z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2000:0789:FIN:EN:PDF>. Stav ke dni 12. 07. 2012

²⁴ Rozdíly spočívaly zejména v pravidlech pro užití prozatímních opatření – zajištění důkazů, určení výše náhrady škody.

znemožňují naplnění cíle, kterým je rovnocenná úroveň ochrany práv duševního vlastnictví v celém Společenství (Evropské unii). Směrnice zdůrazňuje v bodu 13 preambule, že je nutno vymezit co nejširší oblast působnosti směrnice tak, aby zahrnovala všechna práva duševního vlastnictví, která jsou upravena buď předpisy Společenství nebo vnitrostátními předpisy členského státu. V preambuli je též vyjádřena (odkazy) důležitost a závaznost dohody TRIPS a mezinárodních smluv, jejichž stranami jsou členské státy a které upravují problematiku ochrany práv duševního vlastnictví, v čele s Pařížskou úmluvou na ochranu průmyslového vlastnictví. Je nutné zdůraznit, že sama Směrnice neobsahuje hmotněprávní úpravu duševního vlastnictví (tedy ani obchodního tajemství), ale má zajistit, aby hmotné právo duševního vlastnictví (a tedy i *acquis communautaire*) bylo ve Společenství účinně používáno a využíváno.

Za účelem implementace Směrnice a k naplnění jejích cílů byl přijat mimo jiné²⁵ zákon č. 221/2006 Sb. o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví. Zákon byl přijat v takové podobě, aby zahrnoval všechna práva průmyslového vlastnictví obsažená ve vnitrostátních předpisech, stanovil jednotně jejich rozsah a zajistil, aby osobami oprávněnými domáhat se řízení, postupů a opravných prostředků nebyli pouze vlastníci práv, ale též osoby mající na věci přímý zájem. Je možno konstatovat, že do zákona o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví a do autorského zákona byla vtělena hmotněprávní úprava předvídaná Směrnicí.

3.1.1. Průmyslové vlastnictví - jeho pojetí ve vztahu k zákonu o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví a obchodnímu tajemství, jakožto předmětu průmyslového vlastnictví

K tomu, aby bylo možné výše zmíněný zákon správně, přesně a hlavně účinně aplikovat v konkrétních případech, musí být vymezen hlavní pojem prostupující celým zákonem, a to pojem „průmyslové vlastnictví“. Sám zákon vymezuje průmyslové vlastnictví pouze pomocí poznámky pod čarou, kde odkazuje na zákon o vynálezech, zákon o topografiích, zákon o užitných vzorech, zákon o průmyslových vzorech a zákon o

²⁵ Směrnice č. 2004/48/ES se vztahuje na všechny druhy práv duševního vlastnictví, tj. též na právo autorské a práva související s právem autorským. Neboť bylo nutné přijmout i změny procesního charakteru, byl přijat zákon č. 216/2006, kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony – především OSŘ.

označení původu a zákon o ochranných známkách. Tento poněkud úzký okruh vymezený zákonem však není možno vykládat tak, že vše ostatní průmyslovým vlastnictvím není. Absence poznámky pod čarou nemůže znamenat vyloučení ostatních institutů z působnosti zákona. K aplikaci a závaznosti poznámek pod čarou se vyjádřil též Ústavní soud ČR, když uvedl: „*Poznámky pod čarou či vysvětlivky nejsou normativní, přesněji závaznou součástí pravidla chování. Proto stejně jako jiné části právního předpisu, jejichž posláním je zlepšit přehlednost předpisu a orientaci v právním řádu (nadpis právního předpisu, označení částí, hlav, dílů, oddílů, paragrafů), jsou pouhou legislativní pomůckou, která nemůže být závazným pravidlem pro výklad právního předpisu a stanovení pravidel chování.*“²⁶ Definici průmyslového vlastnictví tedy zákon neobsahuje, a neobsahují ji dokonce ani jiné právní normy vnitrostátního charakteru. To dokládá i judikatura NSS: „...*v tomto ani v jiném zákoně není obsažena legální definice pojmu průmyslového vlastnictví...*“²⁷ Definici průmyslového vlastnictví tak můžeme nalézt v rámci právního řádu v mezinárodních smlouvách, kterými je Česká republika vázána, např. Pařížská úmluva na ochranu průmyslového vlastnictví, Dohoda TRIPS či Bernská úmluva (i když vymezují průmyslové vlastnictví pouze pro své účely, je nutno je respektovat).

Vzhledem k absenci legální definice pojmu „průmyslové vlastnictví“ v českém právním řádu musíme výklad tohoto pojmu přenechat české právní nauce, která je zvyklá vymezovat pojem „průmyslové vlastnictví“ jako podkategorii tzv. práv ke statkům nehmotným, resp. množinu práv patřících mezi práva průmyslová, jež se řadí pod neindividuální výsledky tvůrčí duševní činnosti. Průmyslové vlastnictví jsou tedy „*absolutní práva k nehmotným statkům, která jsou průmyslově (opakovaně ve výrobě, obchodu aj.) využitelná*“,²⁸ nebo jinými slovy „*souhrn územně a časově omezených absolutních práv k nehmotným statkům průmyslově využitelným, nezávislým na hmotném substrátu, v němž jsou vyjádřeny.*“²⁹ Předpokladem pro průmyslově - právní

²⁶ Nález Ústavního soudu ČR, sp. zn. II. ÚS 485/98 ze dne 30. 11. 1999, uveřejněno ve Sb. n. u. US svazek 16, ročník 1999, str. 259, dostupné v ASPI pod ASPI ID: JUD31979CZ.

²⁷ Usnesení Nejvyššího správního soudu, sp. zn. 7 A 98/2002 ze dne 03. 07.2003, dostupné v ASPI pod ASPI ID: JUD40000CZ.

²⁸ BOHÁČEK, M. in: HENDRYCH, D. a kol. *Právní slovník*. 3. podstatně rozšířené vydání. Praha : C.H. Beck, 2009. str. 853. Heslo: Průmyslové vlastnictví.

²⁹ PELIKÁNOVÁ, M., R., Jakou definici průmyslového vlastnictví potřebujeme?, *Právní fórum* 2/2009, str. 49, dostupné též v ASPI pod ASPI ID LIT32304CZ.

ochranu těchto absolutních práv je pak jejich výslovná úprava v právních předpisech a nutnost registrace u zvláštního orgánu (Úřad průmyslového vlastnictví, Evropský patentový úřad, Úřad pro harmonizaci ve vnitřním trhu). Tento názorový proud tak vzhledem k výše uvedeným faktům vylučuje z předmětu průmyslového vlastnictví obchodní tajemství, know-how, goodwill atd. Na tento způsob výkladu, který ale pojem průmyslového vlastnictví do značné míry zužuje, odkazuje i česká judikatura.³⁰

Začínají se však objevovat i poněkud revidované názory,³¹ které netrvají na přílišné formálnosti v podobě registrace/zápisu práva z průmyslového vlastnictví a nepovažují takovouto registraci již za tzv. nutnou podmínku nebo též *conditio sine qua non*.³² Tento revidovaný názorový proud tak počítá s eventualitou, že za určitých okolností vznikají absolutní práva k nehmotným statkům jako přímý či nepřímý výstup z tvůrčí činnosti, a to zcela neformálně a jako taková by měla být předmětem průmyslového vlastnictví.³³ Pod takovéto vymezení pojmu průmyslové vlastnictví pak spadá i obchodní tajemství³⁴ a je tedy možno konstatovat, že obchodní tajemství je předmětem průmyslového/duševního vlastnictví, což dokládá i Právníkový slovník, když uvádí: „V ČR lze k P. (průmyslovému vlastnictví – pozn. autora) řadit též obchodní tajemství...“³⁵. Jako takovému by mu pak, s využitím argumentace uvedené výše, měla náležet ochrana poskytovaná na základě Směrnice,³⁶ resp. zákona č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví.³⁷

³⁰ Usnesení Nejvyššího správního soudu, sp. zn. 7 A 98/2002 ze dne 3.7.2003, dostupné v ASPI pod ASPI ID: JUD40000CZ.

Usnesení Nejvyššího správního soudu, sp. zn. 6 A 157/2002 ze dne 4.6.2003, dostupné v ASPI pod ASPI ID: JUD39831CZ.

³¹ PELIKÁNOVÁ, M., R., Jakou definici průmyslového vlastnictví potřebujeme?, *Právní fórum*. 2009, č.2, str. 53, dostupné též v ASPI pod ASPI ID LIT32304CZ, taktéž např. HORÁČEK, R., K otázkám aplikace zák. č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví. *Obchodní právo*, 2007, č. 11, str. 2-8, HORÁČEK, R., ČADA, K., HAJN, P., *Práva k průmyslovému vlastnictví*. 2., dopl. a přeprac. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2011, str. 309 a násl.

³² SLOVÁKOVÁ, Z. *Průmyslové vlastnictví*. 2. doplněné a rozšířené vydání. LexisNexis, 2006, s. 17 - „Vznik práv k jednotlivým předmětům průmyslového vlastnictví chráněných zvláštním zákonem je vázán na zápis do veřejnoprávního rejstříku nebo na jinou právní skutečnost.“

³³ PELIKÁNOVÁ, I. *Komentář k § 51 obchodnímu zákoníku ze dne 1. 1. 2003*. ASPI ID: LIT17007CZ .

³⁴ PELIKÁNOVÁ, I. *Komentář k obchodnímu zákoníku*. 4. díl. § 409 - 565. Linde, 1997, s. 408 „...domnívám se, že obchodní tajemství nelze z průmyslového vlastnictví vyčlenit.“

³⁵ BOHÁČEK, M. in : HENDRYCH, D. a kol. *Právníkový slovník*. 3. podstatně rozšířené vydání. Praha : C.H. Beck, 2009. str. 853. Heslo Průmyslové vlastnictví.

³⁶ Samotná směrnice přistupuje k problematice šíře své aplikovatelnosti velice pružně, vztahuje se totiž na všechna porušení práv duševního vlastnictví chráněných podle evropských nebo vnitrostátních právních předpisů (článek 2 Směrnice). I přes toto široké vymezení působnosti směrnice (anebo právě proto), byl vnesen vůči Komisi, díky odlišnému výkladu pojmu „duševní vlastnictví“ v jednotlivých členských

3.2. Nařízení Komise (ES) č. 772/2004 o použití čl. 81 odst. 3 Smlouvy na určité kategorie dohod o převodu technologií

Nařízení Komise (ES) č. 772/2004 o použití čl. 81 odst. 3 Smlouvy na určité kategorie dohod o převodu technologií ze dne 7. dubna 2004³⁸ bylo vydáno na základě zmocnění obsaženém v Nařízení Rady EHS č. 19/65/EHS o použití čl. 85 odst. 3 Smlouvy na určité kategorie dohod a jednání ve vzájemné shodě ze dne 2. března 1965.³⁹

Nařízení Komise má zajistit účinnou hospodářskou soutěž a dostatečnou právní jistotu podnikům. Předmětem dohod o převodu technologií je udělení licence na určitou technologii, konkrétně by se nařízení mělo vztahovat zejména na dohody, v nichž poskytovatel licence dovoluje nabyvateli licence využívat licencovanou technologii. Pod pojmem „dohoda o převodu technologií“ se může skrývat mimo jiné též dohoda o licencích na know – how,⁴⁰ skrze kterou je Nařízením Komise č. 772/2004 nepřímo upraveno obchodní tajemství. Pro dohody o převodu technologií (tedy i know - how), obsahující ustanovení omezující hospodářskou soutěž a jsoucí v rozporu s čl. 81 odst. 1 SES (dnes čl. 101 odst. 1 SFEU), je možno tento článek prohlásit za neúčinný, a to na základě ustanovení čl. 81 odst. 3 SES (dnes čl. 101 odst. 3 SFEU) za

státech, požadavek na zveřejnění minimálního seznamu práv duševního vlastnictví, na něž se směrnice vztahuje. I po zveřejnění tohoto seznamu v podobě - Prohlášení Komise týkající se článku 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES o vymáhání práv duševního vlastnictví (2005/295/ES) – zůstaly pochybnosti, zda se směrnice vztahuje na určitá práva chráněná dle vnitrostátních předpisů např. i obchodní tajemství.

³⁷ Předmětný zákon č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví, resp. práva a povinnosti z něj plynoucí (vztah k § 3 a 5 zákona, či k § 20 ObchZ – otázka nepřímé novelizace), nebyl (ve vztahu k obchodnímu tajemství) v této práci komplexně zpracován, neboť by jeho podrobnější zkoumání již přesahovalo zaměření této práce. Pouze v některých kapitolách této práce je zákon zmíněn a využit pro bližší výklad. Osobně se však domnívám, že zákon by měl být aplikovatelný na obchodní tajemství, neboť by na něj mělo být pohlíženo jako na předmět průmyslového vlastnictví.

³⁸ Text Nařízení Komise (ES) č. 772/2004 o použití čl. 81 odst. 3 Smlouvy na určité kategorie dohod o převodu technologií ze dne 7. dubna 2004, dostupný z:
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:08:03:32004R0772:CS:PDF>. Stav ke dni: 12. 07. 2012.

³⁹ Text Nařízení Rady EHS č. 19/65/EHS o použití čl. 85 odst. 3 Smlouvy na určité kategorie dohod a jednání ve vzájemné shodě ze dne 2. března 1965, dostupný z:
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:08:01:31965R0019:CS:PDF>. Stav ke dni 12. 07. 2012.

⁴⁰ Čl. 1 bod 1 písmeno i) Nařízení Komise č. 772/2004/ES:

Pod pojmem "know-how" se rozumí soubor nepatentovaných praktických znalostí, které jsou získány zkušenostmi a pokusy a které jsou tajné, to znamená, že nejsou všeobecně známé a nejsou snadno přístupné, které jsou podstatné, to znamená, že jsou důležité a užitečné pro výrobu smluvních výrobků, a které jsou identifikované, to znamená, že jsou dostatečně srozumitelným způsobem popsány, takže lze prověřit, zda splňují kritéria tajnosti a podstatnosti.

předpokladů uvedených v Nařízení Komise 772/2004/ES. Aby se tato výjimka uplatnila, musí být dohody uzavřeny mezi dvěma podniky a umožňovat výrobu smluvních výrobků. Výjimka se uplatní tehdy, pokud práva duševního vlastnictví k licencované technologii nevypršela, nezankla nebo nebyla prohlášena za neplatná anebo v případě know-how, pokud know-how zůstává tajné, ledaže se stane obecně známým v důsledku počínání nabyvatele licence, v kterémžto případě se výjimka použije po dobu trvání dohody. Takováto výjimka je zavedena, protože dohody splňující podmínky stanovené Nařízením zpravidla zvyšují hospodářskou výkonnost a podporují hospodářskou soutěž, mohou snížit zdvojení výzkumu a vývoje, posílit podněty pro provádění nového výzkumu a vývoje, podpořit ziskové inovace, usnadnit rozšiřování technologií a vyvolat hospodářskou soutěž na trzích výrobku.

Domnívám se, že z výše uvedeného a s přihlédnutím ke kapitole 4., kde je nastíněno rozdílné pojetí institutu obchodního tajemství v jednotlivých státech EU, vyplývá, že problematika obchodního tajemství není v Evropské unii harmonizována. Některé státy nechávají užívání obchodního tajemství na pokračujícím společném styku s ostatními státy, čímž v těchto státech usazené podniky mohou dosahovat soutěžní výhody. Tuto výhodu však není možno považovat (z pohledu národního práva) za ospravedlnitelnou. Takovéto zkreslení hospodářské soutěže, které je následkem rozdílné právní úpravy v jednotlivých členských státech, se odráží v rozdílných postaveních domácích a zahraničních soutěžitelů na trhu, a není tak naplňována myšlenka společného trhu jako jednoho ze základních pilířů EU. Nejednotná právní úprava a z ní plynoucí nedostatečná ochrana též tvoří překážku pro volné a bezpečné převádění obchodního tajemství, know – how apod. Z těchto důvodů bude dle mého názoru nutné zajistit akty sekundárního evropského práva harmonizaci právní úpravy obchodního tajemství na úrovni Evropské unie.

4. Pojem „obchodní tajemství“, jeho definice, jednotlivé definiční znaky

Obchodní tajemství je pojmem, který svoji přesnou podobu a rozměr získává až na základě interpretace v tom kterém konkrétním případě.⁴¹ Nicméně lze konstatovat, že obchodní tajemství je svou právní povahou nehmotným statkem, resp. jinou majetkovou hodnotou dle ustanovení § 118 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, a náleží do oblasti práv k průmyslovému vlastnictví, které je pojmem užším, zahrnujícím jen určitý výsek z vlastnictví duševního. Obchodní tajemství jako takové je jen velice zřídka v právních předpisech definováno. Z následujících odstavců je možno zjistit, jak je obchodní tajemství pojímáno ve vybraných státech.

Anglické právo například rozlišuje mezi „*confidential information*“ (důvěrnými informacemi) a „*trade secret*“ (obchodním tajemstvím). Pojmu „*trade secret*“ se zejména užívá jako širšího pojmu pro podniková tajemství a zahrnuje především taková tajemství, která má zaměstnanec i po svém odchodu z podniku udržet v tajnosti.⁴² Ochrana podnikových tajemství je v anglickém právu již přes 150 let součástí, nekodifikovaného právního konceptu „*breach of confidence*“.⁴³

V japonském zákoně o nekalé soutěži je obchodní tajemství definováno jako: „*informace o výrobních nebo prodejních metodách, jakožto i jakékoliv další informace o technologii či obchodě, které jsou veřejnosti neznámé.*“⁴⁴ Obchodní tajemství musí splňovat současně tři podmínky. První je, že s obchodním tajemstvím musí být nakládáno tajně. Druhou podmínkou pak je, že obchodní tajemství (resp. informace chráněná jako obchodní tajemství) musí být užitečné nebo důležité. Užitečností se

⁴¹ Obdobně v zahraniční judikatuře: KODEKEY ELECTRONICS, INC. v. MECHANEX CORPORATION 486 F.2d 449 (1973) „... *what constitutes a trade secret is a question of fact for the trial court...*“, dostupné např. na [www: http://bulk.resource.org/courts.gov/c/F2/486/486.F2d.449.73-1303.html](http://bulk.resource.org/courts.gov/c/F2/486/486.F2d.449.73-1303.html). Stav ke dni 12. 07. 2012.

⁴² SCHLÖTTER, R., *Der Schutz von Betriebs- und Geschäftsgeheimnissen und die Abwerbung von Arbeitnehmern – Eine rechtsvergleichende Untersuchung des englischen, französischen und deutschen Rechts*, Carl Heymanns Verlag, Köln, 1997, str. 227 an.

⁴³ MAIER, A., *Der Schutz von Betriebsgeheimnissen im schwedischen, englischen und deutschen Recht*, Heymanns, 1998, str. 385.

⁴⁴ ČADA, K.; *Know - How a obchodní tajemství*. 2. vydání. Praha. : Úřad průmyslového vlastnictví, 2010. str. 6.

v tomto případě rozumí to, že informace musí mít pozitivní efekt např. na produkci, výzkum atd. Třetí podmínkou pak je, že taková informace nesmí být známá veřejnosti.

Francouzský právní řád dělí obchodní tajemství na výrobní tajemství, do kterého spadají informace výlučně technické povahy, a na komerční tajemství, které je tvořeno ostatními informacemi, které nejsou zveřejněné – např. cenové dohody, obchodní programy. Třetí samostatnou kategorií je know-how.

Italské právo pak rozlišuje mezi „*segreti aziendali*“, tedy obchodním tajemstvím, které zahrnuje zejména organizaci a správu podniků, a průmyslovým tajemstvím „*segreti industriali*“, které má specifickou vědeckou povahu.

Úpravě obchodního tajemství ve Spolkové republice Německo se věnuje druhá část této práce.

V českém právu je obchodní tajemství definováno v ustanovení § 17 ObchZ takto: „*Obchodní tajemství tvoří veškeré skutečnosti obchodní, výrobní či technické povahy související s podnikem, které mají skutečnou nebo alespoň potenciální materiální či nemateriální hodnotu, nejsou v příslušných obchodních kruzích běžně dostupné, mají být podle vůle podnikatele utajeny a podnikatel odpovídajícím způsobem jejich utajení zajišťuje.*“ Tato definice obsahuje několik znaků (podmínek), které musejí být naplněny současně, aby na konkrétní skutečnost mohlo být nahlíženo jako na obchodní tajemství ve smyslu ustanovení § 17 ObchZ; *a contrario* pokud by byl i jediný znak (podmínka) chyběl, o obchodní tajemství dle obchodního zákoníku by se nejednalo a ani jednat nemohlo. Samotné posouzení zda daná skutečnost je či není obchodním tajemstvím musí být podrobena objektivnímu hodnocení (z hlediska naplnění znaků, jež předepisuje obchodní zákoník) a nestačí tedy pouhé označení určité skutečnosti za obchodní tajemství. Ve stejném duchu hovoří i usnesení Nejvyššího soudu ČR, když uvádí, že při rozhodování o tom, zda společník porušil povinnost zachovávat obchodní tajemství, musí soud zkoumat: „*zda poskytnuté údaje měly charakter obchodního*

tajemství ve smyslu § 17 obch. zák., tj. zda ohledně nich byly naplněny všechny znaky uvedené ve druhé větě tohoto ustanovení.“⁴⁵

Obchodní zákoník zmiňuje tyto znaky obchodního tajemství, které budou níže podrobněji rozebrány:

- Skutečnosti obchodní, výrobní či technické povahy související s podnikem
 - Souvislost skutečnosti s podnikem
 - Povaha skutečností – obchodní, výrobní, technická
- Skutečnosti mající alespoň potenciální materiální či nemateriální hodnotu
- Skutečnosti v obchodních kruzích běžně nedostupné
- Skutečnosti určené k utajení
 - vůle podnikatele utajit skutečnosti
 - odpovídající způsob, kterým podnikatel utajení zajišťuje

Rozebráním věty druhé ustanovení § 17 ObchZ pojednávající o znacích, které musí určitá skutečnost současně naplňovat, aby ji bylo možno označit za obchodní tajemství, nebylo znění tohoto ustanovení zcela vyčerpáno, neboť věta druhé předchází věta, která zní: „*Předmětem práv náležejících k podniku je i obchodní tajemství.*“ Z tohoto tvrzení ve spojení s definicí podniku, která je obsažena v ustanovení § 5 odst. 1 ObchZ,⁴⁶ vyplývá, že obchodní tajemství patří podnikateli (pokud slouží k provozování podniku nebo vzhledem k své povaze mají tomuto účelu sloužit). Tato skutečnost není v této práci uváděna jako samostatný definiční znak, neboť lze plně souhlasit s názorem, že za definiční znak ji považovat nelze, protože už samotný vznik obchodního tajemství je vázán na provozování podniku (a jeho existenci).⁴⁷

Je nutné též zmínit, že „*skutečnostmi tvořícími obchodní tajemství nejsou takové skutečnosti, které jsou předmětem chráněného práva jiné osoby, ani skutečnosti, jejichž*

⁴⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. čj.: Odo 396/2002 ze dne 20.3.2003, uveřejněn v ASPI pod: JUD23550CZ.

⁴⁶ Podnikem se pro účely tohoto zákona rozumí soubor hmotných, jakož i osobních a nehmotných složek podnikání. K podniku náleží věci, práva a jiné majetkové hodnoty, které patří podnikateli a slouží k provozování podniku nebo vzhledem k své povaze mají tomuto účelu sloužit.

⁴⁷ ŠTENGLOVÁ, I. in : ŠTENGLOVÁ, I.; DRÁPAL, L.; PÚRY, F.; KORBEL, F. *Obchodní tajemství: praktická příručka* . 1.vydání. Praha : Linde Praha a.s., 2005. str. 17.

utajení vylučuje zvláštní předpis nebo jejichž ochrana by byla v rozporu s dobrými mravy či se zásadami poctivého obchodního styku.“⁴⁸

4.1. Skutečnosti obchodní, výrobní či technické povahy související s podnikem

Tento definiční znak, který musí skutečnost naplňovat společně s dalšími níže uvedenými znaky, lze pro účely výkladu v rámci této kapitoly rozdělit na podkapitoly zabývající se souvislostí určité skutečnosti s podnikem a na podkapitoly věnující se povaze skutečnosti, resp. jejímu obchodnímu, výrobnímu či technickému charakteru.

4.1.1. Souvislost skutečnosti s podnikem

Podle ustanovení § 5 odst. 1 ObchZ se podnikem rozumí „*soubor hmotných, jakož i osobních a nehmotných složek podnikání. K podniku náleží věci, práva a jiné majetkové hodnoty, které patří podnikateli a slouží k provozování podniku nebo vzhledem k své povaze mají tomuto účelu sloužit.*“ Podle této definice lze obchodní tajemství jakožto nehmotný statek - jinou majetkovou hodnotu - podřadit pod nehmotné složky podnikání a jako takové je nepopíratelně nedílnou součástí podniku.

Samotnou souvislost obchodního tajemství, resp. skutečností tvořících obchodní tajemství, s podnikem, tak jak ji zmiňuje ustanovení § 17 ObchZ, lze dle mého soudu dovodit z ustanovení § 5 odst. 1 ObchZ, který používá obratu „*slouží*“. Pokud obchodní tajemství, jako jiná majetková hodnota, která náleží k podniku, slouží k provozování podniku nebo vzhledem k své povaze tomuto účelu sloužit má (§ 5 odst. 1 ObchZ), lze usuzovat na to, že již zde je vyjádřena ona souvislost obchodního tajemství s podnikem. Ve svém důsledku tak půjde o skutečnosti, které již k provozování podniku slouží (je jim poskytována ochrana), anebo o skutečnosti, které existují, a mají v provozu podniku sloužit v budoucnu.

Předmětem názorových rozporů pak bývá otázka zda obchodní tajemství může existovat i mimo podnik. K takovému stavu by mohlo dojít např. při zániku podniku, ke kterému

⁴⁸ ELIÁŠ, K. *Kurs obchodního práva. Úvodní a obecná část. Soutěžní právo*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 1995, str. 131 a násl.

se obchodní tajemství vztahuje. K tomuto tématu se vyjádřil Eliáš, když uvedl: „V souvislostech, o nichž je zde řeč, má pochybný smysl striktně vyžadovaná vázanost obchodního tajemství na podnik. Jako problematická tu vyvstává otázka, pozbývá-li obchodní tajemství svůj charakter – a tím i právní ochranu – v okamžiku, kdy je zrušen podnik, s nímž bylo spojeno. [Např. vlastník malé továrničky na likéry vyrábí podle jinak neznámého receptu speciální alkoholický nápoj. Pro pokročilý věk zastaví výrobu, ukončí své podnikání, prodá tovární budovu i stroje. Recept si však ponechá v naději, že se k podnikání v daném oboru vrátí jeho vnuk : jde stále o obchodní tajemství, když podnik, se kterým souviselo, již neexistuje a když ten, v jehož majetku se nalézá, není podnikatelem? Ve prospěch kladné odpovědi lze argumentovat důrazem zákona na hodnotu tajemství (alespoň potenciální), ale jednoznačně odpovědět nelze.]“⁴⁹

Je možné souhlasit s Eliášem, že v takovéto situaci, která dozajista nastat může, by bylo vhodné ochranu obchodnímu tajemství poskytovat i nadále po zániku podniku jako takového. Současná platná právní úprava obchodního tajemství je však založena „na tom, že obchodní tajemství s podnikem souvisí a ochrana je poskytována podnikateli, o jehož podnik jde“,⁵⁰ a proto zachování ochrany obchodnímu tajemství, ve výše popsaném případě, bylo jen stěží obhajitelné.

4.1.2. Povaha skutečností – obchodní, výrobní, technická

Ustanovení § 17 ObchZ podává podle všeho taxativní výčet skutečností tvořících obchodní tajemství (co do jejich charakteru), když hovoří o skutečnostech

- obchodní povahy - seznamy zákazníků, dodavatelů, cenové kalkulace, obchodní plány a záměry, adresy zahraničních zástupců nebo dealerů, marketingové údaje, distribuční metody, obsahy obchodních knih aj.
- výrobní povahy - výrobní programy, výrobní vzory a prototypy, receptury, technologické postupy a metody apod. a

⁴⁹ ELIÁŠ, K.: *Kurs obchodního práva – Úvodní a obecná část. Soutěžní právo*. 1. vydání. Praha, C.H. Beck 1995, str. 137.

⁵⁰ ŠTENGLOVÁ, I. in: ŠTENGLOVÁ, I.; DRÁPAL, L.; PÚRY, F.; KORBEL, F. *Obchodní tajemství : praktická příručka*. 1. vydání. Praha: Linde Praha a.s., 2005. str. 17.

- technické povahy - technické plány a výkresy, jakož i projektová dokumentace apod.

V praxi by však bylo praktičtější, aby ochrany mohly požívat i další skutečnosti, v ustanovení § 17 ObchZ, výslovně neuvedené, jako např. skutečnosti organizační či personalistické.⁵¹ Možným extenzivním výkladem ustanovení § 17 ObchZ v oblasti povahy skutečností tvořících obchodní tajemství se zabývá i rozsudek vydaný po r. 1989 – R 52/98 –, když uvádí, že „*předmětem obchodního tajemství může být cokoli podnikatelsky využitelného, např. vyvíjený produkt, seznam odběratelů, receptura, připravovaný nový ceník i listiny osvědčující dlužnický poměr k věřiteli mohou tvořit součást věřitelova obchodního tajemství.*“⁵² Otázkou povahy skutečnosti, resp. tím zda je v konkrétní situaci daná skutečnost obchodním tajemstvím, se často zabývají i další soudy. Tak např. v rozsudku Rc 29 Odo 400/2001 se Nejvyšší soud zabýval případem, kdy bylo akcionáři odmítnuto sdělení informací během valné hromady. Akcionář žádal o vysvětlení příčin ztrát akciové společnosti (sdělení jména zprostředkujícího obchodního partnera a výše poskytnuté provize) dle ustanovení § 180 ObchZ., byl však předsedou valné hromady odmítnut s tím, že veškeré údaje, které nejsou v účetní závěrce společnosti předložené akcionářům ke schválení, jsou obchodním tajemstvím předmětné společnosti a jako takové nebudou sděleny. Nejvyšší soud rozhodl, že takovéto jednání předsedy valné hromady bylo porušením práva akcionáře a že „*odmítnout poskytnout informaci akcionáři by představenstvo mohlo pouze tehdy, jestliže by tvořila předmět obchodního tajemství společnosti, tím však není pouhé jméno obchodního partnera a výše poskytnuté provize.*“⁵³ Dále Nejvyšší soud v tomto usnesení uvedl, že postup soudu nižšího stupně byl chybný, když otázku povahy skutečností uzavřel pouhým konstatováním, že: „*lze připustit, že údaj tohoto charakteru spadl pod obchodní tajemství*“, aniž byly posouzeny okolnosti, zda požadovaná

⁵¹ Zahraniční judikatura - DRILL PARTS & SERVICE CO., INC. v. JOY MFG. CO. 439 So.2d 43 (1983) - charakterizuje skutečnosti tvořící obchodní tajemství např. takto: „*A trade secret may consist of any formula, pattern, device or compilation of information which is used in one's business, and which gives him an opportunity to obtain an advantage over competitors who do not know or use it. It may be a formula for a chemical compound, a process of manufacturing, treating or preserving materials, a pattern for a machine or other device, or a list of customers.*“

⁵² Citováno podle BOHÁČEK, M. *Otevřené otázky právního režimu obchodního tajemství v českém právu a inspirace k jejich řešení v americkém právu*. in: Pocta Petru Hajnovi k 75. Narozeninám. Praha: Wolter Kluver, 2010, str. 40.

⁵³ Usnesení NS ČR - Sp.Zn. / Čj. : Rc 29 Odo 400/2001 ze dne 03.01.2002, uveřejněn v ASPI pod: JUD38638CZ.

informace splňuje všechny podmínky ustanovení § 17 ObchZ., a zda se tedy jedná o obchodní tajemství.

Otázku povahy skutečností tvořících obchodní tajemství lze uzavřít s tím, že se jedná o velice heterogenní skupinu skutečností, které je velmi nesnadné podřadit pod některou v § 17 ObchZ vyjmenovanou skupinu skutečností, což dokládá i Štenglová, když uvádí, že *hranice mezi skutečnostmi obchodní, výrobní a technické povahy není zcela ostrá, jednotlivé skutečnosti se v některých případech prolínají či na sebe navazují a doplňují se navzájem.*⁵⁴ Tato nejednoznačnost a nemožnost přesného zařazení však, dle mého názoru, právě dává prostor k oné výše zmíněné možnosti vykládat ustanovení § 17 ObchZ v oblasti povahy skutečností tvořících obchodní tajemství extenzivně a dalo by se říci pro praxi více konformně. Domnívám se též, že tento zdánlivě taxativní výčet skutečností tvořících obchodní tajemství podle povahy je nadbytečný, neboť samotná povaha skutečností by měla být, v tom kterém případě, předmětem skutkových zjištění přesně tak, jak to naznačuje výše uvedený rozsudek Nejvyššího soudu.

4.2. Skutečnosti mající alespoň potenciální materiální či nemateriální hodnotu

Zákon dále vyžaduje, aby skutečnosti, které mají být považovány za obchodní tajemství, měly skutečnou nebo alespoň potenciální materiální či nemateriální hodnotu. To zda skutečnost má či nemá takovouto hodnotu se posuzuje dle toho, zda *„je její vyřazení způsobilé jakkoli se dotknout hospodářského výsledku podnikatele provozujícího podnik, ať již současného nebo budoucího.*“⁵⁵ Ve stejném duchu hovoří i rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 2 As 27/2007-87, ze dne 23. 10. 2007, když uvádí, že: *„Skutečná nebo alespoň potenciální materiální nebo imateriální hodnota skutečností tvořících obchodní tajemství může být dána jen tehdy, jestliže je jejich vyřazení způsobilé jakkoli se dotknout hospodářského výsledku podnikatele provozujícího podnik.“*⁵⁶ Přičemž není rozhodné, zda se porušení obchodního tajemství

⁵⁴ ŠTENGLOVÁ, I. in : ŠTENGLOVÁ, I.; DRÁPAL, L.; PÚRY, F.; KORBEL, F. *Obchodní tajemství: praktická příručka*. 1. vydání. Praha : Linde Praha a.s., 2005. str. 17.

⁵⁵ ŠTENGLOVÁ, I. in: ŠTENGLOVÁ, I.; DRÁPAL, L.; PÚRY, F.; KORBEL, F. *Obchodní tajemství: praktická příručka*. 1. vydání. Praha: Linde Praha a.s., 2005. str. 18.

⁵⁶ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2007, sp. zn. 2 As 27/2007-87, uveřejněn v ASPI pod: JUD103188CZ.

skutečně v hospodářském výsledku podnikatele projeví, či nikoliv (vzhledem k ostatním možným skutečnostem, které mohou dopad porušení obchodního tajemství na hospodářský výsledek podnikatele snížit nebo dokonce eliminovat) a protiprávní stav tak nastane již tím, že porušení obchodního tajemství bylo způsobilé mít negativní dopad na hospodářský výsledek podnikatele. S takovýmto názorem nelze než souhlasit, protože jsou tak řešitelné i situace, kdy např. dojde k vyzrazení informací z podkladů, které zaznamenávají dlouhodobý vývoj a záměry podniku v určité oblasti podnikání. Takováto informace je sice velmi těžko vyčíslitelná v penězích (zvláště pak v kratším časovém období), ale bezesporu může mít (nemalou) hodnotu pro konkurenci.

Za neřešenou považuji otázku, zda skutečnost tvořící obchodní tajemství může mít negativní charakter, resp. zda bude mít takováto skutečnost hodnotu a bude tak naplňovat definiční znak obchodního tajemství. Za skutečnost, jejíž charakter je negativní, považuji (pro účely této kapitoly) skutečnost, která dokládá, že „něco nejde či nefunguje“ apod. Dle mého názoru i takováto skutečnost může být předmětem obchodního tajemství, neboť naplňuje požadavky na ni kladené ustanovením § 17 ObchZ, a to včetně požadavku na její hodnotu. Je možné si představit např. situaci, kdy podnikatel bude mít k dispozici skutečnosti, které mu dávají jistotu, že směr, kterým se jeho ostatní konkurenti ubírají je slepou uličkou vývoje v oblasti předmětu podnikání. Takováto informace je pak bezesporu velice hodnotná a poskytuje mu před konkurencí náskok. Stejně tak je možno si představit situaci, kdy podnikatelův nákladný výzkum nepřinesl kýžené výsledky. Takováto skutečnost, pokud by nebyla chráněna jako obchodní tajemství, by byla pro konkurenci velice cenná, resp. její prozrazení pro podnikatele zničující. Podle mého mínění tak nezáleží na charakteru skutečnosti tvořící obchodní tajemství a skutečnost bude považována za obchodní tajemství tak dlouho dokud bude mít svou hodnotu.

Závěrem si pak dovolím vyslovit názor, že hodnota skutečnosti tvořící obchodní tajemství je vázána na její utajení, resp. na její běžnou nedostupnost, neboť právě z oné běžné nedostupnosti – exklusivity je hodnota skutečnosti ve velké míře čerpána. Například pokud bude vyzraženo obchodní tajemství spočívající ve znalosti receptury na oblíbený nápoj, která byla do té doby v držení pouze jednoho podnikatelského

subjektu, dojde beze vší pochybnosti, vzhledem k masovému rozšíření výroby, k devalvaci hodnoty takové skutečnosti tvořící obchodní tajemství, nicméně receptura, potažmo nápoj z ní vyráběný bude mít určitou hodnotu i nadále.

4.3. Skutečnosti v obchodních kruzích běžně nedostupné

Obchodní zákoník nevyžaduje, aby skutečnosti tvořící obchodní tajemství byly nové, původní a zcela neznámé. Za skutečnost běžně nedostupnou v obchodních kruzích můžeme považovat takovou skutečnost, která je známá omezenému okruhu osob. Tyto osoby však nesmějí být konkurenty (byť potencionálními) podnikatele či osobami, které by mohly takovéto skutečnosti konkurentům podnikatele sdělit či jinak poskytnout. Nic však nebrání tomu, aby skutečnost, která je známa určité části odborné veřejnosti nebo jednomu či několika podnikům, mohla být považována za skutečnost tvořící obchodní tajemství, neboť taková informace bezesporu stále není běžně či obecně dostupná. Z výše uvedeného tak lze dovodit, že rozhodující bude, zda určitá skutečnost je či není běžně známá na (pro podnikatele) relevantním hospodářském trhu. Je tedy možné, že *„na určitém území obecně známé skutečnosti mohou naplňovat znak běžné nedostupnosti na jiném místě.“*⁵⁷

Dle mého názoru by se otázka „běžné nedostupnosti“ skutečnosti dala posuzovat ze dvou hledisek. Prvním by bylo hledisko „všeobecného povědomí“ o skutečnosti a druhým pak hledisko „obtížnosti zjištění“ takové skutečnosti. Lze říci, že pokud skutečnost není ve všeobecném povědomí a zároveň není snadno zjistitelná/dohledatelná pro ty, kteří mají zájem na seznámení se s ní, pak je takovouto skutečnost možno považovat za běžně nedostupnou. Pro názornost je možno uvést následující příklady:

- Hodnota Planckovy konstanty činí v jednotkách SI $6.62606896(33) \times 10^{-34} \text{ m}^2 \text{ kg/s}$. Pokud mohu soudit, tato skutečnost není všeobecně v povědomí běžné populace a je dobře známa pouze fyzikům. Nicméně hodnota této konstanty je uvedena na mnoha

⁵⁷ ČADA, K.; *Know - How a obchodní tajemství*. 2. vydání. Praha. : Úřad průmyslového vlastnictví, 2010. str. 14.

místech a je tak snadno zjistitelná. Pakliže se tedy dá skutečnost vyhledat v běžně dostupných zdrojích, nemůže se jednat o skutečnost běžně nedostupnou.

- Ve stejném duchu je možno tvrdit, že jen malá část populace umí číst zdrojové kódy a rozumí jim, a tak skutečnost v nich obsažená dozajista není snadno zjistitelná, avšak zveřejněním zdrojového kódu dojde k odhalení skutečnosti pro programátory, kteří mají na zjištění skutečnosti zájem. Takováto skutečnost se tak dostává do obecného povědomí a též nemůže být považována za běžně nedostupnou.

Domnívám se (na základě výše uvedeného), že právě otázka „všeobecného povědomí“ a zvláště pak otázka „obtížnosti zjištění“ skutečnosti (zda, a popřípadě jakou intenzitu úsilí vyžaduje zjištění dané utajované skutečnosti) tvořící obchodní tajemství bude podstatnou otázkou v procesu nalézání práva a její správné a objektivní posouzení bude hrát klíčovou roli pro posouzení, zda daná skutečnost je či není obchodním tajemstvím.⁵⁸

Se znakem běžné nedostupnosti skutečnosti, resp. s jejím utajením je často spojována i otázka jejího protiprávního zveřejnění. Podle dikce ustanovení § 17 ObchZ a v jeho smyslu dojde vyjádřením utajované skutečnosti k tomu, že „*utajené poznatky představují být obchodním tajemstvím a stávají se obecně známými a v zásadě tak volnými k využití.*“⁵⁹ Zajímavým námětem pro zákonodárce a soudní praxi je přístup aplikovaný v řadě amerických případů, kde je poskytována ochrana skutečnosti ještě po určitou dobu, která odpovídá významu utajované skutečnosti po jejím protiprávním zveřejnění, a to z důvodu eliminace obchodní výhody, kterou může jiná osoba získat z protiprávního ukončení utajení skutečnosti. Není totiž neobvyklé, že dochází k takovému protiprávnímu jednání „na objednávku“ konkurence, která pak danou skutečnost zbavenou ochrany využije ve svůj prospěch.⁶⁰ Tento přístup je dle mého názoru správný a měl by být inspirací pro českou právní úpravu této problematiky.

⁵⁸ K tomuto např. i zahraniční judikatura : Mason v. Jack Daniel Distillery 518 So.2d 130, 1987 Ala. Civ. App. LEXIS 1361 (1987). Dostupné např. na www.gozips.uakron.edu/~dratler/2010tradesec/materials/mason.htm. Stav ke dni 12. 07. 2012

⁵⁹ Uveřejněno na: [http://www.upv.cz/cs/upv/nejcastejsi-dotazy-\(faq\).html](http://www.upv.cz/cs/upv/nejcastejsi-dotazy-(faq).html). Stav ke dni 12. 07. 2012.

⁶⁰ BOHÁČEK, M.. *Otevřené otázky právního režimu obchodního tajemství v českém právu a inspirace k jejich řešení v americkém právu.* in: Pocta Petru Hajnovi k 75. Narozeninám. Praha: Wolter Kluver, 2010, str. 40.

4.4. Skutečnosti určené k utajení

Ustanovení § 17 ObchZ požaduje, aby skutečnost, která je obchodním tajemstvím, byla určena k utajení. Tento požadavek je vyjádřen tím, že takové skutečnosti musejí být z podnikatelovy vůle utajeny a podnikatel takové utajení odpovídajícím způsobem zajišťuje.

4.4.1. Vůle podnikatele utajit skutečnosti

Obchodní zákoník vyžaduje, aby podnikatel skutečnosti tvořící obchodní tajemství utajoval. Samotná existence vůle však není postačující, a tak podnikatel musí svou vůli též projevit. Česká právní úprava se tak vydala cestou tzv. „teorie vůle“, ⁶¹ která předpokládá, že o tom co má být považováno za obchodní tajemství aktivně rozhoduje podnikatel a je tak kladen důraz na péči podnikatele o své konkrétní zájmy. Způsob projevu vůle, resp. forma v jaké má být taková vůle projevována zákon nestanoví. Vůli lze projevit jak výslovně, tak (též) učiněním určitých opatření, která vedou k utajení skutečnosti – v tomto případě pak podle mého názoru je spíše (či zároveň) naplňována výše zmíněná podmínka zajištění utajování. Štenglová pak jednoznačně doporučuje zvolit k naplnění podmínky projevu „*písemný projev vůle, neboť důkazní břemeno o existenci takové vůle ponese v případném sporu podnikatel*“ ⁶² např. je vhodné druhově nebo dokonce konkrétně označit skutečnosti, které považuje podnikatel za své obchodní tajemství a seznámit s tím své zaměstnance, a to příkazem nebo jiným vnitřním předpisem. Na tomto místě je třeba zmínit, jak upozorňuje Pelikánová, že „*podnikatel sice rozhoduje o tom, zda bude skutečnosti, které považuje za obchodní tajemství, utajovat a v tomto směru závisí na něm existence tohoto pojmového znaku, avšak svým rozhodnutím nemůže učinit obchodní tajemství z něčeho, co jím není pro absenci ostatních pojmových znaků.*“ ⁶³

Vedle teorie vůle existuje (a v některých jiných právních systémech je využívána) tzv. „teorie zájmu“, která spočívá v tom, že obchodním tajemstvím jsou veškeré skutečnosti, u nichž je dán podnikatelův objektivní zájem na jejich utajení.

⁶¹ HAJN, P. Soukromoprávní ochrana obchodního tajemství. *Průmyslové vlastnictví*, 1994, č. 2, str. 34 a n. Dostupné z ASPI pod ASPI ID: LIT2959CZ.

⁶² ŠTENGLOVÁ, I. in: ŠTENGLOVÁ, I.; DRÁPAL, L.; PÚRY, F.; KORBEL, F. *Obchodní tajemství: praktická příručka*. 1. vydání. Praha: Linde Praha a.s., 2005. str. 18.

⁶³ PELIKÁNOVÁ, I. *Komentář k § 17 zák.č. 513/1991 Sb.*, ASPI – Původní nebo upravené texty pro ASPI; ASPI ID: LIT16953CZ.

Využit této teorie by bylo na místě zejména v situacích, kdy k poznatku, že určitá skutečnost má pro podnikatele značnou hodnotu, dojde nečekaně, nahodile a nepředvídatelně.

4.4.2. Odpovídající způsob, kterým podnikatel utajení zajišťuje

Zajištěním utajení se rozumí faktický stav utajování a jeho realizace, tedy určité postupy a přijatá opatření k tomu, aby skutečnosti tvořící obchodní tajemství byly a též zůstaly odpovídajícím způsobem utajeny. K takovému zajištění mohou sloužit různé prostředky od materiálních, jakými jsou bezpečnostní schránky, trezory a bezpečnostní zařízení přes organizační, kdy dojde k selekci osob, které budou s obchodním tajemstvím seznámeny, až po smluvní, u kterých bude smluvně upravena povinnost osoby seznámené se skutečnostmi tvořícími obchodní tajemství je zachovávat, a to včetně případných sankcí za porušení takové povinnosti.⁶⁴ Při výběru vhodných prostředků k zajištění utajovaných skutečností bude vždy záležet na konkrétních okolnostech jednotlivých případů a nejedná se tak o požadavek absolutního utajení.

Zde je vhodné připomenout názor uvedený v kapitole čtvrté, kde bylo uvedeno, že podstatnou otázkou v procesu nalézání práva bude důležitou roli hrát skutečnost, zda a popřípadě jakou intenzitu úsilí vyžaduje zjištění dané utajované skutečnosti. Intenzita úsilí bude, dle mého názoru, totiž nejlépe dovozena z rozsahu resp. výčtu opatření, která podnikatel pro ochranu utajované skutečnosti učinil, a která zároveň musela být osobou, která získala k obchodnímu tajemství neoprávněně přístup, překonána.

4.5. Doba trvání obchodního tajemství – jeho vznik a zánik

Otázka vzniku obchodního tajemství není obchodním zákoníkem výslovně řešena, a proto se vychází z neformální povahy ochrany obchodního tajemství díky níž *„ochrana obchodního tajemství nevzniká evidencí nebo zápisem, ani uvedením této okolnosti*

⁶⁴ ŠTENGLOVÁ, I. in: ŠTENGLOVÁ, I.; DRÁPAL, L.; PÚRY, F.; KORBEL, F. *Obchodní tajemství: praktická příručka*. 1. vydání. Praha: Linde Praha a.s., 2005. str. 21.

*např. do smlouvy o dílo, ale vzniká okamžikem naplnění všech pojmových znaků obchodního tajemství.“*⁶⁵

Co se týče zániku obchodního tajemství, vychází se z toho, že jednotlivé znaky tvořící obchodní tajemství musejí být naplněny současně – kumulativně,⁶⁶ aby na konkrétní skutečnost mohlo být nahlíženo jako na obchodní tajemství ve smyslu ustanovení § 17 ObchZ. Po jakou dobu bude takováto skutečnost považována za obchodní tajemství stanovuje ustanovení § 19 ObchZ., které zní: „Právo k obchodnímu tajemství trvá, pokud trvají skutečnosti uvedené v § 17.“ Z tohoto ustanovení lze tedy dovodit, že obchodní tajemství zaniká v momentě, kdy ztratí byť jediný znak požadovaný ustanovením § 17 ObchZ., např. podnikatel přestane skutečnost utajovat. Může též dojít k protiprávnímu jednání, v jehož důsledku bude předmětná skutečnost tvořící obchodní tajemství vyzrazena (relevantním subjektům, či dostatečně širokému okruhu subjektů), přičemž i za této situace dochází k zániku obchodního tajemství z důvodu ztráty podstatné náležitosti obchodního tajemství, kterou je v tomto případě běžná nedostupnost.

Dle mého názoru obchodní tajemství nejčastěji zaniká v momentě, kdy skutečnosti tvořící obchodní tajemství přestanou být utajovány, resp. přestanou být tajné. K tomu může dojít dobrovolně, tedy ze svobodné vůle majitele obchodního tajemství, ale častěji pak nedobrovolně, resp. nechtěně, „proti“ vůli podnikatele. K ukončení utajování skutečností tvořících obchodní tajemství pak vedou obvykle dvě cesty: tzv. reverse engineering (zpětná analýza)⁶⁷ a odtajnění obchodního tajemství jeho majitelem, a to

⁶⁵ Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 25. 05. 2001, sp. zn. 31 Ca 189/2000 - 27, uveřejněn v ASPI pod: JUD20067CZ.

⁶⁶ V tomto duchu hovoří i rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 25. 05. 2001, sp. zn. 31 Ca 189/2000 - 27, uveřejněn v ASPI pod: JUD20067CZ, když uvádí: „Obchodní tajemství je pojmově vymezeno v § 17 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník. Aby se jednalo o obchodní tajemství, je nutno, aby byly naplněny všechny znaky zákonem stanovené, tj. musí se jednat o skutečnosti obchodní, výrobní či technické povahy související s podnikem, které mají alespoň potenciální hodnotu, nejsou v příslušných obchodních kruzích běžně dostupné, mají být podle vůle podnikatele utajeny a podnikatel musí utajení odpovídajícím způsobem zajišťovat. Má-li se jednat o obchodní tajemství, musí nést všechny uvedené pojmové znaky.“

⁶⁷ K danému pojmu in: BOHÁČEK, M., IN: HENDRYCH, D. a kol.: *Právní slovník*. 3. podstatně rozšířené vydání, Praha; C.H.Beck, 2009, str. 1418, Heslo: Zpětná analýza - (tzv. reverse engineering) je postup, kterým se rozбором či rozkladem určitého výrobku (počítačového programu, technologie aj.) zjišťuje myšlenkový princip, podle kterého byl sestaven a který není znám z veřejně dostupných zdrojů. Obvykle slouží vývoji konkurenčního výrobku. Sama Z. obecně není právem zakázána; pokud jsou však

buď zcela vědomě či nechtěně. K nechtěnému odtajnění obchodního tajemství jeho majitelem může dojít např. v momentě, když majitel obchodního tajemství patentuje vynález na takovémto obchodním tajemství založený, neboť může dojít (a povětšinou dojde) ke zveřejnění specifikace patentu, v níž je obchodní tajemství zahrnuto. Dalším příkladem může být nechtěné odtajnění skutečností tvořících obchodní tajemství během soudního procesu. K tomuto tématu pak blíže kapitola č. 11 pojednávající o otázce obchodního tajemství v občanském soudním řízení.

5. Obchodního tajemství a jiné skutečnosti

V této kapitole bude pojednáno o skutečnostech, které jsou svou povahou obchodnímu tajemství blízké nebo které s obchodním tajemstvím blíže souvisí. Konkrétně se jedná o know – how a důvěrné informace podle ustanovení § 271 ObchZ.

5.1. Obchodní tajemství a know-how

Hned na začátek této podkapitoly je třeba uvést, že přesné a úplné vymezení pojmu know - how nemáme, a to i navzdory četným snahám právních teoretiků specializujících se na oblast průmyslových práv. Všechny „pokusy“ o vymezení tohoto pojmu potvrzují, že definovat „know - how tak, aby dostalo přesné obrysy, je obtížné. Na druhou stranu je nutné vidět přínos těchto snah, neboť dávají ve svém průniku dostatečně najevo, co vše je možné si pod pojmem „know - how“ představit a co pod něj lze (ve sporných případech na základě odborných analýz konkrétních okolností případu) zařadit. Dosavadní práce definují pojem know - how například jako:

Mezinárodní obchodní komora v roce 1957

„Souhrn vědomostí, odborných znalostí a zkušeností při výrobním postupu a při technickém provádění výroby určitého výrobku může být označen jako „art de fabrication = způsob výroby“ = „know - how“.

Mezinárodní obchodní komora v roce 1960

myšlenky, zjištěné pomocí Z., chráněny (např. know-how ochranou proti nekalé soutěži, topografie polovodičového výrobku aj.), je možno postihnout jejich použití v novém výrobku, popř. je-li nový výrobek podobný tomu, který byl předmětem Z.

„Technická zlepšení provedená průmyslovými podniky bez ohledu na to, jsou-li patentovatelná nebo ne“.

District Court of Maryland v soudním rozhodnutí z roku 1946

„Know - how je faktickou znalostí, kterou nelze přesně a podrobně popsat, která však, používána v akumulované formě, dává způsobilost tomu, kdo ji získal, vyrobit něco, coby jinak vyrobit nemohl a to s přesností a účinky nutnými pro úspěšný obchod“.

Kunc: Průmyslové právo a mezinárodní právo

„Know - how tvoří souhrn nepatentovaných a nepatentovatelných technických poznatků, znalostí a zkušeností umožňujících nejúčelnější a nejefektivnější využití různých technických řešení ve výrobě“.

Vyhláška Úřadu pro hospodářskou soutěž č. 5/2000 Sb., o povolení obecné výjimky ze zákazu dohod narušujících hospodářskou soutěž definovala tento pojem takto:

„Know - how znamená soubor nepatentovaných praktických poznatků vyplývajících ze zkušeností a testování poskytovatele frančizy, který je utajený, podstatný a identifikovatelný, přičemž:

1. utajený znamená, že know - how tvoří přesné složení a uspořádání jednotlivých částí, které není všeobecně známé a snadno dostupné; to však nemůže být vykládáno v úzkém smyslu tak, že každá jednotlivá část know - how musí být zcela neznámá a nedosažitelná mimo podnikání poskytovatele frančizy;

2. podstatný znamená, že know - how obsahuje informace, které jsou důležité pro prodej zboží nebo poskytování služeb konečným uživatelům a zvláště pro prezentaci prodávaného zboží, zpracování zboží v souvislosti s poskytováním služeb, metodami jednání se zákazníky a administrativním a finančním vedením obchodní činnosti; know - how musí být pro nabyvatele frančizy užitečné takovým způsobem, aby se při uzavření frančizové dohody zlepšilo jeho postavení v hospodářské soutěži, zejména zdokonalením jeho činností nebo usnadněním přístupu na nový trh;

3. identifikovatelný znamená, že know - how musí být popsáno dostatečně srozumitelně, aby bylo možno ověřit, zda splňuje kritérium utajenosti a podstatnosti; popis know -

how může být součástí dohody o frančíze nebo samostatné dohody nebo může být zaznamenán jinou vhodnou formou“.

Právní slovník

*„Know - how (jak na to, vědět jak) označuje nepatentované poznatky výrobně-technické, organizační, obchodní, receptury aj., vyplývající ze zkušenosti“.*⁶⁸

Pojem know - how, není ani v našich právních předpisech (z výše uvedených důvodů) výslovně definován,⁶⁹ a to ač se v nich objevuje na několika místech.⁷⁰ Ve většině případů je know - how vysvětlováno jako *„výrobní, technické, technologické a jiné poznatky a dovednosti, které vedou k racionálnějšímu nebo efektivnějšímu vyřešení určitého problému a jsou podnikatelsky využitelné“.*⁷¹ Na této „definici“ je patrné, že je jakýmsi průnikem výše uvedených (a i dalších zde neuvedených) pokusů o exaktní vymezení pojmu know - how.

Ač již bylo obchodní tajemství i know - how v této práci vymezeno, není zcela možné přesně určit jejich vzájemný vztah. Je však patrné, že jde o dvě kategorie, dva neztotožnitelné a nezaměnitelné pojmy, které se do značné míry mohou prolínat, ale každý z nich bude zároveň obsahovat prvky do druhého nenáležící. Eliáš k tomuto dodává, že rozlišit tyto „množiny“ je na místě, avšak rozdíly budou zřejmě postřehnutelné spíše intuitivně.⁷²

⁶⁸ BOHÁČEK, M., in HENDRYCH, D. a kol.: *Právní slovník*. 3. podstatně rozšířené vydání, Praha; C.H.Beck, 2009 Heslo: Know-how.

⁶⁹ JEŽEK, J., in: ELIÁŠ, K., BEJČEK, J., HAJN, P., JEŽEK, J. a kol. *Kurz obchodního práva. Obecná část. Soutěžní právo*. 4. vydání. Praha : C. H. Beck, 2004, str. 590.

⁷⁰ Např. Obchodní zákoník v ustanovení § 60 odst. 2, § 488g odst., zák. č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí v příloze č. 9 a další.

⁷¹ JEŽEK, J., in: ELIÁŠ, K., BEJČEK, J., HAJN, P., JEŽEK, J. a kol. *Kurz obchodního práva. Obecná část. Soutěžní právo*. 4. vydání. Praha : C. H. Beck, 2004, str. 590.

⁷² ELIÁŠ, K. *Kurz obchodního práva. Obecná část. Soutěžní právo*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 1995, str. 134.

ČADA, K., *Know - How a obchodní tajemství*. 2. vydání. Praha: Úřad průmyslového vlastnictví, 2010, str. 75 a násl.

LISSE, L. Know-how v českém právním řádu. *Právní rozhledy*. 2003, roč. 11, č. 10, s. 504-506.

ŠTENGLOVÁ, I. in : ŠTENGLOVÁ, I.; DRÁPAL, L.; PÚRY, F.; KORBEL, F. *Obchodní tajemství : praktická příručka* . 1.vydání. Praha: Linde Praha a.s., 2005. str. 27.

Mezi obchodním tajemstvím a know - how můžeme tedy nalézt rozdíly. Nejzásadnější rozdíl lze spatřovat v jejich samotné povaze, neboť obchodní tajemství je osobitým a zvláštním institutem obchodního práva, zatímco know - how je možným předmětem obchodního tajemství (know - how je tak obsahově užším pojmem). Je však též možné, že know - how bude existovat samostatně bez vazby na obchodní tajemství, resp. majetek podnikatelského subjektu,⁷³ což znamená, že za těchto okolností nemusí být know - how (na rozdíl od obchodního tajemství) majetkem osoby, která podniká, resp. je podnikatelem ve smyslu ustanovení § 2 ObchZ. Další rozdíl spočívá v tom, že know-how nepožívá na rozdíl od obchodního tajemství ochrany absolutní povahy, není tak chráněno *erga omnes*, a to právě pokud není zároveň považováno za obchodní tajemství dle ustanovení § 17 ObchZ. Rozdílný je též požadavek na utajování toho kterého institutu, zatímco u obchodního tajemství je utajování skutečnosti jej tvořící podstatnou náležitostí, na know-how tento požadavek kladen není (prakticky však tento rozdíl neexistuje, protože know-how, které není utajované - není obchodovatelné).

5.2. Obchodního tajemství a důvěrné informace podle § 271 ObchZ

Obchodní zákoník ve svém ustanovení § 271⁷⁴ upravuje tzv. předmluvní odpovědnost, která je v tomto konkrétním (a nutno dodat v našem právním řádu ojedinelém) případě vyjádřena v podobě institutu „důvěrné informace“. Problematiku odpovědnosti za jednání v předmluvním stádiu české právo prozatím komplexně neřeší (změnu má přinést nový občanský zákoník, který předmluvní odpovědnost upravuje ve svém ustanovení § 1728 až § 1730) a nedává tak odpověď na otázku, zda „*předmluvní vztah má být jen terminus technicus, který odráží povinnost nepoškozovat a zachovávat další povinnosti stanovené zákonem, anebo je to skutečně existující právní vztah s právy a povinnostmi, které vznikly na základě jednání o smlouvě a dalších obchodních vztazích.*

⁷³ LISSE, L Know-how v českém právním řádu. *Právní rozhledy*. 2003, roč. 11, č. 10, s. 504-506.

VOJČÍK, P. Know-how jako předmět právních vztahov. *Průmyslové vlastnictví*, 1996, č.1, s.13, Dostupné v ASPI pod ASPI ID : LIT5098CZ.

⁷⁴ „*Jestliže si strany při jednání o uzavření smlouvy navzájem poskytnou informace označené jako důvěrné, nesmí strana, které byly tyto informace poskytnuty, je prozradit třetí osobě a ani je použít v rozporu s jejich účelem pro své potřeby, a to bez ohledu na to, zda dojde k uzavření smlouvy, či nikoli. Kdo poruší tuto povinnost, je povinen k náhradě škody, obdobně podle ustanovení § 373 a násl.*“

Víc informací zatím neposkytuje ani judikatura, která se k tomuto institutu vyjadřuje jen zřídka.“⁷⁵

Ustanovení § 271 ObchZ, tak jak je citováno v poznámce pod čarou, zajišťuje ochranu oprávněných zájmů podnikatelů před neoprávněným ziskem a předáváním informací z oblasti jejich podnikatelské činnosti. Toto ustanovení tak chrání poctivý obchodní styk, stejně tak jako ochrana obchodního tajemství (§ 17 a § 51 ObchZ), která je však obecnějšího rázu. Ochrana je prostřednictvím § 271 ObchZ poskytována informacím, na jejichž utajení má podnikatel sice zájem, avšak které dává k dispozici druhé straně v zájmu uzavření obchodu v rámci obchodního styku. Pokud podnikatel informaci, kterou hodlá druhé straně sdělit, označí⁷⁶ za důvěrnou, je tato informace chráněna podle § 271 ObchZ. Takováto ochrana však není ochranou absolutní (*erga omnes*), ale působí pouze mezi stranami, které jednaly o uzavření smlouvy (*inter partes*). Pokud informace používá ochrany, nesmí strana, které byla informace poskytnuta, informaci použít v rozporu s jejich účelem pro své potřeby nebo ji prozradit třetí osobě, a to ani pokud by nedošlo k uzavření smlouvy. Pokud dojde k prozrazení či zneužití důvěrné informace a vznikla by tímto škoda, její náhrada se bude řídit obchodním zákoníkem. Je nutno upozornit, že ustanovení § 271 ObchZ je ustanovením kogentním, tudíž se od něj nelze odchýlit dohodou.⁷⁷ Stejně jak bylo výše napsáno (vztah mezi obchodním tajemstvím a know-how), i zde platí, že obchodní tajemství a důvěrné informace podle § 271 ObchZ jsou informacemi, které se do určité míry překrývají, avšak nejsou totožné.

6. Nakládání s obchodním tajemstvím

Podle ustanovení § 18 ObchZ má výlučné právo nakládat s obchodním tajemstvím podnikatel provozující podnik, na který se obchodní tajemství vztahuje. Může tak zejména udělit svolení k jeho užití a stanovit podmínky takového užití. Obecná shoda panuje v otázce, že pod pojmem „podnikatel provozující podnik“ je (byť to ze znění ustanovení § 18 ObchZ přímo nevyplývá) nutno rozumět podnikatele – vlastníka

⁷⁵ HRÁDEK, J., Nový občanský zákoník: Předmluvní odpovědnost. *Bulletin advokacie*, 2011, č. 3 – dostupné v ASPI pod ASPI ID: LIT37732CZ.

⁷⁶ Jde tedy o zcela subjektivní hledisko, jak podnikatel určitou informaci posoudí (zákonem není stanovena kvalita informace) a nezáleží tedy na objektivní potřebě informaci chránit, přičemž se nemůže jednat informace všeobecně známé pro osoby v oboru.

⁷⁷ ŠTENGLOVÁ, I. IN: ŠTENGLOVÁ, I., PLÍVA S., TOMSA, M. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, str. 859.

podniku, jehož součástí je obchodní tajemství. Takový podnikatel pak má právo na to s obchodním tajemstvím podle svého uvážení nakládat. Teorie dovozuje, že podnikatel je oprávněn zejména:

- a) využívat obchodní tajemství v rámci své podnikatelské činnosti ke svému prospěchu,
- b) určovat, které skutečnosti budou obchodní tajemství tvořit – být utajovány a chráněny,
- c) převést obchodní tajemství na jiného podnikatele,
- d) udělit svolení k užití obchodního tajemství a stanovit podmínky takového užití a
- e) vložit obchodní tajemství do společnosti jako nepeněžitý vklad.

Nakládání s obchodním tajemstvím pod písmeny a) a b) je popsáno v jiných částech této práce, a tak zde budou blíže rozebrány případy pod písmeny c) až e).

6.1. Převod obchodního tajemství

Podnikatellovo oprávnění převést právo k obchodnímu tajemství na jiného podnikatele je nezpochybnitelné, přičemž tak může učinit dvojím základním způsobem.⁷⁸ Právo k obchodnímu tajemství může být převedeno s celým podnikem nebo jeho částí (podle ustanovení § 476 a násl. ObchZ), nebo i samostatně.

6.1.1. Převod obchodního tajemství společně s podnikem

Obchodní tajemství může být převáděno společně s podnikem smlouvou o převodu podniku podle ustanovení § 476 a násl. ObchZ. Touto smlouvou se prodávající zavazuje odevzdat kupujícímu podnik a převést na něj vlastnické právo k podniku, přičemž podle ustanovení § 479 ObchZ *„na kupujícího přecházejí všechna práva vyplývající z průmyslového nebo jiného duševního vlastnictví, jež se týkají podnikatelské činnosti prodávaného podniku“*. Ač pojmy „průmyslové vlastnictví“ a „duševní vlastnictví“ nejsou právním řádem blíže vymezeny, dozajista lze pod dikci ustanovení § 479 ObchZ podřadit obchodní tajemství tak jak je vymezeno v § 17 ObchZ. Takto je možno převést obchodní tajemství také jen s částí podniku, ustanovení § 487 ObchZ totiž umožňuje,

⁷⁸ Do práce nejsou zapracovány další možné metody převodu obchodního tajemství, které vyplývají ze zákona č. 125/2008 Sb. o přeměnách obchodních společností a družstev.

aby předmětem smlouvy o prodeji podniku byl nejen podnik jako celek, ale také jeho část. Tato část však musí být samostatnou organizační složkou, byť ne nutně zapsanou v obchodním rejstříku.

Podnikatel dále může převést podnik, popřípadě jeho část tvořící samostatnou organizační složku, společně s obchodním tajemstvím smlouvou o nájmu podniku, kterou se pronajímatel podle ustanovení § 488b ObchZ zavazuje přenechat svůj podnik nájemci, aby jej samostatně provozoval a řídil na vlastní náklad a nebezpečí a aby z něj pobíral užitky. Na základě této smlouvy vzniká podle § 488g ObchZ nájemci oprávnění užívat předměty průmyslového vlastnictví (tedy i obchodního tajemství) náležející pronajímateli a související s pronajatým podnikem v rozsahu, v jakém je toho třeba pro řádné provozování podniku, a to po dobu trvání nájmu. K tomu uvádí Pelikánová: *„jestliže bude podnik pronajat v době, kdy s ním již je spojeno určité obchodní tajemství, použije se § 488g ObchZ a nájemci tedy vznikne právo obchodní tajemství využívat“*.⁷⁹

Pelikánová dále k nájmu podniku a obchodnímu tajemství podotýká, že: *„Složitější bude situace v případě, kdy podnikatel podnik pronajme a obchodní tajemství vznikne až z činnosti nájemce, který je rovněž podnikatelem. Obchodní tajemství je součástí podniku a podnik náleží majiteli, nikoli nájemci. Stane se i nově vzniklé obchodní tajemství majetkem majitele podniku, který tak bude činností nájemce zhodnocen. Obchodní tajemství by bylo jakýmsi "přírůstkem" hromadné věci (§ 5 ObchZ)“*.⁸⁰

6.1.2. Převod samostatného obchodního tajemství (svolení k užití, licenční smlouva)

Pokud vyjdeme z názoru, že obchodní tajemství je jako předmět průmyslového vlastnictví převoditelné i samostatně, tedy nezávisle na podniku, musíme si položit otázku, jakým způsobem a jakou formou k převodu dojde. Osobně jsem dospěl ke čtyřem situacím, a tedy i ke čtyřem způsobům, jak může být v praxi obchodního tajemství samostatně převáděno.

⁷⁹ PELIKÁNOVÁ, I.: *Komentář k § 18 in: Komentář k obchodnímu zákoníku*, 1. Díl, 4. vydání, Praha: ASPI Publishing, 2004, str. 227.

⁸⁰ Tamtéž.

a) Svolení k užití obchodního tajemství – úplatné

Tento způsob samostatného převodu obchodního tajemství by se dal ve své podstatě přirovnat k výše uvedenému nájmu podniku v jehož rámci dojde k převodu obchodního tajemství, neboť i zde dojde k úplatnému „převodu“ na jistou (určitou) dobu, během níž může být majitel obchodního tajemství v nakládání s ním omezen. K udělení svolení k užití obchodního tajemství dojde na základě smlouvy, avšak ani právní teorie není zcela názorově jednotná v otázce, zda k tomu má dojít na základě licenční smlouvy k předmětům průmyslového vlastnictví podle ustanovení § 508 a násl. ObchZ, nebo na základě inominátní (nepojmenované) smlouvy dle ustanovení § 269 odst. 2 ObchZ, na kterou by se však s největší pravděpodobností analogicky použila právě ustanovení § 508 až 515 ObchZ o licenční smlouvě – jednalo by se pak o tzv. nepravou licenční smlouvu. K tomu se vyjádřil například Hajn, když uvedl: „svolení k užití obchodního tajemství se uděluje zvláštní licenční smlouvou, která bývá označována za nepravou licenční smlouvu. Její podmínky zákon neupravuje, muselo by se proto jednat o inominátní kontrakt.“⁸¹ Přímo aplikaci licenční smlouvy pak zastává např. Štenglová, která uvádí ve své publikaci: „přikláním se rovněž spíše k závěru, že udělení svolení k užití obchodního tajemství lze použít licenční smlouvu k předmětům průmyslového vlastnictví podle § 508 a násl. obch. zák.“⁸² V této publikaci podložila svůj závěr například názory Pelikánové, která se k tomuto tématu vyjádřila v rámci komentáře k obchodnímu zákoníku. Stejně tak uvádí Dědič, když konstatuje, že „podnikatel dává souhlas k užití obchodního tajemství smlouvou, jež se označuje jako licenční smlouva. Nejčastěji půjde zřejmě o smlouvu k předmětům průmyslového vlastnictví podle § 508 až § 515 ObchZ.“⁸³

Osobně se domnívám, že pokud na institut obchodního tajemství nahlížíme jako na předmět průmyslového vlastnictví, nic nebrání tomu, aby úplatný převod obchodního tajemství v podobě svolení k užití byl realizován licenční smlouvou podle ustanovení § 508 a násl. ObchZ, neboť právě ta byla za tímto účelem do obchodního zákoníku

⁸¹ HAJN, P., *Obchodní zákoník s komentářem* 1. díl. Praha: CODEX, 2000, str. 61.

⁸² ŠTENGLOVÁ, I., IN ŠTENGLOVÁ, I., DRÁPAL, L., PÚRY, F., KORBEL, F., *Obchodní tajemství praktická příručka*, Linde Praha a.s., 2005, str. 26.

⁸³ DĚDIČ, J., *Obchodní zákoník: komentář*. 1. vyd. Praha: Polygon, 2002, str. 119.

zakomponována. Pokud jsou v praxi za tímto účelem k uzavírání inominátní smlouvy, které však vesměs kopírují úpravu smluv licenčních, je tomu tak dle mého názoru z důvodu opatrnosti a obav o platnost uzavřené smlouvy, neboť je stále možno se setkat s názory, které obchodní tajemství za součást průmyslového vlastnictví nepovažují, a v důsledku toho odmítají užití licenční smlouvy uzavřené podle ustanovení § 508 a násl. ObchZ.

b) Svolení k užití obchodního tajemství - bezúplatné

Pro tento případ převodu obchodního tajemství, který se od předchozí varianty odlišuje svou bezúplatností, se zřejmě využije možnosti uzavřít inominátní smlouvu dle ustanovení § 269 odst. 2 ObchZ. Takováto smlouva pak bude vycházet ze smlouvy licenční, resp. ustanovení § 508 a násl. ObchZ se pro tento případ užití analogicky.

c) Převod obchodního tajemství – úplatný, bezúplatný

Obchodní tajemství může být samostatně převedeno též trvale, a to buď za úplatu, nebo též bez ní. V obou případech se převod uskuteční na základě nepojmenované smlouvy podle ustanovení § 269 odst. 2 ObchZ., přičemž se, dle mého názoru, v obou případech použije (v některých ohledech) analogicky úprava již několikrát zmíněné licenční smlouvy podle § 508 a násl. ObchZ. Takovýto „*licenční smluvní základ*“ pak bude zřejmě při úplatném převodu doplněn některými prvky smlouvy kupní § 409 a násl. ObchZ. a při neúplatném pak prvky smlouvy darovací § 628 a násl. ObčZ.

6.2. Obchodní tajemství jako nepeněžitý vklad

Obchodní zákoník ve svém § 59 upravuje otázku vkladu společníků, neboli jejich investici do majetku společnosti. Vkladem společníka se podle § 59 odst. 1 ObchZ rozumí „*souhrn peněžních prostředků nebo jiných penězi ocenitelných hodnot, které se určitá osoba zavazuje vložit do společnosti za účelem nabytí nebo zvýšení účasti ve společnosti*“. Obchodní zákoník tak rozlišuje vklady na peněžitě a nepeněžitě. U nepeněžitých vkladů pak stanoví zvláštní podmínky pro jejich přípustnost, neboť se

snaží zamezit problematické otázce fiktivního nadhodnocení zdrojů společnosti v podobě těchto vkladů.

Nepeněžitě vklady můžeme dělit na hmotné (movitost a nemovitost) a nehmotné (práva a jiné majetkové hodnoty). „*Nehmotnými vklady jsou též průmyslová práva, know-how apod.*“⁸⁴ Domnívám se tak, že i obchodní tajemství je způsobilé stát se předmětem nepeněžitě vkladu. Tento závěr dovozují též z toho, že obchodní tajemství je způsobilým předmětem občanskoprávních vztahů podle ustanovení § 118 ObčZ, který je (jak bylo uvedeno výše) možno právním úkonem převést do majetku jiné osoby a je též docela jistě penězi ocenitelnou hodnotou (alespoň potenciální hodnota je navíc i jedním z pojmových znaků obchodního tajemství). K tomu i Eliáš: „*Zcela či zčásti jsou vkladem převoditelné i další nehmotné statky svou povahou blízké těm, jež jsou předmětem průmyslově právní ochrany. Jejich typickými příklady jsou především obchodní tajemství a know-how (obojí se pojmově může překrývat).*“⁸⁵

V souvislosti s hodnotou nepeněžitě vkladu je nutné zmínit ustanovení § 59 odst. 2 a 3 ObchZ, které požadují, aby nepeněžitě vklad byl majetkem, jehož hospodářská hodnota je zjistitelná,⁸⁶ a který může společnost hospodářsky využít ve vztahu k předmětu podnikání, přičemž hodnota takového vkladu musí být uvedena ve společenské smlouvě, zakladatelské smlouvě nebo zakladatelské listině, nestanoví-li tento zákon jinak. Hodnota nepeněžitě vkladu do společnosti s ručením omezeným a do akciové společnosti se stanoví podle posudku zpracovaného znalcem nezávislým na společností, jmenovaným za tím účelem soudem. Otázka zjišťování hodnoty nepeněžitě vkladu - obchodního tajemství znalcem pak může být problematická, neboť posudek znalce musí obsahovat mimo jiné též popis ohodnocovaného nepeněžitě vkladu – obchodního tajemství, což by podle mého mínění mohlo být vzhledem k povaze tohoto statku zaprvé nelehké, a zadruhé též často nežádoucí (ve vztahu k povinnosti utajovat skutečnosti tvořící obchodní tajemství).

⁸⁴ Komentář k Obchodnímu zákoníku – ustanovení § 59 – dostupný v ASPI k danému ustanovení.

⁸⁵ ELIÁŠ, K : Vklady do obchodních společností, *Právník*, č. 5/1995, str. 39.

⁸⁶ Požadavek vyplývá z čl. 7 Druhé směrnice Rady, o koordinaci ochranných opatření, která jsou na ochranu zájmů společníků a třetích osob vyžadována v členských státech od společností ve smyslu čl. 58 druhého pododstavce Smlouvy při zakládání akciových společností a při udržování a změně jejich základního kapitálu, za účelem dosažení rovnocennosti těchto opatření (77/91/ES) ze dne 13.12.1976.

Ustanovení § 59 odst. 5 ObchZ umožňuje vložení podniku nebo jeho části jako nepeněžitěho vkladu do obchodní společnosti, a to za přiměřeného použití ustanovení o smlouvě o prodeji podniku. Vzhledem k tomu, co bylo výše uvedeno v souvislosti s převodem obchodního tajemství společně s podnikem, usuzuji, že i touto cestou se může obchodní tajemství stát vkladem do obchodní společnosti, byť jako součást podniku. V podobném duchu se vyslovil i Nejvyšší soud ČR, když ve svém rozsudku uvedl že „*okamžikem vzniku společnosti na ni přejdou i práva a závazky vzniklé při provozování vkládaného podniku do vzniku společnosti*“⁸⁷

7. Ochrana obchodního tajemství podle obchodního zákoníku

Vzhledem k tomu, že skutečnosti tvořící obchodní tajemství musejí být podnikatelem utajovány a chráněny tak, aby nebyly v příslušných obchodních kruzích běžně dostupné, a též tyto skutečnosti nebudou mít v absolutní většině případů pouze potencionální, ale spíše reálnou hodnotu (a to nemalou), musely být v obchodním zákoníku zakotveny nástroje ochrany obchodního tajemství jako tzv. jiné majetkové hodnoty. Obchodní zákoník poskytl ochranu obchodnímu tajemství na základě svých ustanovení § 20 a § 51, resp. § 53. Zatímco ochrana poskytnutá na základě ustanovení § 20 ObchZ je ochranou absolutní, tedy působící *erga omnes* (nejen v rámci hospodářské soutěže), ochrana poskytnutá dle ustanovení § 51, resp. § 53 ObchZ, má povahu relativní, jíž je chráněno obchodní tajemství v rámci hospodářské soutěže.

7.1. Ochrana obchodního tajemství podle ustanovení § 20 ObchZ

Ustanovení § 20 ObchZ stanoví, že „*proti porušení nebo ohrožení práva na obchodní tajemství přísluší podnikateli právní ochrana jako při nekalé soutěži*“. Toto ustanovení tak nezakotvuje zvláštní – jiné prostředky ochrany než ty, které jsou určeny pro použití v rámci ochrany proti nekalé soutěži, avšak poskytuje obchodnímu tajemství absolutní ochranu nejen proti jeho porušení, ale i proti jeho ohrožení, a to i pokud by k samotnému porušení nedošlo. Aby bylo možno využít prostředků ochrany podle tohoto ustanovení, musí dojít k zaviněnému či nezaviněnému, úmyslnému či

⁸⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 29 Odo 717/2002 ze dne 25. 03. 2003 dostupné v ASPI pod ASPI ID: JUD23548CZ.

nedbalostnímu jednání či opomenutí osoby spočívající právě v ohrožení či porušení skutečnosti, která tvoří obchodní tajemství definované v ustanovení § 17 ObchZ. Na rozdíl od podmínek uplatnění ochrany podle ustanovení § 51 ObchZ zde tedy není rozhodující, zda došlo k nekalosoutěžnímu jednání (naplnění § 44 ObchZ).

7.2. Ochrana obchodního tajemství podle ustanovení § 51 ObchZ

Mezi zvláštní skutkové podstaty nekalé soutěže vyjmenované v ustanovení § 44 odst. 2 ObchZ patří též „*Porušování (porušení) obchodního tajemství*“, jehož skutková podstata je vyjádřena v ustanovení § 51 ObchZ, a zní:

„Porušováním obchodního tajemství je jednání, jímž jednající jiné osobě neoprávněně sdělí, zpřístupní, pro sebe nebo pro jiného využije obchodní tajemství (§ 17), které může být využito v soutěži a o němž se dověděl:

a) tím, že mu tajemství bylo svěřeno nebo jinak se stalo přístupným (např. z technických předloh, návodů, výkresů, modelů, vzorů) na základě jeho pracovního vztahu k soutěžiteli nebo na základě jiného vztahu k němu, popřípadě v rámci výkonu funkce, k níž byl soudem nebo jiným orgánem povolán,

b) vlastním nebo cizím jednáním přičícím se zákonu.“

Aby tato skutková podstata byla naplněna, zákon požaduje, aby obchodní tajemství

- bylo jednáním neoprávněně sděleno, zpřístupněno nebo využito,
- splňovalo obecné požadavky na něj kladené v § 17 ObchZ,
- bylo využitelné v (hospodářské) soutěži a
- bylo získáno kvalifikovaným způsobem uvedeným v § 51 ObchZ.

7.2.1. Sdělení, zpřístupnění nebo využití obchodního tajemství

Zákon nevyžaduje, aby ke sdělení či zpřístupnění obchodního tajemství došlo určitým způsobem (mimo požadavku neoprávněnosti), a tak nebude podstatné jakou formou k sdělení či zpřístupnění dojde. Může tak jít o sdělení či zpřístupnění jednorázové nebo opakované, děj ukončený nebo trvajícím.⁸⁸ Z textu ustanovení § 51 ObchZ lze též

⁸⁸ ŠTENGLOVÁ, I. in : ŠTENGLOVÁ, I.; DRÁPAL, L.; PÚRY, F.; KORBEL, F. *Obchodní tajemství : praktická příručka* . 1.vydání. Praha: Linde Praha a.s., 2005. str. 31.

dovodit, že nezáleží ani na tom komu je obchodní tajemství sděleno či zpřístupněno (není zde tedy požadováno, aby tato osoba byla soutěžitelem) - může se tak jednat opravdu o kohokoliv. Významový rozdíl mezi slovem sdělení a zpřístupnění je možno vyložit tak, že sdělením je myšleno poskytnutí informace, tedy sice jakékoliv, ale aktivní jednání, kterým jsou informace o skutečnosti tvořící obchodní tajemství předány - sděleny. Pod zpřístupněním je zas možno rozumět jednání, které nevede přímo k poskytnutí informace, ale navozuje takové okolnosti, za kterých je někomu umožněno skutečnost tvořící obchodní tajemství získat, resp. se s ní seznámit. Zpřístupnění tak může zahrnout nejen úmyslné jednání, ale též nečinnost, či nedostatečnou péči o obchodní tajemství. Skutková podstata ustanovení § 51 ObchZ bude naplněna i pokud jednající obchodní tajemství přímo využije pro sebe nebo pro jiného. Využitím se rozumí aplikace informací (postupů, návodů apod.) vyplývajících z obchodního tajemství např. k výrobě.

7.2.2. Požadavek neoprávněnosti

Knap vymezil pojem „neoprávněné nakládání“ jako jednání, které „*vybočuje z účelu, pro který se tajemství pro jednajícího z důvodů jeho vztahu k dotyčnému podnikateli stalo přístupným*“, ⁸⁹ půjde tedy o takové okolnosti, za kterých jednající neměl od podnikatele oprávnění sdělovat, zpřístupnit nebo využít skutečnosti tvořící obchodní tajemství (bude jednáno proti vůli podnikatele). Neoprávněným sdělením tedy nebude jednání, kdy je jednající podnikatelem pověřen k poskytnutí skutečností. Zde se bude pravděpodobně jednat o případ popsany v ustanovení § 18 ObchZ nebo o zánik obchodního tajemství z důvodu ztráty podstatné náležitosti uvedené v § 17 ObchZ - ztráta vůle podnikatele obchodní tajemství utajovat. Neoprávněnost má být posuzována objektivně, tedy bez ohledu na zavinění. Zároveň žádný význam nemá motiv, který k neoprávněnému sdělení, zpřístupnění nebo využití vedl.

7.2.3. Využitelnost v soutěži

Ustanovení § 51 ObchZ je možno vidět jako zužující ve vztahu k ustanovení § 17 ObchZ, v němž je obchodní tajemství pozitivně vymezeno, neboť navíc vyžaduje, aby obchodní tajemství, kterému má být poskytována ochrana podle § 51 ObchZ, bylo

⁸⁹ KNAP, K., *Právní ochrana hospodářské soutěže. II.* Praha: ABF, 1992, str. 28.

využitelné v (hospodářské) soutěži. Zákon tedy počítá s tím, že existují obchodní tajemství využitelná v soutěži (ty je možno podřadit i pod skutkovou podstatu § 51 ObchZ) a vedle nich obchodní tajemství nevyužitelná v soutěži (zde přichází v úvahu pouze aplikace § 17 až 20 ObchZ). S tímto však dle mého názoru lze jen stěží plně souhlasit, neboť pokud zákon i pro ustanovení § 51 ObchZ používá definici obchodního tajemství podle § 17 ObchZ tedy: „*veškeré skutečnosti obchodní, výrobní či technické povahy související s podnikem, které mají skutečnou nebo alespoň potenciální materiální či nemateriální hodnotu, nejsou v příslušných obchodních kruzích běžně dostupné, mají být podle vůle podnikatele utajeny a podnikatel odpovídajícím způsobem jejich utajení zajišťuje*“, může být konstatováno, že každá skutečnost splňující tyto požadavky dozajista bude v soutěži využitelná, resp. alespoň potenciálně využitelná, což však plně dostačuje.⁹⁰

Závěrem si lze klást otázku, zda by do budoucna nedostačovala pouze ochrana poskytnutá podle ustanovení § 20 ObchZ, či ochrana podle § 51 ObchZ.

7.2.4. Způsob nabytí vědomostí o obchodním tajemství

K naplnění skutkové podstaty § 51 ObchZ nedojde, pokud není splněna i další podmínka, a tou je, aby obchodní tajemství sdělila, zpřístupnila nebo využila osoba, která se o obchodním tajemství dozvěděla způsobem stanoveným v písmeni a) nebo b) tohoto ustanovení.

Písmeno a) popisuje případy, kdy se jednající o obchodním tajemství dozví *tím, že mu tajemství bylo svěřeno nebo jinak se stalo přístupným (např. z technických předloh, návodů, výkresů, modelů, vzorů) na základě jeho pracovního vztahu k soutěžiteli nebo na základě jiného vztahu k němu, popřípadě v rámci výkonu funkce, k níž byl soudem nebo jiným orgánem povolán*. Lze konstatovat, že jde o tři skupiny možných případů, kterým je ale společné to, že se jednající s obchodním tajemstvím seznámil po právu. Kromě kategorie, kde se jednající s obchodním tajemstvím seznámil na základě pracovního vztahu k soutěžiteli (zde je situace jasná), ustanovení hovoří dále o jiném

⁹⁰ Ve stejném duchu: ŠTENGLOVÁ, I. in : ŠTENGLOVÁ, I.; DRÁPAL, L.; PÚRY, F.; KORBEL, F. *Obchodní tajemství : praktická příručka* . 1.vydání. Praha: Linde Praha a.s., 2005. str. 31.

vztahu k soutěžiteli. Tímto jiným vztahem může být například vztah člena statutárního orgánu či vztah společníka nebo též vztah vzniklý na základě obchodněprávního vztahu (smlouva, jejímž obsahem bylo obchodní tajemství). Třetí kategorií pak jsou osoby, které se seznámily s obchodním tajemstvím v rámci výkonu funkce, k níž byly povolány soudem nebo jiným orgánem; typickým příkladem je výkon funkce soudního znalce.

Písmeno b) pak upravuje případy, kdy se jednající o obchodním tajemství dozvěděl *vlastním nebo cizím jednáním přičícím se zákonu*. Zde jde tedy o jednání, která implikují, že k seznámení se se skutečnostmi tvořícími obchodní tajemství došlo protiprávně, přičemž není podstatné, zda šlo o jednání přičící se zákonu vlastní, nebo o jednání cizí (např. osoba co přímo obchodní tajemství zcizila x osoba, která nechala obchodní tajemství zcizit).

Zákon nevyjadřuje požadavek, aby osoba, které je obchodní tajemství sděleno, zpřístupněno, nebo v jejíž prospěch je využito, byla soutěžitelem, musí tu však být přítomno objektivní nebezpečí, že by tímto sdělením, zpřístupněním, či využitím došlo k poškození podnikatele, jenž obchodní tajemství vlastní.⁹¹

7.3. Ochrana obchodního tajemství vs. právo akcionáře a společníka na informace

Akcionář je jako tzv. reziduální věřitel oprávněn činit rozhodnutí na základě svého volného uvážení. K tomuto rozhodování však potřebuje dostatek informací, na základě kterých vykonává své právo hlasovat a ovlivňovat tak chod společnosti. Za tímto účelem obchodní zákoník ve svém ustanovení § 180 odst. 1 stanoví, že akcionář je oprávněn účastnit se valné hromady, hlasovat na ní, požadovat a dostat na ní vysvětlení záležitostí týkajících se společnosti, je-li takové vysvětlení potřebné pro posouzení předmětu jednání valné hromady. Právo na vysvětlení, které může akcionář využít na valné hromadě, tak pro akcionáře představuje právě ten dostatečný zdroj informací, na základě kterého má vykonávat své hlasovací právo. Účelem tohoto instrumentu však není bezbřehý zisk informací o společnosti, a tak právu na vysvětlení jsou výše

⁹¹ ČADA, K.; *Know - How a obchodní tajemství*. 2. vydání. Praha. : Úřad průmyslového vlastnictví, 2010, str. 59.

zmíněným ustanovením § 180 odst. 1 ObchZ stanoveny 3 kumulativní podmínky, za kterých jej lze uplatnit. Obchodní zákoník zároveň stanoví, že vysvětlení se akcionáři má dostat přímo na valné hromadě. Odstavec 4 citovaného ustanovení stanovuje kvalitativní stránku požadované/poskytované informace, když uvádí, že informace obsažená ve vysvětlení musí být určitá a musí poskytovat dostatečný obraz o skutečnosti. Stanovení kvalitativní stránky vysvětlení bylo nezbytné, neboť v praxi poskytované informace neměly žádnou vypovídací hodnotu.

Vzhledem k tomu, že zákon právo na vysvětlení přiznal každému akcionáři, může se snadno výkon tohoto oprávnění stát šikanózním, a to zejména pokud nastanou případy, jak uvádí Štenglová, kdy „u akcionáře převáží individuální zájem odchylný od zájmu společnosti.“⁹² Akcionáři se pak v rámci výkonu svého práva na vysvětlení často domáhají určitých, můžeme shrnout, pro společnost důležitých (konkurenci neznámých) informací. Aby se předešlo těmto situacím, umožňuje ustanovení § 180 odst. 4 ObchZ za určitých podmínek odmítnout poskytnutí informace. Představenstvo tak může odmítnout poskytnutí informace (mimo další), jestliže by se jednalo o informaci, která je předmětem obchodního tajemství společnosti. O tom, zda jde o takovou informaci, rozhoduje představenstvo. Není neobvyklé, že představenstvo odmítá poskytnout požadované informace s odůvodněním, že se jedná o skutečnosti tvořící obchodní tajemství, přičemž se zároveň zaštiťuje ustanovením § 194 odst. 5 ObchZ, které mu ukládá povinnost vykonávat svou působnost s péčí řádného hospodáře a zachovávat mlčenlivost o důvěrných informacích a skutečnostech, jejichž prozrazení třetím osobám by mohlo společnosti způsobit škodu.⁹³ Za způsobenou škodu odpovídají členové představenstva, kteří ji způsobili porušením právních povinností při výkonu působnosti představenstva společně a nerozdílně. Smluvní ujednání nebo ustanovení stanov vylučující nebo omezující odpovědnosti člena představenstva za škodu jsou neplatná. V praxi však může nastat i situace, kdy představenstvo ve snaze zabránit poskytnutí informací, jejichž poskytnutí je mu „nepříjemné“, se vědomě a lživě dovolá toho, že právě taková informace je obchodním tajemstvím a poskytnutí této informace je

⁹² ŠTENGLOVÁ, I., IN: ŠTENGLOVÁ, I., DRÁPAL, L., PÚRY, F., KORBEL, F., *Obchodní tajemství: praktická příručka*. 1. vydání. Praha: Linde Praha a.s., 2005. str. 36.

⁹³ ČERNÁ, S., K obsahu a podmínkám ochrany obchodního tajemství akciové společnosti, *Aplikované právo*, 2008, č. 2, str. 5-14.

zákonem zakázané.⁹⁴ Akcionáři tak nezbyvá než se obrátit na dozorčí radu společnosti s žádostí o přezkum rozhodnutí představenstva. Ta však často nebývá kladně vyřízena, neboť i na dozorčí radu se vztahuje výše zmíněné ustanovení § 194 odst. 5 ObchZ. Poslední možností akcionáře je obrátit se s žalobou podle ustanovení § 180 odst. 4 ObchZ na věcně a místně příslušný soud, kterým je v prvním stupni soud krajský, v jehož obvodu má akciová společnost sídlo. Soud se bude zabývat otázkou, zda informace, jejíž poskytnutí bylo odmítnuto, doopravdy kumulativně naplňuje všechny znaky obchodního tajemství podle ustanovení § 17 ObchZ.⁹⁵ Nejvyšší soud ČR judikoval, že v „*řízení o návrhu akcionáře podle ustanovení § 180 odst. 4 obch. zák. soud posuzuje, zda požadované vysvětlení je potřebné pro posouzení předmětu jednání valné hromady bez ohledu na to, zda tuto okolnost výslovně představenstvo či dozorčí rada uvedli na valné hromadě jako důvod pro odmítnutí podat vysvětlení*“⁹⁶.

Je nutno upozornit, že neoprávněné odepření práva na vysvětlení je porušením zákona a na základě toho může soud prohlásit dotčené usnesení valné hromady za neplatné.⁹⁷

Taktéž ve společnosti s ručením omezeným je společníkům přiznáno právo na informace z důvodu zajištění jejich dostatečné informovanosti, která je nezbytná pro uplatňování jejich práv a plnění povinností. Právu společníků na informace odpovídá povinnost jednatelů požadovanou informaci poskytnout, což vyplývá z ustanovení § 122 odst. 2 ObchZ ve vztahu k ustanovení § 135 odst. 1 ObchZ. Vrchní soud v Praze určil rozsah a způsob poskytnutí požadovaných informací, když ve svém usnesení uvedl: „*Právo společníka na informace dle § 122 odst. 2 ObchZ v širším smyslu*

⁹⁴ ŠTENGLOVÁ, I. IN: ŠTENGLOVÁ, I., PLÍVA S., TOMSA M. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, str. 562.

⁹⁵ K tomu i Nejvyšší soud ČR ve svém usnesení ze dne 03. 01. 2002, sp. zn.: 29 Odo 400/2001, dostupné v ASPI pod ASPI ID JUD38638CZ: kde uvedl: „*Odmítnout poskytnout informaci akcionáři by představenstvo mohlo pouze tehdy, jestliže by tvořila předmět obchodního tajemství společnosti, popřípadě informace, které jsou utajovanými skutečnostmi či informace podléhající režimu § 271 obch. zák. V takovémto případě ovšem soud musí posoudit tu okolnost, zda požadovaná informace splňuje všechny podmínky ustanovení § 17 obch. zák. a zda se tedy jedná o obchodní tajemství*“.

⁹⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 22. 04. 2009, sp. zn.: 29 Cdo 2850/2008, dostupné v ASPI pod ASPI ID: JUD151182CZ.

⁹⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 29 Cdo 3009/2007, ze dne 27. 1. 2009, dostupné v ASPI pod ASPI ID: JUD147159CZ. Zde NS konstatoval, že Nebylo-li by však akcionářům poskytnuto v rozporu s ustanovením § 180 odst. 1 a odst. 3 obch. zák. vysvětlení záležitostí týkajících se společnosti nebo osob jí ovládaných, potřebné pro posouzení předmětu jednání valné hromady, mohla by - ve vazbě na konkrétní okolnosti případu - tato skutečnost představovat porušení uvedeného ustanovení, odůvodňující vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady, a to za podmínky, že toto porušení mělo závažné právní následky.

*zahrnuje jak právo na nahlížení do dokladů společnosti a získávání informací z těchto dokladů přímo nahlížejším, tak i právo na to, aby informace, jež takto získat nelze nebo jen za nepřiměřené námahy a nákladů, jež po společníkovi nelze spravedlivě požadovat, sdělil společníkovi jednatel. Ten tak může učinit jak na valné hromadě, tak mimo valnou hromadu, jak ústně, tak písemně, určující pro takový způsob je úprava ve společenské smlouvě, popřípadě ve stanovách společnosti.“*⁹⁸ V ustanovení § 122 odst. 2 ObchZ je uvedeno, že společník může žádat informace o záležitostech společnosti. Tím je omezen okruh informací, které může společník požadovat z věcného hlediska. Toto hledisko dále zpřesňuje Vrchní soud v Praze ve výše zmíněném usnesení, když konstatuje, že „šikanózním výkonem práva společníka na informace je výkon práva, jenž nevede k naplnění účelu práva na informace“ (účel uveden výše). Šikanózní výkon práv by potom podle ustanovení § 265 ObchZ, nepožíval právní ochrany.⁹⁹

Jako problematický se (podle odborné literatury) jeví vztah mezi ustanovením § 122 odst. 2 ObchZ a ustanovením § 17 a násl. ObchZ, tedy mezi právem společníků na informace a ustanoveními, která upravují problematiku obchodního tajemství. Předmětem rozporu se stává to, zda společník je podle ustanovení § 122 odst. 2 ObchZ oprávněn žádat i o informace, se kterými má výlučné právo nakládat společnost provozující podnik, na který se obchodní tajemství vztahuje (§ 18 ObchZ). Absence speciálního ustanovení (obdobného § 180 odst. 4 ObchZ), resp. skutečnost, že obchodní zákoník práva společníků v tomto směru nikterak neomezil, nasvědčuje spíše tomu, že společníkům mají být poskytnuty i informace, které jsou předmětem obchodního tajemství.¹⁰⁰ Tento závěr podporuje i usnesení Nejvyššího soudu, když argumentuje tím, že „zatímco ohledně poskytování informací tvořících obchodní tajemství akcionářům obchodní zákoník v ustanovení § 180 odst. 4 určuje, že akcionáři nemají na jejich poskytnutí právo, ohledně společníků společnosti s ručením omezeným takovou úpravu neobsahuje. Upravuje-li pak v ustanovení § 122 právo na informace a zpřístupnění dokumentů bez jakéhokoli omezení, nelze z toho než dovodit, že toto právo

⁹⁸ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 20. 6. 2010, sp. zn. 7 Cmo 284/2009, *Obchodněprávní revue*, 2010, č. 11, str. 333.

⁹⁹ Srovnej usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. 08. 2001, sp. zn. 29 Odo 71/2001, dostupné v ASPI pod ASPI ID: JUD22862CZ.

¹⁰⁰ ŠTENGLOVÁ, I. IN: ŠTENGLOVÁ, I., PLÍVA S., TOMSA M. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, str. 391

se vztahuje i na skutečnosti tvořící obchodní tajemství.“¹⁰¹ Tento závěr je pak podpořen i úvahou o odlišném postavení společníka společnosti s ručením omezeným od postavení akcionáře, kde soud konstatuje, že vazby akcionáře k akciové společnosti jsou pouze vazbami kapitálovými, v právní úpravě společnosti s ručením omezeným lze vysledovat i některé vazby osobní. Tyto osobní vazby se pak projevují větším zapojením společníků do činnosti společnosti a také úpravou jejich práv, která se v některých případech blíží úpravě práv společníků osobních společností. Tak tomu je i u práva na informace. Ochrana společnosti před prozrazením obchodního tajemství ze strany společníků, jimž bylo obchodní tajemství svěřeno bude, vzhledem k absenci povinnosti zachovávat mlčenlivost, zajištěna ustanoveními, která se zabývají obchodním tajemstvím (§ 17 a násl. a § 51 až 55 ObchZ) a též z povinnosti loajality.

Úpravu toho zda (a popřípadě kde) se může společník, kterému bylo jeho právo na informace odepřeno, domáhat jejich vydání (podobně jako tomu je u akciové společnosti) obchodní zákoník neobsahuje. Společník tak bude muset využít obecné právní úpravy zajišťující každému domáhat se stanoveným postupem svého práva u nezávislého a nestranného soudu. I v tomto případě se bude jednat o soud krajský, v jehož obvodu má společnost sídlo.

8. Jednotlivé právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži

V rámci této kapitoly je podán nejprve výčet právních prostředků ochrany proti nekalé soutěži, které poskytuje zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. Tyto prostředky je tak na základě ustanovení § 20 a § 51 ObchZ, resp. § 53 ObchZ, možné využít též na ochranu obchodního tajemství a domáhat se, aby rušiteli soutěžního pořádku byla uložena jedna nebo i více z těchto povinností. Ustanovení § 53 ObchZ tyto právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži vyjmenovává, aniž by je ale dále blíže specifikovalo. Jak uvádí Hajn, může se jednat na jednu stranu o nevýhodu úpravy (neplní návodovou, racionalizační funkci), na druhou stranu však rovněž o její přednost, neboť poskytuje volnost pro aplikační praxi a

¹⁰¹ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 22. 02. 2011, sp. zn. 29 Cdo 3704/2009, dostupné v ASPI pod ASPI ID: JUD193587CZ.

umožňuje pružněji reagovat na aktuální potřeby praxe.¹⁰² Lze však konstatovat, že vzhledem ke specifické povaze institutu obchodního tajemství, jsou některé z nabízených prostředků jen stěží na jeho ochranu využitelné, resp. jejich uplatnění se jeví ve světle okolností, které jsou pro obchodní tajemství příznačné, přinejmenším jako neúčelné, nicméně možné. Jednotlivými prostředky ochrany proti nekalé soutěži jsou zdržení se nekalosoutěžního jednání, odstranění závadného stavu, přiměřené zadostiučinění, náhrada škody a vydání bezdůvodného obohacení. Na konci této kapitoly jsou pak uvedeny právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži, které jsou upraveny procesněprávním předpisem, kterým je v tomto případě zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád.

8.1. Zdržení se nekalosoutěžního jednání

Nárok na zdržení se nekalosoutěžního jednání je uplatňován žalobou podle § 80 písm. b) OSŘ, která se označuje jako žaloba na zdržení se závadného jednání nebo též jako žaloba zápůrčí či negatorní. Tuto žalobu lze uplatňovat pouze v případech, kdy k právem zakázanému jednání stále dochází nebo hrozí, že k takovému jednání dojde či je očividné, že se takové jednání bude ze strany rušitele opakovat. Z tohoto výkladu vychází i Nejvyšší soud ČR, když ve svém rozsudku uvádí: „...*povinnost zdržet se určitého jednání lze upínat jen k takovému jednání, u kterého existuje nebezpečí, že by v budoucnu mohlo být opakováno...*“¹⁰³ Nejvyšší soud se v tomto rozhodnutí vyjádřil přímo ke skutkové podstatě „porušování obchodního tajemství“, když navázal na výrok uvedený v předchozí větě s tím, že přestože dikce zákona zní „porušování obchodního tajemství“, k naplnění této skutkové podstaty dojde i jediným skutkem – prozrazením obchodního tajemství, které pak už nemá smysl tajit, nebo dokonce se stane všeobecně známým a ztratí potřebné atributy obchodního tajemství vůbec. Domnívám se, že teoreticky k možnosti opakovaného jednání naplňujícího skutkovou podstatu „porušování obchodního tajemství“ (a tak k možnosti oprávněně a hlavně účinně se bránit pomocí zápůrčí žaloby), dojít může, např. v případech, kdy sice informace tvořící obchodní tajemství budou neoprávněně sděleny či zpřístupněny, avšak útok na tyto

¹⁰² HAJN, P. *Komunitární a české právo proti nekalé soutěži: (vybrané kapitoly)*. 1.vyd., Brno: Masarykova univerzita, 2010, str. 77.

¹⁰³ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 25. 06. 2008, sp. zn. 32 Odo 1568/2006, dostupné v ASPI pod ASPI ID: JUD139876CZ.

hodnoty nedosáhne takové intenzity, resp. nebude mít takový dopad, aby obchodní tajemství jako takové bylo ohroženo pouze jedním takovým „útokem“ do té míry, že by přestalo splňovat náležitosti uvedené v § 17 ObchZ. Z běžného výkladu slova „zdržet se“ a popisu situací v předcházejícím textu, můžeme usuzovat na preventivní povahu tohoto ochranného prostředku.

Mohlo by se zdát, že se tímto prostředkem může oprávněný domáhat pouze zastavení nějakého aktivního jednání. Hajn ale poukazuje na to, že „*povinnost zdržet se určitého jednání může být – zdánlivě paradoxně – stanovena jako povinnost k jistému aktivnímu činění.*“¹⁰⁴ Například tak může být žalovanému uložena povinnost přijmout jistá opatření, která zajistí obchodnímu tajemství odpovídající ochranu před jeho porušením.

Značně obtížným úkolem je u žaloby na zdržení se nekalosoutěžního jednání formulace jejího petitu. Je velice složité napsat petit ani ne moc úzký, ale ani ne příliš široký. Žalobní petit musí obsahovat co možná nejpřesnější označení jednání proti kterému směřuje. Zde však narážíme na problém, aby petit nebyl moc úzký a nestačila pouhá obměna jednání rušitele, který by pak mohl závadné jednání dále činit. V praxi se tedy bude žalobce snažit formulovat petit tak, aby postihl i jednání podobná tomu napadenému. Často se uvádí, že pokud napadáme sdělení uveřejněné v jednom médiu, petit by měl obsahovat zákaz jeho uveřejňování i v médiích ostatních. Stejně je to i se zahrnutím i jiných gramatických tvarů napadaného slova do petitu žaloby apod. S příliš širokým petitem se můžeme na druhou stranu setkat tam, kde se žalobce omezí na prosté opakování zákonného textu či podobně. Příliš široký petit je nemožné přijmout jako rozhodnutí, a jako takový je nevykonatelný.

8.2. Odstranění nekalosoutěžního stavu

I další nárok, jímž se žalobce domáhá odstranění určitého nekalosoutěžního jednání¹⁰⁵ (též odstraňovací nebo restituční žaloba), může legitimovaný subjekt uplatnit proti rušiteli podáním žaloby podle § 80 písm. b) OSŘ. Tento prostředek ochrany proti nekalé

¹⁰⁴ HAJN, P. *Soutěžní chování a právo proti nekalé soutěži*. 1. Brno: Masarykova univerzita, 2000. str. 243.

¹⁰⁵ Ve vztahu k obchodnímu tajemství bude tohoto prostředku ochrany využito např., pokud bude neoprávněně využíváno nebo šířeno obchodní tajemství, které je majetkem jiné osoby.

soutěži bude žalobcem využit k obnovení stavu, který existoval před neoprávněným nekalosoutěžním zásahem rušitele. Ač žaloba na odstranění závadného stavu směřuje do minulosti (na rozdíl od žaloby zdržovací, která má charakter preventivní), nejedná se jen o nápravu již vzniklého protiprávního stavu, ale „*podstata odstranění závadného stavu spočívá především v odstranění příčin a nikoliv následků nekalosoutěžního jednání.*“¹⁰⁶ To samé potvrzuje Munková, když uvádí, že: „*nárok na odstranění závadného stavu směřuje do minulosti, protože se týká odstranění zdroje účinků, které již nastaly (např. odvolání nepravdivých a zlehčujících tvrzení v dopisech zaslaných zákazníkům soutěžitele).*“¹⁰⁷ Požadavek na odstranění závadného stavu může spočívat v různých opatřeních (faktická likvidace např. obalového materiálu, doplnění informací, či změna názvu obchodní firmy).

Samotný petit žaloby může být koncipován tak, že žalovaný bude povinen určité nekalosoutěžní jednání odvolat, upřesnit nebo také určitý výrok doplnit, resp. opravit. Tento institut je však omezen tím, že není možno požadovat přiznání nároku, jenž by spočíval v dementování pravdivého údaje údajem nepravdivým, což judikoval Nejvyšší soud ČR, když ve svém rozhodnutí vyslovil názor: „*Zákon neumožňuje soudu, aby pod odstraňovací nárok podřadil také přiznání nároku, který závadný stav prohloubí, k čemuž by nepochybně došlo sdělením nepravdivých informací na místo informací pravdivých. Dementace pravdivých údajů údaji nepravdivými ve svém důsledku nepředstavuje nastolení právního pořádku odstraněním závadného stavu, ale naopak jeho prohloubení.*“¹⁰⁸

Nárok na odstranění závadného stavu je nutné odlišovat od náhrady škody, ač oba tyto prostředky mají povahu reparační. Odstranění závadného stavu spočívá v odčinění vzniklé újmy jinou než peněžní formou. Stejně tak musíme nárok na odstranění závadného stavu odlišit od navrácení v předešlý stav, neboť odstranění závadného stavu sleduje primárně odstranění příčin.

¹⁰⁶ ONDREJOVÁ, D. Právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži obsažené v obchodním zákoníku: Nárok zdržovací a odstraňovací. *Bulletin advokacie*. 2010, 4, str. 68.

¹⁰⁷ MUNKOVÁ, J.: *Právo proti nekalé soutěži. Komentář.*, 3. vydání, C.H.Beck, Praha 2008, str. 107.

¹⁰⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 04. 04. 2006, sp. zn. 32 Odo 1370/2005, dostupné v ASPI pod ASPI ID: JUD95243CZ.

Nárok na odstranění závadného stavu bývá často uplatňován kumulativně s nárokem na zdržení se nekalosoutěžního jednání, neboť jen dohromady tyto dva nároky zaručí, že nekalosoutěžní jednání bude odstraněno např.: *„jestliže jiný podnikatel neoprávněně využívá databázi (dodavatelů, odběratelů apod.), lze se nejen domáhat, aby tuto databázi přestal užívat, ale též aby ji odstranil ze své sítě, paměťových médií či jiných informačních nosičů.“*¹⁰⁹ Hajn k tomuto tématu uvádí, že *„v některých případech bude odstranění závadného stavu vlastně splývat se zdržením se jednání (stažení nekalosoutěžních reklamních prospektů z oběhu).“*¹¹⁰

8.3. Přiměřené zadostiučinění

Institut přiměřeného zadostiučinění byl do obchodního zákoníku vtělen, aby se žalobce domohl na rušiteli určitého zadostiučinění za nekalosoutěžní jednání, nebo - li satisfakce (a reparače).¹¹¹ Zadostiučinění, jakožto prostředku satisfakce, se osoba, jejíž práva byla nekalosoutěžním jednáním porušena, domáhá pomocí tzv. satisfakční žaloby. Vedle funkce satisfakční pak přiměřené zadostiučinění zastává ještě funkci preventivní a sankční.¹¹² Sankční funkce přiměřeného zadostiučinění však *„hraje při poskytování zadostiučinění vedlejší, podružnou roli, protože rozhodující je nemateriální stránka satisfakce“*.¹¹³

Přiměřené zadostiučinění je chápáno jako nástroj k napravení nehmotné újmy, což již ve výše zmíněném rozhodnutí Nejvyšší soud ČR konstatuje slovy: *„Právní praxe i právní teorie jsou zajedno v tom, že nárok na přiměřené zadostiučinění je nárokem, jímž se reparuje újma nemateriální povahy. Tento aspekt vyvěrá již z podstaty tohoto nároku, který se označuje jako zadostiučinění neboli satisfakce, aby se již v názvu zdůraznila*

¹⁰⁹ ŠTENGLOVÁ, I. in : ŠTENGLOVÁ, I.; DRÁPAL, L.; PÚRY, F.; KORBEL, F. *Obchodní tajemství : praktická příručka* . 1.vydání. Praha: Linde Praha a.s., 2005. str. 34.

¹¹⁰ HAJN, P. *Soutěžní chování a právo proti nekalé soutěži*. 1. Brno : Masarykova univerzita, 2000. str. 243.

¹¹¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. 09. 2001, sp. zn. 29 Odo 652/2001, dostupné v ASPI pod ASPI ID: JUD72644CZ.

¹¹² Tamtéž: *„...nelze neuznat, že peněžní satisfakce má rovněž sankční povahu, neboť zaplacení zadostiučinění představuje pro rušitele také finanční újmu, nejen újmu morální, která má vyrovnat porušenou rovnováhu v postavení rušitele a postižené osoby“* srov. rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 31. 3. 2009 sp. zn. 3 Cmo 261/2008.

¹¹³ Tamtéž.

jeho imateriální povaha.“¹¹⁴ K tomuto i Macek ve svém článku: „*postačí, že žalovaný se jednání nekalé soutěže dopustil (naplnil tedy skutkovou podstatu nekalé soutěže) a důsledkem tohoto jednání je určitá nemateriální újma žalobce.*“¹¹⁵ Tento závěr je logický, neboť ustanovení § 53 ObchZ nabízí k uhrazení hmotné škody jiný právní prostředek – náhradu škody. Za tzv. imateriální nebo nehmotnou újmu se v současné době považuje nejčastěji dobrá pověst, ztráta na prestiži, snížení solidnosti a důvěryhodnosti atd. Tento pojem tedy podle mne poskytuje široké pole pro uplatnění nároků, ve kterých žalobce spatřuje byť jen možnou (tedy není nutný sám vznik) újmu nemateriálního charakteru, avšak bude vždy nutno respektovat zásadu vyslovenou Nejvyšším soudem ČR, a to že újma, musí být možností reálnou, nikoliv vyspekulovanou a velmi nepravděpodobnou.¹¹⁶ Otázku rozsahu újmy, která musí z určitého jednání alespoň hrozit, aby takové jednání mohlo být posouzeno jako nekalosoutěžní, zákon nikterak neřeší. A tak se domnívám, že zde bude záležet na výkladu pojmu "újma" v rozhodovací praxi soudů. Nicméně lze na základě zmíněného rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR dospět k názoru, že újma (ať již hrozící nebo skutečně existující) v zanedbatelném rozsahu vlastně újmu není.¹¹⁷

Přiměřené zadostiučinění může být dle zákona přiznáno jak v nepeněžní (nemateriální) podobě (uveřejnění omluvy), tak i ve formě peněžní, popřípadě může spočívat v kombinaci obou variant (použito vazby ... *i v penězích* ..., resp. *také v penězích*), avšak forma peněžní by měla přijít v úvahu až v situaci, kdy se nepeněžní forma přiměřeného zadostiučinění jeví jako nedostatečná. Výše uvedené potvrzuje ve svém rozhodnutí Nejvyšší soud ČR, když uvádí: „*Již ze samotné formulace ustanovení § 53 obch. zák. nepochybně vyplývá, že zákon upřednostňuje nemateriální satisfakci, avšak pro zcela specifické a výjimečné případy umožňuje zadostiučinění i ve formě peněžní. Zákon tudíž nevylučuje ani jednu ani druhou formu zadostiučinění, ale nevylučuje ani jejich souběh, tj. případné přiznání obou forem zadostiučinění vedle*

¹¹⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. 09. 2001, sp. zn. 29 Odo 652/2001, dostupné v ASPI pod ASPI ID: JUD72644CZ taktéž srov. rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 10. 8. 2004, sp. zn. 3 Cmo 293/2003.

¹¹⁵ MACEK, J. Právní prostředky ochrany proti jednání nekalé soutěže podle obchodního zákoníku. *Obchodní právo*. 1993, 5., s. 17.

¹¹⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. 04. 2008, sp. zn. 32 Cdo 139/2008, dostupné v ASPI pod ASPI ID: JUD132448CZ.

¹¹⁷ Tamtéž.

sebe.“¹¹⁸ S tímto výkladem Nejvyššího soudu zcela nesouhlasí Hajn, neboť se domnívá, že nelze peněžní formu přiměřeného zadostiučinění vyhrazovat pouze pro výjimečné případy. Považuje tak formulaci obsaženou v ustanovení § 53 ObchZ za předpokládající neuzavřený počet podob přiměřeného zadostiučinění a konkrétně přitom uvádí jednu z nich – zadostiučinění v penězích.¹¹⁹

8.3.1. Nemateriální podoba přiměřeného zadostiučinění

Nemateriální satisfakce spočívá zpravidla ve veřejné (uveřejněna v tisku, rozhlasu, televizi atd.) či neveřejné omluvě, vysvětlení či uvedení informace na pravou míru. Přiměřené zadostiučinění, které bude žalobcem požadováno v této formě musí být uvedeno v petitu žaloby, a to např. jako přesný text omluvy místo požadovaného uveřejnění a rozsah uveřejnění. Veřejná omluva, která bývá nejčastější formou nemateriální satisfakce se mi však (vzhledem k okolnostem a zájmům na utajení obchodního tajemství) jeví u skutkové podstaty porušení obchodního tajemství jako nepřilíš vhodná a v praxi tato varianta zřejmě nebude příliš obvyklá.

8.3.2. Materiální podoba přiměřeného zadostiučinění

Jak již bylo výše uvedeno materiální satisfakce by měla nastoupit, až poté co by se nemateriální forma zadostiučinění mjela svým účinkem, nebo v případě že by byla shledána jako nedostatečná.¹²⁰ Domnívám se tedy, že peněžní satisfakce tak přichází nejčastěji v úvahu v případech, kdy zásah do nemateriální sféry soutěžitele způsobí těž následky v jeho majetkové sféře a nemajetková satisfakce není schopna tuto ztrátu adekvátně nahradit. Takováto situace bude podle mého názoru připadat často v úvahu právě u skutkové podstaty porušování obchodního tajemství, neboť jeho vyzrazením ve valné většině dojde k majetkové újmě podnikatele a navíc tato újma bude zpravidla znamenat znehodnocení nebo zánik obchodního tajemství. Žalobce, jenž si nárokuje

¹¹⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 05. 05. 2006, sp. zn. 32 Odo 511/2006, dostupné v ASPI pod ASPI ID: JUD95357CZ.

¹¹⁹ HAJN, P. *Komunitární a české právo proti nekalé soutěži: (vybrané kapitoly)*. 1.vyd., Brno: Masarykova univerzita, 2010, str. 87.

¹²⁰ Srov. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 15. 6. 2005, sp. zn. 32 Odo 1318/2004, dostupné v ASPI pod ASPI ID: JUD37616CZ: „K tomu, aby soud mohl jednáním nekalé soutěže dotčenému účastníkovi přiznat právo na přiměřené zadostiučinění v penězích, musí být v řízení prokázáno, že tento účastník utrpěl v souvislosti s jednáním nekalé soutěže nemajetkovou újmu, a to v takovém rozsahu nebo takového druhu, že nepostačuje její vyrovnání přiměřeným zadostiučiněním v nepeněžité formě. Teprve poté lze posuzovat, jaká částka, požadovaná k zaplacení jako zadostiučinění, je přiměřená k vyrovnání vzniklé nemateriální újmy.“

přiměřené zadostiučinění, musí svůj požadavek řádně odůvodnit ve své žalobě (spočívá na něm tak břemeno tvrzení i důkazní břemeno), kde uvede, v čem spatřuje utrpěnou nemateriální újmu, jaká je její intenzita (tedy tvrdit, že újma vznikla a v čem spočívá) a v jaké formě požaduje přiznat přiměřené zadostiučinění. Konkrétní výše peněžní částky, resp. způsob jejího výpočtu, není v obchodním zákoníku stanovena, a tak je zde kritériem právě přiměřenost, jak vyplývá též ze samostatného názvu tohoto institutu.¹²¹ Ona přiměřenost musí být, jak podotýká Hajn, „*posuzována jak z objektivních tak subjektivních hledisek.*“¹²² Objektivním hlediskem může být např. závažnost a intenzita nekalosoutěžního jednání a subjektivním zavinění rušitele. Je však nutné mít namysli, že nárok na přiměřené zadostiučinění má převážně, nebo zcela objektivní charakter a subjektivní hledisko by mělo plnit při určování výše zadostiučinění spíše roli doplňkovou. Soud o přiznání zadostiučinění (včetně jeho nepřiznání) a jeho konkrétní výši rozhoduje na základě svého uvážení (tedy v každém jednotlivém případě musí být přiměřenost posuzována vzhledem ke konkrétním okolnostem toho kterého případu) a je vázán pouze horní hranicí návrhu žalobce (nesmí ji překročit) a tím, že tato soudcovská úvaha musí být přezkoumatelná. Nárok na přiměřené zadostiučinění není vázán na zavinění a jedná se tak o projev objektivní odpovědnosti za nekalosoutěžní jednání.¹²³

8.4. Náhrada škody

Náhrada škody patří k právním prostředkům ochrany proti nekalé soutěži, které jsou uvedeny v ustanovení § 53 ObchZ. Smyslem tohoto institutu je reparovat postavení aktivně legitimovaného subjektu v majetkové sféře a lze tedy konstatovat, že náhrada škody má kompenzační a sankční charakter.

Náhrada škody z důvodu nekalé soutěže se řídí ustanoveními obchodního zákoníku, konkrétně ustanoveními § 373 ObchZ¹²⁴ a násl., na které odkazuje ustanovení

¹²¹ ONDREJOVÁ, D. *Právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži*. Wolters Kluwer ČR, a. s., 2010, str. 107 a násl.

¹²² HAJN, P. *Soutěžní chování a právo proti nekalé soutěži*. 1. Brno: Masarykova univerzita, 2000. str. 244.

¹²³ Srov. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. 09. 2002, sp. zn. 29 Odo 652/2001, dostupné v ASPI pod ASPI ID: JUD72644CZ.

¹²⁴ „*Kdo poruší svou povinnost ze závazkového vztahu, je povinen nahradit škodu tím způsobenou druhé straně, ledaže prokáže, že porušení povinností bylo způsobeno okolnostmi vylučujícími odpovědnost.*“

§ 757 ObchZ.¹²⁵ Ustanovení § 757 ObchZ tak aplikuje režim odpovědnosti za škodu v oblasti závazkového práva na ostatní případy odpovědnosti za škodu způsobenou porušením povinností stanovených obchodním zákoníkem (tedy i na ustanovení upravující nekalou soutěž). Porušování obchodního tajemství je podle ustanovení § 44 ObchZ (jako nekalá soutěž) zakázáno, z čehož vyplývá povinnost zdržet se takového jednání. Pokud se však rušitel porušování obchodního tajemství podle ustanovení § 51 ObchZ dopustí, poruší povinnost a může být (při splnění předpokladů odpovědnosti za škodu) aplikováno ustanovení § 373 a násl. ObchZ.

8.4.1. Předpoklady odpovědnosti za škodu

Mezi předpoklady odpovědnosti za škodu z nekalosoutěžního jednání patří protiprávnost spočívající v nekalosoutěžním jednání – komisivně či omisivně (např. § 51 ObchZ porušování obchodního tajemství), vznik škody (majetkové újmy vyjádřitelné v penězích), kauzální nexus mezi nekalosoutěžním jednáním a vznikem škody (protiprávní jednání tak musí být aspoň jednou z hlavních příčin vzniku škody) a též neexistence okolností vylučujících odpovědnost za škodu. Jak uvádí Ondřejová ve své publikaci: „...chybí jeden z předpokladů kontraktní odpovědnosti za škodu, a to její předvídatelnost v době vzniku vztahu (podle ustanovení § 379 ObchZ se “nenahrazuje škoda, kterou v době vzniku závazkového vztahu povinná strana jako možný důsledek porušení své povinnosti předvídala nebo kterou bylo možno předvídat s přihlédnutím ke skutečnostem, jež v uvedené době povinná strana znala nebo měla znát při obvyklé péči.“) Lze mít za to, že tento předpoklad bude vázán toliko na příklad odpovědnosti za škodu způsobenou nekalosoutěžním jednáním uskutečněným v důsledku porušení smluvní povinnosti spočívající například v porušení obchodního tajemství, jehož ochrana je smluvně zakotvena...“¹²⁶

8.4.2. Objektivní princip odpovědnosti za škodu

Existence rušitelova zavinění se pro kvalifikaci určitého jednání jako nekalosoutěžního nevyžaduje, což znamená, že se zde uplatní princip tzv. objektivní odpovědnosti za

¹²⁵ „pro odpovědnost za škodu způsobenou porušením povinností stanovených tímto zákonem platí obdobně ustanovení § 373 a násl.“

¹²⁶ ONDŘEJOVÁ, D. *Právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži*. Wolters Kluwer ČR, a. s., 2010, str. 117 a násl.

škodu (podnikatel snáší určitá rizika podnikatelské činnosti), s možností liberace (pokud rušitel prokáže, že byly přítomny okolnosti vylučující odpovědnost podle ustanovení § 374 ObchZ). Tuto skutečnost pak potvrzuje i Nejvyšší soud ČR ve svém usnesení, když uvádí: „*Obchodní zákoník v příslušných ustanoveních, upravujících nekalou soutěž (srov. § 44 a násl. obch. zák.), tudíž stanovujících, co je jednáním v nekalé soutěži, volní složku projevu vůle (zavinění úmyslné či nedbalostní, zakládající možnost vyvinění-exculpae), neřeší, ale právě naopak odpovědnost rušitele zakládá na objektivním principu.*“.¹²⁷ K možnosti liberace Macek uvádí, že „*liberace škůdců v § 374 obch. zákoníku je formulována velmi úzce a pro vztahy vzniklé z jednání nekalé soutěže ne příliš použitelné, odpovědnost škůdce v těchto případech se zde blíží absolutní odpovědnosti.*“¹²⁸

8.4.3. Způsob a rozsah náhrady škody

Pokud byl výše zmíněn jako jeden z předpokladů odpovědnosti za škodu z nekalosoutěžního jednání vznik škody, je nutné upřesnit co se tímto pojmem rozumí. Obchodní zákoník, jak již bylo výše naznačeno, vychází z principu náhrady hmotné škody, která zahrnuje jak škodu skutečnou, tak i ušlý zisk. Škodou se v obecné rovině rozumí „*majetková újma vyjádřitelná v penězích, která se projevuje buď jako skutečná škoda nebo jako ušlý zisk. Obě tyto formy škody jsou v zásadě rovnocenné a existence jedné z nich není podle platného práva podmínkou vzniku a uplatnění druhé formy.*“¹²⁹

Skutečnou škodou (*damnum emergens*) se rozumí „*újma spočívající ve zmenšení majetkového stavu poškozeného a reprezentující majetkové hodnoty, které bylo nutné vynaložit, aby došlo k uvedení věci do předešlého stavu.*“¹³⁰ Skutečná škoda se hradí v plném rozsahu a v souvislosti s nekalosoutěžním jednáním se nejčastěji bude jednat o škodu způsobenou zničením, poškozením či znehodnocením věci (kde pod věcí v širším

¹²⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 14. 03. 2006, sp. zn. 32 Odo 1230/2005, dostupné v ASPI pod ASPI ID: JUD95208CZ.

¹²⁸ MACEK, J., K právním prostředkům ochrany proti jednání nekalé soutěže. *Obchodní právo*, 1993, str. 18, Dostupné v ASPI pod ASPI ID: LIT2424CZ.

¹²⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 31. 01. 1996, sp. zn. II Odon 15/96, dostupné v ASPI pod ASPI ID: JUD5872CZ.

¹³⁰ ŠKÁROVÁ, M. IN: ŠVESTKA, J., SPÁČIL, J., ŠKÁROVÁ, M., HULMÁK, M., a kol. *Občanský zákoník I, II*, 2. vydání, Praha 2009, str. 1212 Obdobně pak: usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 16. 06. 2011, sp. zn. 25 Cdo 2041/2009, dostupné v ASPI pod ASPI ID: JUD200640CZ .

slova smyslu je třeba si představit i např. obchodní tajemství či know-how), náklady vynaložené poškozenou stranou v důsledku škodní události nebo marně vynaložené náklady.¹³¹

Ušlý zisk (*lucrum cessans*) je pak „újmou spočívající v tom, že u poškozeného nedojde v důsledku škodní události k rozmnožení majetkových hodnot, ač se to dalo očekávat s ohledem na pravidelný běh věcí“,¹³² z čehož lze dovodit, že se ušlý zisk neprojeví jako úbytek majetku poškozeného (jako je tomu u skutečné škody), ale ztrátou očekávaného přínosu, přičemž není dostačující pouhá pravděpodobnost zvýšení majetkového stavu v budoucnu. Musí zde být jisté, že při „pravidelném běhu věcí“ - nebýt protiprávního (nekalosoutěžního) jednání škůdce (škodní události), mohl poškozený důvodně očekávat rozmnožení svého majetku, k němuž nedošlo právě v důsledku jednání škůdce (škodní události).¹³³ Je zde tak dán předpoklad spolehlivého zjištění příčinné souvislosti mezi porušením právní povinnosti a nedosažením předpokládaného zisku. Poškozený si může nárokovat náhradu škody buď v podobě skutečného ušlého zisku, nebo v podobě abstraktního ušlého zisku. Skutečný ušlý zisk spočívá v nezvětšení majetku poškozeného, a to v přímém důsledku škodné události, je tedy možno rozlišit od sebe vliv škodné události a jiných událostí. Abstraktní ušlý zisk ve smyslu ustanovení § 381 ObchZ je pojímán jako zisk dosahovaný zpravidla v poctivém obchodním styku za podmínek podobných podmínkám porušené smlouvy v okruhu podnikání poškozené osoby a měl by tak umožnit jakési zjednodušení ve výpočtu výše ušlého zisku tam, kde je konkrétní vyčíslení obtížné či nemožné. Toto zjednodušení je však jen zdánlivé, neboť dokázat tento druh ušlého zisku je mimořádně obtížné a o možnosti jeho uplatnění se pouze jen teorizuje, neboť není dosud znám případ, že by náš soud abstraktní ušlý zisk poškozenému přisoudil.¹³⁴

Náhrada škody se podle ustanovení § 378 ObchZ nahrazuje v penězích; jestliže však o to oprávněná strana požádá a je-li to možné a obvyklé, může se škoda nahradit

¹³¹ ONDREJOVÁ, D. *Právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži*. Wolters Kluwer ČR, a. s., 2010, str. 120.

¹³² ŠKÁROVÁ, M. IN: ŠVESTKA, J., SPÁČIL, J., ŠKÁROVÁ, M., HULMÁK, M., a kol. *Občanský zákoník I, II*, 2. vydání, Praha 2009, str. 1282.

¹³³ Tamtéž.

¹³⁴ BEJČEK, J. IN: BEJČEK, J., ELIÁŠ, K., & RABAN, P. *Kurs obchodního práva: obchodní závazky*. 5. vyd., 2010, Praha: C.H. Beck. str. 118 a 121.

uvedením v předešlý stav. Tato možnost však u vyzrazeného obchodního tajemství z povahy věci nepřipadá v úvahu. Dle ustanovení § 386 ObchZ náhradu škody nemůže soud snížit, což znamená, že je vyloučeno moderační právo soudu ve vztahu ke skutečně prokázané škodě, ne však to, že by soud nebyl oprávněn přiznat náhradu škody v nižší částce než byla požadována v petitu žaloby (za předpokladu že tato nižší částka je škodou skutečně prokázanou).

Osobně se domnívám, že prostředek náhrady škody je v oblasti nekalé soutěže těžko využitelný, neboť již značnou překážkou je prokázání příčinné souvislosti mezi nekalosoutěžním jednáním a vznikem škody (vzhledem ke složitosti tržní situace), avšak ve spojení s nutností doložit (byť např. na základě znaleckých posudků) přesné vyčíslení této škody, resp. doložit příčinný vztah mezi nekalosoutěžním jednáním a rozsahem škody, činí z tohoto institutu nástroj, který je jen stěží využitelný (velká řada proměnných a dalších faktorů v hospodářské soutěži brání vyčíslení přesné újmy – toto tvrzení pak vzhledem k citlivé povaze skutečností tvořících obchodní tajemství platí dvojnásob) a aktivně legitimované osoby spíše odrazuje.¹³⁵

Výše uvedené obtíže spojené s úspěšným uplatněním nároku na náhradu škody způsobené nekalosoutěžním jednáním by mohlo alespoň částečně řešit ustanovení § 136 OSŘ, které stanoví: „*Lze-li výši nároků zjistit jen s nepoměrnými obtížemi nebo nelze-li ji zjistit vůbec, určí ji soud podle své úvahy*“. Takto znějící ustanovení dává naději na možnost snazšího stanovení rozsahu škody v případech, kdy je nárok prokázán co do svého právního základu a obtíže skutkových zjištění či úplná nemožnost těchto zjištění jsou spojeny jen s jeho výší. Toto ustanovení je však podle Bureše nutno vykládat tak, že „*určení výše nároku není záležitostí volné úvahy nepodléhající hodnocení. Základem úvahy podle § 136 je zjištění takových skutečností, které soudu umožní založit úvahu na určitém kvantitativním posouzení základních souvislostí.*“¹³⁶ Toto potvrdil i rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 23 Cdo 2030/2007, ve kterém bylo uvedeno, že „*soud může podle ust. § 136 o. s. ř. postupovat tehdy, je-li jistý právní*

¹³⁵ HAJN, P. *Komunitární a české právo proti nekalé soutěži: (vybrané kapitoly)*. 1.vyd., Brno: Masarykova univerzita, 2010, str. 79 až 81.

¹³⁶ BUREŠ, J. IN BUREŠ, J., DRÁPAL, L., KRČMÁŘ Z. a kol., *Občanský soudní řád*, 7. vydání. Praha: 2006, str. 627.

*základ uplatněného nároku. Při určení výše nároku jsou podkladem pro úvahu soudu takové skutečnosti, které vycházejí ze souvislosti posuzovaného případu a umožňují učinit určité kvantitativní závěry o výši uplatněného nároku; nejde tedy o určení výše nároku zcela volnou úvahou soudu.*¹³⁷ Vzhledem k deklarované nutnosti zjištění takovýchto skutečností se domnívám, že i přes optimistické znění ustanovení § 136 OSŘ bude úspěšné uplatňování náhrady škody z nekalé soutěže spíše výjimečným jevem.¹³⁸ Toto tvrzení dokládá i nepočtená, letitá a svým obsahem často mimoběžná rozhodovací praxe soudů.¹³⁹

Často tak aktivně legitimované osobě zůstane k dispozici pouze jediný právní prostředek ochrany proti nekalé soutěži, kterým může dosáhnout reparaace, v podobě přiměřeného zadostiučinění.¹⁴⁰

8.4.4. Možnost výpočtu výše náhrady škody s využitím metody stanovení licenčního poplatku v českém a německém právním řádu

V této podkapitole bude pojednáno o metodách výpočtu výše náhrady škody v českém a německém právu. České i německé právo zná konkrétní (subjektivní) a též i abstraktní (objektivní) metodu výpočtu výše náhrady škody (v podobě ušlého zisku, resp. zisku dosaženého tím, kdo obchodní právo porušil). Nicméně německá právní úprava nabízí ještě jednu metodu abstraktního (objektivního) výpočtu výše utrpěné škody, která reflektuje skutečnost, že nehmotná majetková práva, hodnoty chráněné soutěžním právem, jakož i obchodní tajemství jsou obzvláště „zranitelné“ a na nich způsobená škoda je v absolutní většině případů velice obtížně vyčíslitelná.¹⁴¹ Tato metoda spočívá ve výpočtu výše náhrady škody za pomoci fikce licenčního poplatku. To znamená, že poškozený může žádat po tom, kdo porušil jeho práva, jako náhradu škody částku, za kterou by mu býval byl ochoten udělit licenci na užití např. právě obchodního tajemství

¹³⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. 2. 2009, sp. zn. 23 Cdo 2030/2007, dostupné ASPI pod ASPI ID: JUD147374CZ.

¹³⁸ HAJN, P., Náhrada škody z nekalé soutěže. *Historie obchodněprávních institutů : sborník příspěvků z konference pořádané Katedrou obchodního práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity dne 10. června 2009 v Brně / ed. Josef Bejček*, 1. vydání, Brno, 2009, str. 314.

¹³⁹ Srov. soudní judikaturu k ustanovení § 136 v komentářích k OSŘ.

¹⁴⁰ ZAPLETAL, J. Několik poznámek k nové úpravě soudní vynutitelnosti práv duševního vlastnictví, *Právní rozhledy*, 2006, č. 20, str. 753 a násl.

¹⁴¹ GOLDMANN, M., in: HARTE-BAVENDAMM, H. a HENNING-BODEWIG, F. *Gesetz gegen unlauteren Wettbewerb (UWG) mit Preisangabenverordnung: Kommentar*. München: Beck, 2004, XIX, S. 1597.

(licenční analogie).¹⁴² Licenční analogii je možno použít též na případy porušení obchodního tajemství, a to na základě rozsudku BGH, kde se konstatuje, že při neoprávněném zhodnocení obchodního tajemství může poškozený svou škodu vypočítat na základě ušlé licence.¹⁴³ Vychází se tak z myšlenky, že rušitel by v zásadě neměl mít lepší postavení než smluvní nabyvatel licence, který by zaplatil licenční poplatek.¹⁴⁴ Dle mého názoru lze konstatovat, že tento postup výpočtu výše náhrady škody je založen na paušalizovaném stanovení ušlého zisku. Je nutné upozornit, že poskytnutím náhrady škody nedochází k uzavření licenční smlouvy ani ke konkludentnímu přiznání práva na užití obchodního tajemství.¹⁴⁵

Použití licenční analogie je přípustné všude tam, kde je možno přenechat výlučná práva k užití třetímu za úplatu.¹⁴⁶ Mezi taková práva náleží též obchodní tajemství.¹⁴⁷ Fiktivní licence, ze které se při stanovení výše poplatku vychází, musí být dostatečně široce stanovena tak, aby pokrývala všechna neoprávněná jednání rušitele. Povaha a intenzita porušení (např. obchodního tajemství) určuje věcný a územní rozsah fiktivní licence, a přímo tak i výši licenčního poplatku. Při výpočtu výše licenčního poplatku musí dojít ke zjištění toho, co by si rozumně smýšlející strany měly jako licenční poplatek dohodnout.¹⁴⁸ Pro tento účel je nutné, aby soud posoudil všechny v úvahu přicházející okolnosti, zejména pak zájmy stran, hospodářský význam porušených práv (obchodního tajemství) a též skutečnost, jaká úhrada se obvykle v daném odvětví podnikání za obdobnou licenci poskytuje.¹⁴⁹ Soud posuzuje všechny relevantní okolnosti na základě volné úvahy, a to podle ustanovení § 287 odst. 1.

¹⁴² GOLDMANN, M., in: HARTE-BAVENDAMM, H. a HENNING-BODEWIG, F. *Gesetz gegen unlauteren Wettbewerb (UWG) mit Preisangabenverordnung: Kommentar*. München: Beck, 2004, XIX, S. 1597.

¹⁴³ Rozhodnutí Spolkového soudního dvora, sp. zn. I ZR 112/75 ze dne 18. 02. 1977 "Prozeßrechner", dostupné v GRUR – Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht, 1977, S. 539.

¹⁴⁴ Rozhodnutí Spolkového soudního dvora, sp. zn. I ZR 107/90 ze dne 17. 06. 1992 "Tchibo/Rolox II", dostupné v GRUR – Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht, 1993, S. 55,58.

¹⁴⁵ Rozhodnutí Spolkového soudního dvora, sp. zn. I ZR 311/98 ze dne 5. 7. 2001 "Spiegel – CD-ROM", dostupné v GRUR – Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht, 2002, S. 248, 252.

¹⁴⁶ Rozhodnutí Spolkového soudního dvora, sp. zn. I ZR 59/88 ze dne 22. 03. 1990 "Lizenzanalogie", dostupné v GRUR – Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht, 1990, S. 1008, 1009.

¹⁴⁷ Rozhodnutí Spolkového soudního dvora, sp. zn. I ZR 112/75 ze dne 18. 02. 1977 "Prozeßrechner", dostupné v GRUR – Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht, 1977, S. 539, 541.

¹⁴⁸ Rozhodnutí Spolkového soudního dvora, sp. zn. I ZR 15/88 ze dne 16. 11. 1989 "Raubkopien", dostupné v GRUR – Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht, 1990, S. 353, 355.

¹⁴⁹ Rozhodnutí Spolkového soudního dvora, sp. zn. I ZR 112/75 ze dne 18. 02. 1977 "Prozeßrechner", dostupné v GRUR – Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht, 1977, S. 539, 542.

Výše popsaná metoda výpočtu výše náhrady škody může dle mého názoru alespoň částečně řešit problematiku přesného vyčíslení utrpěné škody, resp. nárokované náhrady škody, a překonat tak stávající neutěšenou situaci, kdy je nárok na náhradu škody v oblasti nekalé soutěže, resp. porušení práv k nehmotným statkům, v praxi téměř neaplikovatelný. Z těchto důvodů bude další výklad v rámci této kapitoly zaměřen právě na otázku možnosti uplatnění metody výpočtu výše náhrady škody z nekalé soutěže v podobě licenčního poplatku v českém právním řádu, neboť právě takto může „odpadnout zdlouhavé a náročné dokazování výše skutečné škody.“¹⁵⁰

Z hlediska předmětu dalšího výkladu je významná Směrnice č. 2004/48/ES, o dodržování práv duševního vlastnictví, která se primárně vztahuje na oblast duševního vlastnictví, nicméně ve svém bodě 13 preambule uvádí, že se ponechává plně na jednotlivých členských státech, zda rozšíří působnost Směrnice také na jednání týkající se nekalé hospodářské soutěže. Směrnice obsahuje pro účely tohoto výkladu zajímavé ustanovení čl. 13, které se věnuje sankčním prostředkům, mimo jiné i náhradě škody. Konkrétně čl. 13 odst. 1 písm. b) uvádí, že „...náhradu škody lze též stanovit jako paušální částku na základě takových hledisek, jako je alespoň výše licenčních poplatků nebo poplatků, které by musely být zaplacený, kdyby porušovatel práv požádal o udělení oprávnění k užívání příslušných práv duševního vlastnictví“. Vzhledem k implementaci Směrnice není možnost náhrady škody prostřednictvím licenčního poplatku zcela neznámá ani v českém právním řádu, v kterém našla odezvu v zákoně č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví a o změně zákonů na ochranu průmyslového vlastnictví. V tomto zákoně je významné z hlediska probíraného tématu ustanovení § 5 odst. 2, které upravuje (mimo jiné) i rozsah náhrady škody, když uvádí, že „soud může náhradu škody stanovit ve výši dvojnásobku licenčního poplatku, který by byl obvyklý při získání licence k užívání práva v době neoprávněného zásahu do něj,“ přičemž odst. 3 a 4 tohoto ustanovení umožňují soudu přihlédnout k objektivním okolnostem toho kterého případu. Soud je tak oprávněn licenční poplatek snížit (odst. 3), anebo naopak přihlédnout k dalším okolnostem a povahu institutu náhrady

¹⁵⁰ HORÁČEK, R., K otázkám aplikace zák. č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví. *Obchodní právo.*, 2007, č. 11, str. 7.

škody změnit z kompenzační na sankční (odst. 4).¹⁵¹ Je nutno dodat, jak upozorňuje Horáček, že výše licenčního poplatku bude stanovována na základě znaleckého posudku.¹⁵²

I takto pojatý mechanismus paušalizovaného stanovení výše náhrady škody by byl schopen řešit problematiku přesného vyčíslení utrpěné škody, a považují tak za promarněnou příležitost, že česká právní úprava nevyužila možnost, kterou nabízí výše zmíněný bod 13 preambule Směrnice, a působnost Směrnice, resp. zákona o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví, nebyla rozšířena i na oblast nekalé soutěže (alespoň co do výše zmíněné úpravy náhrady škody).

Závěrem uvádím velice zajímavý názor Hajna, který ve své publikaci vyslovil myšlenku, že možnost stanovit výši náhrady škody s využitím licenční analogie umožňuje zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví, a lze ji tak uplatnit též v případech, kde dochází k jednočinnému souběhu porušení práv z průmyslového vlastnictví a z nekalé soutěže.¹⁵³ Pokud vyjdeme z této premisy a též z revidovaného přístupu k obchodnímu tajemství jako předmětu průmyslových práv, mělo by být, dle mého názoru, možno využít licenční analogie též pro případy porušení obchodního tajemství, a to v souladu s myšlenkou čl. 1 odst. 2 Pařížské úmluvy na ochranu průmyslového vlastnictví, že úkolem ochrany průmyslového vlastnictví je též potlačování nekalé soutěže.¹⁵⁴

8.5. Vydání bezdůvodného obohacení¹⁵⁵

Nárok na vydání bezdůvodného obohacení z nekalé soutěže mají podle ustanovení § 53 ObchZ osoby, jejichž práva byla porušena nebo ohrožena. Vzhledem k tomu, že

¹⁵¹ HAJN, P. *Komunitární a české právo proti nekalé soutěži: (vybrané kapitoly)*. 1.vyd., Brno: Masarykova univerzita, 2010, str. 76.

¹⁵² HORAČEK, R., K otázkám aplikace zák. č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví. *Obchodní právo*, str. 7.

¹⁵³ HAJN, P. *Komunitární a české právo proti nekalé soutěži: (vybrané kapitoly)*. 1.vyd., Brno: Masarykova univerzita, 2010, str. 78.

¹⁵⁴ Pařížská unijní úmluva byla revidována v Bruselu (r. 1900), Washingtonu (r. 1911), Haagu (r.1925), Londýně (r.1934), Lisabonu (r.1958), Stockholmu (r.1967).

¹⁵⁵ Pojmu „vydání bezdůvodného obohacení“ užívá obchodní zákoník ve svém § 53. V ustanovení § 54 odst. 2 se však můžeme setkat s výrazem „vydání neoprávněného majetkového prospěchu“, který byl v českém právním řádu používán jako synonymum právě pro vydání bezdůvodného obohacení, a to do 31. 12. 1991. Nicméně lze tyto termíny považovat za obsahově shodné.

obchodní zákoník neobsahuje zvláštní úpravu bezdůvodného obohacení, použije se na základě ustanovení § 1 odst. 2 ObchZ¹⁵⁶ obecná úprava tohoto institutu obsažená v zákoně č. 40/1964 Sb., občanský zákoník. Bezdůvodným obohacením se tak podle ustanovení § 451 odst. 2 ObčZ rozumí „*majetkový prospěch*¹⁵⁷ *získaný plněním bez právního důvodu, plněním z neplatného právního úkonu nebo plněním z právního důvodu, který odpadl, jakož i majetkový prospěch získaný z nepoctivých zdrojů*“. Tento výčet je považován za taxativní. Případy nekalé soutěže budou spadat do poslední kategorie, jakožto majetkový prospěch získaný z nepoctivých zdrojů, kterým se obecně rozumí takový způsob nabytí hodnot, který není v právním řádu uznáván.¹⁵⁸

Podle ustanovení § 451 odst 1. a § 456 ObčZ platí, že kdo se bezdůvodně obohatí na úkor jiného, musí předmět bezdůvodného obohacení vydat tomu, na jehož úkor byl získán a nelze-li tak učinit, protože toho na jehož úkor byl získán nelze zjistit, musí se předmět bezdůvodného obohacení vydat státu. Ustanovení § 458 ObčZ uvádí, že vydáno musí být vše, co bylo nabyto bezdůvodným obohacením (plná naturální restituce), a pokud by to nebylo možné (obohacení spočívalo ve výkonech), musí být poskytnuta peněžitá náhrada.

Dobrá víra (resp. její nedostatek) nabyvatele bezdůvodného obohacení má vliv na jeho restituční povinnost. Pokud totiž ten, kdo obohacení získal, nejednal v dobré víře, musí s předmětem bezdůvodného obohacení vydat i užitky z něho. „*Je-li povinen předmět bezdůvodného obohacení vydat ten, kdo nebyl v dobré víře, může soud rozhodnout, že lze právo uspokojit i z věcí, kterých z bezdůvodného obohacení nabyl, a to i tehdy, jestliže jinak podle ustanovení občanského soudního řádu výkonu rozhodnutí nepodléhají. Dokud není právo na vydání předmětu bezdůvodného obohacení uspokojeno, nesmí dlužník s takovými věcmi v rozhodnutí uvedenými nakládat*“ (§ 459 ObčZ). I u institutu vydání bezdůvodného obohacení bude největší překážkou

¹⁵⁶ „... Nelze-li některé otázky řešit podle těchto ustanovení, řeší se podle předpisů práva občanského ...“

¹⁵⁷ „*Majetkový prospěch vzniká především tak, že se dosavadní majetek obohaceného rozmnoží o nové majetkové hodnoty; může však spočívat i v tom, že se jeho dosavadní majetek nezmenšil, třebaže by k tomu jinak došlo, kdyby byl obohacený plnil své povinnosti. Odpovědnost za získaný majetkový prospěch, který se musí vydat, vzniká bez zřetele na zavinění*“. Rozhodnutí R 25/1986 citováno z ŠVESTKA. J., ŠKÁROVÁ. M IN: SPÁČIL. J., ŠKÁROVÁ. M., HULMÁK M. a kol. *Občanský zákoník I, II, 2.* vydání, Praha 2009, str. 1332.

¹⁵⁸ ŠKÁROVÁ. M., IN: ŠVESTKA. J., SPÁČIL. J., ŠKÁROVÁ. M., HULMÁK M. a kol. *Občanský zákoník I, II, 2.* vydání, Praha 2009, str. 1331.

v jeho úspěšném uplatnění právě ono přesné stanovení výše bezdůvodného obohacení, tedy určení předmětu sporu, přičemž ve vztahu k obchodnímu tajemství platí to samé co bylo zmíněno v kapitole pojednávající o náhradě škody.

8.6. Uveřejnění rozsudku

Uveřejnění rozsudku je sankčním prostředkem svého druhu, neboť požadavek na zveřejnění rozsudku nelze uplatnit samostatně a doplňuje tak pouze přiznané právo z nekalé soutěže. Obdobně se vyjádřil i Vrchní soud v Praze, když ve svém rozsudku uvedl: „*Požadavek zveřejnění rozsudku není samostatně uplatnitelným nárokem v řízení a jako takový nepodléhá poplatkové povinnosti*“.¹⁵⁹ Stejně pak tomuto tématu Munková, když uvádí: „*Uveřejnění rozsudku však není „samostatný žalobní nárok, nýbrž jen důsledek rozhodnutí o žalobním nároku*.“¹⁶⁰ Institut uveřejnění rozsudku plní především funkci informační, satisfakční a výchovnou: „*obecně řečeno, publikace rozhodnutí má nesporně význam sankce, jež i mnohdy po časovém odstupu může přispět k narovnání těch vztahů, jejichž narušení bylo předmětem řízení, rovněž ale i určité satisfakce pro v řízení úspěšného účastníka. Má však i význam výchovný*“.¹⁶¹ Informační funkce institutu uveřejnění rozsudku je důležitá hlavně vzhledem k potřebě a účelnosti spravit především ostatní soutěžitele (ale nejen ty) o relevantních a pravdivých informacích týkajících se nekalosoutěžního sporu a uvést tyto informace do povědomí širší veřejnosti. Tímto uvedením v širší povědomost dochází též k vylepšení pověsti osoby, jenž byla nekalou soutěží poškozena. Podle mého soudu je zde možno hovořit i o částečné funkci restituční, neboť v ideálním případě by měly být vztahy poskytnutím pravdivých informací z rozsudku odsuzujícího rušitele narovnány do stavu předcházejícího rušitelovu zásahu. Jistě se pak dá mluvit o povaze sankční, která se dle mého názoru neoddělitelně pojí s funkcí informační, neboť do povědomí veřejnosti se z uveřejněného rozsudku dostanou nejen informace očišťující poškozeného, ale též informace o rušiteli a jeho nekalosoutěžním jednání. Dále se pak sankční povaha tohoto institutu projevuje v tom, že náklady na uveřejnění rozsudku ponese neúspěšný účastník, tedy rušitel. Funkce satisfakční pak spočívá ve skutečnosti, že uveřejnění

¹⁵⁹ Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 08. 04. 1998, sp. zn. 3 Cmo 289/96, dostupné v ASPI pod ASPI ID: JUD22170CZ.

¹⁶⁰ MUNKOVÁ, J.: *Právo proti nekalé soutěži. Komentář.*, 3. vydání, C.H.Beck, Praha 2008, str. 117.

¹⁶¹ Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 22. 05. 1995, sp. zn. 3 Cmo 1031/95, dostupné v ASPI pod ASPI ID: JUD11576CZ.

rozsudku může doplnit, či nahradit institut přiměřeného zadostiučinění v jeho nehmotné podobě.¹⁶² Jak je již patrné ze slova „doplňuje“, tak se tyto dva instituty navzájem nevylučují, což potvrdil i Nejvyšší soud ČR ve svém rozhodnutí¹⁶³. Funkce výchovná podle Vrchního soudu v Praze spočívá v tom, že nepostačí zveřejnění výroku rozsudku, neboť takové zveřejnění by nenaplňovalo zamýšlený smysl tohoto institutu.¹⁶⁴

Až do 31.12. 2002 byl nárok na uveřejnění rozsudku zakotven přímo v obchodním zákoníku, a to v ustanovení § 55 odst. 2 ObchZ. Po zrušení ustanovení § 55 ObchZ (zákonem č. 151/2002 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím soudního řádu správního) byl tento institut zakotven v ustanovení § 155 odst. 4 OSŘ, který zní: „*ve věcech ochrany práv porušených nebo ohrožených nekalým soutěžním jednáním, ochrany práv z duševního vlastnictví a ve věcech ochrany práv spotřebitelů může soud účastníkovi, jehož žalobě vyhověl, přiznat na jeho návrh ve výroku rozsudku právo rozsudek uveřejnit na náklady neúspěšného účastníka; podle okolností případu soud stanoví též rozsah, formu a způsob uveřejnění.*“ Z dikce ustanovení § 155 odst. 4 OSŘ vyplývá, že právo na uveřejnění rozsudku je přiznáno pouze žalobci, který měl ve věci úspěch (byť částečný), a to za předpokladu, že takovýto postup soudu navrhl. I když žalobce soudu tento prostředek navrhl, je stále jen na soudu zda takovouto povinnost uloží, má jej tedy plně v dispozici a jedná se tak o možnost soudu takto rozhodnout, a nikoli o jeho povinnost. Při rozhodování o přiznání uveřejnění rozsudku bude soud aplikovat zejména kritérium přiměřenosti, neboť platí, že uveřejněním rozsudku by neměla být ani jedna strana nadměru (nepřiměřeně) zvýhodněna, resp. znevýhodněna. Pokud soud uzná uveřejnění rozsudku za vhodné, uvede ve výroku svého rozhodnutí, že se rozsudek uveřejní na náklady neúspěšného účastníka a stanoví rozsah, formu a způsob uveřejnění.

¹⁶² HAJN, P. K dřívějším, současným a budoucím prostředkům ochrany proti nekalé soutěži. *Časopis pro právní vědu a praxi*, 2001, č.4, str. 403.

¹⁶³ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. 09. 2002, sp. zn. 29 Odo 652/2001, dostupné v ASPI pod ASPI ID: JUD72644CZ.

¹⁶⁴ Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 22. 05. 1995, sp. zn. 3 Cmo 1031/95, dostupné v ASPI pod ASPI ID: JUD11576CZ.

8.7. Určovací žaloba podle § 80 písm. c) OSŘ

Obecně lze doporučit postup, kdy žalobce žaluje nejprve na určení nekalosoutěžního jednání a následně pak, podle výsledku určovací žaloby, uplatňuje již příslušné nároky z nekalé soutěže. Tímto postupem může žalobce dosáhnout značné úspory svých finančních prostředků (soudní poplatek, výdaje za zastoupení), neboť do sporu z nekalé soutěže půjde již s rozhodnutím, kterým bylo jednání označeno za nekalosoutěžní a tedy s určitou „jistotou“. Určovací žaloba má zejména preventivní charakter, a tak bude využívána zejména tam, kde ještě nedošlo k porušení práv, avšak její využití i za situace opačné není vyloučeno.¹⁶⁵ Žalobu podle ustanovení § 80 písm. c) OSŘ lze uplatnit, pokud na určení, zda tu právní vztah nebo právo je či není, existuje naléhavý právní zájem a účastníci mají věcnou legitimaci. „*Věcnou legitimaci v řízení o určení, zda tu právní vztah nebo právo je či není, má ten, kdo je účasten právního vztahu nebo práva, o něž v řízení jde, nebo jehož právní sféry se sporný právní vztah nebo sporné právo týká. Naléhavý právní zájem na požadovaném určení pak vyjadřuje způsob právní ochrany, které se má dostat soudním rozhodnutím tomu, kdo má v řízení o určovací žalobě věcnou legitimaci*“.¹⁶⁶ Pokud se byť jednoho nedostává je to důvod pro zamítnutí žaloby soudem.

8.8. Předběžné opatření

Institut předběžného opatření je v oblasti nekalé soutěže velice často využíván, a tudíž je jedním ze základních prvků ochrany proti nekalé soutěži prostřednictvím něhož je dosahováno udržení stávajícího „pokojného“ stavu a zabránění jednání, jenž má (s přihlédnutím ke všem okolnostem) nekalosoutěžní potenciál. Tato jeho funkce hraje v oblasti nekalé soutěže nezastupitelnou roli,¹⁶⁷ neboť může trvat i roky než soud rozhodne o věci samé, a mezi tím by mohlo dojít k takové újmě na straně soutěžitele, která by pro něj byla škodou likvidační, a tudíž prakticky (i v případě úspěchu u soudu)

¹⁶⁵ Srov. rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 21 Cdo 630/2002, ze dne 14. 12. 2002, dostupné v ASPI pod ASP ID: JUD28597CZ.

¹⁶⁶ DRÁPAL, L. IN: BUREŠ, J., DRÁPAL, L., KRČMÁŘ Z. a kol., *Občanský soudní řád*, 7. vydání. Praha: 2006, str. 356.

¹⁶⁷ Především ve spojení s podáním žaloby na zdržení se nekalosoutěžního jednání se jeví jako velice praktické podat též návrh na vydání předběžného opatření, neboť v době rozhodování soudu o věci samé (tato doba může být počítána i na roky od podání žaloby, resp. od zjištění nekalosoutěžního jednání) by rozhodnutí soudu již ve většině případů postrádalo jakýkoliv smysl.

nenahraditelnou. Předběžné opatření má tedy za úkol omezit následky nekalosoutěžního jednání a tím minimalizovat újmu hrozící subjektům ohroženým nekalou soutěží (zde se projevuje preventivní a zdržovací povaha tohoto institutu), přičemž navrhovatel se dostane okamžité právní ochrany, a to v podobě soudního rozhodnutí. K tomu uvádí Hajn, „*pokud by nebylo nekalému soutěžnímu počínání okamžitě (byť třeba provizorně) zabráněno, mohlo by nekalé jednání dosáhnout svého individuálního ekonomického účelu. Pozdější rozsudek soudu by na tom mnohdy již nic podstatného nezměnil.*“¹⁶⁸ Návrhu na vydání předběžného opatření tak bude vyhověno, pokud navrhovatel prokáže svůj nárok a hrozící nebezpečí z prodlení. Vydáním se tak čelí vzniku škody nebo popřípadě jejímu navyšování, avšak nesmí mezi zjištěním nekalosoutěžního jednání a podáním návrhu uplynout delší doba, neboť by zde nebyl soudem identifikován rys aktuálnosti potřeby upravit vztahy mezi účastníky. Zde se plně uplatňuje zásada „*vigilantibus iura*“, tedy bdělým náležejí práva.¹⁶⁹ Je též dobré upozornit, že není možné ztotožňovat řízení o vydání předběžného opatření s rozhodnutím ve věci samé, resp. s řízením tomuto rozhodnutí předcházejícím.

Předběžné opatření se speciální úpravy v obchodním zákoníku nedočkal, a tak se plně využije úprava obsažená v ustanoveních § 74 a násl. a § 102 OSŘ. Občanský soudní řád ve zmíněných ustanoveních upravuje možnost vydat předběžné opatření buď před zahájením řízení (§ 74 a násl. OSŘ), nebo až po zahájení řízení (§ 102 OSŘ). K nařízení předběžného opatření předsedou senátu před zahájením řízení dojde, „*je-li třeba, aby zatím byly upraveny poměry účastníků, nebo je-li obava, že by výkon soudního rozhodnutí byl ohrožen.*“ Ustanovení § 102 OSŘ, jenž upravuje vydání předběžného opatření po zahájení řízení obsahuje totožné důvody.

Podmínkou pro úspěšné¹⁷⁰ podání návrhu na nařízení předběžného opatření v obchodních věcech je podle ustanovení § 75b odst. 1 OSŘ též povinnost navrhovatele složit nejpozději ve stejný den, kdy podal u soudu návrh na nařízení předběžného

¹⁶⁸ HAJN, P. Přeběžné opatření ve sporech z nekalé soutěže: Nad starší i současnou judikaturou. *Právní rozhledy*. 1994, č.10, str. 349.

¹⁶⁹ ONDREJOVÁ, D. *Právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži*. Wolters Kluwer ČR, a. s., 2010, str. 154.

¹⁷⁰ Podle ustanovení § 75b odst. 2 platí, že „*nebude-li jistota podle odstavce 1 složena, předseda senátu návrh na předběžné opatření odmítne.*“

opatření, jistotu ve výši 50 000 Kč. Tato jistota nemusí být v nekalosoutěžních věcech složena pouze pokud navrhovatel spolu s návrhem na nařízení předběžného opatření doloží, že jsou u něj splněny podmínky pro osvobození od soudních poplatků (§ 138 OSŘ), nebo je-li tu nebezpečí z prodlení, v jehož důsledku by mohla navrhovateli vzniknout újma, a navrhovatel spolu s návrhem na nařízení předběžného opatření osvědčí, že jistotu bez své viny nemohl složit. Jistota má sloužit k minimalizaci možných následných škod vzniklých v souvislosti s nařízeným předběžným opatřením, a to za okolností, kdy by předběžné opatření bylo nařízeno a posléze by soud ve věci samé došel k závěru, že o nekalou soutěž nešlo. Otázku náhrady škody v tomto případě řeší ustanovení § 77a OSŘ.

Z výše uvedeného je možno dovodit, že výhodou tohoto prostředku ochrany je rychlost jeho vydání,¹⁷¹ přičemž o návrhu na předběžné opatření rozhodne předseda senátu bez slyšení účastníků a bez dokazování. K tomuto tématu i judikát Vrchního soudu v Praze R 3 Cmo 143/94, ze kterého vyplývá, že není zapotřebí, aby veškerá tvrzení navrhovatele byla osvědčena, ale úplně postačí pokud je dostatečně osvědčeno, že s velkou pravděpodobností je dán nárok žalobce, a to z titulu ochrany proti jednání nekalé soutěže.¹⁷² Není tu tedy přítomen stejně intenzivní prvek přesvědčení, jaký je potřeba pro konečné rozhodnutí soudu v dané věci. To však má často značný dopad na odpůrce, a tak by mělo být vydání předběžného opatření podrobena náležitě přísnému posouzení. Přímo k otázce obchodního tajemství a předběžnému opatření se pak vyjádřil Vrchní soud v Praze, když ve svém rozhodnutí uvedl: „*pokud navrhovatel tvrdí, že odpůrce ve svém podnikání využívá obchodní tajemství navrhovatele, a proto žádá o vydání předběžného opatření, pak podmínkou pro vydání předběžného opatření je osvědčení takových skutečností, z nichž se jeví jako pravděpodobné, že určité skutečnosti jsou u navrhovatele chráněny jako obchodní tajemství podle § 17 ObchZ a že předmět tohoto tajemství je bez právního důvodu k újmě oprávněného jednáním podle §51 ObchZ soutěžitelem využíván.*“¹⁷³ I zde Vrchní soud požaduje osvědčení skutečností,

¹⁷¹ Předseda senátu soudu rozhodne usnesením o návrhu na předběžné opatření bezodkladně, nejpozději však do 7 dnů.

¹⁷² Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze sp. zn. R 3 Cmo 143/94, cit. podle MACEK, J.: *Rozhodnutí ve věcech obchodního jména a nekalé soutěže*, C. H. Beck, Praha 2000, str. 240 – 243.

¹⁷³ Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze sp. zn. R 3 Cmo 170/97, cit. podle MACEK, J.: *Rozhodnutí ve věcech obchodního jména a nekalé soutěže*, C. H. Beck, Praha 2000, str. 236 – 238.

ze kterých je pravděpodobný (tedy ne jistý) daný stav. Nicméně u skutečností tvořících obchodní tajemství je jejich doložení (tvrzení) vždy ožehavou záležitostí, a to ve vztahu k jejich tajné povaze. Proto bude navrhovateli působit největší obtíže formulace návrhu na vydání předběžného opatření tak, aby bylo dostatečně pravděpodobně osvědčeno, že skutečnosti jsou u navrhovatele chráněny jako obchodní tajemství dle § 17 ObchZ (a naplňují potřebné definiční znaky), a zároveň takové obchodní tajemství zcela neodtajnit. K této otázce zaujala postoj německá judikatura, když judikovala, že není nutné podávat přesný popis všech specifík obchodního tajemství,¹⁷⁴ neboť v opačném případě by došlo bez obligatorního důvodu k prozrazení skutečností, na jejichž utajení má poškozený zájem. Je tak povoleno žádost uplatňovanou v rámci návrhu zevšeobecnit, a to do té míry, dokud zůstane dostatečně zachován charakter rušivého jednání (viz též kapitola devatenáctá).¹⁷⁵

Závěrem lze shrnout a znovu připomenout, že předběžné opatření má jen úlohu dočasnou a nikterak nenahrazuje konečné rozhodnutí soudu (jednání tak není a ani nemůže být předběžným opatřením kvalifikováno jako nekalosoutěžní). Jedná se o institut, který je plně v dispozici subjektu, jenž žádá ochranu proti nekalosoutěžnímu jednání. Tento subjekt musí dokázat jeho potřebu, resp. naléhavost,¹⁷⁶ aby měl ve věci nařízení předběžného opatření úspěch. Jak uvádí Patěk „z ustálené judikatury plyne, že vydání předběžného opatření určitého obsahu je na místě v případě, že budou naplněny tyto základní rysy předběžného opatření – aktuálnost, dočasnost a přiměřenost.“¹⁷⁷

9. „Nové“ ustanovení § 55 obchodního zákoníku

Zákonem č. 152/2010 Sb., kterým se mění zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, bylo do obchodního zákoníku, na návrh ústavně-právního výboru Parlamentu České republiky, začleněno ustanovení § 55, které zavádí do úpravy právních prostředků ochrany proti nekalé soutěži institut neplatnosti smluv, při jejichž

¹⁷⁴ Rozhodnutí Spolkového soudního dvora, sp. zn. I ZR 72/59 ze dne 01. 07. 1960 "Wurftaubenpresse" (mit Anmerkungen Heydt), dostupné v *GRUR – Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht* 1961 S. 40.

¹⁷⁵ Rozhodnutí Spolkového soudního dvora, sp. zn. I ZR 136/90 ze dne 25.06.1992 "Clementinen", dostupné v *GRUR – Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht* 1992, S. 858.

¹⁷⁶ Srov. např. rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 28. 01. 1999, sp. zn. R 3 Cmo 207/98, dostupné v ASPI pod ASPI ID: JUD22198CZ.

¹⁷⁷ PATĚK, D. *Nekalosoutěžní jednání podle §46 obch. zák. a právní ochrana proti takovému jednání*. Praha, 2003. 141 s. Rigorózní práce. Právnická fakulta Praha., str. 124.

uzavírání bylo užito nekalosoutěžního jednání. Ustanovení § 55 ObchZ zní: „*Smlouva, její část nebo její jednotlivé ustanovení, při jejímž uzavření byl porušen zákaz nekalé soutěže (§ 44 až 52), je od počátku neplatná.*“ Zařazením tohoto ustanovení do obchodního zákoníku vyvstala otázka potřeby nebo spíše nepotřeby tohoto ustanovení. Vyjdeme-li z premisy, že nekalá soutěž je dle § 44 odst. 1 ObchZ zákonem zakázána, musíme ve spojení s ustanovením § 39 ObčZ, které pojednává o absolutní neplatnosti právních úkonů porušujících zákon, dojít k závěru, že nově začleněný § 55 byl do obchodního zákoníku začleněn nadbytečně, neboť stejně lze postupovat dle zmíněných ustanovení. To dokládá i Hajn, když konstatuje, že „*taková argumentace se jeví jako nepochybná*“.¹⁷⁸ Nicméně toto ustanovení obchodního zákoníku (na základě odkazu v jeho znění) je využitelné i na ochranu obchodního tajemství, což znamená, že smlouva, při níž bylo obchodní tajemství porušeno, bude od počátku zneplatněna. Takové zneplatnění smlouvy bude tedy absolutní povahy, které by však mělo být přípustné zejména jako „ultima ratio“.

Toto ustanovení může být aplikováno i v souvislosti s obchodním tajemstvím, neboť mohou nastat situace, kdy subjekt opravdu „podveden“ při uzavírání smlouvy byl, resp. při uzavírání smlouvy došlo k nekalé soutěži, např. v podobě naplnění skutkové podstaty „porušování obchodního tajemství“, avšak „podvedený“ je se smlouvou, potažmo se službou, která je mu na základě uzavřené smlouvy poskytována a za kterou též platí spokojen, a tento stav měnit nechce, neboť ho nemusí zajímat, že při uzavírání smlouvy byly např. neoprávněně využity skutečnosti tvořící obchodní tajemství. To však v dnešní době zákon neumožňuje a smlouva je, jak bylo uvedeno výše, absolutně neplatná od svého počátku. Důvodová zpráva k přijetí této úpravy uvádí, že ustanovení bylo do obchodního zákoníku včleněno v rámci boje proti tzv. katalogovým podvodům,¹⁷⁹ je však patrné, že dosah této novely je širší.

¹⁷⁸ HAJN, P., Zjevné i méně zřejmé změny v českém právu proti nekalé soutěži, *Obchodněprávní revue*, č. 7/2011, str. 193.

¹⁷⁹ Důvodová zpráva k zákonu č. 152/2010 Sb., změna obchodního zákoníku, ze dne 8. 12. 2009, dostupné v ASPI pod ASPI ID: LIT35403CZ. „*Navrhovaná úprava je součástí komplexní reakce na stále se zvyšující počet obětí tzv. katalogových podvodů, kdy s využitím komplexu právně velmi pečlivě připravených lstivých praktik a úskočného jednání zaměřeného primárně na hromadné a systémové uvádění hospodářských subjektů v omyl, dochází k nezamýšleným registracím v katalogích pochybné úrovně za cenu, která mnohonásobně převyšuje cenu obvyklou za služby obdobného charakteru a z jejichž podstaty přitom zřetelně vyplývá, že by je nikdo průměrně rozumný nikdy nemohl vědomě uzavřít*“.

10. Legitimace ve sporech z obchodního tajemství

V této kapitole je pojednáno o procesní legitimaci osob ve věcech nekalé soutěže, konkrétně je výklad zaměřen na otázku legitimace ve sporech z obchodního tajemství. V první podkapitole je podrobněji rozebrána problematika aktivně legitimovaných osob, za které obecně označujeme ty osoby, které tvrdí a prokáží, že jsou v rámci hmotněprávního vztahu nositelem určitého subjektivního práva. Takové subjektivní právo pak mohou na základě procesního úkonu – podáním žaloby - učinit předmětem řízení. Navazuje podkapitola druhá věnující se pasivně legitimovaným osobám vůči nimž mívá nároky uplatněné aktivně legitimovanou osobou, tedy osobám, které jsou označeny žalobcem za nositele určité (subjektivní) hmotněprávní povinnosti, která je předmětem řízení a již odpovídá hmotněprávní oprávnění žalobce.¹⁸⁰ Podkapitola třetí podává výklad o tzv. pomocných osobách, a to speciálně ve vztahu ke skutkové podstatě porušení obchodního tajemství.

10.1. Aktivně legitimované osoby

Aktivně legitimovány budou v oblasti úpravy obchodního tajemství osoby, které mohou žalovat ze sporů týkajících se obchodního tajemství a mohou tedy vystupovat v těchto sporech z pozice žalobce. Mezi aktivně legitimované osoby ve sporech z obchodního tajemství řadíme zaprvé osoby podle ustanovení § 20 ObchZ a zadruhé osoby podle ustanovení § 53 ObchZ (ve vztahu k § 51 ObchZ). Osoby jsou tedy děleny podle toho, zda je ochrana poskytnuta na základě absolutního práva k obchodnímu tajemství (§ 20 ObchZ), nebo je poskytnuta ochrana relativní, působící pouze v rámci soutěžních vztahů.

Podle ustanovení § 20 ObchZ je aktivně legitimován podnikatel provozující podnik, na který se obchodní tajemství vztahuje. Zde bude záležet na výkladu pojmu podnikatel, neboť pokud tento pojem budeme vykládat v užším slova smyslu, bude aktivně legitimován pouze vlastník podniku. Připustíme-li však širší výklad pojmu podnikatel, rozšíříme tím i aktivní legitimaci, a to na další podnikatele, kterými mohou být osoby užívající obchodní tajemství na základě licence či na základě nájmu podniku. Osobně se

¹⁸⁰ BENDA, O., IN: HENDRYCH, D. a kol. *Právní slovník*. 3. podstatně rozšířené vydání. Praha : C.H. Beck, 2009, str. 676.

domnívám, že by se mělo dát přednost výkladu širšímu, neboť jak na základě licenční smlouvy (smlouvy nepojmenované, u které byla analogicky použita ustanovení smlouvy licenční), tak na základě smlouvy o nájmu podniku přecházejí (všechna) práva na nabyvatele, a tudíž nevidím důvod, proč by nemohl tento nabyvatel být aktivně legitimován k ochraně práv, která nabyt. Není též nutné rozlišovat podnikatele – vlastníka podniku, za jehož činnosti obchodní tajemství vzniklo, od podnikatele, na kterého podnik včetně obchodního tajemství přešel, neboť záleží pouze na tom, kdy došlo k zásahu do podnikatelova práva k obchodnímu tajemství. Rozhodující tedy bude vlastnické právo v době protiprávního zásahu do práv podnikatele. Tento závěr můžeme podpořit i Skálovým prvorepublikovým komentářem k ustanovení § 13 zákona č. 111/1927 Sb. z. a n., o ochraně proti nekalé soutěži, kde uvádí: „*Žalobu zdržovací může podat jen ten, kdo v okamžiku porušení nebo využití obchodního tajemství byl majitelem podniku, o jehož tajemství jde*“.¹⁸¹

Aktivně legitimovanými osobami podle ustanovení § 53 ObchZ (ve vztahu k § 51 ObchZ) jsou všechny osoby, jejichž práva byla nekalou soutěží porušena nebo ohrožena. Těmito osobami budou nejčastěji soutěžitelé, kteří se mohou domáhat ochrany svých práv ve sporech z nekalosoutěžního jednání – porušení obchodního tajemství, byla-li jejich práva touto formou nekalé soutěže porušena či ohrožena. Takový soutěžitel může požadovat dle ustanovení § 53 ObchZ všechny nároky vyplývající z tohoto ustanovení obchodního zákoníku, tzn. nárok na zdržení se nekalosoutěžního jednání, na odstranění závadného stavu, na přiměřené zadostiučinění, náhradu škody a vydání bezdůvodného obohacení.

Aktivně legitimovanými osobami dále mohou být spotřebitelé, jejichž práva byla nekalou soutěží porušena nebo ohrožena. Spotřebitelé budou mít shodné postavení jako soutěžitelé, mohou tedy uplatnit též všechny nároky vyplývající z ustanovení § 53 ObchZ. Je si však třeba uvědomit, že soutěžitel může své nároky uplatnit (žalovat z nekalé soutěže) jen v případech, kdy bude nekalou soutěží přímo dotčen, což bude „*v naprosté většině případů vyloučeno v případech nekalé soutěže podle ustanovení § 48,*

¹⁸¹ SKÁLA, K. *Nekalá soutěž. Její podstata a stíhání podle zákona ze dne 15. Července 1927, č. 111 Sb. z. a n.*, Praha: Praetor, 1927, str. 195.

49, 50 a 51 ObchZ (skutková podstata podplácení, parazitování na pověsti, zlehčování a porušení obchodního tajemství)“.¹⁸²

Aktivně legitimovány mohou být též tzv. „jiné osoby“, jejichž práva byla nekalou soutěží porušena nebo ohrožena. Vzhledem k tomu, že tento pojem není definován, dovozuje se z extenzivního výkladu ustanovení § 53 ObchZ, resp. z jím použitého pojmu „osoby“, že jde o „jiné dotčené osoby, které nejsou ani soutěžiteli, ani spotřebiteli, ani právníckými osobami, jsou legitimovány vždy, pokud jsou nekalou soutěží dotčeny. Jejich dotčení je vyloučeno v případech parazitování na pověsti, podplácení, zlehčování a porušení obchodního tajemství (§ 48-51 ObchZ).¹⁸³ U zbylých skutkových podstat stejně tak jako u generální klauzule samé je však možno pro tyto jiné osoby jejich aktivní legitimaci dovodit. Musí však být splněna podmínka, že takovým nekalosoutěžním jednáním by dotčen též soutěžitel či spotřebitel. Večerková dodává k rozsahu nároků, které mohou tzv. jiné osoby dotčené nekalou soutěží uplatnit, že „při extenzivním výkladu § 53 ObchZ lze v případě jiných osob usuzovat, že jim zákon přiznává všechny nároky a ve všech případech (v § 54 ani v jiném procesním ustanovení neexistuje pro tyto osoby žádné zákonné usnesení).“¹⁸⁴

Aktivní legitimace tzv. právníckých osob oprávněných hájit zájmy soutěžitelů nebo spotřebitelů nepřipadá u skutkové podstaty § 51 ObchZ – porušení obchodního tajemství v úvahu, a to na základě ustanovení § 54 ObchZ, které stanoví, že „právo, aby se rušitel protiprávního jednání zdržel a aby odstranil závadný stav, může mimo případy uvedené v § 48 až 51 uplatnit též právnícká osoba oprávněná hájit zájmy soutěžitelů nebo spotřebitelů.“ Z této definice tak jasně vyplývá, že „žalobní oprávnění právníckých osob oprávněných hájit zájmy soutěžitelů nebo spotřebitelů je ze zákona (§ 54 odst. 1 ObčZ.) omezeno jak z hlediska žalobních nároků, tak z hlediska skutkových podstat nekalosoutěžních deliktů, při jejichž porušení či ohrožení mohou tyto osoby žalovat.“¹⁸⁵

Nutno dodat, že tyto právnícké osoby na rozdíl od subjektů uvedených v § 53 ObchZ

¹⁸² ONDREJOVÁ, D. *Právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži*. Wolters Kluwer ČR, a. s., 2010, str. 47.

¹⁸³ RAUS, D. Spory o nekalou soutěž a aktivní legitimace. *Právní rádce*. 1998, 3., s. 12.

¹⁸⁴ VEČERKOVÁ, E. *Nekalá soutěž a reklama: vybrané kapitoly*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2005. Str. 184.

¹⁸⁵ ONDREJOVÁ, D. Právnícké osoby oprávněné hájit zájmy soutěžitelů nebo spotřebitelů v nekalosoutěžních sporech. *Právní fórum*. 2010, č. 2, str. 67.

nejsou přímo dotčeny jednáním nekalé soutěže. Jejich legitimace se tedy odvozuje od legitimace dotčeného soutěžitele nebo spotřebitele. „*Právnícká osoba oprávněná hájit zájmy soutěžitelů nebo spotřebitelů je tak v nekalé soutěži aktivně legitimována pouze v případech, kdy je aktivně legitimován samotný spotřebitel nebo soutěžitel dotčený nekalosoutěžním jednáním.*“¹⁸⁶

10.2. Pasivně legitimované osoby

Za pasivně legitimované osoby v oblasti úpravy obchodního tajemství se považují osoby, které mohou být žalovány ze sporů týkajících se obchodního tajemství a mohou tedy vystupovat v těchto sporech v pozici žalovaného. Mezi pasivně legitimované osoby ve sporech z obchodního tajemství, obdobně jako u aktivní legitimace osob, řadíme zaprvé osoby podle ustanovení § 20 ObchZ (ve vztahu k § 53 ObchZ) a zadruhé osoby podle ustanovení § 51 ObchZ (ve vztahu k § 53 ObchZ).

Osobou pasivně legitimovanou může být podle § 20 ObchZ (ve vztahu k § 53 ObchZ) tzv. „rušitel“, přičemž tento pojem není blíže definován. Z absolutní povahy práva k obchodnímu tajemství lze dovodit, že ochrana působí proti všem (erga omnes), lze tedy říci, že rušitelem může být každá právnícká či fyzická osoba. Podle ustanovení § 20 ObchZ lze tedy stíhat každého, kdo poruší nebo ohrozí právo k obchodnímu tajemství podnikatele vlastního podnik s obchodním tajemstvím, a to aniž by se musel svým jednáním dopustit nekalé soutěže.

Pasivně legitimovanými osobami podle ustanovení § 51 ObchZ (ve vztahu k § 53 ObchZ) jsou osoby, které zákon označuje za osoby „jednající“ – ve smyslu rušitele soutěžního pořádku (ustanovení § 53 ObchZ), kterým je „*každá osoba, fyzická i právnícká, která se svým aktivním jednáním dopustí nekalé soutěže.*“¹⁸⁷ Nejčastěji bude pasivně legitimovanou osobou - „rušitelem“ právě soutěžitel, který se dopustí nekalosoutěžního jednání. Pasivní legitimaci je však nutné vždy zkoumat z hlediska té které skutkové podstaty nekalé soutěže. V případě skutkové podstaty porušení obchodního tajemství podle § 51 ObchZ může být pasivně legitimovanou osobou

¹⁸⁶ Tamtéž.

¹⁸⁷ MUNKOVÁ, J.: *Právo proti nekalé soutěži. Komentář.*, 3. vydání, C.H.Beck, Praha 2008, str. 110.

víceméně kdokoliv, resp. jí mohou být všechny osoby, které se oprávněně či neoprávněně dozvěděly o obchodním tajemství a porušily jej naplněním skutkové podstaty, tedy nejen soutěžitelé.¹⁸⁸

10.3. Osoby pomocné ve vztahu ke skutkové podstatě porušení obchodního tajemství

Mezi osoby, které mohou jednat nekalosoutěžně – „rušitele“ patří též pomocníci v nekalé soutěži tzv. pomocné osoby. Tyto osoby budou ve sporech z nekalé soutěže vystupovat na straně osob pasivně legitimovaných. Osobou pomocnou může být každý, kdo bude soutěžiteli pomáhat v nekalosoutěžním jednání, resp. poskytne soutěžitelovu jednání přidanou hodnotu a činí tak se soutěžním záměrem.¹⁸⁹ Je zde tedy předpokládán vztah mezi osobou pomocnou a osobou soutěžitele. S osobami pomocnými se můžeme setkat zejména u nekalosoutěžního jednání spočívajícího v naplnění skutkové podstaty porušení obchodního tajemství.

Pomocnou osobou v případě skutkové podstaty porušení obchodního tajemství může být kdokoliv, kdo může být podle ustanovení § 51 ObchZ považován za tzv. jednajícího, tedy osobu, která jiné osobě neoprávněně sdělí, zpřístupní, pro sebe nebo pro jiného využije obchodní tajemství (specifikované v § 17 ObchZ), které může být využito v (hospodářské) soutěži. Takováto osoba se do tohoto postavení může dostat na základě pracovního vztahu mezi soutěžitelem a jednajícím, vyplývajícího nejen z pracovní smlouvy, ale taktéž z jiného obdobného poměru, jiného vztahu k soutěžiteli, např. vztahy v obchodních společnostech (společníci, akcionáři apod.), osoby blízké či osoby ve smluvním vztahu, výkonu funkce, k níž byl povolán soudem nebo jiným orgánem – likvidátoři, soudní exekutoři, znalci apod., vlastního či cizího jednání přičítajícímu se zákonu, kterým se rozumí protiprávního jednání.

¹⁸⁸ ONDREJOVÁ, D. *Právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži*. Wolters Kluwer ČR, a. s., 2010, str. 81, obdobně pak MUNKOVÁ, J.: *Právo proti nekalé soutěži. Komentář.*, 3. vydání, C.H.Beck, Praha 2008, str. 112.

¹⁸⁹ ONDREJOVÁ, D. *Právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži*. Wolters Kluwer ČR, a. s., 2010, str. 81.

11. Obchodní tajemství v občanském soudním řízení

Institut obchodního tajemství se pojí též s občanským soudním řízením, které je upraveno zejména zákonem č. 99/1963 Sb. občanský soudní řád, přesněji řečeno je možno konstatovat, že skutečnosti tvořící obchodní tajemství jsou způsobilé být předmětem občanského soudního řízení. Tento závěr je reflektován v následujících podkapitolách, které se zabývají obchodním tajemstvím ve vztahu k otázkám povinnosti tvrzení a povinnosti důkazní, zajištění předmětu důkazního prostředku ve věcech týkajících se práv z duševního vlastnictví, veřejnosti soudního jednání, nahlížení do spisu, věcné příslušnosti soudu či zákazu kumulace žalob.

11.1. Obchodní tajemství a dokazování

Podle ustanovení § 101 OSŘ je nutné (k tomu, aby bylo dosaženo účelu řízení), aby účastníci plnili zejména svou povinnost tvrdit všechny (pro rozhodnutí věci) významné skutečnosti (unést břemeno tvrzení), jako též svou povinnost důkazní (označit důkazy, resp. unést důkazní břemeno). Pokud účastník nebude plnit byť jednu z povinností, neunesse jedno či druhé břemeno a nemůže být ve sporu úspěšný. Zákon tak ukládá účastníkovi, který chce být ve sporu úspěšný, tyto povinnosti plnit a požaduje jejich doložení relevantními skutečnostmi, přičemž nerozlišuje, zda se jedná o skutečnosti mající povahu utajované informace (obchodního tajemství) či nikoliv. Účastník se tak zdánlivě dostává do situace, jak uvádí Púry,¹⁹⁰ kdy mu zákon dává „na vybranou“, buď zachová tajemství a spor prohraje, nebo uvede - označí skutečnosti relevantní pro úspěch ve sporu, a to i když např. tvoří obchodní tajemství – ohrozí jej, ale unese břemeno a ve sporu bude mít šanci na úspěch. Tím, kdo tedy rozhodne o tvrzení a dokazování skutečností tvořících obchodní tajemství bude zejména nositel práv z něj plynoucích. Na tomto místě je třeba upozornit, že pokud takové skutečnosti tvořící obchodní tajemství budou před soudem tvrzeny a dokazovány, není zde prostor domnívat se, že by nositel práv plynoucích z obchodního tajemství tímto projevil vůli dále obchodní tajemství neutajovat. V této situaci je ale velice důležité, aby ten, kdo bude v řízení skutečnosti tvořící obchodní tajemství tvrdit nebo dokazovat, řádně a včas upozornil soud na tuto skutečnost, neboť jen tak mohou být soudem přijata potřebná

¹⁹⁰ PÚRY, F., IN: ŠTENGLOVÁ, I., DRÁPAL, L., PÚRY, F., KORBEL, F.,: *Obchodní tajemství, Praktická příručka*, Linde Praha a.s., 2005, str. 84 a násl.

opatření k ochraně obchodního tajemství.¹⁹¹ Jedním z institutů ochrany obchodního tajemství během soudního řízení, které může soud využít, je institut vyloučení veřejnosti z jednání soudu.

V rámci této podkapitoly by měla být též alespoň zběžně zmíněna úprava zajištění předmětu důkazního prostředku ve věcech týkajících se práv z duševního vlastnictví obsažená v ustanovení § 78b a násl. OSŘ. Tato zvláštní úprava zajištění důkazního prostředku byla do OSŘ včleněna v rámci transpozice již výše zmíněné směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví. Konkrétně čl. 7 této směrnice ukládá členským státům povinnost zajistit, aby opatření směřující k zajištění důkazu mohla zahrnovat rovněž fyzické zabavení zboží nebo vzorků zboží (musí zde být identifikováno podezření, že jeho výrobou bylo porušeno nebo ohroženo právo duševního vlastnictví), fyzické zabavení materiálů a nástrojů použitých k výrobě nebo distribuci tohoto zboží a dokumentů vztahujících se k tomuto zboží. Zajištění předmětu důkazního prostředku lze provést pouze na návrh, který musí (mimo obecné náležitosti) obsahovat vylíčené skutečnosti, které zakládají navrhovatelovo právo z duševního vlastnictví a porušení tohoto práva, odůvodňují zajištění konkrétního důkazního prostředku a umožňují soudu přijmout závěr, že zajištění je přípustné vzhledem k podmínkám stanoveným v § 78b odst. 2.¹⁹² O tomto návrhu rozhodne soud bez slyšení účastníků. Podle okolností může předseda senátu uložit navrhovateli povinnost složit jistotu k zajištění náhrady škody nebo jiné újmy, která by vznikla zajištěním předmětu důkazního prostředku. Výše jistoty bude stanovena maximálně ve výši 100 000 Kč. Takto stanovená jistota bude splatná do 8 dnů od doručení rozhodnutí o stanovení jistoty navrhovateli. Pokud nebude jistota složena včas, předseda senátu návrh na zajištění předmětu důkazního prostředku odmítne. Zmeškání lhůty nelze prominout. Součástí usnesení o nařízení zajištění předmětu důkazního prostředku bude i stanovení lhůty, ve které má navrhovatel podat u soudu žalobu.

¹⁹¹ Tamtéž.

¹⁹² HORÁČEK R. in: BUREŠ, J., DRÁPAL, L., KRČMÁŘ Z. a kol., *Občanský soudní řád*, 7. vydání. Praha: 2006, str. 477 a násl.

11.2. Vyloučení veřejnosti při jednání

Veřejnost soudního jednání, o níž pojednává ustanovení § 116 OSŘ, promítá do občanského soudního řádu zásadu veřejnosti jednání, která je zakotvena v čl. 96 Ústavy, čl. 38 odst. 2 Listiny a též v čl. 6 Úmluvy. Tento institut je považován za záruku veřejné kontroly justice, resp. za kontrolu soudů občany. Podle ustanovení § 116 odst. 1 OSŘ je jednání u soudu v zásadě veřejné. Průlomem do zásady veřejnosti soudního jednání v civilním řízení je institut vyloučení veřejnosti, který má velký význam ve věcech nekalé soutěže, a zvláště pak ve věcech porušení či ohrožení obchodního tajemství. Možnost vyloučit veřejnost v současné době upravuje ustanovení § 116 odst. 2 OSŘ podle něhož *„veřejnost může být pro celé jednání nebo pro jeho část vyloučena, jen kdyby veřejné projednání věci ohrozilo tajnost utajovaných informací chráněných zvláštním zákonem, obchodní tajemství, důležitý zájem účastníků nebo mravnost“*. O vyloučení veřejnosti pak bude rozhodnuto před nebo při jednání soudu a vyloučené osoby jsou povinny opustit jednací síň. Podle ustanovení § 116 odst. 3 OSŘ pak platí, že *„jestliže byla veřejnost vyloučena, soud může povolit jednotlivým fyzickým osobám, aby byly při jednání nebo jeho části přítomny; současně je poučí, že jsou povinny zachovávat mlčenlivost o všem, co se při jednání o utajovaných skutečnostech, obchodním tajemství nebo zájmech účastníků dozvěděly“*. Pokud by tyto osoby, které se např. s obchodním tajemstvím seznámily, nerespektovaly povinnost zachovávat mlčenlivost o těchto skutečnostech, dopustily by se tím porušení ustanovení § 17 a násl. ObchZ, resp. § 51 ObchZ, které upravují obchodní tajemství, a nositel práv vyplývajících z obchodního tajemství by se proti nim mohl bránit právními prostředky ochrany proti nekalé soutěži. Závěrem je nutno připomenout, že rozsudek je vyhlášován vždy veřejně.

11.3. Nahlížení do spisu

S institutem vyloučení veřejnosti z jednání soudu úzce souvisí též oprávnění soudu odepřít možnost nahlížet do spisu, které je zakotveno v ustanovení § 44 odst. 2 OSŘ. Toto ustanovení stanoví: *„každému, kdo na tom má právní zájem nebo kdo pro to má vážné důvody, předseda senátu na žádost povolí, aby nahlédl do spisu a aby si z něho učinil výpisy nebo opisy, ledaže jde o spis, o němž právní předpisy stanoví, že jeho*

obsah musí zůstat utajen“. Je tak ve věci odepření možnosti nahlédnout do spisu odkazováno na skutečnost, že právní předpis o spisu stanoví, že jeho obsah musí být utajen. Takovéto případy jsou uvedeny ve vyhlášce Ministerstva spravedlnosti č. 483/2000 Sb., kterou se stanoví případy, v nichž nelze povolit nahlédnutí do spisu, neboť jeho obsah musí zůstat utajen. V této vyhlášce však případ, kdy jsou ve spise uvedeny skutečnosti tvořící obchodní tajemství vyjmenován není, což však neznamená, že by soud měl povolit nahlédnout do spisu komukoli, kdo na tom má právní zájem nebo kdo pro to má vážné důvody, neboť by tím ohrozil (porušil) práva podnikatele, jemuž práva plynoucí z obchodního tajemství náleží (právo na ochranu obchodního tajemství). Soud by tak nenaplňoval smysl ustanovení § 1 OSŘ, které mimo jiné uvádí, že občanský soudní řád upravuje postup soudu a účastníků v občanském soudním řízení tak, aby byla zajištěna spravedlivá ochrana práv a oprávněných zájmů účastníků. Též by docházelo k popření smyslu institutu vyloučení veřejnosti ze soudního jednání podle ustanovení § 116 odst. 2 OSŘ.

11.4. Věcná příslušnost soudu ve věcech porušení obchodního tajemství

Obecně ve věcech nekalé soutěže je v prvním stupni věcně příslušný krajský soud, a to podle ustanovení § 9 odst. 3 písm. 1) OSŘ, které stanoví, že *„krajské soudy rozhodují v obchodních věcech jako soudy prvního stupně ve sporech o ochranu práv porušených nebo ohrožených nekalým soutěžním jednáním a z porušení nebo ohrožení práva na obchodní tajemství“*. Toto ustanovení speciálně zmiňuje porušení nebo ohrožení obchodního tajemství, na které odkazuje poznámkou pod čarou znějící: *„§ 17 a následující obchodního zákoníku“*. Osobně se domnívám, že v ustanovení § 9 odst. 3 písm. 1) OSŘ je zmínka o obchodním tajemství podle § 17 a násl. ObchZ nadbytečná, a zřejmě vložená „jen pro jistotu“, neboť podle ustanovení § 20 ObchZ platí, že *„proti porušení nebo ohrožení práva na obchodní tajemství přísluší podnikateli právní ochrana jako při nekalé soutěži“*. Domnívám se tedy, že by bylo možné ve věcech porušení či ohrožení obchodního tajemství postupovat podle § 9 odst. 3 písm. 1) OSŘ i bez zmínky o obchodním tajemství - § 17 a násl. ObchZ, a to podle části, která pojednává o nekalosoutěžních jednáních. Odvolacím soudem ve věcech nekalé soutěže je podle ustanovení § 10 odst. 2 OSŘ vrchní soud, neboť platí: *„o odvoláních proti*

rozhodnutím krajských soudů jako soudů prvního stupně rozhoduje vrchní soud“. Z rozhodnutí Vrchního soudu v Praze¹⁹³ vyplývá, že soud se neřídí tím, že navrhovatel kvalifikoval jednání jako nekalosoutěžní, nebo jako porušení či ohrožení obchodního tajemství, ale zněním návrhu na zahájení řízení a vylíčením rozhodných skutečností, přičemž z tohoto návrhu vyvodí svůj vlastní záměr o věcné příslušnosti.

11.5. Zákaz kumulace žalob¹⁹⁴ a tzv. vedlejší účastenství

Problematika zákazu kumulace žalob se dotýká žalob na zdržení se protiprávního jednání a na odstranění závadného stavu. Pokud bude podána jedna z těchto žalob, aplikuje se ustanovení § 83 odst. 2 písm. a) OSŘ, které stanovuje, že *„zahájení řízení o zdržení se protiprávního jednání nebo o odstranění závadného stavu ve věcech ochrany práv porušených nebo ohrožených nekalým soutěžním jednáním, brání též tomu, aby proti témuž žalovanému probíhalo u soudu další řízení o žalobách jiných žalobců požadujících z téhož jednání nebo stavu stejné nároky.“* Zákaz kumulace žalob se tak netýká dalších nároků z nekalé soutěže, tedy náhrady škody, vydání bezdůvodného obohacení a přiměřeného zadostiučinění. Pokud jsou naplněny podmínky pro uplatnění zákaz kumulace žalob, bude se jednat o překážku věci zahájené tzv. litispendenci podle ustanovení § 83 odst. 2 písm. a) OSŘ,¹⁹⁵ která brání tomu, aby se pokračovalo v řízení, které bylo zahájeno později.¹⁹⁶ Překážka věci zahájené patří mezi podmínky řízení. Podle ustanovení § 159a odst. 2 OSŘ platí, že *„výrok pravomocného rozsudku, kterým bylo rozhodnuto ve věcech uvedených v § 83 odst. 2, je závazný nejen pro účastníky řízení, ale i pro další osoby oprávněné proti žalovanému pro tytéž nároky z téhož*

¹⁹³ Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, sp. zn. 3 Cmo 204/97 : *„Při zkoumání věcné příslušnosti soudu podle § 104a odst. 1 OSŘ je rozhodné znění návrhu na zahájení řízení (§ 79 odst. 1 OSŘ), ale zejména vylíčení rozhodujících skutečností. V případě nejasného, neúplného a různý výklad připouštějícího návrhu je na místě, aby soud, jemuž věc napadla, se pokusil o odstranění těchto vad návrhu postupem podle § 43 odst. 1 OSŘ. Pokud však žalobní návrh nepřipouští pochybnosti, čeho se žalobce domáhá, je nutno z něho při určení věcné příslušnosti vycházet (nikoli dovozovat úvahou soudu, z jakého titulu by se měl žalobce uplatněných nároků domáhat).“*

¹⁹⁴ Úprava problematiky zákazu kumulace žalob byla od roku 1991 svěřena obchodnímu zákoníku, konkrétně byla obsažena v ustanovení § 54 odst. 2 ObchZ. Tato úprava byla k 1. lednu 2003 zrušena a přesunuta plně do kompetence občanského soudního řádu, přesněji do § 83 odst. 2 písm a) OSŘ.

¹⁹⁵ Litispendence podle tohoto ustanovení nastává, jde-li v pozdějším řízení o nárok vyplývající z téhož jednání nebo stavu, o němž již bylo zahájeno řízení, a týká-li se stejného předmětu řízení, téhož žalovaného a odlišných žalobců. Citováno podle: DRÁPAL L., IN: BUREŠ J., DRÁPAL L., KRČMÁŘ Z. a kol. Občanský soudní řád, 7. vydání. Praha: 2006, str. 372.

¹⁹⁶ ONDREJOVÁ, D. *Právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži*. Wolter Kluwer ČR, a. s., 2010, str. 215.

jednání nebo stavu. Zvláštní právní předpisy stanoví, v kterých dalších případech a v jakém rozsahu je výrok pravomocného rozsudku závazný pro jiné osoby než účastníky řízení.“

Je potřebné též upozornit, že ustanovení § 83 odst.2 písm a) OSŘ a § 159a odst. 2 písm a) OSŘ se vztahují i pro řízení o návrhu na vydání předběžného opatření, kterým má být rušiteli uloženo, aby se zdržel protiprávního jednání nebo aby odstranil závadný stav. To dokládá i rozhodnutí Krajského soudu v Praze ze dne 09. 04. 1998, ve kterém soud uvádí: „*Ustanovení § 54 odst. 2 obč. zák. [dnes právě ustanovení § 83 odst.2 písm a) a § 159a odst. 2 písm a)] platí i pro řízení o návrhu na vydání předběžného opatření, kterým má být rušiteli uloženo, aby se zdržel protiprávního jednání nebo aby odstranil závadný stav.*“¹⁹⁷ Tento závěr považuji za opodstatněný, neboť ho lze dovést ze specifické povahy předběžného opatření v nekalé soutěži, kde je tento institut velmi často využíván a jehož hlavním cílem je zamezit vzniku další škody nebo jiné těžko nahraditelné újmy. V praxi je pak zcela běžné, že navrhovaná předběžná opatření, zejména u nároků zdržovacích a odstraňovacích, jsou co do obsahu shodná či velmi podobná s návrhy následně učiněnými ve věci samé. Aby došlo k naplnění ustanovení, která mají zabránit situacím, kdy by bylo témuž odpůrci vícekrát uloženo zdržet se téhož jednání nebo odstranit tentýž závadný stav, je nutno tuto možnost vyloučit i v řízení o předběžném opatření, které je svou povahou sice dočasné, nicméně může trvat i poměrně dlouhou dobu. „*Podstatná je i ta okolnost, že u předběžných opatření před zahájením řízení se takřka ve všech případech, kdy je předběžné opatření nařízeno, ukládá navrhovateli podat žalobu ve věci samé. Kumulace předběžných opatření tedy nepochybně vede i ke kumulaci žalob v těchto věcech. Soud by tak paradoxně navrhovatele nutil, mělo-li by nařízené předběžné opatření trvat, aby podávali žaloby ve věci, přičemž u žalob později podaných by řízení o zdržovacích a odstraňovacích nárocích musela být zastavováno (soud je oprávněn uložit v usnesení o nařízení předběžného opatření navrhovateli, aby podal žalobu ve věci, není však oprávněn ukládat mu např., že musí podat jen žalobu o náhradu škody, přiměřené zadostiučinění nebo vydání bezdůvodného obohacení)*“.¹⁹⁸

¹⁹⁷ Rozhodnutí Krajského soudu v Praze ze dne 09. 04. 1998 sp. zn. Rc 2 Cm 284/97, dostupné v ASPI pod ASPI ID: JUD11650CZ.

¹⁹⁸ Tamtéž.

Důvod zavedení institutu zákazu kumulace žalob je mnohost aktivně legitimovaných subjektů. Tato mnohost by mohla při podávání většího množství žalob vést k různým závěrům v téže věci, neúměrnému přetěžování soudů a v neposlední řadě též k nepřiměřeným sankcím pro rušitele.

Takovéto procesní specifikum spočívající v zákazu kumulace žalob na zdržení se protiprávního jednání či odstranění závadného stavu by mohlo vzbuzovat dojem, že některé subjekty nebudou moci uplatnit svá práva. Aby nedocházelo k tomuto jevu, mohou subjekty uplatnit svá práva prostřednictvím institutu tzv. vedlejšího účastenství (vedlejší intervence), tedy přistoupit k žalobě jako vedlejší účastník (intervent). Pokud by subjekt (žalobce) tohoto institutu nevyužil, došlo by k výše zmíněné situaci popsané v ustanovení § 159a odst.2 písm. a) OSŘ, a to konkrétně k tomu, že výrok pravomocného rozsudku, kterým bylo rozhodnuto ve věcech uvedených v § 83 odst. 2 OSŘ by se stal závazným nejen pro účastníky řízení, ale i pro další osoby oprávněné proti žalovanému pro tytéž nároky z téhož jednání nebo stavu. Jednalo by se tak o tzv. překážku věci rozhodnuté (res iudicata).

Vedlejší účastenství je upraveno v ustanovení § 93 OSŘ, kde se uvádí, že jako vedlejší účastník se může vedle žalobce nebo žalovaného zúčastnit řízení ten, kdo má právní zájem¹⁹⁹ na jeho výsledku, „*tj. právní zájem na vítězství ve sporu u účastníka, k němuž přistoupil. O právní zájem jde zpravidla tehdy, jestliže rozhodnutím ve věci bude (ve svých důsledcích) dotčeno právní postavení vedlejšího účastníka (jeho práva a povinnosti vyplývající z hmotného práva).*“²⁰⁰ Podle ustanovení § 93 odst. 2 OSŘ vstupuje vedlejší účastník do řízení buď z vlastního podnětu nebo na výzvu některého z

¹⁹⁹ K právnímu zájmu se vyjádřil Ústavní soud ČR ve svém Nálezu ze dne 05. 08. 2009, sp. zn. I. ÚS 2036/08, kde vyslovil: „*Pojem "právní zájem na výsledku řízení" není v občanském soudním řádu (o.s.ř.) blíže specifikován, neboť zákonodárce ponechává na úvaze soudu v každém konkrétním případě, jak jej vyložit a aplikuje. Hlavním účelem vedlejšího účastenství je pomoc ve sporu jednomu z účastníků řízení a jeho smyslem je tedy posílit v konkrétním řízení postavení toho účastníka, na jehož straně vedlejší účastník vystupuje, samozřejmě za předpokladu, že vedlejší účastník má právní zájem na výsledku sporu. Zkoumání právního zájmu na výsledku sporu má za účel vyloučit z vedlejšího účastenství subjekty, u kterých je neexistence právního zájmu na věci evidentní a nezatěžovat tak zbytečně občanské soudní řízení sporné“.*

²⁰⁰ DRÁPAL L., IN: BUREŠ J., DRÁPAL L., KRČMÁŘ Z. a kol. *Občanský soudní řád*, 7. vydání. Praha: 2006, str. 410.

účastníků učiněnou prostřednictvím soudu. Třetí osoba se stává vedlejším účastníkem v momentě, kdy soudu dojde její písemné sdělení, že vstupuje na straně některého z účastníků do řízení (popřípadě tak učiní ústně do protokolu). Předpokladem vedlejšího účastenství je též souhlas účastníka řízení s tím, aby třetí osoba na jeho straně vystupovala jako vedlejší účastník. Ustanovení § 93 OSŘ dále stanoví, že vedlejší účastník má v řízení stejná práva a povinnosti²⁰¹ jako účastník. Jedná však toliko sám za sebe. Jestliže jeho úkony odporují úkonům účastníka, kterého v řízení podporuje, posoudí je soud po uvážení všech okolností.

12. Prostředky právní ochrany obchodního tajemství obsažené v občanském zákoníku

V občanském zákoníku se nacházejí tři právní prostředky ochrany, o nichž s určitou nadsázkou můžeme říci, že o jejich ne/využití rozhoduje sám poškozený/ohrožený subjekt. Konkrétně se jedná o „předběžný zákaz zásahu do pokojného stavu“ (§ 5 ObčZ), „svépomoc“ (§ 6 ObčZ) a „nutnou obranu“ (§ 418 ObčZ). Všechny tyto prostředky ochrany můžeme označit za tzv. mimosoudní prostředky ochrany, jejichž využitím však není dotčeno právo poškozeného/ohroženého subjektu bránit se za využití prostředků soudních.

12.1. Předběžný zákaz zásahu do pokojného stavu

Ustanovení § 5 ObčZ je typickým příkladem případu, kdy může nositeli subjektivních práv poskytnout ochranu i jiný orgán než soud. V tomto konkrétním případě je tímto jiným orgánem příslušný orgán státní správy (např. obecní, živnostenský, finanční úřad). Toto řešení bylo zvoleno v zájmu poskytnutí rychlejší ochrany nositeli subjektivních práv. Podle ustanovení § 5 ObchZ tedy platí, že *„došlo-li ke zřejmému zásahu do pokojného stavu, lze se domáhat ochrany u příslušného orgánu státní správy. Ten může předběžně zásah zakázat, nebo uložit, aby byl obnoven předešlý stav. Tím není dotčeno právo domáhat se ochrany u soudu.“* Tento prostředek ochrany je možno v oblasti nekalé soutěže využít na základě ustanovení § 1 odst. 2 ObchZ, které zakotvuje obecný poměr generality a speciality občanského a obchodního zákoníku a

²⁰¹ Stejnými právy a povinnostmi v řízení ve smyslu § 93 odst. 3 věty první o. s. ř., je nutno rozumět výlučně práva a povinnosti procesní povahy.

též ustanovení § 53 ObchZ ve své první větě uvádí, že „osoby, jejichž práva byla nekalou soutěží porušena nebo ohrožena, mohou se proti rušiteli domáhat, aby se tohoto jednání zdržel a odstranil závadný stav“. Není zde tedy, jak uvádí Ondřejová, zakotvena povinnost/nutnost domáhat se ochrany svých práv pouze před soudem.²⁰²

Podmínkou pro poskytnutí ochrany prostřednictvím institutu předběžného zákazu zásahu do pokojného stavu je, jak vyplývá z výše citovaného ustanovení § 5 ObčZ, faktická existence posledního pokojného stavu (většinou držba, detence) a zřejmý²⁰³ zásah do něj. Při naplnění této podmínky je pak orgán státní správy povinen poskytnout dotčenému subjektu ve zkráceném řízení právní ochranu před tímto zřejmým zásahem do posledního pokojného faktického stavu a nastolit mezi subjekty potřebnou rovnováhu, pořádek, mír a klid.²⁰⁴ Následně je možné, aby na návrh účastníka v té samé věci rozhodl soud. Toto rozhodnutí soudu je rozhodnutím o vlastní podstatě věci a rozhodnutí správního orgánu podle § 5 ObchZ pro soud není prejudiciální. K výše uvedenému se vyjádřil i Ústavní soud ČR, když ve svém rozhodnutí uvedl: „Právní ochrana poskytovaná příslušnými orgány státní správy je pouze předběžná. Předběžnost rozhodování orgánu státní správy podle § 5 obč. zák. však nelze chápat tak, že by toto rozhodování muselo obligatorně předcházet rozhodování soudu, nýbrž tak, že rozhodování orgánu státní správy je rozhodnutím o určitém posledním - faktickém stavu, zatímco posléze možné (nikoli však vždy nezbytné) rozhodnutí soudu je rozhodnutím o vlastní občanskoprávní podstatě celé věci. To je dáno tím, že orgány státní správy při poskytování právní ochrany podle § 5 obč. zák. nezkoumají právní otázky, tj. zda skutečně došlo k zásahu do cizího subjektivního občanského práva, zda se tak stalo protiprávně či po právu atd., neboli nejde o spor o právo. Jejich úkolem je pouze poskytnout ve zkráceném řízení právní ochranu před zřejmým zásahem do posledního pokojného, a tedy faktického stavu, a tak zabezpečit mezi dotčenými osobami pořádek a klid. Z toho důvodu rozhodnutí orgánu státní správy podle § 5 obč. zák. nemůže být ve věci právně závazné pro soud; soud však není vázán ani žádnými

²⁰² ONDREJOVÁ, D. *Právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži*. Wolters Kluwer ČR, a. s., 2010, str. 146.

²⁰³ Na první pohled bez složitějšího zjišťování či dokonce bez provádění důkazního řízení seznatelný zásah.

²⁰⁴ ŠVESTKA, J., IN: ŠVESTKA, J., SPÁČIL, J., ŠKÁROVÁ, M., HULMÁK, M., a kol. *Občanský zákoník I, II, 2.* vydání, Praha 2009, str. 92.

*skutkovými zjištěními učiněnými orgány státní správy (konkrétně posledním pokojným stavem). Teprve soud, který se zabývá občanskoprávní podstatou věci, a tedy právním stavem, v ní rozhoduje s konečnou platností (nikoli však soud, který pouze přezkoumává zákonnost rozhodnutí orgánu státní správy). Žádným z rozhodnutí orgánu státní správy dle § 5 obč. zák. tedy není dotčeno (jak výslovně upravuje § 5 obč. zák.) právo postiženého subjektu domáhat se právní ochrany u soudu“.*²⁰⁵

Institut předběžného zákazu zásahu do pokojného stavu však nebude zřejmě k ochraně obchodního tajemství využíván.²⁰⁶

12.2. Svépomoc

Institut svépomoci je upraven v ustanovení § 6 ObčZ a podle něj platí, že „*jestliže hrozí neoprávněný zásah do práva bezprostředně, může ten, kdo je takto ohrožen, přiměřeným způsobem zásah sám odvrátit*“. Taktéž užití tohoto institutu pro oblast nekalé soutěže je odvozeno od ustanovení § 1 odst. 2 ObchZ.

Pokud má být svépomoc využita v souladu se zákonem, je nezbytné, aby byly naplněny kumulativně podmínky vyjádřené v ustanovení § 6 ObčZ. Zásah rušitele do práv musí být neoprávněný. Takovýto zásah musí hrozit bezprostředně, což znamená, že zásah buď reálně hrozí jako bezprostřední, anebo již nastal a trvá jako dosud neukončený. Právě v tomto, někdy poměrně úzkém, časovém období musí dojít k obrannému zásahu proti rušiteli. Další podmínkou je, že svépomoc musí být realizována prostředky, které budou přiměřené intenzitě, nebezpečí a způsobu zásahu. Poslední podmínkou pak je, že svépomoc může vykonat pouze ten, kdo byl zásahem do práv ohrožen. Pokud budou vyjmenované podmínky kumulativně (a řádně) naplněny, bude odpovědnost za exces vyloučena.

Svépomoc lze tedy charakterizovat jako pomoc subjektu ohroženému na právech sobě samému k tomu, nač má podle svého přesvědčení právo, a to vlastními silami a

²⁰⁵ Usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 29. 05. 2001, sp. zn. II ÚS 183/2001, dostupné v ASPI pod ASPI ID: JUD33178CZ.

²⁰⁶ ONDREJOVÁ, D. *Právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži*. Wolters Kluwer ČR, a. s., 2010, str. 148.

prostředky, tedy pomoc bez cizí účasti, zvláště bez účasti veřejné moci. Důležité pak bude odlišit svépomoc od tzv. svémoci, kterou se naopak rozumí svévole, libovůle a zejména nedovolené zmocnění se věci nebo práva, tedy použití vlastní moci k tomu, aby se jednající domohl něčeho, nač ani podle svého vědomí právo nemá.²⁰⁷

Jak uvádí Hajn, využít svépomocného zásahu bude zřejmě přípustné (účelné) např. v okamžiku, kdy podnikatel zjistí, že na pracovním stole jeho zaměstnance se neoprávněně nacházejí písemnosti tvořící předmět obchodního tajemství.²⁰⁸

12.3. Nutná obrana

Institut nutné obrany je zakotven v ustanovení § 418 odst. 1 ObčZ podle něhož „za škodu neodpovídá, kdo ji způsobil v nutné obraně proti hrozícímu nebo trvajícím útokům. O nutnou obranu nejde, byla-li zřejmě nepřiměřená povaze a nebezpečnosti útoku“. V odstavci 2 se pak uvádí, že „za škodu rovněž neodpovídá ten, kdo ji způsobil v nutné obraně proti hrozícímu nebo trvajícím útokům.“ Možnost využití tohoto institutu se odvozuje též prostřednictvím ustanovení § 1 odst. 2 ObchZ.

Aby jednání mohlo být považováno za nutnou obranu, musí subjekt naplnit zákonem požadované předpoklady. Takové jednání musí směřovat proti hrozícímu nebo trvajícím útokům (tedy útoku, který již začal), jeho intenzita musí být přiměřená povaze a nebezpečnosti útoku a též hrozící nebo trvajícím útok musí být útokem protiprávním. Subjektem nutné obrany může být, podle § 418 ObčZ kdokoliv, kdo je útokem ohrožen. Nutná obrana by tak měla být využita především k zabránění vzniku škody. Mohou však nastat situace, kdy může dojít ke stejné škodě, nebo dokonce (byť výjimečně) ke škodě větší. Výše uvedené potvrzuje rozhodnutí soudu, v němž se uvádí: „O nutnou obranu nepůjde tam, kde útok již fakticky skončil, nebo se reaguje na útok takovým způsobem, že se útok ve skutečnosti oplácí a nikoli odvrací. U nutné obrany se nevyžaduje přiměřenost obrany ve smyslu naprosté proporcionality mezi významem ohroženého společenského vztahu a vztahu dotčeného. O vybočení z mezí nutné obrany pro její zřejmou nepřiměřenost půjde jen tehdy, jestliže se použije prostředku podstatně

²⁰⁷ ELIÁŠ, K. IN: ŠVESTKA, J., SPÁČIL, J., ŠKÁROVÁ, M., HULMÁK, M., a kol. *Občanský zákoník I, II*, 2. vydání, Praha 2009, str. 97.

²⁰⁸ HAJN, P. Mimosoudní ochrana proti nekalé soutěži. *Právník*, 1993. Str. 1125.

*silnějšího, než bylo za dané situace třeba k odvrácení útoku, nebo když škoda způsobená obranou je v hrubém nepoměru ke škodě hrozící z útoku. Každý případ nutné obrany musí být posuzován komplexně ve všech souvislostech jeho okolností a přísně individuálně“.*²⁰⁹

Na základě výše uvedeného je patrné, že ustanovení § 418 odst. 2 ObčZ je možno aplikovat např. i ve vztahu k svépomocným opatřením proti nekalé soutěži, a to zejména v případech, kdy svépomoc bude spočívat ve fyzickém bránění nekalosoutěžním aktivitám.²¹⁰ K takovému případu může dojít např. pokud podnikatel zjistí, že jeho zaměstnanec neoprávněně získal skutečnosti tvořící obchodní tajemství a tyto skutečnosti má ve svém osobním notebooku, přičemž při snaze odejmout mu notebook a zajistit tak svépomocí ochranu svému obchodnímu tajemství dojde k poškození notebooku. Za takovýchto okolností by podnikatel neodpovídal za způsobenou škodu, neboť jeho počínání nebylo nepřiměřené povaze a nebezpečnosti útoku.

13. Právní úprava obchodního tajemství v zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Dne 22. 03. 2012 byl ve sbírce zákonů uveřejněn zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „nový občanský zákoník“), který představuje nejrozsáhlejší rekodifikaci soukromého práva v České republice od dob jejího vzniku. Nový občanský zákoník byl přijat zejména s cílem integrovat soukromé právo do jediného kodexu a odstranit tak dualismus soukromoprávní úpravy obsažené v obchodním a občanském zákoníku, neboť toto pojetí bylo zastaralé již ve 30. letech minulého století. Tento soukromoprávní kodex tak upravuje, mimo jiné, též oblast úpravy obchodního tajemství,²¹¹ a proto je tato kapitola věnována jejímu pojetí, které nabude účinnosti dnem 01. 01. 2014.

²⁰⁹ R II/1965 trestní - citováno podle: ŠKÁROVÁ, M. IN: ŠVESTKA, J., SPÁČIL, J., ŠKÁROVÁ, M., HULMÁK, M, a kol. *Občanský zákoník I, II*, 2. vydání, Praha 2009, str. 1195.

²¹⁰ HAJN, P. *Soutěžní chování a právo proti nekalé soutěži*. 1. vyd., Brno: Masarykova univerzita, 2000, str. 251.

²¹¹ Do nového občanského zákoníku je přesunuta z obchodního zákoníku úprava např. postavení podnikatele nebo nakládání s obchodním závodem, bylo tak potřeba do návrhu zapracovat i ustanovení o obchodním tajemství, které je zařazeno k ustanovením o věcech nehmotných.

Nový občanský zákoník pojednává o obchodním tajemství²¹² v ustanovení § 504, které jej definuje takto: „*Obchodní tajemství tvoří konkurenčně významné, určitelné, ocenitelné a v příslušných obchodních kruzích běžně nedostupné skutečnosti, které souvisejí se závodem*²¹³ a jejichž vlastník zajišťuje ve svém zájmu odpovídajícím způsobem jejich utajení“. Tato nová definice nahrazuje stávající úpravu obchodního tajemství obsaženou v ustanovení § 17 až 20 ObchZ, přičemž je však patrné, že z této právní úpravy vychází. Pokud definici obsaženou v novém občanském zákoníku porovnáme se současnou úpravou, dojdeme k závěru, že se dozajista liší pohledově. Otázkou však zůstává, jak dalece se od sebe liší významově.

První věta stávajícího ustanovení § 17 ObchZ byla, podle mého názoru, z návrhu zákona vypuštěna, neboť otázka zda náleží obchodní tajemství k podniku (závodu) bude navrhovanou právní úpravou řešena v ustanovení § 502 NOZ, který definuje obchodní závod jako „*organizovaný soubor jmění, který podnikatel vytvořil a který z jeho vůle slouží k provozování jeho činnosti*“. Věta druhá tohoto ustanovení pak stanoví, že „*se má za to, že závod tvoří vše, co zpravidla slouží k jeho provozu*“ a zakládá tedy výrazem „*má se za to, že*“ vyvratitelnou právní domněnku (připouštějící důkaz opaku), že i obchodní tajemství tvoří závod, resp. je jeho součástí, neboť i ono bezpochyby slouží k jeho provozu. Oproti stávající definici obchodního tajemství obsažené v ustanovení § 17 ObchZ došlo k nahrazení slov „*veškeré skutečnosti obchodní, výrobní či technické povahy*“ slovem „*skutečnosti*“, tato změna byla uskutečněna se záměrem odstranit nadbytečný výčet povah skutečností, s odůvodněním, že tento výčet dostatečně kryje samotný výraz „*skutečnosti*“. O jaké skutečnosti *in concreto* půjde a jaká bude jejich povaha, bude otázkou skutkových zjištění - podstatná bude souvislost skutečností s obchodním závodem.²¹⁴ Definice obchodního tajemství v novém občanském zákoníku nezmiňuje ani to, že hodnota skutečností tvořících obchodní tajemství musí být

²¹² Byl zachován pojem „obchodní tajemství“, a to i přes to, že v původním návrhu zákona mělo být použit pojem „závodní tajemství“ s odůvodněním, že podstatná není vazba tajemství na obchod, ale na obchodní závod.

²¹³ V novém občanském zákoníku je v § 502 nově definován obchodní závod (dnes „podnik“) jako: „organizovaný soubor jmění, který podnikatel vytvořil a který z jeho vůle slouží k provozování jeho činnosti. Má se za to, že závod tvoří vše, co zpravidla slouží k jeho provozu“.

²¹⁴ Důvodová zpráva k novému občanskému zákoníku. Dostupné na [www: http://obcanskyzakonik.justice.cz/tinymce-storage/files/DZ_NOZ_89_%202012_Sb.pdf](http://obcanskyzakonik.justice.cz/tinymce-storage/files/DZ_NOZ_89_%202012_Sb.pdf). Stav ke dni 22. 07. 2012.

skutečná či alespoň potenciální, materiální nebo imateriální. Je tomu tak, protože tyto požadavky na hodnotu skutečností tvořících obchodní tajemství jsou obsaženy v nově zakotveném požadavku na „*konkurenční významnost, určitelnost a ocenitelnost*“ těchto skutečností. I v nové úpravě obchodního tajemství naopak zůstaly zachovány požadavky na běžnou nedostupnost skutečností tvořících obchodní tajemství v obchodních kruzích, souvislost těchto skutečností se závodem (podnikem) a též požadavek na odpovídající způsob zajištění těchto skutečností vlastníkem. I nadále bude platit, že obchodní tajemství tvoří určité skutečnosti, pokud jsou splněny kumulativně stanovené podmínky.

Stávající ustanovení § 18 ObchZ pojednává o nakládání s obchodním tajemstvím. Tato úprava nebyla novým občanským zákoníkem přejata, neboť se předpokládá využití obecného pravidla, podle něhož vlastník může se svým vlastnictvím volně nakládat. Důvodová zpráva k novému občanskému zákoníku uvádí, že pokud vlastník využívá obchodní tajemství pro sebe, potřebná úprava vyplývá z ustanovení o vlastnictví²¹⁵ (vlastnictví je v novém občanském zákoníku upraveno v ustanovení § 1011 NOZ a násl.), a pokud půjde o nakládání s obchodním tajemstvím např. v podobě jeho přenechání k využití jinému, postačí pak ustanovení o právu závazkovém (závazkové právo je novém občanském zákoníku obsaženo v ustanovení § 1721 NOZ a násl.).²¹⁶ Ustanovení § 19 ObchZ též nebylo přejato do nové úpravy. Podle mého názoru však

²¹⁵ Zde se dostáváme k tématu (dalece přesahujícímu tuto práci), kterým je pojetí „věci“ a „vlastnictví“ v novém občanském zákoníku. Věcí v právním smyslu se v nové právní úpravě bude rozumět „*vše, co je rozdílné od osoby a slouží potřebě lidí*“, čímž je vyjádřen požadavek užitečnosti věci, kterým se však nerozumí pouze faktické přinášení užitku jednotlivým předmětem konkrétnímu vlastníkov, ale objektivní způsobilost přinášet především hospodářský užitek. Druhým požadavkem je, že věc v právním smyslu je to, čeho se mohou týkat subjektivní majetková práva, především právo vlastnické. Věcí se nadále nebude rozumět pouze věc hmotná, ale do kategorie věcí nehmotných budou náležet např. předměty spadající do průmyslového a jiného duševního vlastnictví, zaknihovaných cenných papírů, investičních nástrojů atd. Věcí v právním smyslu bude tedy na základě tohoto vymezení i obchodní tajemství, resp. skutečnosti jej tvořící a to jako takové může být předmětem vlastnického práva, tak jak jej pojímá nový občanský zákoník ve svém ustanovení § 1011, kde uvádí, že předmětem vlastnického práva může být „*vše, co někomu patří, všechny jeho věci hmotné i nehmotné, je jeho vlastnictvím*“. Obchodní tajemství jako tzv. nehmotný statek (společně např. s patenty, ochrannými známkami, průmyslovými vzory) je nově pojímáno v kontextu s tendencemi nových zákonů vztahujících se k předmětům průmyslového vlastnictví (ochranným známkám, průmyslovým vzorům), což znamená, že nově tyto věci budou předměty vlastnického práva a tedy způsobilé mít svého vlastníka a ne již pouhého majitele. Právě díky tomuto novému pojetí vlastnictví nehmotných věcí (obchodního tajemství) se na ně mohou užít ustanovení o věcných právech, tedy i ustanovení o nakládání s nimi a jejich ochraně.

²¹⁶ Důvodová zpráva k novému občanskému zákoníku.

doba existence obchodního tajemství je dostatečně přesně určena požadavkem na kumulativní splnění podmínek stanovených ustanovením § 504 NOZ. Současné ustanovení § 20 ObchZ, které upravuje prostředky ochrany obchodního tajemství nebylo přijato, neboť takové zvláštní ustanovení není potřebné a i zde se využije obecných ustanovení o ochraně vlastnictví a též o nekalé soutěži.

Na základě výše uvedeného je možno výklad podaný v této kapitole uzavřít s tím, že nová úprava se snaží oprostit od přílišné kasuistiky a duplicity v některých oblastech současné úpravy, avšak pouze v míře, která dle mého názoru nikterak nadměrně úpravu obchodního tajemství a zejména jeho ochranu neoslabuje. Základní ustanovení pojednávající o nekalé soutěži zůstala zachována a jsou veskrze pouze přijata ze současné úpravy obsažené v obchodním zákoníku. Skutková podstata porušení obchodního tajemství byla vtělena do ustanovení § 2985 NOZ a po stránce textové zůstala nezměněna. Ustanovení § 2985 NOZ tedy zní:

Porušením obchodního tajemství je jednání, jímž jednající jiné osobě neoprávněně sdělí, zpřístupní, pro sebe nebo pro jiného využije obchodní tajemství, které může být využito v soutěži a o němž se dověděl

- a) *tím, že mu tajemství bylo svěřeno nebo jinak se stalo přístupným na základě jeho pracovního poměru k soutěžiteli nebo na základě jiného vztahu k němu, popřípadě v rámci výkonu funkce, k níž byl soudem nebo jiným orgánem povolán, nebo*
- b) *vlastním nebo cizím jednáním přičícím se zákonu.*

Část druhá: Právní úprava obchodního tajemství ve Spolkové republice Německo

V této části práce bude přiblížena úprava institutu obchodního tajemství ve vybraných oblastech německého práva. Německý právní systém byl zvolen z důvodu existence nesporných historických pojmů na právní řád český. Historická blízkost právních řádů dává možnost úpravu obchodního tajemství obsaženou v německém právu lépe popsat a porozumět jejím případným odlišnostem. Struktura této části práce byla zvolena tak, aby informace v ní obsažené byly řazeny metodou „od obecnějšího ke konkrétnějšímu“ a zároveň jednotlivé kapitoly a podkapitoly odpovídaly tematicky příslušným kapitolám, resp. podkapitolám první části této práce, která rozebírá podrobněji úpravu institutu obchodního tajemství v českém právním řádu. Je nutno upozornit, že hlavním cílem této části práce není komparace právních úprav.

14. Pojem a definice obchodního tajemství v německém právním řádu

Také v německém právním systému hraje obsah pojmu obchodní tajemství velmi důležitou úlohu, neboť právě jen na ty skutečnosti, které se dají podřadit pod pojem obchodní tajemství, se bude vztahovat ochrana poskytovaná tomuto institutu.

14.1. Pojem „obchodní tajemství“

Německé právo nemá pro obchodní tajemství, jakožto institut, jeden jediný výraz, a tak je možno se setkat s výrazy „Betriebs- und Geschäftsgeheimnis“ (dále je používáno při překladu společného pojmu „obchodní tajemství“), které prostupují téměř do všech odvětví německého práva,²¹⁷ neboť je možno konstatovat, že obchodní tajemství, resp. problematika na něj navazující je v německém právním řádu upravena početnými zvláštními zákony. Společná legální definice pojmu obchodní tajemství však neexistuje a zákonodárce tak přenechal úlohu definovat jej soudům, resp. jejich judikatuře.²¹⁸

²¹⁷ Příloha č. 3 znázorňuje přehled norem z oblasti civilního, trestního a veřejného práva, které institut obchodního tajemství v německém právním řádu upravují.

²¹⁸ MCGUIRE M. R., BJÖRN J., KÜNZEL J., WEBER N.: Der Schutz von Geschäftsgeheimnissen durch Rechte des Geistigen Eigentums und durch das Recht des unlauteren Wettbewerbs (Q215). *GRUR Int. - Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht - Internationaler Teil*, 2010, č. 10 S. 829.

Po bližším seznámení se s problematikou pojmosloví obchodního tajemství, zejména s teoretickou částí této problematiky, lze zjistit, že německé právo pojem „Betriebsgeheimnis“ odlišuje významově od pojmu „Geschäftsgeheimnis“. Zatímco pojem „Betriebsgeheimnis“, je možno přeložit jako podnikové (podle terminologie nového občanského zákoníku pak jako závodní) tajemství a vztahuje se spíše k technickému provozu, výrobě, užívání výrobních postupů, technických dat apod., tak pojem „Geschäftsgeheimnis“ se užívá pro skutečnosti, které se týkají všeobecného obchodního provozu podnikatele se zřetelem na okruh zákazníků, dodavatelů apod.²¹⁹ Ve výsledku (a hlavně praxi) však mezi pojmy není po právní stránce významného rozdílu, neboť oba pojmy jsou dle německého práva součástí právně zaručené ochrany tajemství a speciálně pro obchodní právo zvolená formulace „Betriebs- und Geschäftsgeheimnis“ zahrnuje všechny soutěžně relevantní skutečnosti, které by měly být chráněny. Též rozsah ochrany poskytovaný obchodnímu, resp. podnikovému tajemství jednotlivými zákony je totožný a lze konstatovat, že je za porušení obchodního resp. podnikového tajemství (v té či oné formě) nestanoví tyto zákony rozdílné sankce. Z výše uvedeného je tak patrné, že rozdíl mezi uvedenými pojmy je spíše akademický.²²⁰

14.2. Definice obchodního tajemství

Platná a všeobecně uznávaná definice obchodního tajemství je založena na rozhodovací činnosti německého Říšského soudu v oblasti soutěžního práva. Tento soud judikoval, že pod pojmem obchodní tajemství se rozumí „*každá skutečnost, která souvisí s obchodní činností (podnikáním), se kterou je obeznámen pouze úzce omezený okruh osob, není tedy obecně známá a podnikatel vyjádřil vůli takovouto skutečnost udržet v tajnosti*“.²²¹ K tomuto výkladu pojmu obchodní tajemství ve smyslu § 17 UWG se

²¹⁹ KÖHLER, H., IN: BAUMBACH, A., HEFERMEHL, W., bearb. KÖHLER, H., BORNKAMM, J., *Wettbewerbsrecht: Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb, Preisangabenverordnung*. (2004). (23., neu bearbeitete Aufl. /, p. 1683). München: Beck. str. 1205.

²²⁰ WODTKE, C., RICHTERS, S. (2004) *Schutz von Betriebs- und Geschäftsgeheimnissen*, Berlin: ERICH SMIDT VERLAG, S. 20-21.

²²¹ „*jede Tatsache, die in Zusammenhang mit einem Geschäftsbetrieb steht, nur einem eng begrenzten Personenkreis bekannt, also nicht offenkundig ist und nach dem bekundeten Willen des Betriebsinhabers geheim gehalten werden sollte*“, tato definice je obsažena např. v rozhodnutí Spolkového soudního dvora, sp. zn. I ZR 64/00 ze dne 07. 11. 2002 či rozhodnutí Spolkového soudního dvora, sp. zn. I ZR 126/03 ze dne 27.4.2006 (v tomto rozsudku se dále odkazuje pro srovnání na rozhodnutí Spolkového soudního dvora sp. zn. I ZR 111/53 ze dne 15. 03. 1955.

v roce 1955 připojil též Spolkový soudní dvůr.²²² Velice podobná definice je obsažena i v odborné literatuře, neboť ta za obchodní tajemství označuje „skutečnost, která souvisí s obchodní činností (podnikáním), je s ní obeznámen pouze úzce omezený okruh osob, není tedy obecně známá a podnikatel (Betriebsinhaber) na základě oprávněného hospodářského zájmu výslovně či mlčky vyjádřil svou vůli takovouto skutečnost udržet v tajnosti“.²²³ Tyto definice zakládají dostatečně širokou možnost ochrany skutečností tvořících obchodní tajemství (za současného ohraničení své působnosti prostřednictvím uvedených definičních znaků) tak, aby nedocházelo ani ke zvýhodňování ani k nadměrnému omezování podnikatele, jakožto vlastníka obchodního tajemství, resp. každého, kdo byl (je) se skutečnostmi tvořícími obchodní tajemství seznámen. Definice jsou použitelné nejen pro účely skutkové podstaty ustanovení UWG, ale platí za obecnou definici obchodního tajemství i pro ostatní oblasti německého práva.²²⁴

14.3. Jednotlivé definiční znaky definice obchodního tajemství

14.3.1. Omezený okruh obeznámených osob

Podle výše uvedených obecně uznávaných definic obchodního tajemství může být skutečnost označena za obchodní tajemství jen v případě, když je (v souvislosti s obchodní činností) známa pouze „úzce omezenému“ okruhu osob, přičemž množství osob, které tvoří tento okruh „obeznámených“, není blíže specifikováno, a bude tak záležet na okolnostech toho kterého konkrétního případu. Odborná literatura poukazuje v této otázce na skutečnost, že v zásadě nejde o množství osob, které byly s obchodním tajemstvím obeznámeny, ale o to, zda podnikatel, který vystupuje jako vlastník obchodního tajemství, je schopen tento okruh „obeznámených“ efektivně kontrolovat.²²⁵ Kontrola „obeznámených“ osob spočívá zejména v uložení povinnosti těmto osobám zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, s nimiž byly seznámeny,.

²²² WODTKE, C., RICHTERS, S. (2004) *Schutz von Betriebs- und Geschäftsgeheimnissen*, Berlin: ERICH SMIDT VERLAG, S. 21.

²²³ „Tatsache in Zusammenhang mit einem Geschäftsbetrieb, die nur einem eng begrenzten Personenkreis bekannt und nicht offenkundig ist, und nach dem ausdrücklich oder konkludent erklärten Willen des Betriebsinhabers aufgrund eines berechtigten wirtschaftlichen Interesses geheimgehalten werden soll“ např. v Wettbewerbsrecht: Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb, Preisangabenverordnung. (2004). (23., neu bearbeitete Aufl. /, p. 1683). München: Beck.

²²⁴ WODTKE, C., RICHTERS, S. (2004) *Schutz von Betriebs- und Geschäftsgeheimnissen*, Berlin: ERICH SMIDT VERLAG, S. 22.

²²⁵ KRAßER, R.: Grundlagen des zivilrechtlichen Schutzes von Geschäfts- und Betriebsgeheimnissen sowie von Know-how. *GRUR - Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht*, 1977, č. 4, S. 177 (179).

Takováto povinnost vyplývá nejčastěji z pracovní smlouvy, zvláštních smluvních ujednání či přímo ze zákona.²²⁶ V některých případech však může dojít k situaci, kdy vzhledem k příliš velkému počtu „obeznámených osob“ nebude definiční znak, spočívající v požadavku na úzce omezený okruh osob seznámených se skutečností tvořící obchodní tajemství, již naplněn, a to bez ohledu na možnost kontrolovat obeznámené osoby. Například tomu tak bude v případě, kdy budou skutečnosti zveřejněny na intranetu podnikatele, tím bude zpravidla možnost označit takové skutečnosti za obchodní tajemství vyloučena, neboť okruh osob oprávněných k přístupu nelze považovat za ohraničený a tudíž za kontrolovatelný (byť nelze intranet podniku považovat za zcela volně přístupný).

14.3.2. Souvislost s podnikáním

Dalším pojmovým znakem uvedeným v definici obchodního tajemství je souvislost skutečnosti s podnikáním, což znamená, že daná skutečnost musí být způsobilá k využití právě při obchodní činnosti podniku. Tento znak může být dán povahou skutečnosti samé nebo vztahem skutečnosti k obchodní činnosti, přičemž v obou případech musí tato skutečnost (resp. vztah) zůstat utajena.²²⁷ V prvním případě se bude jednat v zásadě o skutečnosti, které mají vztah k podnikání (zejména vzniklé z činnosti podniku) a které nejsou obecně známé. V druhém případě se oproti tomu bude jednat o skutečnosti, které jsou obecně známé a nemůže tak dojít k jejich označení za obchodní tajemství na základě skutečnosti jako takové, avšak rozhodným zde bude jejich vztah k obchodní činnosti podnikatele.²²⁸ Konkrétně se bude jednat např. o utajení skutečnosti, že je při výrobě produktu využívána určitá jinak obecně známá technologie, ingredience apod. Takový případ lze dobře vysvětlit na rozhodnutí Spolkového soudního dvora, kde výrobce nábytku užil při výrobě jistý konvenční a obecně dobře známý vosk na nábytek. Skutečnost, která byla soudem nakonec označena za hodnou ochrany v podobě obchodního tajemství, soud spatřoval ve způsobu, jakým

²²⁶ OHLY, A., in: PIPER, H., KÖHLER, H. (2010). *Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb mit Preisangabenverordnung: Kommentar*. (5., neu bearbeitete Aufl., p. 1257). München: C.H. Beck. S. 1046.

²²⁷ WODTKE, C., RICHTERS, S. (2004) *Schutz von Betriebs- und Geschäftsgeheimnissen*, Berlin: ERICH SMIDT VERLAG, S. 22.

²²⁸ KÖHLER, H., IN: BAUMBACH, A., HEFERMEHL, W., bearb. KÖHLER, H., BORNKAMM, J. *Wettbewerbsrecht: Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb, Preisangabenverordnung*. (23., neu bearbeitete Aufl. /, p. 1683). München: Beck. S. 1205.

výrobce nábytku vosk při výrobě užil, tedy ve vztahu oné skutečnosti k podniku a ne ve skutečnosti (vosku) samé.²²⁹

Z výše uvedeného lze dovodit, že znak souvislosti skutečnosti s obchodní činností podnikatele nebude naplněn např. u skutečností, které jsou sice tajné, ale jsou určeny pouze pro osobní sféru podnikatele, týkají se obchodní činnosti třetí osoby nebo též u výsledků výzkumné činnosti neziskové organizace.²³⁰

14.3.3. Obecná známost

Aby mohla být určitá skutečnost úspěšně označena za obchodní tajemství, je vyžadováno, aby taková skutečnost nebyla obecně známá. Tento požadavek se, dle mého názoru, částečně překrývá s pojmovým znakem definice spočívajícím v „úzkém okruhu obeznámených osob“. Na druhou stranu je možno v definičním znaku „obecné neznámosti skutečnosti“ spatřovat snahu o další ohraničení toho, co je možno považovat za obchodní tajemství. Zda bude skutečnost považována za obecně známou či ne, je posuzováno objektivně, a to zejména na základě principu čím více úsilí podnikatel vynaloží k udržení skutečnosti v tajnosti, tím více to hovoří pro její obecnou neznámost a naopak.²³¹ Judikatura se k tomuto problému vyjádřila v tom smyslu, že skutečnost je považována za obecně známou, resp. dostupnou, pokud je veřejnosti známa nebo se dá bez větších obtíží získat.²³² Naopak platí, že skutečnost je brána za obecně neznámou, pokud i odborník s patřičným vzděláním musí vynaložit průměrné úsilí, aby skutečnost určil, a pokud není smysluplné užití mnohých detailů skutečnosti bez zvláštních znalostí, odpovídajícího uvážení a zkoumání možné. Je nutno též upozornit, že k tomu, aby byla určitá skutečnost shledána jako obecně známá, postačuje již pouhá možnost s takovouto informací se seznámit, a tak skutečnost, která bude publikována

²²⁹ Rozhodnutí Spolkového soudního dvora, sp. zn. I ZR 111/53 ze dne 15.3.1955 "Möbelpaste", dostupné v GRUR – Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht 1955, S. 424, 425.

²³⁰ OHLY, A., in: PIPER, H., KÖHLER, H. (2010). *Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb mit Preisangabenverordnung: Kommentar*. (5., neu bearbeitete Aufl., p. 1257). München: C.H. Beck. S. 1045.

²³¹ WODTKE, C., RICHTERS, S. (2004) *Schutz von Betriebs- und Geschäftsgeheimnissen*, Berlin: ERICH SMIDT VERLAG, S. 22.

²³² Rozhodnutí Spolkového soudního dvora, sp. zn. I ZR 153/99 ze dne 3. 5. 2001, dostupné v GRUR – Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht 2002, S. 91.

v odborném časopisu je považována za obecně známou, aniž by záleželo na počtu osob, které danou publikaci skutečně přečetly.²³³

14.3.4. Označení skutečnosti za určenou k utajení

Další definiční znak vyplývá z požadavku judikatury německých soudů, která se vyjádřila v tom smyslu, že podnikatel má výslovně či konkludentně označit skutečnost za určenou k utajení, neboť jen na základě takového určení mohou osoby (např. zaměstnanci) rozlišit, zda skutečnost má, či nemá důvěrný charakter.²³⁴ Možnost rozlišit skutečnosti, které jsou určeny podnikatelem k utajení od těch, které tak určeny nejsou, umožňuje sankcionovat osoby při porušení jejich povinnosti udržovat skutečnost v tajnosti. Pokud by si totiž osoba nemohla být při nejlepší vůli vědoma toho, že skutečnost je určena k utajení, nemohla by jí být ani přičítána její případná provinění proti povinnosti udržovat tyto skutečnosti v tajnosti. Judikatura však nestanovuje nikterak vysoké nároky na způsob označení skutečnosti za určenou k utajení, a proto konkludentní označení skutečnosti jako určené k utajení může spočívat pouze v tom, že se skutečnost bude týkat podnikání a zároveň bude známa jen omezenému okruhu osob,²³⁵ což ve svém důsledku znamená, že zaměstnanec může být povinován takovouto skutečnost držet v tajnosti, a to i v případě, kdy nebyla tato povinnost výslovně zaměstnavatelem uvedena. V rozhodnutí Spolkového soudního dvora je dokonce konstatováno, že pokud nastane situace, kdy zaměstnavatel o skutečnosti tvořící obchodní tajemství nevěděl, protože je zřejmá pouze zaměstnanci např. přímá invence zaměstnance – postačí, že zaměstnanec byl schopen rozpoznat, že by zaměstnavatel hypoteticky měl na utajení takovéto skutečnosti zájem.²³⁶

²³³ KÖHLER, H. IN: BAUMBACH, A., HEFERMEHL, W., bearb. KÖHLER, H., BORNKAMM, J., *Wettbewerbsrecht: Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb, Preisangabenverordnung*. (2004). (23., neu bearbeitete Aufl. /, p. 1683). München: Beck. S. 1206.

²³⁴ BLOMEYER, W., in: RICHARDI, R., WLOTZKE, O. (2001). *Münchener Handbuch zum Arbeitsrecht: Ergänzungsband : Individualarbeitsrecht*. (2. Aufl., p. 367). München: Beck. § 53, S. 870 ff.

²³⁵ KÖHLER, H. IN: BAUMBACH, A., HEFERMEHL, W., bearb. KÖHLER, H., BORNKAMM, J., *Wettbewerbsrecht: Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb, Preisangabenverordnung*. (2004). (23., neu bearbeitete Aufl. /, p. 1683). München: Beck. str. 1207.

²³⁶ Rozhodnutí Spolkového soudního dvora, sp. zn. I ZR 112/75 ze dne 18.2.1977 "Prozeßrechner", dostupné v *GRUR – Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht*, 1977, S. 539.

14.3.5. Hospodářský zájem podnikatele

Vedle označení skutečnosti za určenou k utajení je též vyžadováno, aby podnikatel měl na utajení skutečnosti objektivně prokazatelný hospodářský zájem. Toto kritérium je významné z hlediska hrozícího trestněprávního postihu podle § 17 UWG. Mimo oblast trestního práva má požadavek, aby skutečnost měla pro podnikatele objektivně prokazatelný hospodářský zájem, též zabránit porušování (zneužívání) práva ze strany podnikatele, neboť zákonné nároky, které může podnikatel uplatnit (zdržení se určitého jednání, náhrada škody, vydání věci) či finanční sankce založené smluvně, mohou být uplatňovány pouze tam, kde dochází k porušení právem chráněných (hospodářských) zájmů podnikatele. Toto objektivní hledisko tak zabraňuje situacím, kdy by podnikatel označoval „banální“ informace za hodné ochrany. V praxi pak bude pro posouzení prokazatelné existence hospodářského zájmu podnikatele rozhodné, zda má takto označená skutečnost citelný vliv na podnikatelovu konkurenceschopnost na trhu. To, zda je obsah skutečnosti, na jejímž utajení má podnikatel zájem a již určil k utajení, v rozporu s dobrými mravy nebo má protiprávní charakter, nemá význam.²³⁷

14.4. Porovnání české a německé definice obchodního tajemství

V této podkapitole bude porovnána definice obchodního tajemství obsažená v ustanovení § 17 ObchZ s tím, jak obchodní tajemství definuje německá odborná literatura. Pro účely porovnání jednotlivých pojmových znaků byla tedy vybrána definice o něco málo širší, než kterou nabízejí německé soudy ve své rozhodovací praxi. Podle německé odborné literatury obchodní tajemství tvoří „*skutečnost, která souvisí s obchodní činností (podnikáním), je s ní obeznámen pouze úzce omezený okruh osob, není tedy obecně známá a podnikatel na základě oprávněného hospodářského zájmu výslovně či mlčky vyjádřil svou vůli takovouto skutečnost udržet v tajnosti.*“

V obecné rovině je možno za největší rozdíl mezi porovnávanými definicemi považovat jejich zakotvení v právním řádu toho kterého státu. Zatímco v českém právním řádu nalezneme pojem obchodní tajemství vydefinován v ustanovení § 17 ObchZ, tak

²³⁷ KÖHLER, H. IN: BAUMBACH, A., HEFERMEHL, W., bearb. KÖHLER, H., BORNKAMM, J., *Wettbewerbsrecht: Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb, Preisangabenverordnung.* (2004). (23., neu bearbeitete Aufl. /, p. 1683). München: Beck. str. 1206; OHLY, A., in: PIPER, H., KÖHLER, H. (2010). *Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb mit Preisangabenverordnung: Kommentar.* (5., neu bearbeitete Aufl., p. 1257). München: C.H. Beck. str. 1048.

v německém právním řádu jeho legální definice, tedy jeho závazné vymezení v zákoně, chybí. V Německu bylo vydefinování pojmu obchodní tajemství přenecháno soudům, resp. teorii - odborné literatuře. Takovýto přístup k definování pojmů je dozajista možno považovat na jednu stranu za přínosný, neboť poskytuje větší volnost pro aplikační praxi a její aktuální potřeby, na straně druhé však může přinášet praktické problémy v podobě nejednotných závěrů soudů a odborné veřejnosti ohledně předmětné definice. Tato nejednotnost může následně vzbudit nejistotu v tom, co se dá za obchodní tajemství považovat a co ne. V případě německého právního řádu lze však konstatovat, že judikatura (a též teorie), jež obchodní tajemství definuje, je již po velmi dlouhou dobu v této otázce ustálena²³⁸ a definice obchodního tajemství je tak postavena v rámci právního řádu dostatečně na jisto.

Z hlediska jednotlivých definičních znaků jsou obě definice velice podobné, neboť podle nich lze shodně za obchodní tajemství považovat pouze takovou skutečnost, která souvisí s podnikem, resp. jeho činností, je známá pouze omezenému okruhu osob, nedá se tedy označit za obecně dostupnou a není běžně známá. Též požadavek německé definice, aby utajení dané skutečnosti mělo pro podnikatele hospodářský význam, dle mého názoru, koresponduje s požadavkem české definice na to, aby skutečnost měla skutečnou nebo alespoň potenciální materiální či nemateriální hodnotu. Usuzuji tak z toho, že oba tyto požadavky cílí na zjištění hodnoty skutečnosti, tedy na to, zda vyzrazení dané skutečnosti bude mít negativní hospodářský dopad na podnikatele, resp. zda ona skutečnost není skutečností banální.

Další skutkový znak, který na první pohled vypadá shodně, je ten, že skutečnost tvořící obchodní tajemství má být podle vůle podnikatele utajena. Česká právní úprava nestanovuje formu projevu této vůle, a tak lze usuzovat, že shodně jako dle úpravy německé, je možno vůli projevit jak výslovně tak konkludentně. Konkludentní vyjádření bude spočívat v učinění určitých opatření, která povedou k utajení

²³⁸ Definice obchodního tajemství je obsažena např. v rozhodnutí Spolkového soudního dvora, sp. zn. I ZR 111/53 ze dne 15. 3. 1955, dále sp. zn. I ZR 64/00 ze dne 7. 11. 2002, či rozhodnutí Spolkového soudního dvora, sp. zn. I ZR 126/03 ze dne 27. 4. 2006.

skutečnosti. Nicméně německá judikatura ²³⁹ vyjádřila takový názor, že pokud nastane situace, kdy zaměstnavatel o skutečnosti tvořící obchodní tajemství nevěděl, protože je zřejmá pouze zaměstnanci např. přímá invence zaměstnance – postačí, že zaměstnanec byl schopen rozpoznat, že by zaměstnavatel hypoteticky měl na utajení takovéto skutečnosti zájem. Takový názor pak lze považovat, alespoň za částečný odklon od teorie vůle k teorii zájmové. Tento výklad česká právní úprava neumožňuje. Ustanovení § 17 ObchZ dále výslovně požaduje, aby podnikatel utajení skutečnosti odpovídajícím způsobem zajišťoval. Takovýto požadavek není v německé úpravě výslovně vyjádřen. Nicméně je možno tento znak dovést, dle mého názoru, z v definici použitých slov „vyjádřil“ (vůli) a „udržet“ (v tajnosti). Podnikatel totiž vyjadřuje svou vůli utajit určitou skutečnost právě tím, že přijme k jejímu utajení určitá opatření (viz výše). Objektivním hlediskem při posuzování zajištění utajení skutečnosti stejně tak je, že skutečnost bude udržena v tajnosti o to déle, o co lépe bude její utajení zajištěno.

Poslední znak skutkové podstaty, který je však uveden pouze v ustanovení § 17 ObchZ, stanovuje, že skutečnost tvořící obchodní tajemství musí být obchodní, výrobní či technické povahy. Tento požadavek však, dle mého soudu, v německé definici nikterak nechybí, neboť jak bylo uvedeno i výše, o jaké skutečnosti půjde in concreto, resp. jaká bude jejich konkrétní povaha, má být předmětem skutkových zjištění. ²⁴⁰

15. Obchodní tajemství ve vybraných oblastech německého právního řádu

15.1. Ústavněprávní základy obchodního tajemství

Základy právní úpravy obchodního tajemství je možno nalézt v německém „Grundgesetz“, který je ústavou SRN. Ochrana obchodního tajemství sice není v tomto ústavním zákoně zakotvena výslovně, nicméně se dovozuje z čl. 2 odst. 1 GG ve spojení s čl. 14 GG, ²⁴¹ nebo též z čl. 12 GG. ²⁴² Článek 2 odst. 1 GG zaručuje ve spojení s

²³⁹ Rozhodnutí Spolkového soudního dvora, sp. zn. I ZR 112/75 ze dne 18. 02. 1977 "Prozeßrechner", dostupné v *GRUR – Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht*, 1977, S. 539.

²⁴⁰ Důvodová zpráva k novému občanskému zákoníku. Dostupné na [www: http://obcanskyzakonik.justice.cz/tinymce-storage/files/DZ_NOZ_89_%202012_Sb.pdf](http://obcanskyzakonik.justice.cz/tinymce-storage/files/DZ_NOZ_89_%202012_Sb.pdf).

²⁴¹ MANSSEN, G., in: MANGOLDT, H., KLEIN, F., & STARCK, C. (1999). *Das Bonner Grundgesetz: Kommentar*. (4., vollständig neubearb. Aufl., p. 2396). München: Vahlen., Art. 12 Rn. 284, S. 1468.

²⁴² Tamtéž.

čl. 14 GG právo podnikatele na ochranu proti porušení jeho vlastnictví, neboť čl. 14 GG stanoví, že vlastnictví se zaručuje a jeho obsah a rozsah je stanoven zákony. Pod pojem vlastnictví podle Art. 14 GG se dá podřadit i obchodní tajemství, neboť vlastnictví v německé právní úpravě není omezeno na hmotný majetek, nýbrž co do obsahu je určeno jeho funkcí a účelem. Z judikatury pak vyplývá, že funkcí a účelem vlastnictví je zajištění rozvoje stejně tak jako využitelnosti majetkových hodnot (kapitál, tvořivost, pracovní síla), přičemž každou takovou majetkovou hodnotu lze podřadit pod pojem vlastnictví.²⁴³ Pod takové vymezení nepochybně spadá i obchodní tajemství jakožto hodnota náležející do majetku podniku.²⁴⁴ Ochrana obchodního tajemství je, jak bylo výše uvedeno, dovozována též z čl. 12 GG, který zaručuje svobodu volby povolání. Ta je zajištěna v zásadě na základě volné soutěže a otevřeného trhu. Aby subjekty měly šanci se na takovémto trhu etablovat a trvale se na něm udržet, poskytuje německé právo ochranu pro (trestněprávní, občanskoprávní) jimi vytvořené či užívané „výhody“, mezi které patří i obchodní tajemství.²⁴⁵

15.2. Soutěžní právo a obchodní tajemství

Oblast soutěžního práva je ve Spolkové republice Německo upravena zákonem proti nekalé soutěži (Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb)²⁴⁶, který je účinný od 8. června 2004. Tento zákon obsahuje ve vztahu k obchodnímu tajemství zvláštní trestněprávní ustanovení (§ 17, 18 a 19 UWG) a též tzv. generální klauzuli nekalé soutěže, která plní vůči obchodnímu tajemství, resp. jeho porušení, roli subsidiární skutkové podstaty.

15.2.1. Vyzrazení obchodního tajemství podle ustanovení § 17 UWG

Podle ustanovení § 17 UWG je vyzrazení obchodního tajemství a průmyslová špionáž trestná, přičemž pachatelé hrozí trest odnětí svobody až na 3 roky či peněžitý trest. Zákon v ustanovení § 17 odst. 3 stanovuje, že i pokus je trestný.

²⁴³ *Entscheidungen des Bundesgerichtshofes in Zivilsachen*, BGHZ. Bd. 6, (1952). Köln: Heymanns. S. 270 (278).

²⁴⁴ DEPENHEUER, O., in: MANGOLDT, H., KLEIN, F., & STARCK, C. (1999). *Das Bonner Grundgesetz: Kommentar*. (4., vollständig neubearb. Aufl., p. 2396). München: Vahlen. Art. 14, S. 1665, 1666.

²⁴⁵ BREUER, R., in: BETHGE, H., ISENSEE, J., & KIRCHHOF, P. (2001). *Handbuch des Staatsrechts der Bundesrepublik Deutschland*. (2., durchgesehene Aufl., p. 1531). Heidelberg: Müller. § 148, S. 978, 979.

²⁴⁶ Příloha č. 4 znázorňuje přehled relevantních ustanovení UWG ve vztahu k obchodnímu tajemství.

a) Vyzrazení obchodního tajemství zaměstnancem

Ustanovení § 17 odst. 1 UWG stanovuje, že vyzrazení obchodního tajemství zaměstnancem je trestné. Tohoto ustanovení se užije, pokud osoba zaměstnaná u podnikatele (touto osobou může být zejména zaměstnanec, dělník, učeň, ale též člen dozorčí rady či představenstva),²⁴⁷ které bylo během pracovního poměru svěřeno nebo zpřístupněno obchodní tajemství, toto tajemství ještě během trvání pracovního poměru jinému neoprávněně sdělí a učiní tak za soutěžním účelem, ve vlastním zájmu, ke zlepšení postavení třetího nebo s úmyslem způsobit škodu vlastníkovému obchodního tajemství.

Zprvce tak k vyzrazení obchodního tajemství musí dojít v době, kdy pracovní poměr trval, neboť pro účely ustanovení § 17 odst. 1 UWG platí, že pokud by k vyzrazení obchodního tajemství došlo až po skončení pracovního poměru, tak by bývalý zaměstnanec mohl znalosti a zkušenosti, které získal poctivým způsobem v rámci své pracovní činnosti, dále a hlavně po právu zhodnotit či využít.²⁴⁸ Takovéto další využití by však mohlo být zakázáno jinými právními předpisy (§ 823 odst. 1 BGB, § 3 UWG) nebo smluvními ujednáními.²⁴⁹ Tak kupříkladu bude v rozporu s § 3 UWG, tzv. generální klauzulí, jednání zaměstnance, který s sebou bezprostředně po svém odchodu „přetáhl“ téměř celou zákaznickou základnu svého bývalého zaměstnavatele s cílem jej hospodářsky zničit. Rozhodné v tomto případě je, že zaměstnanec nezískal zákazníky svého bývalého zaměstnavatele za pomoci své zvláštní „reklamní“ činnosti, nýbrž neprodleně po svém odchodu od zaměstnavatele si přivlastnil téměř celý okruh zákazníků, kterým začal dodávat konkurenční výrobky. Lze tedy uzavřít, že zaměstnanec takto jednající se dopustil nekalosoutěžního jednání s cílem „zničit“ bývalého zaměstnavatele.²⁵⁰

²⁴⁷ Pachatelem však nemůže být např. akcionář či společník, a to pokud nejsou zároveň v zaměstnaneckém poměru k podnikateli, jemuž obchodní tajemství náleží.

²⁴⁸ Rozhodnutí Spolkového soudního dvora, sp. zn. I ZR 111/53 ze dne 15. 03. 1955 "Möbelpaste", dostupné v *GRUR – Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht* 1955, S. 424; Rozhodnutí Spolkového soudního dvora, sp. zn. I ZR 180/53 ze dne 16.11.1954, dostupné v *GRUR – Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht* 1955, S. 402.

²⁴⁹ Rozhodnutí Spolkového soudního dvora, sp. zn. I ZR 99/80 ze dne 19.11.1982 "Stapel-Automat", dostupné v *GRUR – Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht* 1983, S. 179.

²⁵⁰ Rozhodnutí Spolkového soudního dvora, sp. zn. I ZR 41/62 u. 40/63 ze dne 06.11.1963 "Milchfahrer" (mit Anmerkungen Bußmann), dostupné v *GRUR – Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht* 1964, S. 215.

Skutková podstata ustanovení § 17 odst. 1 UWG dále vyžaduje, aby obchodní tajemství bylo zaměstnanci sděleno (před sdělením nebo zároveň s ním mu musí být výslovně nebo konkludentně uložena povinnost tajemství zachovat) nebo jinak zpřístupněno v přímé souvislosti s jeho pracovním poměrem k zaměstnavateli.²⁵¹ Z toho vyplývá, že náhodné získání znalostí není dostačující.

Zaměstnanec musí neoprávněně sdělit obchodní tajemství třetímu, kterým je každý, kdo nemá, resp. neměl do té doby k obchodnímu tajemství přístup. Sdělením se přitom rozumí libovolné oznámení, které umožní v nějaké formě využití obchodního tajemství.²⁵² Třetí osoba musí být schopna využít jí sdělené tajemství sama nebo jej dále sdělit osobě, která je takového využití schopna. Přičemž je samozřejmé, že kdo sdělí skutečnosti tvořící obchodní tajemství na základě povolení vlastníka či na základě zákonného zmocnění, nejedná neoprávněně.

S ohledem na výše uvedené podmínky musí zaměstnanec jednat úmyslně a alespoň s jedním z následujících motivů: za soutěžním účelem, ve vlastním zájmu, ve prospěch třetího nebo s úmyslem způsobit škodu.

b) Podniková špionáž

Ustanovení § 17 odst. 2 bod 1 UWG upravuje skutkovou podstatu tzv. podnikové špionáže, které se na rozdíl od výše popsaného jednání podle ustanovení § 17 odst. 1 UWG může dopustit každý, což znamená, že pachatelem může být jak osoba, která není s podnikatelem nikterak spjata (třetí osoba), tak zaměstnanec poškozeného podniku.²⁵³

Trestný čin spočívá v tom, že si pachatel obchodní tajemství neoprávněně obstará (obstarání spočívá u obchodních tajemství, která jsou vtělena do hmotné podoby v zajištění jejich „držby“ a u „nevtělených“ obchodních tajemství v obstarání si znalostí

²⁵¹ OHLY, A., in: PIPER, H., KÖHLER, H. (2010). *Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb mit Preisangabenverordnung: Kommentar*. (5., neu bearbeitete Aufl., p. 1257). München: C.H. Beck. S. 1049.

²⁵² KÖHLER, H., in: BAUMBACH, A., HEFERMEHL, W., bearb. KÖHLER, H., BORNKAMM, J., *Wettbewerbsrecht: Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb, Preisangabenverordnung*. (2004). (23., neu bearbeitete Aufl. /, p. 1683). München: Beck. S. 1208.

²⁵³ MCGUIRE M. R., BJÖRN J., KÜNZEL J., WEBER N.,: Der Schutz von Geschäftsgeheimnissen durch Rechte des Geistigen Eigentums und durch das Recht des unlauteren Wettbewerbs (Q215). *GRUR Int. - Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht - Internationaler Teil*, 2010, č. 10 S. 832.

o nich) nebo zajistí (zisk přesných a konstantních znalostí), a to užitím technického prostředku, zhotovením jeho hmotné kopie či odnětím věci. Pod výraz „užití technického prostředku“ spadají všechna technická zařízení, která umožní pachateli obstarat si obchodní tajemství, a to aniž by došlo k jeho zhmotnění, např. kopírky, fotoaparáty, filmové kamery, odposlouchávací zařízení či vniknutí do cizí počítačové sítě. Jakmile by však bylo obchodní tajemství užitými technickými prostředky hmotně reprodukováno, spadalo by takové jednání pod ustanovení § 17 odst. 2 bod 1 písm. b) UWG, které upravuje případy, kdy dojde v jakékoliv formě k zhmotnění kopie obchodního tajemství s cílem odtajnit jej jinému zcela či z části, kupříkladu prostřednictvím fotografie, fotokopie či přepisu.²⁵⁴ Ustanovení § 17 odst. 2 bod 1 písm. b) UWG upravuje odnětí věci, v které je obchodní tajemství vtěleno, což znamená přisvojení si např. prototypu či složky dokumentů tak, aby obchodní tajemství mohlo být předáno dále.

Důležitou podmínkou je, aby k zjišťování skutečností tvořících obchodní tajemství docházelo neoprávněně, tedy proti vůli vlastníka podniku, a to buď ve formě obstarání či zajištění si obchodního tajemství.

c) Zhodnocení obchodního tajemství

Ustanovení § 17 odst. 2 bod 2 UWG, které se vztahuje jak na zaměstnance, tak na třetí osoby, upravuje skutkovou podstatu tzv. zhodnocení obchodního tajemství, jímž se rozumí využití nebo předání tajemství, které bylo získáno nepoctivým způsobem, a to za užití v ustanovení § 17 odst. 1 UWG vyjmenovaných zakázaných prostředků, nebo spácháním trestného činu dle ustanovení § 17 odst. 2 bod 1 nebo 2 UWG. V kontextu tohoto ustanovení se využitím rozumí více než pouhá držba tajemství a zahrnuje tak všechny případy, kdy dochází k hospodářskému využití tajemství za účelem dosažení zisku nebo snížení nákladů.

Ustanovení § 17 odst. 3 UWG stanovuje, že i pokus trestných činů, podle ustanovení § 17 odst. 1 a 2, je trestný. Základní trestní sazba za výše uvedené trestné činy činí 3 roky odnětí svobody, avšak ve zvláštních případech může dojít ke zvýšení trestní

²⁵⁴ Rozhodnutí Spolkového soudního dvora, sp. zn. I ZR 119/00 ze dne 19.12.2002 " Geheimnisverrat eines Handelsvertreters als Weinberater ", dostupné v *GRUR – Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht* 2003, 453.

sazby až na 5 let. Podle ustanovení § 17 odst. 4 spočívají zvláštní případy v tom, že pachatel jedná jako podnikatel, nebo si je vědom toho, že tajemství má být využito v zahraničí, popřípadě sám tajemství v zahraničí využije.

Výše uvedená trestněprávní ustanovení nevyklučují ani neomezují možnost využít též ochrany poskytované občanským právem,²⁵⁵ a to zejména ochrany ve smyslu § 823 odst. 2 BGB, popřípadě přichází možnost ochrany podle § 823 odst. 1 z důvodu zásahu do práva na „zřízený a vykonávaný živnostenský provoz“ (eingerichteten und ausgeübten Gewerbebetrieb). Mimo uvedené pak znamená porušení trestních norem též provinění se proti dobrým mravům, a tak přichází v úvahu též porušení ustanovení § 3 UWG a § 826 BGB.

15.2.2. Zneužití předloh podle ustanovení § 18 UWG

Ustanovení § 18 UWG upravuje problematiku zneužívání předloh a doplňuje tak ochranu poskytovanou obchodnímu tajemství podle § 17 UWG. Prostřednictvím tohoto ustanovení se chrání především zájmy majitele podniku na nerušený výkon jeho práv spojených s obchodním tajemstvím a současně je tak i ve veřejném zájmu potíráno získávání soutěžních výhod prostřednictvím porušování důvěry. Konkrétně postihuje ustanovení § 18 UWG neoprávněné využívání nebo sdílení svěřených předloh či technických předpisů třetí osobou, přičemž se ustanovení zaměřuje na osoby, které jsou „obchodními partnery - podnikateli“ vlastníka podniku, neboť tak je naplněn pojmový znak skutkové podstaty požadující, aby předlohy či předpisy byly svěřeny v obchodním styku (tedy ne vlastním zaměstnancům).

Za předlohy se považují prostředky, které mohou sloužit jako podklady nebo vzory pro výrobu nových věcí; zákon jako příklady uvádí modely, šablony či nákresy. Předlohy mohou být jak materiální (konkrétní model) tak abstraktní povahy (popis), avšak důležité je, aby byly zachyceny na hmotném nosiči, neboť pouhý ústní popis není dostačující.²⁵⁶ Je nutné též upozornit, že předloha nemusí zachycovat samotné

²⁵⁵ Rozhodnutí Spolkového soudního dvora, sp. zn. I ZR 21/62 ze dne 10.7.1963 "Petromax II" (mit Anmerkungen v. Falck), dostupné v *GRUR – Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht* 1964, S. 31 (32).

²⁵⁶ OHLY, A., in: PIPER, H., KÖHLER, H. (2010). *Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb mit Preisangabenverordnung: Kommentar*. (5., neu bearbeitete Aufl., p. 1257). München: C.H. Beck. S. 1062 ff.

obchodní tajemství ve smyslu § 17 UWG, nesmí však být obecně známá, neboť by nebyla způsobilá ke sdělení a nemohl by tak být naplněn znak skutkové podstaty § 18 UWG. Technickými předpisy jsou návody či postupy, které se vztahují na technické postupy, např. recepty, především však na počítačové programy, pokud na ně není nahlíženo jako na předlohy. Na rozdíl od předloh nemusejí být technické předpisy zachyceny na hmotném nosiči.²⁵⁷

Za svěřené se považují předlohy popřípadě technické předpisy, které jsou třetí osobě smluvně nebo v rámci smluvního vyjednávání přenechány s výslovným nebo konkludentním uložením povinnosti užít jich pouze v zájmu osoby, jež s nimi byla seznámena.

15.2.3. Navádění podle ustanovení § 19 UWG

Podle ustanovení § 19 UWG je navádění ke spáchání trestného činu dle ustanovení § 17 a § 18 UWG trestné; stejně tak je trestně postihnout toho, kdo je k takovému činu nápomocen či takové jednání podněcuje. Trestní sazba, trestu odnětí svobody, v tomto případě činí až dva roky.

Aby mohly být trestné činy podle zákona proti nekalé soutěži stíhány, je nutné jejich oznámení, resp. podání návrhu na jejich stíhání, a to s výjimkou případů dle § 17 odst. 5, § 18 odst. 3 a § 19 odst. 4 UWG, u kterých je identifikován veřejný zájem. Ohlašovací charakter má za důsledek vysoké procento neohlášených trestných činů, neboť podniky nemají zájem veřejně poukazovat na nedostatky ve svém zabezpečení potažmo důvěryhodnosti.

15.3. Generální klauzule UWG – jako doplňková ochrana obchodního tajemství

Kromě výše uvedených trestněprávních ustanovení (§ 17 až § 19 UWG) poskytuje UWG obchodnímu tajemství ochranu prostřednictvím ustanovení § 3 UWG, jakožto ochranu doplňkovou. Ustanovení § 3 UWG, tzv. generální klauzule nekalé soutěže, se užije v zásadě, pokud jsou výsledky cizí činnosti využívány v rozporu s hospodářskou

²⁵⁷ OHLY, A., in: PIPER, H., KÖHLER, H. (2010). *Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb mit Preisangabenverordnung: Kommentar*. (5., neu bearbeitete Aufl., p. 1257). München: C.H. Beck. S. 1062 ff.

soutěží a zároveň se na takovéto jednání nevztahují zvláštní předpisy na ochranu proti takovémuto jednání. Ochrana poskytovaná proti nekalé soutěži podle § 3 UWG se stejně jako ochrana poskytovaná na základě zvláštních předpisů soustředí na ochranu cizích výkonů před jejich zneužitím. Zatímco zvláštní předpisy poskytují ochranu tvůrčí činnosti, resp. jejím výsledkům samým, tak právo nekalé soutěže se užívá k ochraně soutěže jako takové. Pokud dojde k porušení ustanovení § 3 UWG, může poškozená osoba uplatnit nárok na zdržení se nekalosoutěžního jednání podle ustanovení § 8 UWG a nárok na náhradu škody podle ustanovení § 9 UWG.

Ochrana obchodního tajemství prostřednictvím práva proti nekalé soutěži se projevuje nejčastěji v otázce ochrany proti napodobování (dříve v německé judikatuře známé taky jako „otrocké napodobování“)²⁵⁸ cizích výtvorů, a to konkrétně v problematice „porušování důvěry“ ve smluvních vztazích, resp. při jednání o nich. V případech, kdy dochází k porušování důvěry, spočívá nekalosoutěžní jednání zejména v tom, že napodobitel, jemuž byla v rámci důvěrných (smluvních) vztahů svěřena skutečnost tvořící obchodní tajemství, ji využije ve svůj prospěch (napodobením, zneužitím apod.), a dosáhne tak nepatřičné výhody. Takovéto porušování důvěry pak ustálená judikatura německých soudů shledala a potvrdila i v případech tzv. před smluvní odpovědnosti. V tomto duchu rozhodl např. Spolkový soudní dvůr ve věci, kdy smluvní strana během jednání o uzavření smlouvy svěřila straně druhé obchodní tajemství v podobě vzoru, po nezdárném ukončení smluvních vyjednávání druhá strana nevrátila tento vzor a dále jej využívala ve svůj prospěch. Soud v tomto případě označil jednání protistrany za nepoctivé, vzor shledal jako hodný ochrany a vyslovil názor, že protistrana neměla právo po ukončení jednání o uzavření smlouvy dále předmětný vzor využívat.²⁵⁹

Ochrana poskytovaná podle generální klauzule nekalé soutěže, tedy podle ustanovení § 3 UWG, stojí vedle § 17 až 19 UWG, které tak nejsou jedinými ustanoveními pro postih porušování obchodního tajemství. Je však nutno upozornit, že v souladu se zásadou tzv. bagatelní klauzule, která je zakotvena v definici nekalosoutěžního jednání

²⁵⁸ Rozhodnutí Spolkového soudního dvora, sp. zn. Ib ZR 37/62 ze dne 6.11.1963 ""Klemmbausteine" (mit Anmerkungen Heydt)", dostupné v *GRUR – Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht* 1964 S. 621, 624.

²⁵⁹ Rozhodnutí Spolkového soudního dvora, sp. zn. I ZR 177/80 ze dne 27.1.1983 "Brombeer-Muster", dostupné v *GRUR – Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht* 1983, S. 377; Rozhodnutí Spolkového soudního dvora, sp. zn. I ZR 194/80 ze dne 17.2.1983 "Geldmafiosi", dostupné v *GRUR – Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht* 1983, S. 379.

v § 3 odst. 1 UWG a která vylučuje aplikovatelnost tohoto ustanovení na méně závažné případy nekalé soutěže (zavádí tak do německé právní úpravy nekalé soutěže tzv. klauzuli „de minimis“), musí být nekalosoutěžní jednání schopné znatelně poškodit zájmy soutěžitelů, spotřebitelů nebo dalších účastníků soutěže, aby bylo shledáno jako nekalosoutěžní.²⁶⁰

16.Právo obchodních společností a obchodní tajemství

Každý úspěšný podnikatelský záměr je v dnešní době založen, a to zcela, nebo z velké části na promyšlené obchodní strategii, která se skládá z detailní znalosti problematiky předmětného oboru podnikání, zejména pak z tzv. know – how (ve většině případů obchodním tajemstvím),²⁶¹ obchodních tajemství či jiných důvěrných informací, které nejsou veřejně známé či přístupné. Takovéto skutečnosti jsou známé pouze omezenému okruhu osob (zejména v rámci podniku), do kterého patří ve většině případů společníci, členové statutárního orgánu a členové dozorčího orgánu. K takovému „internímu“ okruhu osob povětšinou přistupují ještě osoby stojící mimo strukturu té které společnosti, jako např. auditoři, poradci apod. Vzhledem k tomu, že málokterá výše jmenovaná osoba stráví celou svoji profesní kariéru v rámci jediné obchodní společnosti, resp. podniku, je zde identifikována důvodná obava vyrazení či přenesení uvedených citlivých informací ke konkurenci. Tomuto nežádoucímu jevu se snaží zabránit jednotlivá ustanovení právních norem, o kterých bude pojednáno níže, a to konkrétně ve vztahu k akciové společnosti a společnosti s ručením omezeným.

16.1. Akciová společnost včetně porovnání české a německé právní úpravy práva akcionáře na informace

U akciové společnosti bude s citlivými informacemi seznámeno zejména představenstvo a dozorčí rada jakožto její nezbytné orgány.²⁶² S tímto počítá i německý zákon o akciových společnostech (dále jen „AktG“), když upravuje pro tyto osoby povinnost

²⁶⁰ SCHÖTTLE, H.: Aus eins mach zwei – die neuen Generalklauseln im Lauterkeitsrecht. *GRUR - Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht*, 2009, č. 6, S. 546 (547).

²⁶¹ ENDERS, T.: Know How Schutz als Teil des geistigen Eigentums. *GRUR - Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht*, 2012, č. 1, S. 25 (27).

²⁶² Dalším takovým orgánem je valná hromada akciové společnosti, pro tu však není v německém právu zakotvena zvláštní úprava povinnosti zachovávat mlčenlivost.

mlčenlivosti o důvěrných informacích, se kterými se seznámily.²⁶³ Stejně takovou povinnost AktG stanoví pro externí auditory. Za porušení povinnosti mlčenlivosti hrozí, vedle občanskoprávních postihů, též postih trestněprávní, s trestní sazbou odnětí svobody do dvou let (u kótované akciové společnosti až tři roky).

Představenstvo nese odpovědnost za vedení, resp. správu akciové společnosti (§ 76 odst. 1 AktG), obchodní vedení (§ 77 odst. 1 AktG) a též za její zastupování (§ 78 odst. 1 AktG). Z tohoto výčtu základních povinností představenstva je patrné, že k jejich řádnému výkonu budou muset členové představenstva disponovat detailními znalostmi o „své“ akciové společnosti, tedy mimo jiné i o skutečnostech tvořících obchodní tajemství. Z tohoto důvodu je poměrně zevrubně upravena v § 93 AktG povinnost mlčenlivosti představenstva. Toto ustanovení má kogentní charakter a nemůže být nikterak vyloučeno, a to ani smluvně, ani na základě rozhodnutí dozorčí rady či usnesení valné hromady.

V ustanovení § 93 odst. 1 AktG je konkretizováno, že člen představenstva má povinnost zachovávat mlčenlivost o důvěrných informacích a tajemstvích, jmenovitě pak o obchodních tajemstvích, přičemž je nutno si uvědomit, že výklad pojmu důvěrné informace je širší než vlastní pojem obchodní tajemství, neboť zahrnuje všechny informace, o kterých se člen představenstva dozvěděl v rámci své činnosti. Není nezbytně nutné, aby informace pocházela z vlastní činnosti člena představenstva, může se jednat o informaci jemu sdělenou, např. od třetí osoby.

Podle německé právní úpravy není nutné, aby informace byla výslovně označena za důvěrnou, a rozhodující roli tak hraje objektivní zájem akciové společnosti, podle kterého může být předání informace škodlivé, a to také když už není tato skutečnost obchodním tajemstvím.²⁶⁴ Podle této „zájmové teorie“ tak za důvěrné informace lze považovat též vyjadřování názorů a hlasování v orgánech společnosti.²⁶⁵

²⁶³ Příloha č. 5 znázorňuje povinnost zachovávat mlčenlivost uloženou orgánům akciové společnosti.

²⁶⁴ HEFERMEHL, W., SPINDLER, G., in: KROPFF, B., & SEMLER, J. (c2004). *Münchener Kommentar zum Aktiengesetz*. (2. Aufl., p. 1479). München: Beck. § 93, S. 461.

²⁶⁵ HEFERMEHL, W., SPINDLER, G., in: KROPFF, B., & SEMLER, J. (c2004). *Münchener Kommentar zum Aktiengesetz*. (2. Aufl., p. 1479). München: Beck. § 93, S. 460 ff.

Povinnost zachovávat mlčenlivost platí pro představenstvo v zásadě také vůči „podnikové radě“, ²⁶⁶ a to ač proti této povinnosti stojí poměrně široká povinnost představenstva (resp. zaměstnavatele, jak je představenstvo označeno v ustanovení § 80 odst. 2 BetrVG) poskytovat zástupcům zaměstnanců informace o provozních a hospodářských otázkách, které spadají do působnosti „podnikové rady“ (obecně jsou úkoly podnikové rady uvedeny v ustanovení § 80 odst. 1 BetrVG). Poskytnutím takových informací však může dojít k „vydání“ obchodního tajemství, neboť představenstvo není oprávněno poskytnutí takových informací odmítnout. Na tuto skutečnost reaguje ustanovení § 79 odst. 1 BetrVG stanovující povinnost člena podnikové rady zachovat v utajení takové informace, se kterými se seznámil a které jsou označeny k utajení.

Samotná povinnost představenstva udržovat mlčenlivost by měla být striktně dodržována zejména vůči třetím osobám, ne však již proti samotným členům představenstva, dozorčí radě a externím auditorům, kteří mají s poukazem na řádný výkon svých pracovních úkolů právo na kompletní informace. Lze tak rozlišovat mezi zachováváním mlčenlivosti ve vztahu k orgánům společnosti na jedné straně a třetím osobám na straně druhé.

Stejně jako představenstvo a dozorčí rada je orgánem akciové společnosti taktéž valná hromada, prostřednictvím které vykonávají jednotliví akcionáři svá práva (§ 118 odst. 1 AktG). Právo každého akcionáře být na svou žádost informován na valné hromadě představenstvem o skutečnostech týkajících se společnosti je zakotveno v ustanovení § 131 odst. 1 AktG. ²⁶⁷ Toto oprávnění je však omezeno tím, že takto požadovaná informace musí být nezbytná pro řádné posouzení bodu pořadu jednání. Nezřídkou však mohou být na pořadu jednání skutečnosti, které tvoří obchodní tajemství, z tohoto důvodu jsou v ustanovení § 131 odst. 3 AktG vypočteny případy, kdy je představenstvo oprávněno odepřít akcionáři jeho právo na informace. Na skutečnosti tvořící obchodní tajemství se bude vztahovat zejména bod 1 uvedeného ustanovení, který opravňuje představenstvo odepřít informace v případě, pokud je po náležitém

²⁶⁶HEFERMEHL, W., SPINDLER, G., in: KROPFF, B., & SEMLER, J. (c2004). *Münchener Kommentar zum Aktiengesetz*. (2. Aufl., p. 1479). München: Beck. § 93, S. 462.

²⁶⁷HEFERMEHL, W., SPINDLER, G., in: KROPFF, B., & SEMLER, J. (c2004). *Münchener Kommentar zum Aktiengesetz*. (2. Aufl., p. 1479). München: Beck. §131 S. 411 ff.

uvážení shledáno, že poskytnutí informace je schopno společnosti způsobit ne nevýznamnou újmu. A tak se podle převládajícího názoru má za to, že představenstvo je oprávněno odmítnout akcionářovu žádost o informace v případě, kdy by poskytnutím této informace bylo ohroženo utajení obchodního tajemství, a jeho možné vyžrazení by mohlo způsobit společnosti ne nevýznamnou újmu. Takovýto závěr je logický, neboť valné hromady jsou zpravidla veřejné, a jakékoliv obchodní tajemství, které by bylo během valné hromady zmíněno, by se stalo, resp. mohlo stát obecně známým, ztratilo svůj pojmový znak, a tak bylo „degradováno“ na obecně známou a dostupnou skutečnost.²⁶⁸

Při naplňování povinnosti představenstva udržet v tajnosti skutečnosti tvořící obchodní tajemství je otázkou, do jaké míry je představenstvo oprávněno poskytovat citlivé informace při své činnosti potenciálním obchodním partnerům, zejména pokud jsou zároveň soutěžiteli, neboť na jedné straně stojí argument ochrany obchodního tajemství před jeho vyžrazením (je nutno však pamatovat na to, že tento princip není nepřekročitelný, a tak může být na základě uvážení představenstva informace poskytnuta), na druhé straně jsou právě tyto informace ve většině případů tím, co rozhoduje o obchodních rozhodnutích potenciálních partnerů.²⁶⁹ Do kolize se tak zde dostává povinnost představenstva zachovávat důvěrné informace v tajnosti dle § 93 AktG s jeho povinností počínat si s náležitou péčí (péčí řádného hospodáře) tak, aby to bylo v nejlepším zájmu společnosti, tedy podstoupit i rozumné riziko za účelem zisku společnosti. Povinnost představenstva zachovávat mlčenlivost není ohraničena jeho funkčním obdobím, neboť zájem společnosti na uchování informací v tajnosti objektivně trvá i nadále po odchodu člena představenstva ze své funkce.²⁷⁰

Pokud představenstvo poruší svou povinnost, pak náleží společnosti podle § 93 odst. 2 AktG nárok na náhradu vzniklé škody, přičemž největším problémem při uplatňování tohoto nároku je vyčíslení výše vzniklé škody. Povaha a rozsah náhrady škody se řídí podle § 249 a násl. BGB. Podle ustanovení § 249 BGB si může poškozená

²⁶⁸ HEFERMEHL, W., SPINDLER, G., in: KROPFF, B., & SEMLER, J. (c2004). *Münchener Kommentar zum Aktiengesetz*. (2. Aufl., p. 1479). München: Beck. § 131 S. 447, 448.

²⁶⁹ HEFERMEHL, W., SPINDLER, G., in: KROPFF, B., & SEMLER, J. (c2004). *Münchener Kommentar zum Aktiengesetz*. (2. Aufl., p. 1479). München: Beck. § 93 S. 464 ff.

²⁷⁰ HEFERMEHL, W., SPINDLER, G., in: KROPFF, B., & SEMLER, J. (c2004). *Münchener Kommentar zum Aktiengesetz*. (2. Aufl., p. 1479). München: Beck. §93 S. 464.

společnost nárokovat odškodnění v podobě naturální restituice, která však není vzhledem k povaze obchodního tajemství v absolutní většině případů vhodná, a tak akciové společnosti zůstává ještě možnost domáhat se podle § 251 odst. 1 BGB náhrady škody v penězích. V tomto případě však nastává problém vyčíslení škody při porušení nemateriálních práv, ke kterým patří mimo jiné i obchodní tajemství. Z tohoto důvodu může poškozená společnost zvolit buď možnost konkrétního, nebo abstraktního (objektivního) výpočtu utrpěné škody.²⁷¹ Vzhledem k tomu, že ve většině případů nemá poškozená společnost dostatek podkladů k výpočtu konkrétní výše vzniklé škody, volí si zpravidla variantu abstraktního výpočtu. Zde má opět dvě možnosti, a to buď vycházet při výpočtu ze zisku toho, kdo právo k obchodnímu tajemství porušil, nebo se stanoví „přiměřený licenční poplatek“, který může poškozený požadovat jako náhradu škody. Výše tohoto „licenčního poplatku“ se určí na základě objektivních okolností toho kterého případu.²⁷² Německé právo výše popsané označuje jako „*dreifachen Berechnungsweise des Schadens*.“²⁷³

Vedle nároku dle ustanovení § 93 odst. 2 AktG mohou být vůči představenstvu, jež porušilo svou povinnost, uplatněny nároky na náhradu škody podle ustanovení § 280 odst. 1 ve vztahu k § 611 BGB (porušení smluvních ujednání) nebo podle ustanovení § 823 odst. 2 ve vztahu k § 404 AktG.

Z výše uvedeného vyplývá, že společnost má dostatek možností, jak uplatnit vůči představenstvu, které jednalo v rozporu s právem, regres. Vedle těchto možností může představenstvo využít též trestněprávní ochrany podle § 404 AktG, které stanoví, že za vyzrazení obchodního tajemství hrozí pachateli peněžitý trest či trest odnětí svobody.

I přese všechna tato zákonná opatření je možno jen doporučit uzavřít s představenstvem smlouvu, ve které bude sjednána smluvní pokuta za porušení povinnosti udržovat obchodní tajemství v tajnosti. Tímto postupem může být alespoň částečně odstraněn problém s vyčíslením škody při neoprávněném zveřejnění obchodního tajemství.

²⁷¹ MCGUIRE M. R., BJÖRN J., KÜNZEL J., WEBER N.,: Der Schutz von Geschäftsgeheimnissen durch Rechte des Geistigen Eigentums und durch das Recht des unlauteren Wettbewerbs (Q215). *GRUR Int. - Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht - Internationaler Teil*, 2010, č. 10 S. 832.

²⁷² WODTKE, C., RICHTERS, S. (2004) *Schutz von Betriebs- und Geschäftsgeheimnissen*, Berlin: ERICH SMIDT VERLAG, S. 74.

²⁷³ GOLDMANN, M., in: HARTE-BAVENDAMM, H. a HENNING-BODEWIG, F. *Gesetz gegen unlauteren Wettbewerb (UWG) mit Preisangabenverordnung: Kommentar*. München: Beck, 2004, XIX, S. 1597.

Závěrem je nutné zmínit, že na dozorčí radu jakožto orgán akciové společnosti se ustanovení o povinnosti zachovávat mlčenlivost vztahují obdobně podle ustanovení § 116 AktG.

Při porovnání české a německé úpravy práva akcionáře na vysvětlení, dojdeme k závěru, že česká právní úprava, která je zakotvena v § 180 odst. 1, 3, 4 a 5 ObchZ vychází z německé právní úpravy (Auskunftsrecht) obsažené v ustanovení § 131 AktG.²⁷⁴ V obou právních řádech je právo na vysvětlení primárně určeno k tomu, aby měl akcionář dostatek relevantních informací a mohl tak vykonávat své hlasovací právo. To dokládá i německá teorie, když označuje toto akcionářovo oprávnění za nástroj na vytváření vůle pro odevzdání hlasů.²⁷⁵ Obě právní úpravy obsahují stejné věcné podmínky pro uplatnění práva na vysvětlení, když stanoví, že akcionář může toto právo vykonat *pouze na valné hromadě*, může žádat o vysvětlení *záležitostí týkajících se společnosti* a takovéto vysvětlení musí být *potřebné pro posouzení předmětu jednání valné hromady*. Pro shodnou úpravu této problematiky hovoří též Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2007/36/ES ze dne 11. 12. 2007 o výkonu některých práv akcionářů ve společnostech s kótovanými akciemi, která byla vydána ve snaze o posílení a sjednocení práva na informace v členských státech EU.

Německá právní úprava (oproti té tuzemské) zakotvuje v ustanovení § 131 odst. 4 AktG nástroj pro řešení situací, kdy je některému z akcionářů (ve většině případů většinovému akcionáři) poskytnuta informace a nachází se tak v konkurenční výhodě oproti ostatním akcionářům. Tyto situace jsou řešeny tím, že je výslovně stanoveno, že společnost musí stejnou informaci poskytnout i ostatním akcionářům na valné hromadě, pokud o ni požádají. V českém právním řádu by bylo možno takovou povinnost dovozovat z § 155 odst. 7 ObchZ, který upravuje zásadu stejného zacházení s akcionáři, otázkou je však, zda úspěšně. Tuto povinnost pro představenstvo výslovně zakotvuje až zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích) v ustanovení § 358 (např. veřejným sdělením na valné hromadě apod. To

²⁷⁴ FILIP, V., Akcionářské právo na informace, *Právní rozhledy*, č. 14, 2010, str. 495.

²⁷⁵ HEFERMEHL, W., SPINDLER, G., in: KROPFF, B., SEMLER, J., *Münchener Kommentar zum Aktiengesetz*. 2. Aufl. München: Beck, c2004, XXXIII, S. 408

samé platí obdobně také pro případ, kdy je jednomu akcionáři informace odmítnuta a jinému sdělena).

Obě právní úpravy též obsahují ustanovení, které opravňuje představenstvo neposkytnout akcionáři, za určitých podmínek, požadovanou informaci a odepřít mu tak jeho právo na vysvětlení. Jedním z důvodů pro odmítnutí požadované informace je, že tato informace je předmětem obchodního tajemství (česká úprava), resp. by poskytnutí této informace mohlo způsobit společnosti ne nevýznamnou škodu (německá úprava). Pokud představenstvo odmítne poskytnout akcionáři informaci, česká právní úprava mu umožňuje obrátit se v druhé instanci na dozorčí radu, která rozhodnutí představenstva přezkoumá a až následně, pokud by i dozorčí rada odmítla informaci poskytnout, může se akcionář domáhat poskytnutí informace u soudu. Dozorčí radu však, dle mého názoru, nelze považovat za vhodný přezkumný orgán, neboť nemusí disponovat dostatečnými informacemi (nebude k nim mít přístup) a dá se též předpokládat, že dozorčí rada nebude mít zájem na tom, aby měnila rozhodnutí představenstva. Bylo by tak možno uvažovat o vynechání této možnosti revize rozhodnutí představenstva. Nicméně i v zákoně o obchodních korporacích možnost přezkumu rozhodnutí představenstva dozorčí radou zákonodárce zachoval. Možnost domáhat se požadované informace u soudu lze nalézt v obou úpravách, nicméně německý zákon obsahuje v ustanovení § 132 AktG bližší úpravu k řízení o poskytnutí požadované informace. V českém obchodním zákoníku takovouto úpravu nenalezneme.

Na závěr lze, dle mého názoru, zopakovat konstatování z úvodu této podkapitoly, že česká právní práva na vysvětlení vychází z úpravy německé. Tato skutečnost je, dle mého názoru, dále prohlubována ve výše zmíněném zákonu o obchodních korporacích. Podle tvrzení v důvodové zprávě, vychází úprava práva na vysvětlení principiálně z dnešní úpravy spolu s aplikací německého akciového zákona. Důvodová zpráva dokonce na německý zákon o akciových společnostech přímo odkazuje. Po vzoru německé právní úpravy neobsahuje úprava práva na vysvětlení obsažená v zákoně o obchodních korporacích výslovné zakotvení možnosti odmítnutí poskytnout informaci, kvůli tomu, že by předmětem požadované informace bylo obchodní tajemství. Tento důvod se tak bude muset dovozovat z formulace, že představenstvo je oprávněno

informaci odmítnout pokud (po rozumné úvaze s péčí řádného hospodáře) usoudí, že hrozí společnosti riziko vzniku škody.

16.2. Společnost s ručením omezeným včetně porovnání české a německé právní úpravy práva společníka na informace

Taktéž u společnosti s ručením omezeným hrozí vyzrazení citlivých informací, mezi které patří i obchodní tajemství. Tato problematika je nejvíce patrná u povinnosti jednatelů společnosti udržovat tyto informace v tajnosti.²⁷⁶ Jedná se v zásadě o stejnou povinnost, kterou má představenstvo vůči akciové společnosti, avšak s tím rozdílem, že pro společnost s ručením omezeným nenajdeme v GmbHG ekvivalentní ustanovení k § 93 AktG. Povinnost jednatelů (z okruhu společnosti) zachovávat mlčenlivost o citlivých informacích se tak dá dovozovat z tzv. „Förderpflicht“, která náleží společníkovi,²⁷⁷ nebo ze smlouvy, na základě které vzniká vztah mezi jednatelem (mimo okruh společnosti) a společností. Na úvod je třeba poznamenat, že jednatele nejsou oprávněni rozhodovat o tom, které skutečnosti budou označeny jako obchodní tajemství, neboť toto rozhodnutí náleží výhradně společníkům.²⁷⁸

Největší rozdíl mezi právní úpravou akciové společnosti a společností s ručením omezeným lze spatřovat v právu na informace majitelů podílu té které společnosti, protože úprava v GmbHG se omezuje pouze na některé dílčí otázky této problematiky. Podle ustanovení § 51a odst. 2 GmbHG mohou jednatele odepřít informaci, jen pokud je zřejmé, že společník ji chce využít k účelu, který není ku prospěchu společnosti a může jí přivodit ne nevýznamnou újmu. Odmítnout poskytnutí požadované informace však nemohou samostatně jednatele společnosti, neboť takové rozhodnutí přísluší společníkům (věta druhá § 51a odst. 2 GmbHG). Důkazní břemeno o tom, že jsou tu okolnosti podle § 51a odst. 2 GmbHG leží na jednatelích a společnících, kteří poskytnutí informace odepřeli. Otázku míry pravděpodobnosti, že poskytnutí informace způsobí společnosti ne nevýznamnou škodu, není možno posuzovat jednotně a bude tedy nutno posuzovat každý případ jednotlivě. Z tohoto důvodu se nemusí jednat o míru

²⁷⁶ Příloha č. 6 znázorňuje povinnost zachovávat mlčenlivost uloženou orgánům společnosti s ručením omezeným.

²⁷⁷ SCHNEIDER, H., U., in: SCHOLZ, F. (2000). *Kommentar zum GmbH-Gesetz mit Anhang Konzernrecht*. (9. neubearbeitete und erw. Aufl., p. 2129). Köln: Schmidt. § 43 S. 1868.

²⁷⁸ SCHNEIDER, H., U., in: SCHOLZ, F. (2000). *Kommentar zum GmbH-Gesetz mit Anhang Konzernrecht*. (9. neubearbeitete und erw. Aufl., p. 2129). Köln: Schmidt. § 43 S. 1869 .

nebezpečí, která by se rovnala jistotě, ale stačí její nižší stupeň tzv. „objektivní pravděpodobnost“. ²⁷⁹ Při porušení povinnosti udržovat citlivé informace v tajnosti může společnost uplatnit vůči jednatelem, který povinnost porušil, nárok na náhradu škody podle § 280 odst. 1 BGB, a to s poukazem na porušení „Förderpflicht“ či smlouvy, na základě které vznikl vztah mezi jednatelem a společností. Vedle občanskoprávních sankcí hrozí též trestněprávní postih podle § 85 GmbHG, toto ustanovení je obdobné ustanovení § 404 AktG.

Pro dozorčí radu se podle ustanovení § 52 odst. 1 GmbHG užije obdobně § 116 AktG ve spojení s § 93 AktG, a tak je i pro ni stanovena povinnost zachovávat mlčenlivost.

Česká i německá úprava problematiky práva společníků na informace u společnosti s ručením omezeným a její vztah k otázce odmítnutí poskytnutí požadované informace, resp. obchodnímu tajemství, je (oproti úpravě u akciové společnosti) jen dílčí a poněkud strohá. Obě úpravy obsahují pouze již výše nastíněnou povinnost jednatelů poskytnout společníkům na základě jejich žádosti informace o záležitostech společnosti (§ 122 odst. 2 ObchZ a § 51a odst. 1 GmbHG). Nicméně se právní úpravy v této otázce zásadně rozcházejí. Německá právní úprava totiž v ustanovení § 51a odst. 2 GmbHG výslovně stanovuje, že jednatele mohou odmítnout poskytnout požadovanou informaci, pokud by společník tuto informaci chtěl použít v neprospěch společnosti a mohl by jí tak přivodit škodu (tedy lze odmítnout i informaci, která je předmětem obchodního tajemství). Odmítnutí podléhá rozhodnutí společníků, a to podle ustanovení § 51a odst. 2 věte 2, které tak stanovuje formu možného odmítnutí poskytnout požadovanou informaci. Společník, který o informaci požádal přitom o poskytnutí informace nerozhoduje. ²⁸⁰ Obchodní zákoník obdobné ustanovení neobsahuje a jak bylo v kapitole sedmé uvedeno (mimo jiné odkazem na judikaturu Nejvyššího soudu ČR) společník má právo na všechny informace týkající se společnosti bez ohledu na to, zda jsou předmětem obchodního tajemství. Nejvyšší soud v tomto usnesení konstatoval (mimo jiné), že vazby společníka ke společnosti s ručením omezeným jsou i osobní povahy, což se projevuje právě větším zapojením společníků do činnosti společnosti a

²⁷⁹ SCHMIDT, K., in: SCHOLZ, F. (2000). *Kommentar zum GmbH-Gesetz mit Anhang Konzernrecht*. (9. neubearbeitete und erw. Aufl., p. 2129). Köln: Schmidt. § 51a S. 2683.

²⁸⁰ KOPPENSTEINER, H., G., in: ROWEDDER, H., SCHMIDT-LEITHOFF, CH. *Gesetz betreffend die Gesellschaft mit beschränkter Haftung (GmbH): Kommentar*. 4. Aufl. München: Vahlen, 2002, S. 1697.

také úpravou jejich práv ve vztahu ke společnosti, která se v některých případech spíše blíží úpravě práv společníků osobních společností. Tak tomu je i u práva na informace.²⁸¹ S výše uvedeným závěrem Nejvyššího soudu lze souhlasit, nicméně se domnívám, že v praxi bude tato otázka komplikovanější, neboť do značné míry bude záležet na struktuře konkrétní společnosti s ručením omezeným. Dá se totiž předpokládat, že přístup ke skutečnostem tvořícím obchodní tajemství bude odlišný u společností s několika málo společníky, kteří naplňují svou činností předmět podnikání společnosti, a mají tak přístup k informacím (zde lze plně souhlasit s tím, že lze vysledovat podobnost s osobními společnostmi), a u společnosti s velkým počtem společníků, jejíž řízení je svěřeno profesionálním manažerům (zde se domnívám, že vztahy ve společnosti s ručením omezeným nabývají spíše rázu kapitálového jako je tomu u akciové společnosti).²⁸² Na základě výše uvedeného považuji německou právní úpravu za šťastnější a možnost odmítnout poskytnutí požadované informace má dle mého názoru opodstatnění, a to obzvláště tam, kde jsou společníci „odcizení“ od své společnosti, neboť je zde identifikováno právě ono nebezpečí vzniku nevýznamné újmy, jak o ní hovoří německý zákon. Dalším rozdílem mezi porovnávanými úpravami je, že německý zákon o společnostech s ručením omezeným obsahuje ustanovení § 51b, které upravuje případy, kdy o poskytnutí informace musí rozhodnout soud. K takovému návrhu je podle tohoto ustanovení oprávněn každý společník, kterému nebyla požadovaná informace poskytnuta. Ohledně dalších podrobností odkazuje zákon na ustanovení § 132 odst. 1, 3 až 5 AktG. Takováto úprava v obchodním zákoníku zcela chybí a doplněna bude až v zákoně č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), a to konkrétně v ustanovení § 156 odst. 2.

17. Obchodní tajemství a německý obchodní zákoník – porovnání české a německé právní úpravy povinnosti obchodního zástupce zachovávat mlčenlivost - zejména po skončení smluvního vztahu

Německý obchodní zákoník („HGB“) obsahuje ve vztahu k obchodnímu tajemství důležitá ustanovení § 86 a § 90 HGB. Tato ustanovení upravují (mimo jiné) povinnost

²⁸¹ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 22. 02. 2011, sp. zn. 29 Cdo 3704/2009, dostupné v ASPI pod ASPI ID: JUD193587CZ.

²⁸² Komentář k ustanovení § 122, dostupný k danému ustanovení v ASPI.

obchodního zástupce zachovávat mlčenlivost o skutečnostech tvořících obchodní tajemství, které obchodní zástupce nabyl v rámci výkonu své činnosti pro podnikatele.

Ustanovení § 86 HGB nepřímou upravuje povinnost obchodního zástupce zachovávat mlčenlivost o skutečnostech tvořících obchodní tajemství během trvání smluvního vztahu mezi obchodním zástupcem a zastoupeným. Tato povinnost se konkrétně odvozuje z obecné povinnosti obchodního zástupce dbát zájmů zastoupeného (§ 86 odst. 1 HGB). Nadto se dá takováto povinnost odvozovat též z ustanovení § 611 BGB, které upravuje typické smluvní povinnosti plynoucí z pracovní smlouvy, neboť v obecné rovině má zaměstnanec (analogicky obchodní zástupce) dbát na to, aby třetí osoba neoprávněně nezískala znalosti o obchodním tajemství zaměstnavatele (zastoupeného).²⁸³

Nejdůležitějším ustanovením z hlediska předmětu této kapitoly je § 90 HGB. Podle tohoto ustanovení nesmí obchodní zástupce ani po skončení smluvního vztahu pro sebe využít ani jinému zpřístupnit obchodní tajemství, která mu byla svěřena nebo o kterých se dověděl v rámci výkonu své činnosti, a to pokud by to podle všech okolností odporovalo „profesionálnímu přístupu řádného obchodníka“. Povinnost zachovávat mlčenlivost o skutečnostech tvořících obchodní tajemství (§ 86 HGB) je tímto ustanovením konkretizována (užší skutková podstata) a přetrvává i po skončení smluvního vztahu. K samotné povaze skutečnosti, na kterou se takováto ochrana vztahuje, je potřeba podotknout, že její označení za určenou k utajení není zapotřebí, pokud zájem na utajení takové skutečnosti je evidentní z podstaty skutečnosti samé.²⁸⁴ Jinými slovy obchodní zástupce musí být schopen rozpoznat, že skutečnost má charakter obchodního tajemství.²⁸⁵

²⁸³ BRENNECKE, H., STIPP, K., Der Handelsvertreter: Die Verschwiegenheitspflicht über Geschäfts und Betriebsgeheimnisse während des Handelsvertretervertrages Teil 1 – Die Verschwiegenheitspflicht, dostupné z: <http://www.brennecke-partner.de/78025/Der-Handelsvertreter-Die-Verschwiegenheitspflicht-ueber-Geschaefts--und-Betriebsgeheimnisse-waehrend-des-Handelsvertretervertrages--Teil-1--Die-Verschwiegenheitspflicht>, stav ke dni 25. 6. 2012.

²⁸⁴ HOPT, J., K., in: BAUMBACH, A. (2010). *Handelsgesetzbuch: mit GmbH & Co., Handelsklauseln, Bank- und Börsenrecht, Transportrecht (ohne Seerecht)*. (34., neubearb. und erweiterte Aufl., p. 2323). München: C.H. Beck. § 90, S. 452.

²⁸⁵ BRENNECKE, H., STIPP, K., Der Handelsvertreter: Die Verschwiegenheitspflicht über Geschäfts- und Betriebsgeheimnisse nach Beendigung des Handelsvertretervertrages - Teil 2 – Geschäfts- und Betriebsgeheimnisse, dostupné z: <http://www.brennecke-partner.de/78226/Der-Handelsvertreter-Die->

Povinnost obchodního zástupce uchovávat v tajnosti skutečnosti tvořící obchodní tajemství i po ukončení smluvního vztahu působí na jedné straně jako ochrana pro bývalého klienta – podnikatele, před neoprávněným využitím či sdělením skutečností jinému soutěžiteli, resp. před újmou, na straně druhé však tato povinnost může obchodního zástupce nepřiměřeně omezovat ve výkonu jeho povolání. Z tohoto důvodu je za nezákonné považováno pouze takové jednání obchodního zástupce, které podle veškerých okolností odporuje „profesionálnímu přístupu řádného obchodníka“.²⁸⁶ Zda jsou naplněny tyto okolnosti, je posuzováno v jednotlivých případech, čímž má být nastolena rovnováha mezi zájmy podnikatele a zájmy obchodního zástupce. Nutno dodat, že povinnost zachovávat mlčenlivost, resp. zákaz využití obchodního tajemství i po skončení smluvního vztahu není fakticky nikterak časově ohraničena,²⁸⁷ a záleží tak vždy na tom, zda by v daném případě využití (popřípadě zveřejnění) skutečností porušilo hledisko „profesionálního přístupu řádného obchodníka“. Skutečnost tvořící obchodní tajemství tak je veskrze pod ochranou ustanovení § 90 HGB do té doby, do kdy je možno ji za obchodní tajemství považovat.

Důkazní břemeno, že se jedná o obchodní tajemství, a že bylo obchodnímu zástupci svěřeno nebo se s ním seznámil během své činnosti pro zastoupeného podnikatele, nese podnikatel. Obchodní zástupce pak nese břemeno při dokazování, že předmětná skutečnost nemá pro podnikatele hodnotu (podnikatel nemůže mít na utajení zájem), resp. že se jedná o skutečnost obecně známou.²⁸⁸ Obchodní zástupce, který poruší své povinnosti vyplývající z ustanovení § 90 HGB, je povinen k náhradě škody dle BGB. Nehledě na to může být poškozeným uplatněn též návrh na zdržení se rušivého jednání a nárok na odstranění závadného stavu.

Verschwiegenheitspflicht-ueber-Geschaefts--und-Betriebsgeheimnisse-nach-Beendigung-des-Handelsvertretervertrages---Teil-2--Geschaefts--und-Betriebsgeheimnisse, stav ke dni 25. 6. 2012.

²⁸⁶ HOPT, J., K., in: BAUMBACH, A. (2010). *Handelsgesetzbuch: mit GmbH & Co., Handelsklauseln, Bank- und Börsenrecht, Transportrecht (ohne Seerecht)*. (34., neubearb. und erweiterte Aufl., p. 2323). München: C.H. Beck. § 90, S. 452.

²⁸⁷ HOPT, J., K., in: BAUMBACH, A. (2010). *Handelsgesetzbuch: mit GmbH & Co., Handelsklauseln, Bank- und Börsenrecht, Transportrecht (ohne Seerecht)*. (34., neubearb. und erweiterte Aufl., p. 2323). München: C.H. Beck. § 90, S. 451, 452.

²⁸⁸ HOYNINGEN-HUENE, v. G., in: SCHMIDT, K. *Münchener Kommentar zum Handelsgesetzbuch: §§ 1-104*. München: Beck, c1996, S. 1190.

Právní úprava obchodního zastoupení je v českém právním řádu obsažena v zákoně č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, a to konkrétně v jeho ustanoveních § 652 až § 672a. Z hlediska obchodního tajemství obsahuje obchodní zákoník, podobně jako německý HGB, jedno ustanovení obecnějšího charakteru (§ 655 ObchZ) a jedno ustanovení konkrétněji se vyjadřující k otázce povinnosti obchodního zástupce zachovávat mlčenlivost (§ 657 ObchZ).

Podle prvního ze zmíněných ustanovení obchodního zákoníku je obchodní zástupce povinen uskutečňovat činnost, k níž je zavázán, poctivě, s vynaložením odborné péče, v dobré víře a je povinen dbát zájmů zastoupeného. Toto ustanovení svým obsahem a povahou odpovídá ustanovení § 86 HGB a lze z něj obdobně usuzovat, že obchodní zástupce je povinen během trvání smluvního vztahu mezi ním a zastoupeným zachovávat mimo jiné též mlčenlivost o skutečnostech tvořících obchodní tajemství, které získal při své činnosti pro zastoupeného. Takováto ochrana obchodního tajemství je dozajista na místě, neboť k řádnému výkonu své činnosti je často nezbytné obchodního zástupce spravit i o skutečnostech tvořících obchodní tajemství. Odvozená povinnost zachovávat mlčenlivost podle § 655 ObchZ však pro obchodního zástupce platí pouze po dobu trvání závazku k zavázanému. Dle mého názoru tak lze usuzovat z použitého slovního spojení „povinen uskutečňovat činnost“, neboť po skončení smluvního vztahu již obchodní zástupce činnost pro zastoupeného nevykonává. Povinnost zachovávat mlčenlivost během smluvního vztahu pak plyne obchodnímu zástupci též z ustanovení § 657 ObchZ, kde se ve větě druhé uvádí, že „povinnost trvá i po ukončení smlouvy o obchodním zastoupení“.

Jak bylo výše uvedeno, obchodní zákoník obsahuje též ustanovení § 657, podle kterého nesmí obchodní zástupce sdělit údaje získané od zastoupeného při své činnosti bez souhlasu zastoupeného jiným osobám nebo je využít pro sebe nebo pro jiné osoby, pokud by to bylo v rozporu se zájmy zastoupeného. Tato povinnost trvá i po ukončení smlouvy o obchodním zastoupení. Toto ustanovení je tak svou povahou obdobné ustanovení § 90 HGB, když také upravuje povinnost obchodního zástupce zachovávat mlčenlivost po skončení smluvního vztahu mezi obchodním zástupcem a zastoupeným. Je však možno zároveň konstatovat, že ustanovení § 657 ObchZ je širší než ustanovení

§ 90 HGB a nevztahuje se jen na skutečnosti tvořící obchodní tajemství, ale též na všechny další údaje získané obchodním zástupcem od zastoupeného při výkonu své činnosti. Takto široce vymezenou povinnost zachovávat mlčenlivost je možno vnímat jako omezení svobody podnikání obchodního zástupce, a to i když zákon dodává, že sdělení údajů (obchodního tajemství) by muselo být v rozporu se zájmy zastoupeného. Problematiku sdělení údajů lze hodnotit též v kontextu s německou právní úpravou, která otázku nepřiměřeného omezování obchodního zástupce ve výkonu jeho činnosti měří v jednotlivých případech k hledisku „profesionálního přístupu řádného obchodníka“. Pokud není toto hledisko sdělením či využitím skutečnosti tvořící obchodní tajemství porušeno, nejedná obchodní zástupce protiprávně. V praxi tak bude v jednotlivých případech posuzováno, zda může dojít k ohrožení zájmů podnikatele. V České republice se s touto otázkou vypořádal Nejvyšší soud, když se vyjádřil ve svém usnesení v tom duchu, že *„Nerovné postavení účastníků toto ujednání nezakládá, neboť (na rozdíl od konkurenční doložky) neomezuje dovolatele ve svobodě podnikání, nýbrž pouze po určitou dobu chrání povinnou před komerčním využitím údajů, se kterými se dovolatel během své činnosti seznámil (a to i těch, jež nemají povahu obchodního tajemství).“*²⁸⁹ Osobně se nedomnívám, že je možno takto generelně tvrdit, že obchodní zástupce není ustanovením § 657 ObchZ omezen ve svobodě podnikání a jako vhodné spatřuji posoudit okolnosti jednotlivých případů, a to už buď posouzením hlediska „profesionálního přístupu řádného obchodníka“ či rozporu se zájmy zastoupeného. Konkrétně ve vztahu k obchodnímu tajemství se domnívám, že pokud skutečnost obchodní tajemství tvoří a naplňuje tak podmínky uvedené v § 17 ObchZ, mělo by její sdělení, z logiky věci, být vždy posouzeno jako jednání v rozporu se zájmem zastoupeného, pokud ovšem nedal s tímto sdělením souhlas. Zásadní tedy pro posouzení jednotlivých případů bude, zda obchodní zástupce unese důkazní břemeno a dokáže, že skutečnost, kterou sdělil, obchodním tajemstvím není, a že její sdělení nebylo v rozporu se zájmem zastoupeného.

Závěrem je možno konstatovat, že česká i německá právní úprava obchodního zastoupení nejsou sice zcela totožné, nicméně jsou velice podobné. Do značné míry

²⁸⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 20 Cdo 2800/2006 ze dne 21. 06. 2007 (dostupné v ASPI pod ASPI ID: JUD97960CZ).

tomu napomohla inspirace české právní úpravy úpravou německou, zásluhou které je postavení obchodního zástupce vykládáno v souvislosti s jednáním podnikatele. K podobnosti úprav napomohla též harmonizační novela obchodního zákoníku (zákon č. 370/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů), kterou došlo k transpozici směrnice č. 86/653/EHS o koordinaci právní úpravy členských států týkající se nezávislých obchodních zástupců. Formulace této směrnice byla do značné míry převzata z úpravy německé.²⁹⁰

18. Občanskoprávní nároky

Vlastník, jehož obchodní tajemství bylo neoprávněně zhodnoceno nebo vydáno, může proti pachateli uplatnit nejen nároky vyplývající ze zvláštní právní úpravy, ale též občanskoprávní nároky, které směřují zejména k náhradě škody podle ustanovení § 249 a násl. BGB²⁹¹ Dále jsou uvedeny některé další nároky, jež je možno uplatnit na základě ustanovení BGB.

18.1. Náhrada škody při porušení povinnosti podle ustanovení § 280 BGB

V ustanovení § 280 odst. 1 BGB byl v rámci modernizace německého závazkového práva²⁹² kodifikován institut tzv. pozitivního porušení smlouvy. Toto ustanovení ve spojitosti s ustanovením § 241 odst. 2 BGB, které smluvní strany zavazuje k vzájemnému respektování práv a oprávněných zájmů druhého, zaručuje nárok na náhradu škody v případech, kdy byla porušena smlouva (resp. obchodní tajemství), která však výslovně neobsahovala povinnost k zachování tajemství. Ustanovení § 241 odst. 2 BGB obsahuje obecnou povinnost brát ohled na zachování osobnostních a

²⁹⁰ RABAN, P., Obchodní zastoupení, *Právní rozhledy*, č. 1, 2003, s. 15, dostupné z: <http://www.beck-online.cz/legalis/document-view.seam?type=html&documentId=nrptembqgnpxa4s7gfpxg5dsl4ytk&groupIndex=1&rowIndex=0&conversationId=2784596#selected-node>. Stav k 12.07.2012.

²⁹¹ KÖHLER, H., IN: BAUMBACH, A., HEFERMEHL, W., bearb. KÖHLER, H., BORNKAMM, J., *Wettbewerbsrecht: Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb, Preisangabenverordnung*. (2004). (23., neu bearbeitete Aufl. /, p. 1683). München: Beck. S. 1212.

²⁹² Změny byly do BGB zavedeny zákonem o modernizaci závazkového práva ze dne 26. 11. 2001, který nabyl účinnosti k 1. 1. 2002. V rámci této rozsáhlé novely došlo zejména k implementaci tří směrnic EU, nově bylo upraveno promlčení, reformována byla právní úprava vad plnění, nově byla koncipována právní úprava kupní smlouvy a částečně i smlouvy o dílo, do občanského zákoníku byla zařazena úprava ochrany spotřebitele, kodifikována byla celá řada soudcovských institutů a jednotlivá ustanovení BGB dostala úřední nadpisy.

majetkových práv stran,²⁹³ přičemž rozsah a obsah této povinnosti není stanoven obecně, ale vyplývá z účelu konkrétní smlouvy, obchodních zvyklostí a požadavku na spravedlivý obchodní styk. Otázka, kdy je dlužník povinen brát ohled na práva druhého, je nadále přenechána soudnímu výkladu. V návaznosti na § 241 odst. 2 BGB zavazuje ustanovení § 280 BGB dlužníka, který zaviněně porušil povinnosti vyplývající ze závazkového právního vztahu, k náhradě škody.²⁹⁴ Toto ustanovení bude v rámci ochrany obchodního tajemství použitelné, pokud bude porušení obchodního tajemství posouzeno právě jako porušení povinnosti vyplývající ze závazkového vztahu.

Je nutno dodat, že pokud nebude ve smlouvě přímo uvedena povinnost stran zachovávat obchodní tajemství v tajnosti, lze jen stěží předpokládat, že strany budou vzájemně svá práva respektovat, a tak lze jen doporučit uložit smluvnímu partnerovi ve smlouvě výslovně povinnost zachovat obchodní tajemství.

18.2. Předšmluvní odpovědnost (*culpa in contrahendo*)

Ustanovení § 311 odst. 2 BGB upravuje tzv. předšmluvní odpovědnost, která rozšiřuje odpovědnost za zavinění též na předšmluvní stádium, tedy na období vyjednávání stran o smlouvě. I tento institut, který byl původně obyčejovým právem, byl do německého BGB začleněn v rámci modernizace závazkového práva. Toto ustanovení v souvislosti s § 241 odst. 2 BGB ukládá stranám povinnost brát ohled na práva a oprávněné zájmy smluvních partnerů i v předšmluvním stádiu. Ten, kdo tuto povinnost poruší, je povinen k náhradě škody. Náhrada škody z předšmluvní odpovědnosti bude mít význam při ochraně obchodního tajemství ve všech případech vyjednávání o smlouvě (zejména když smlouva nebyla nakonec uzavřena, byla shledána neplatnou apod.), kdy si smluvní strany v důvěře v uzavření či účinnost smlouvy sdělily skutečnosti tvořící obchodní tajemství. Strana, která porušila obchodní tajemství během předšmluvního stádia, bude za svoje jednání odpovídat jen, pokud zaviněně porušila svou povinnost zachovávat

²⁹³ HEINRICHS, H., in: PALANDT, O., BASSENGE, P. (2003). *Bürgerliches Gesetzbuch: mit Einführungsgesetz (Auszug), Unterlassungsklagengesetz, Produkthaftungsgesetz, Erbbaurechtsverordnung, Wohnungseigentumsgesetz, Hausratsverordnung, Lebenspartnerschaftsgesetz, Gewaltschutzgesetz (Auszug)*. (62., neubearbeitete Aufl., p. 2894). München: Beck § 241, S. 243.

²⁹⁴ HEINRICHS, H., in: PALANDT, O., BASSENGE, P. (2003). *Bürgerliches Gesetzbuch: mit Einführungsgesetz (Auszug), Unterlassungsklagengesetz, Produkthaftungsgesetz, Erbbaurechtsverordnung, Wohnungseigentumsgesetz, Hausratsverordnung, Lebenspartnerschaftsgesetz, Gewaltschutzgesetz (Auszug)*. (62., neubearbeitete Aufl., p. 2894). München: Beck § 280, S. 359.

obchodní tajemství, v důsledku čehož byl narušen důvěrný vztah mezi jednajícími stranami.

18.3. Povinnost k náhradě škody podle ustanovení § 823 BGB

Ustanovení § 823 BGB poskytuje možnost bránit se občanskoprávní cestou proti protiprávnímu zásahu do svých práv. Toto ustanovení slouží zejména k vyrovnání utrpěné újmy a uložení náhrady škody povinnému. Je nutno upozornit na to, že ustanovení § 823 BGB je ve vztahu k předpisům chránícím soutěžní právo subsidiární.

Podle odstavce 1 je každý, kdo úmyslně nebo z nedbalosti poruší vlastnictví druhého, povinen k náhradě vzniklé újmy. Pod tuto skutkovou podstatu lze podřadit i případy, kdy dojde k vyzrazení obchodního tajemství, a to pokud došlo k porušení práva na zřízený a provozovaný živnostenský podnik (eingerichteten und ausgeübten Gewerbebetrieb). Toto porušení práva spočívá v bezprostředním zásahu namířeném proti provozu podniku jako takovému.²⁹⁵ Ochrana je tak poskytována všemu, co tvoří hospodářskou hodnotu podniku, tedy mimo jiné je chráněno i obchodní tajemství, neboť jak uvedl Spolkový soudní dvůr, obchodní tajemství často představuje významnou část hodnoty podniku.²⁹⁶ Jak bylo již uvedeno, ochrana podle ustanovení § 823 BGB má subsidiární povahu a uplatní se, pouze pokud nelze použít zvláštní právní úpravy na ochranu obchodního tajemství, slouží tedy k „vyplnění“ mezer ve zvláštní úpravě ochrany obchodního tajemství. Takový případ může nastat i s ohledem na velice krátkou šestiměsíční promlčecí lhůtu k uplatnění nároků podle § 11 UWG; zatímco nárok podle § 823 BGB se promlčí na základě obecné tříleté promlčecí lhůty podle ustanovení § 195, 199 BGB.

Odstavec 2 stanovuje, že poskytnout náhradu škody je povinen též každý, kdo poruší zákon, který je určen k ochraně druhého, přičemž skutkové požadavky takového zákona musejí být naplněny jak po objektivní, tak po subjektivní stránce. Za takové zvláštní zákony, které jsou určeny na ochranu obchodního tajemství, je možno považovat např.

²⁹⁵ Rozhodnutí Spolkového soudního dvora, sp. zn. VI ZR 171/02 ze dne 10. 12. 2002, dostupné v *NJW – Neue Juristische Wochenschrift* 2003, S. 1040.

²⁹⁶ *Entscheidungen des Bundesgerichtshofes in Zivilsachen*, BGHZ. Bd. 16, (1955). Köln: Heymanns. S. 172 (176) – Geheimverfahren.

již zmíněný zákon UWG, a to konkrétně jeho trestněprávní ustanovení § 17 až 19 či trestněprávní ustanovení AktG a GmbHG.

18.4. Úmyslné způsobení škody v rozporu s dobrými mravy podle ustanovení § 826 BGB

Podle ustanovení § 826 BGB je ten, kdo způsobí úmyslně a v rozporu s dobrými mravy jinému škodu, povinen mu tuto škodu nahradit. Ustanovení je aplikovatelné bez ohledu na povahu poškozeného právního zájmu a dostačující je i způsobení nemateriální škody.

18.5. Nárok na odstranění závadného stavu (újmy) a zdržení se jednání podle ustanovení § 1004 BGB

Ustanovení § 1004 BGB umožňuje vlastníkovvi požadovat po tom, kdo porušil jeho vlastnické právo (rušiteli), odstranění tohoto závadného stavu (újmy), popřípadě, pokud je možno se obávat dalších zásahů do jeho vlastnického práva, může se vlastník domáhat žalobou zdržení se rušivého jednání. Újmou se přitom rozumí každý zásah do právního nebo faktického panství vlastníka, který odporuje obsahu vlastnického práva. Judikatura rozšířila, a to v souladu s jinými zákony, které upravují nárok na zdržení se jednání, oblast působnosti tohoto ustanovení též na další absolutní práva, která jsou s vlastnickým právem srovnatelná.²⁹⁷ Nároky vyplývající z ustanovení § 1004 BGB je možno využít pro právní zájmy chráněné podle výše uvedeného § 823, mezi které patří též právo na zřízení a provozování živnostenského podniku, a tak i obchodnímu tajemství jakožto složce hospodářské hodnotě podniku.²⁹⁸ Ustanovení § 1004 BGB bude aplikovatelné pro předběžnou ochranu tajemství také tehdy, když bude potřeba zabránit hrozícímu nebo trvajícím zásahu do práv, a zároveň nebude možno toho dosáhnout postupem podle zvláštního právního předpisu např. podle ustanovení § 3 UWG ve spojení s § 8 UWG. V úvahu přichází též využití tohoto ustanovení v případech, kdy obchodní tajemství spadá pod ochranu zřízeného a provozovaného

²⁹⁷ WODTKE, C., RICHTERS, S. (2004) *Schutz von Betriebs- und Geschäftsgeheimnissen*, Berlin: ERICH SMIDT VERLAG, S. 103.

²⁹⁸ PETZOLDT, R., in: QUACK, F. (1997). *Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch*. (3. Aufl., p. 2628). München: Beck. § 1004, S. 1451; BESSENGE, P., in: PALANDT, O., BASSENGE, P. (2003). *Bürgerliches Gesetzbuch: mit Einführungsgesetz (Auszug), Unterlassungsklagengesetz, Produkthaftungsgesetz, Erbbaurechtsverordnung, Wohnungseigentumsgesetz, Hausratsverordnung, Lebenspartnerschaftsgesetz, Gewaltschutzgesetz (Auszug)*. (62., neubearbeitete Aufl., p. 2894). München: Beck § 1004, S. 964.

živnostenského podniku, bylo neoprávněně zhodnoceno, avšak bez soutěžního záměru. Taková situace může nastat například, když si osoba protiprávně opatří obchodní tajemství, třetí osoba není do tohoto protiprávního jednání zapojena, avšak se s obchodním tajemstvím seznámí náhodou, a tak hrozí, že jej bude využívat nebo jej předá dále.

19. Procesněprávní prostředky ochrany obchodního tajemství

19.1. Předběžné opatření

Pokud dojde k neoprávněnému šíření nebo zhodnocení obchodního tajemství nebo takové jednání bezprostředně hrozí, je nutné co nejrychleji poskytnout ohroženým právům ochranu. K tomu může dojít např. mimosoudním smírným urovnáním sporu, které však často není možno využít, neboť musejí být současně naplněny dvě podmínky. Zprvé musí být pro podnik možno strpět další vyčkávání (z hlediska újmy, která hrozí) a zadruhé musí mít smírné jednání reálnou naději na úspěch. Pokud by nebyla naplněna jedna či druhá podmínka, bude v nejlepším zájmu vlastníka obchodního tajemství získat předběžnou právní ochranu svých porušených či ohrožených práv v podobě vydání předběžného opatření, neboť vzhledem k aktuální časové potřebě ochrany není vhodné v tuto chvíli uvažovat o ochraně v podobě podání žaloby.

Řízení o vydání předběžného opatření má povahu řízení, ve kterém navrhovatel neobdrží konečné rozhodnutí, ale má mu být pouze zaručena ochrana jeho práv. Z tohoto důvodu mohou být uplatněny jen takové nároky, které nepředstavují konečné rozhodnutí. Tyto podmínky jsou naplněny zejména u nároku na zdržení se jednání. Na rozdíl od řízení o žalobě nemusí proběhnout plné dokazování (kde musí být prokázána pravděpodobnost hraničící s jistotou), ale postačí, když návrh bude dostatečně odůvodněn (zde postačí převažující pravděpodobnost), a to podle ustanovení § 920 odst. 2 a § 936 ZPO.²⁹⁹ Pro účely dostatečného odůvodnění mohou být užity všechny důkazní prostředky. Samotné vydání předběžného opatření probíhá zpravidla bez ústního jednání.

²⁹⁹ WODTKE, C., RICHTERS, S. (2004) *Schutz von Betriebs- und Geschäftsgeheimnissen*, Berlin: ERICH SMIDT VERLAG, S. 188.

Návrh na vydání předběžného opatření musí být podle ustanovení § 253 odst. 2 bod 2 ZPO dostatečně určitý, což znamená, že jeho obsah musí být vynutitelný a musejí být též dostatečně vylíčeny skutečnosti související s porušením obchodního tajemství. Není však nutné podávat přesný popis všech specifík obchodního tajemství,³⁰⁰ neboť v opačném případě by došlo bez obligatorního důvodu k prozrazení skutečností, na jejichž utajení má poškozený zájem. Je tak povoleno žádost uplatňovanou v rámci návrhu zevšeobecnit, a to do té míry, dokud zůstane dostatečně zachován charakter rušivého jednání.³⁰¹

V určitých případech bude též vhodné podat návrh na uložení povinnosti odpůrci, jenž spočívá v uložení, resp. odevzdání věcí, podkladů, vzorů apod. soudnímu vykonavateli, který v této situaci plní roli správce sporné věci. Tím bude zajištěno, že důležité podklady nebudou dále v držení rušitele.

Aby mohl poškozený úspěšně uplatnit nárok na zdržení se rušivého jednání, musejí být zároveň splněny tyto předpoklady: existence obchodního tajemství, přenos znalostí o obchodním tajemství z podnikatele na rušitele, existence povinnosti udržovat mlčenlivost o obchodním tajemství (založena smluvně nebo ze zákona), povinnost udržovat mlčenlivost musí trvat a existence nebo bezprostřední hrozba jednání, které je způsobilé porušit obchodní tajemství.

Nejdůležitější podmínkou, která se však vztahuje přímo k důvodu (základu) nároku na vydání předběžného opatření, je identifikace naléhavosti jeho potřeby (§ 936 a § 917 ZPO). Přičemž pro UWG platí podle ustanovení § 12 odst. 2 UWG, který představuje podle převládajícího mínění vyvratitelnou domněnku ve vztahu k potřebě naléhavosti. To znamená, že navrhovatel je osvobozen od povinnosti vylíčit a hodnověrně dokázat důvod nároku. To, zda lze tuto domněnku použít analogicky i pro ostatní právní odvětví, je sporné. Pokud hrozí porušení obchodního tajemství, je naléhavá potřeba vydání předběžného opatření zpravidla zřejmá.

³⁰⁰ Rozhodnutí Spolkového soudního dvora, sp. zn. I ZR 72/59 ze dne 1.7.1960 "Wurftaubenpresse" (mit Anmerkungen Heydt), dostupné v *GRUR – Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht* 1961 S. 40.

³⁰¹ Rozhodnutí Spolkového soudního dvora, sp. zn. I ZR 136/90 ze dne 25.06.1992 "Clementinen", dostupné v *GRUR – Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht* 1992, S. 858.

Vydání předběžného opatření je bráno tak dlouho za „naléhavé“, resp. aktuální, pokud oprávněný s uplatněním nároku příliš dlouho neotálel. Jak dlouhá může tato doba být, však nevyplývá z německé judikatury jednoznačně. Vrchní zemské soudy v Mnichově a Norimberku usuzují na to, že tato doba má být velmi krátká – nejvýše měsíc.³⁰² Ostatní vrchní zemské soudy považují lhůtu pro zahájení řízení o opatření jako nejzazší hranici, po kterou je možno řízení zahájit. Obecně se má za kritické překročení šesti měsíců.

Vzhledem k nejednotné judikatuře a jí oslabené právní jistotě se doporučuje podat návrh na vydání předběžného opatření co nejdříve poté, kdy se vlastník obchodního tajemství seznámil se skutečností, že jeho práva jsou porušována nebo jim porušení hrozí. V praxi se vyskytují problémy jak se zněním návrhu, jeho dostatečně hodnověrným odůvodněním, tak i s možným překročením lhůty pro uplatnění návrhu. Vzhledem k tomu může být příslušný soudní senát na konci návrhu na vydání předběžného opatření požádán, aby případné námitky proti návrhu sdělil navrhovateli telefonicky.³⁰³ Tato zpětná vazba umožňuje, aby příslušný návrh mohl být vzat zpět nebo popřípadě řádně doplněn.

Ve většině případů nebude nutné po vydání předběžného opatření podávat žalobu ve věci samé. Pokud totiž odpůrce nepodá proti předběžnému opatření námitky, bude po 2 - 3 týdnech vyzván k podání „konečného vysvětlení“. Uzná-li odpůrce předběžné opatření jakožto konečné rozhodnutí, je tímto řízení považováno za ukončené a není tak nutno podávat žalobu.

19.2. Princip veřejnosti jednání

Občanské soudní řízení je, až na výjimky uvedené v ustanovení § 170 a násl. GVG, veřejné, a to včetně dokazování a vyhlášení rozhodnutí. Veřejnost jednání tak znamená, že každý, a to zejména i ten, kdo se na řízení nikterak nepodílí, má volný přístup do soudní síně. Dochází tak k naplňování ústavně zaručeného práva na slyšení před soudem (§ 103 GG) a konkretizaci ústavněprávních zásad demokratického právního

³⁰² WODTKE, C., RICHTERS, S. (2004) *Schutz von Betriebs- und Geschäftsgeheimnissen*, Berlin: ERICH SMIDT VERLAG, S. 191.

³⁰³ Taková žádost by mohla znít např.: „*Sollte die Kammer hinsichtlich des Erlasses der einstweiligen Verfügung Bedenken haben, wird um einen kurzen telefonischen Hinweis gebeten.*“

státu.³⁰⁴ Německé právo nezná tajné řízení v pravém slova smyslu. V teorii a hlavně i v praxi však můžeme najít snahu o vytvoření výjimek z pravidla veřejnosti jednání tak, aby bylo zachováno právo osob na zachování utajení obchodního tajemství.

19.2.1. Vyloučení veřejnosti

Podle ustanovení § 172 bodu 2 GVG je možno vyloučit veřejnost ze soudního řízení v případech, kdy by veřejným projednáváním obchodního nebo daňového tajemství mohlo dojít k porušení práv vlastníka tajemství. O vyloučení veřejnosti může soud rozhodnout na návrh některé ze stran, anebo z moci úřední, a to samozřejmě na základě volné úvahy.³⁰⁵

Pro případy, kdy je předmětem soudní pře, otázka, zda tu obchodní tajemství je, nebo zda bylo porušeno, může soud veřejnost vyloučit též pro vyhlášení odůvodnění rozsudku nebo jeho části. Při vyhlášení výroku rozsudku nesmí být veřejnost vyloučena v žádném případě.³⁰⁶ Pokud však nastane případ, kdy obchodní tajemství musí být pojato též do výroku rozsudku samotného (např. když vlastník obchodního tajemství s úspěchem žaloval na zdržení se rušivého jednání, a pro výkon tohoto rozsudku je nezbytné blíže popsat obchodní tajemství) ochrana obchodního tajemství selhává. V praxi se však můžeme v těchto případech setkat s velkorysým přístupem judikatury, kdy jsou částečně sníženy nároky na přesnost znění žalobního návrhu a výroku rozsudku.

Zároveň s vyloučením veřejnosti musí být uložena ostatním osobám podílejícím se na soudním řízení povinnost udržovat mlčenlivost, jen tak může být ochrana obchodního tajemství efektivní.

Na rozhodnutí o vyloučení veřejnosti nemá žádná ze stran nárok, avšak dle ustanovení § 174 odst. 3 věty 3 GVG se lze proti zamítavému rozhodnutí bránit odvoláním.

³⁰⁴ PIEROTH, B. in: JARASS, H., PIEROTH, B. (2004). *Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland: Kommentar*. (7. Aufl., p. 1442). München: Beck. Art. 20, S. 526 ff.

³⁰⁵ WODTKE, C., RICHTERS, S. (2004) *Schutz von Betriebs- und Geschäftsgeheimnissen*, Berlin: ERICH SMIDT VERLAG, S. 114.

³⁰⁶ WODTKE, C., RICHTERS, S. (2004) *Schutz von Betriebs- und Geschäftsgeheimnissen*, Berlin: ERICH SMIDT VERLAG, S. 115.

Vyloučení veřejnosti zaručuje obchodnímu tajemství širokou ochranu, z tohoto důvodu je též omezena možnost nahlížet do spisu pouze pro strany sporu, vedlejší účastníky a právní zástupce, a tak (podle ustanovení § 299 odst. 2 ZPO) nemají ostatní osoby bez přivolení stran ke spisu přístup, pokud hodnověrně neprokáží, že mají na věci oprávněný právní zájem. Takovýto oprávněný zájem je pak identifikován pouze, pokud by mohlo být právo navrhovatele dotčeno obsahem spisu.

Závěr

Na základě informací načerpaných při psaní této práce lze v obecné rovině konstatovat, že zákonná úprava obchodního tajemství v rámci soukromého práva, v rozsahu, v jakém byla předmětem této práce, představuje problematiku aktuální, pro podnikatelské subjekty zajímavou, která je diskutována odbornou veřejností jak z oblasti právní teorie, tak z oblasti právní praxe.

Diskuze na téma obchodní tajemství jsou vedeny nejen v rámci jednotlivých národních právních řádů, ale též na úrovni evropské a mezinárodní. Právě vzhledem k tomu, že se problematika právní úpravy institutu obchodního tajemství neomezuje pouze na území České republiky, byla v této práci zvolena nejen metoda popisně-rozborová, ale také bylo z části využito přístupu srovnávacího tam, kde byla porovnána tuzemská právní úprava s úpravou evropskou, mezinárodní a zejména s právní úpravou obchodního tajemství ve Spolkové republice Německo. Podrobnější srovnání české a německé právní úpravy obchodního tajemství bylo provedeno konkrétně v otázce definic obchodního tajemství, výpočtu výše náhrady škody, povinnosti obchodního zástupce zachovávat mlčenlivost o skutečnostech tvořících obchodní tajemství, a to i po skončení smluvního vztahu, a v otázce informační povinnosti akciové společnosti a společnosti s ručením omezeným vůči akcionářům a společníkům. Nadto byla v poslední kapitole první části této práce srovnána stávající právní úprava obchodního tajemství tak, jak ji obsahuje zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, s právní úpravou, kterou obsahuje zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník účinný od 01. 01. 2014. Cílem srovnávacího postupu bylo zejména získat jiný pohled na institut obchodního tajemství jako celek, jeho právní úpravu, jednotlivé problematické aspekty a též na otázky úzce s obchodním tajemstvím související a obohatit tak výklad obsažený v této práci. V souladu s tímto záměrem a strukturou práce byly dílčí závěry začleněny do jejího samotného textu s tím, že v této kapitole budou shrnuty.

Poznatky získané během teoretické přípravy a hlubšího zkoumání problematiky institutu obchodního tajemství byly čerpány převážně z tuzemské a zahraniční odborné literatury, a to jak knižní, tak i časopisecké a též z rozhodovací praxe soudů. Za limitující je možno označit skutečnost, že na českém trhu ztlačně schází aktuální

teoretická knižní díla, která by se věnovala komplexně problematice obchodního tajemství. Taktéž v oblasti judikatury jsou k dispozici pouze nepočetná rozhodnutí týkající se obchodního tajemství jako takového. Z výše uvedeného výkladu je možno dovodit, že malý počet soudních rozhodnutí týkajících se sporů z obchodního tajemství je zřejmě zapříčiněn zejména obavou majitelů skutečností tvořících obchodní tajemství z jejich „odtajnění“ (*de iure* zániku obchodního tajemství, *de facto* značných škod) během soudního řízení, nelehkým postavením aktivně legitimované osoby při nesení důkazního břemene v těchto sporech a obtížnou vymahatelností nároků vzniklých z porušení práv k obchodnímu tajemství, zvláště pak nároků finančního charakteru např. náhrady škody. Majitelé skutečností tvořících obchodní tajemství tak pravděpodobně budou z části volit mimosoudní vyrovnání s rušitelem jejich práv, či na svá práva rezignují.

Nicméně i přes zjištění uvedená v předchozím odstavci lze uzavřít, že na základě použitých informačních zdrojů uvedených v seznamu literatury na konci této práce bylo možné si dostatečně osvojit teoretické znalosti o institutu obchodního tajemství v soukromém právu, porozumět podstatě některých problémů pojících se s tímto institutem, podrobit je rozboru, v některých případech též srovnání, navrhnout v rámci výkladu jejich možná řešení a v souhrnu tak dosáhnout v úvodu vytyčených cílů. V následujících odstavcích budou sumarizovány některé poznatky získané při psaní této práce.

V úvodní kapitole části první bylo pojednáno o historickém vývoji institutu obchodního tajemství, zejména pak o předválečné tuzemské právní úpravě obsažené v zákoně č. 111/1927 Sb. z. a n., proti nekalé soutěži. Nicméně je dlužno podaný výklad doplnit alespoň stručnou úvahou a srovnáním některých aspektů této úpravy. Soukromoprávní úprava obchodního tajemství obsažená v § 13 z.p.n.s. dělila obchodní tajemství (ostatně jako současná německá úprava) na tajemství výrobní a obchodní. Domnívám se, že takovéto dělení s sebou neneslo oproti stávající úpravě žádné výhody, na druhé straně ani žádné komplikace. V jádru půjde pouze o vnitřní členění faktického charakteru skutečností tvořících obchodní (výrobní) tajemství, zatímco právní obsah pojmů zůstává stejný. Legální definice těchto pojmů v prvorepublikové úpravě (taktéž v současné

úpravě německé), jak již bylo uvedeno v příslušné kapitole, nenajdeme. Do zákona nebyly definice zakotveny, neboť panovala shoda, že přesné vytyčení pojmů by nebylo ani dobře možné ani žádoucí. Nicméně jak je patrné z textu práce, byla chybějící definice pojmu vytvořena, a to jak v době předválečné, tak v současnosti v německém právním řádu právní teorií, resp. judikaturou soudů. Dle mého názoru je právní řád schopen se vypořádat i s chybějícím legálním definováním pojmů (např. obchodní tajemství), a to samozřejmě s výhodami i nevýhodami z toho plynoucími. Jak bylo již zmíněno, předválečné právo upravovalo institut obchodního tajemství pouze v rámci hospodářské soutěže (z.p.n.s.) a neobsahovalo dvojí ochranu, jako je tomu v současné době (§ 17 až 20 ObchZ a § 44 a násl. ObchZ). O otázce „dvojí“ ochrany, její nezbytnosti a významu bude pojednáno níže.

Problematika obchodního tajemství se neomezuje pouze na území České republiky. Z „nadanárodního“ hlediska tak lze konstatovat, že důležitou roli hrají mnohostranné mezinárodní úmluvy, neboť jen efektivní mezinárodní spolupráce je schopna zajistit účinnou ochranu práv z průmyslového vlastnictví (obchodního tajemství). V tomto ohledu lze za nejvýznamnější označit dohodu TRIPS, která v současnosti obsahuje minimální požadavky na právní prostředky ochrany proti porušování práv z průmyslového vlastnictví. Nicméně se domnívám, že do budoucna bude potřeba, aby státy zvýšily svou snahu o prohlubování mezinárodní spolupráce, na mezinárodní úrovni byl opuštěn postoj stanovování zcela minimálních požadavků na národní právní úpravy a aby státy společně aktivně čelily rostoucímu počtu porušování práv z průmyslového vlastnictví, které již nabylo globálního charakteru. I pro úpravu průmyslového vlastnictví, resp. obchodního tajemství, na evropské úrovni bude dle mého názoru nezbytné, aby byla prohloubena spolupráce mezi členskými státy a revidována právní úprava průmyslového vlastnictví tak, aby byl zajištěn vyšší společný standard jejich ochrany, a to nejen v zájmu ochrany vnitřního trhu. Konkrétně ve vztahu zmíněné Směrnice č. 2004/48/ES, o dodržování práv duševního vlastnictví, k úpravě průmyslových práv, resp. obchodního tajemství v České republice, by bylo vhodné vyřešit otázku možné aplikovatelnosti zákona č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví, obzvláště pak jeho ustanovení § 3 a § 5 na problematiku obchodního tajemství. V obecné rovině pak bude potřeba vyřešit otázku, zda předmětný

zákon představuje nepřímou novelu obchodního zákoníku, a to zejména ve vztahu k ustanovení § 20 ObchZ. Osobně se domnívám, že zákon by měl být aplikovatelný na obchodní tajemství, neboť by na něj mělo být, podle revidovaného názoru, pohlíženo jako na předmět průmyslového vlastnictví. Dále je nutné upozornit na problematiku, která byla zmíněna již v kapitole třetí a poznámce pod čarou č. 36. Jedná se o vymezení pojmu „duševní vlastnictví“ ve výše zmíněné směrnici. V současné době není postaveno na jisto, zda se úprava směrnice vztahuje např. též na obchodní tajemství. Tuto nejistotu nepřeklenulo ani zmíněné Prohlášení Komise týkající se článku 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES o vymáhání práv duševního vlastnictví (2005/295/ES). Osobně zastávám názor, že pokud působnost směrnice má být vymezena co nejdříveji tak, aby zahrnovala všechna práva duševního vlastnictví upravená předpisy Společenství v této oblasti nebo vnitrostátními předpisy dotyčného členského státu (což vyplývá z textu směrnice), mělo by do její působnosti spadat i obchodní tajemství. Tím spíše, že směrnice předvídá možnost, aby členské státy rozšířily pro vnitrostátní účely její působnost na jednání týkající se nekalé hospodářské soutěže, kterou je v České republice obchodní tajemství též upraveno.

Vznik obchodního tajemství, resp. jeho ochrany, je vázán na okamžik, kdy skutečnosti, které je potřeba chránit, naplní všechny pojmové znaky obchodního tajemství dle § 17 ObchZ. Tyto znaky musejí být naplněny kumulativně, a to po celou dobu trvání obchodního tajemství. Z tohoto tvrzení se dá vyvodit, že postačí, aby scházel byt jeden pojmový znak a skutečnosti dosud chráněné jako obchodní tajemství této ochrany, resp. statusu obchodního tajemství, pozbývají. Ochrana obchodního tajemství vychází z neformální povahy ochrany, kterou považují za největší přednost institutu obchodního tajemství, neboť po kumulativním naplnění pojmových znaků již není potřeba žádný zápis či evidence skutečností, které obchodní tajemství tvoří. Odpadá tak mnohdy dlouhá čekací lhůta na zápis, formální postupy, vícenáklady apod. Lze říci, že u tohoto institutu se ve značné míře projevuje římská zásada „*Vigilantibus iura scripta sunt*“ neboli „*Právo přeje bdělým, nechť každý si střeží svá práva*“, neboť je na každém podnikateli, zda skutečnosti, které je možno podřadit pod § 17 ObchZ jako obchodní tajemství, chrání, jak dlouho je tajné udrží a zda případně bude uplatňovat nároky z porušení práv plynoucích mu z obchodního tajemství.

V práci jsem se zabýval též v současnosti spornou otázkou převodu obchodního tajemství. V rámci výkladu věnovanému této tématice jsem dospěl k závěru, že obchodní tajemství lze převádět zároveň s podnikem či jeho částí nebo též samostatně. Samostatný převod obchodního tajemství může být realizován buď úplatně nebo bezúplatně, a to ve formě svolení k užití obchodního tajemství, nebo trvalého převodu obchodního tajemství jako takového. Domnívám se, že k úplatnému svolení k užití obchodního tajemství je možno přímo využít licenční smlouvy k předmětům průmyslového vlastnictví podle ustanovení § 508 až § 515 ObchZ a není nutné tuto situaci řešit smlouvou inominátní podle ustanovení § 269 odst. 2 ObchZ s podpůrnou rolí výše zmíněné licenční smlouvy, tedy tzv. nepravou licenční smlouvou.

Již v úvodu kapitoly sedmé bylo uvedeno, že skutečnosti tvořící obchodní tajemství mají v absolutní většině případů nemalou hodnotu. Z tohoto důvodu musely být v obchodním zákoníku zakotveny nástroje ochrany obchodního tajemství. Stalo se tak v ustanovení § 20 a § 51, resp. § 53 ObchZ. Na základě ustanovení § 20 ObchZ je poskytována obchodnímu tajemství absolutní ochrana působící *erga omnes* (nejen v rámci hospodářské soutěže). Ustanovení § 51, resp. § 53 ObchZ, poskytuje ochranu relativní, kterou je chráněno obchodní tajemství v rámci hospodářské soutěže. Vzhledem k velmi široké aplikovatelnosti § 20 ObchZ si lze položit otázku, zda by nedostačovala samotná absolutní ochrana obchodního tajemství, tím spíše, když obchodní zákoník přisuzuje podnikateli právní ochranu totožnou jako při nekalé soutěži. Osobně zastávám názor, že tato ochrana by postačovat mohla, neboť pod § 20 ObchZ spadají též situace, kdy dojde k naplnění nekalosoutěžních ustanovení (§ 44 a § 51 ObchZ). Samotné zakotvení ustanovení § 51 do obchodního zákoníku bylo zřejmě vedeno snahou o zdůraznění ochrany cenných skutečností tvořících obchodní tajemství a jeho hospodářské povahy. Nicméně je nutno též uznat, že víceméně neexistují skutečnosti, které by naplňovaly pojmové znaky obchodního tajemství podle § 17 ObchZ a zároveň nebyly alespoň potenciálně využitelné v soutěži, lze tak předpokládat, že většina případů porušení obchodního tajemství bude podřaditelná též pod § 51 ObchZ. Tuto nejasnou situaci, která však dle mého názoru nepůsobí závažné obtíže, mění zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník, který odkaz na relevantní

nekalosoutěžní ustanovení (zůstávají nezměněna), obdobný tomu v § 20 ObchZ, neobsahuje a pouze ve svém ustanovení § 504 obchodní tajemství definuje. Nicméně kompletní změnou pojetí věci v právním slova smyslu, která nás čeká od 01. 01. 2014 dochází k tomu, že i na obchodní tajemství bude nahlíženo jako na věc a její vlastník bude požívat ochranu práv z této věci mu plynoucích, a to na základě příslušných “obecných“ ustanovení občanského zákoníku. Odstranění dvojí právní úpravy je tak, dle mého názoru, pouze zdánlivé.

Z jednotlivých prostředků ochrany obchodního tajemství jsem se v kapitole osmé zabýval též náhradou škody, která, jak bylo uzavřeno v textu příslušné kapitoly, je v rámci české právní úpravy institutem jen těžce využitelným pro náhradu újmy způsobené ohrožením či porušením obchodního tajemství. Z tohoto důvodu jsem se blíže věnoval možnosti využít v českém právním řádu metodu, která spočívá ve výpočtu výše náhrady škody na základě stanovení licenčního poplatku. Inspirací pro podaný výklad mi byla německá právní úprava obsahující tuto metodu, která může, dle mého názoru, alespoň částečně řešit problematiku přesného vyčíslení utrpěné škody v tuzemské úpravě. Při hledání možnosti jak by mohla být tato metoda v českém právním řádu aplikována jsem vycházel ze znění směrnice č. 2004/48/ES, o dodržování práv duševního vlastnictví, a zákona č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z duševního vlastnictví, který zmíněnou směrnici promítl do českého právního řádu. V rámci příslušné podkapitoly jsem dospěl k tomu, že i výše zmíněný zákon obsahuje mechanismus paušalizovaného stanovení výše náhrady škody a byl by schopen řešit problematiku přesného vyčíslení utrpěné škody. Taktéž považuji za promarněnou příležitost, že zákonodárce nevyužil možnost, kterou nabízí bod 13 preambule směrnice, a působnost směrnice, resp. zákona o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví, nebyla rozšířena i na oblast nekalé soutěže, a to alespoň co do zmíněné úpravy náhrady škody. V rámci úvah na toto téma se jako aktuální opět ukázala již výše zmíněná potřeba vyjasnění vztahu zákona č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z duševního vlastnictví, k ustanovení § 20 ObchZ.

Poslední kapitola části první byla věnována právní úpravě obchodního tajemství obsažené v zákoně č. 89/2012 Sb. občanský zákoník, který nabude účinnosti

k 01. 01. 2014. V této kapitole jsem porovnal současnou úpravu obchodního tajemství, kterou obsahuje obchodní zákoník a úpravu ve zmíněném občanském zákoníku, zejména pak definici obchodního tajemství. Z uskutečněného porovnání vyplynulo, že nová právní úprava obchodního tajemství se oprostuje od přílišné kasuistiky a duplicity v některých oblastech současné úpravy, a to v míře, která institut obchodního tajemství a zejména jeho ochranu neoslabuje. O odlišném pojetí věci v právním slova smyslu, který přináší občanský zákoník, a o jeho vlivu na institut obchodního tajemství bylo psáno výše. Ustanovení pojednávající o nekalé soutěži zůstala v občanském zákoníku zachována a jsou veskrze pouze přejata ze současné úpravy obsažené v obchodním zákoníku. Skutková podstata porušení obchodního tajemství byla vtělena do ustanovení § 2985 NOZ a po stránce textové zůstala nezměněna.

Ve druhé části práce jsem se věnoval právní úpravě obchodního tajemství ve Spolkové republice Německo. Jak jsem již zmínil, v rámci jednotlivých kapitol jsem podrobněji srovnal českou a německou právní úpravu obchodního tajemství v otázce definic obchodního tajemství, povinnosti obchodního zástupce zachovávat mlčenlivost o skutečnostech tvořících obchodní tajemství, a to i po skončení smluvního vztahu, a v otázce informační povinnosti akciové společnosti a společnosti s ručením omezeným vůči akcionářům a společníkům. Při srovnání jsem dospěl k těmto závěrům:

Za největší rozdíl mezi porovnávanými definicemi lze považovat jejich zakotvení v právním řádu toho kterého státu. Zatímco v českém právním řádu nalezneme pojem "obchodní tajemství" definován v ustanovení § 17 ObchZ, tak v německém právním řádu jeho legální definice, tedy jeho závazné vymezení v zákoně, chybí. Definování pojmu obchodní tajemství bylo v Německu přenecháno soudům, resp. teorii - odborné literatuře. Judikatura je v této otázce již po velmi dlouhou dobu ustálena a jí poskytnutá definice platí za obecnou definici obchodního tajemství i pro ostatní oblasti německého práva, v kterých je pojmu obchodní tajemství užíváno. Z podrobného srovnání vyplynulo, že z hlediska jednotlivých definičních znaků jsou obě definice, jak česká tak německá, velice podobné a zakládají dostatečně širokou možnost ochrany skutečností tvořících obchodní tajemství.

Obchodní zástupce má v obou porovnávaných právních úpravách povinnost zachovávat mlčenlivost o skutečnostech tvořících obchodní tajemství, a to i po skončení smluvního vztahu. Je možné tvrdit, že česká i německá právní úprava obchodního zastoupení jsou velice podobné a je patrná inspirace české právní úpravy úpravou německou. K podobnosti úprav napomohla též harmonizační novela obchodního zákoníku (zákon č. 370/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů), kterou došlo k transpozici směrnice č. 86/653/EHS o koordinaci právní úpravy členských států týkající se nezávislých obchodních zástupců. Formulace této směrnice byla do značné míry převzata z úpravy německé. Nejzásadnější otázkou byl rozpor mezi zájmy zastoupeného a zájmy zástupce po skončení smluvního vztahu, konkrétně zda a do jaké míry je možné požadovat po obchodním zástupci, aby zachovával mlčenlivost a zároveň nebyl touto povinností nadměru omezen ve výkonu svého podnikání. Touto problematikou se zabýval Nejvyšší soud ČR, když se usnesl, že obchodní zástupce není povinností mlčenlivosti (plynoucí mu ze zákona) omezen ve svobodě podnikání... Osobně se nedomnívám, že je možno takto generelně tvrdit, že obchodní zástupce není ustanovením § 657 ObchZ omezen ve svobodě podnikání a jako vhodné spatřuji posoudit okolnosti jednotlivých případů, a to už buď posouzením hlediska „profesionálního přístupu řádného obchodníka“, tak jak to je zakotveno v německé právní úpravě, či rozporu se zájmy zastoupeného. Konkrétně ve vztahu k obchodnímu tajemství se domnívám, že pokud skutečnost obchodní tajemství tvoří, a to i po skončení smluvního vztahu, a naplňuje tak podmínky uvedené v § 17 ObchZ, mělo by její sdělení, z logiky věci, být vždy posouzeno jako jednání v rozporu se zájmem zastoupeného, pokud ovšem nedal s tímto sdělením souhlas.

Při porovnání české a německé úpravy práva akcionáře na vysvětlení jsem došel k závěru, že česká právní úprava, která je zakotvena v § 180 odst. 1, 3, 4 a 5 ObchZ vychází z německé právní úpravy obsažené v ustanovení § 131 AktG. V obou právních řádech je právo na vysvětlení určeno k tomu, aby měl akcionář dostatek relevantních informací a mohl tak vykonávat své hlasovací právo. Obě právní úpravy obsahují stejné věcné podmínky pro uplatnění tohoto práva. Pro shodnou úpravu této problematiky hovoří též Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2007/36/ES ze dne 11. 12. 2007 o výkonu některých práv akcionářů ve společnostech s kótovanými akciemi, která byla

vydána ve snaze o posílení a sjednocení práva na informace v členských státech EU. Německá právní úprava navíc zakotvuje v ustanovení § 131 odst. 4 AktG nástroj pro řešení situací, kdy je některému z akcionářů poskytnuta informace a nachází se tak v konkurenční výhodě oproti ostatním akcionářům. Tyto situace jsou řešeny tím, že je výslovně stanoveno, že společnost musí stejnou informaci poskytnout i ostatním akcionářům na valné hromadě, pokud o ni požádají. V českém právním řádu by bylo možno takovou povinnost dovozovat z § 155 odst. 7 ObchZ, který upravuje zásadu stejného zacházení s akcionáři, otázkou je však, zda úspěšně.

Česká a německá úprava problematiky práva společníků na informace u společnosti s ručením omezeným a její vztah k otázce odmítnutí poskytnutí požadované informace, resp. obchodnímu tajemství, se zásadně rozcházejí. Německá právní úprava v ustanovení § 51a odst. 2 GmbHG výslovně stanovuje, že jednatele mohou odmítnout poskytnout požadovanou informaci, pokud by společník tuto informaci chtěl použít v neprospěch společnosti a mohl by jí tak přivodit škodu (tedy lze odmítnout i informaci, která je předmětem obchodního tajemství). Obchodní zákoník obdobné ustanovení neobsahuje a společník má právo na všechny informace týkající se společnosti bez ohledu na to, zda jsou předmětem obchodního tajemství. Osobně považuji německou právní úpravu za šťastnější a možnost odmítnout poskytnutí požadované informace má dle mého názoru opodstatnění, a to obzvláště tam, kde jsou společníci „odcizení“ od své společnosti, neboť je zde identifikováno právě ono nebezpečí vzniku nevýznamné újmy, jak o ní hovoří německý zákon. Dalším rozdílem mezi porovnávanými úpravami je ten, že německý zákon obsahuje ustanovení upravující případy, kdy o poskytnutí informace musí rozhodnout soud. Takováto úprava v obchodním zákoníku zcela chybí.

Závěrem lze konstatovat, že i přes výše uvedené skutečnosti, které považuji za problematické, je institut obchodního tajemství v rámci českého soukromého práva dostatečně upraven, a to včetně ochrany práv z něj plynoucích. Do budoucna bude však potřeba se vypořádat s některými, v textu práce naznačenými, otázkami, zejména bude potřebné zamyslet se nad zlepšením „dobyvatelnosti“ nároků plynoucích z porušení obchodního tajemství (náhrada škody). Podle učiněných zjištění by bylo možné se v některých aspektech právní úpravy obchodního tajemství inspirovat též v německé

právní úpravě. Domnívám se zároveň, že v současné době není možné spoléhat pouze na zákonnou právní ochranu, a to ať soukromoprávní či veřejnoprávní, ale je nezbytné, aby majitel obchodního tajemství dbal o svá práva též v podobě ochrany smluvní, zejména pracovněprávní a též dostatečně zabezpečoval skutečnosti, které se snaží utajit. Zabezpečení však nebude spočívat pouze ve využívání nejmodernějších bezpečnostních systémů, prvků apod., ale zejména v rozhodnutí, komu budou tyto skutečnosti sděleny, neboť právě zaměstnanci seznámení s utajenými skutečnostmi představují pro podnikatele, jemuž obchodní tajemství náleží, to největší nebezpečí. V tomto světle je možné si na otázku položenou na konci úvodu této práce odpovědět tak, že i dnes zůstává stále aktuální úsloví „mlčeti zlato“, neboť čím méně osob je se skutečnostmi tvořícími obchodní tajemství seznámeno, tím jsou skutečnosti ve větším bezpečí.

Seznam použitých zkratek

U zkratek vzniklých z cizojazyčných výrazů je uváděn význam zkratky v originálním jazyce. Český ekvivalent je doplněn tam, kde se ho užívá v ustálené podobě.

- AktG – Aktiengesetz
- ASPI - Automatizovaný systém právních informací
- BetrVG – Betriebsverfassungsgesetz
- BGB – Bürgerliches Gesetzbuch
- BGH - Spolkový soudní dvůr ve SRN (Bundesgerichtshof)
- ES – Evropské společenství
- EU – Evropská unie
- GG – Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland
- GmbHG – Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung
- GRUR - Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht
- GRUR Int - Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht, Internationaler Teil
- GVG - Gerichtsverfassungsgesetz
- HGB - Handelsgesetzbuch
- NJW - Die Neue Juristische Wochenschrift
- NOZ – Nový občanský zákoník – zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník
- NS – Nejvyšší soud ČR
- NSS – Nejvyšší správní soud ČR
- ObčZ – Zákon č. 40/1964 Sb. občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- ObchZ – Zákon č. 513/1991 Sb. obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

- OSN – Organizace spojených národů
- OSŘ – Zákon č. 99/1963 Sb. občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
- Sb. z. a n. – Sbírka zákonů a nařízení
- SES -
- SFEU – Smlouva o fungování evropské unie
- SRN – Spolková republika Německo
- TRIPS - Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví, příloha 1C k Dohodě o zřízení Světové obchodní organizace (Trade Related Intellectual Property Rights); (sděl. č. 191/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů)
- UWG - Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb
- WIPO - Světová organizace duševního vlastnictví (World Intellectual Property Organization)
- WTO - Světová obchodní organizace (World Trade Organization)
- z.p.n.s. – Zákon proti nekalé soutěži
- ZPO – Zivilprozessordnung

Použitá literatura

Česká odborná literatura

- BEJČEK, J., ELIÁŠ, K., & RABAN, P. *Kurs obchodního práva: obchodní závazky*, 5. vyd, Praha: C.H. Beck., 2010.
- BOHÁČEK, M.. *Otevřené otázky právního režimu obchodního tajemství v českém právu a inspirace k jejich řešení v americkém právu*. in: Pocta Petru Hajnovi k 75. Narozeninám. Praha: Wolter Kluver, 2010.
- BUREŠ, J., DRÁPAL, L., KRČMÁŘ, Z. a kol. *Občanský soudní řád*, 7. vydání. Praha: 2006.
- ČADA, K.; *Know - How a obchodní tajemství*. 2. vydání. Praha. : Úřad průmyslového vlastnictví, 2010.
- DĚDIČ, J. a kol.: *Komentář k obchodnímu zákoníku*, I. vydání, Praha: Polygon. 2002.
- ELIÁŠ, K., BEJČEK, J., HAJN, P., JEŽEK, J. a kol. *Kurz obchodního práva. Obecná část. Soutěžní právo*. 4. vydání. Praha : C. H. Beck, 2004.
- ELIÁŠ, K.: *Kurs obchodního práva – Úvodní a obecná část. Soutěžní právo*. 1. vydání. Praha, C.H. Beck 1995.
- HAJN, P. *Komunitární a české právo proti nekalé soutěži: (vybrané kapitoly)*. 1.vyd., Brno: Masarykova univerzita, 2010.
- HAJN, P. *Soutěžní chování a právo proti nekalé soutěži*. 1. Brno : Masarykova univerzita, 2000.
- HAJN, P., *Náhrada škody z nekalé soutěže. Historie obchodněprávních institutů: sborník příspěvků z konference pořádané Katedrou obchodního práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity dne 10. června 2009 v Brně / ed. Josef Bejček*, 1. vyd., Brno, 2009.
- HAJN, P., *Obchodní zákoník s komentářem* 1. díl. Praha: CODEX, 2000.
- HAMANN, L. DRÁBEK, J. BUCHTELA, R. *Soutěžní právo československé*. Praha: V. Linhart, 1938.
- HENDRYCH, D. a kol. *Právní slovník*. 3. podstatně rozšířené vydání. Praha : C.H. Beck, 2009.

- HORÁČEK, R., ČADA, K., HAJN, P. *Práva k průmyslovému vlastnictví. 2.*, dopl. a přeprac. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2011
- HORÁLKOVÁ, M. *Německo-český právní slovník*. Vyd. 1. Voznice: LEDA, 2003
- KNAP, K., *Právní ochrana hospodářské soutěže. II*. Praha: ABF, 1992.
- MALÝ, J., *Obchod s nehmotnými statky. Patenty, vynálezy, know-how, ochrané známky*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2002.
- MUNKOVA, J.: *Právo proti nekalé soutěži. Komentář.*, 3. vydání, C.H.Beck, Praha 2008.
- ONDREJOVÁ, D. *Právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži*. Wolters Kluwer ČR, a. s., 2010.
- ONDREJOVÁ, D. *Přehled judikatury ve věcech nekalé soutěže*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011.
- ONDREJOVÁ, D. Generální klauzule nekalé soutěže včera, dnes a zítra aneb pravotvorba v rukou soudů. In *Historie obchodněprávních institutů*. Brno : Masarykova univerzita, 2009.
- PATĚK, D. *Nekalosoutěžní jednání podle §46 obch. zák. a právní ochrana proti takovému jednání* . Praha, 2003. 141 s. Rigorózní práce. Právnická fakulta Praha.
- PATĚK, D. Převod části podniku: (porovnání smlouvy o prodeji části podniku a smlouvy o rozdělení odštěpením sloučením). *Vzájemné ovlivňování komunitární úpravy a českého a slovenského obchodního práva na pozadí procesu jejich reformy*, Praha, 2007.
- PELIKÁNOVÁ, I. *Komentář k obchodnímu zákoníku*. 4. díl. § 409 - 565. Linde, 1997.
- SKÁLA, K.,: *Nekalá soutěž. Její podstata a stíhání podle zákona ze dne 15. Července 1927, č. 111 Sb. z. a n.*, Praha, Praetor, 1927.
- SLOVÁKOVÁ, Z. *Průmyslové vlastnictví. 2.* doplněné a rozšířené vydání. LexisNexis, 2006.
- SLOVÁKOVÁ, Z. Aktuální změny komunitárního práva v oblasti průmyslového vlastnictví a jejich reflexe v českém právním řádu. *Vzájemné*

ovlivňování komunitární úpravy a českého a slovenského obchodního práva na pozadí procesu jejich reformy, Praha, 2007.

- ŠTENGLOVÁ, I.; DRÁPAL, L.; PÚRY, F.; KORBEL, F. *Obchodní tajemství : praktická příručka* . 1.vydání. Praha : Linde Praha a.s., 2005.
- ŠTENGLOVÁ, I., PLÍVA S., TOMSA M. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009.
- ŠVESTKA, J., SPÁČIL, J., ŠKÁROVÁ, M., HULMÁK, M, a kol. *Občanský zákoník I, II*, 2. vydání, Praha: C. H. Beck, 2009.
- TELEC, I., *Tvůrčí práva duševního vlastnictví*, 1. vydání, Brno: Doplněk, 1994.
- VEČERKOVÁ, E. *Nekalá soutěž a reklama : vybrané kapitoly*. 1. vydání. Brno : Masarykova univerzita, 2005.

Zahraniční odborná literatura

- BAUMBACH, A. (2010). *Handelsgesetzbuch: mit GmbH & Co., Handelsklauseln, Bank- und Börsenrecht, Transportrecht (ohne Seerecht)*. (34., neubearb. und erweiterte Aufl., p. 2323). München: C.H. Beck.
- BAUMBACH, A., HEFERMEHL, W., bearb. KÖHLER, H., BORNKAMM, J. Wettbewerbsrecht: Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb, Preisangabenverordnung. (2004). (23., neu bearbeitete Aufl. /, p. 1683). München: Beck.
- BETHGE, H., ISENSEE, J., & KIRCHHOF, P. (2001). *Handbuch des Staatsrechts der Bundesrepublik Deutschland*. (2., durchgesehene Aufl., p. 1531). Heidelberg: Müller.
- BLACK, H. C., NOLAN, R., NOLAN-HALEY J. M. *Blackův právníký slovník*. 6. vyd. Praha: Victoria Publishing, 1993.
- DRUCKER, P., F. *To nejdůležitější z Druckera v jednom svazku*. Vyd. 1. Praha: Management Press, 2002.
- DRUCKER, P., F. *Postkapitalistická společnost*. Vyd. 1. Praha: Management Press, 1993.
- *Entscheidungen des Bundesgerichtshofes in Zivilsachen*, BGHZ. Bd. 6, (1952). Köln: Heymanns.

- HARTE-BAVENDAMM, H. a HENNING-BODEWIG, F. Gesetz gegen unlauteren Wettbewerb (UWG) mit Preisangabenverordnung: Kommentar. München: Beck, 2004, XIX.
- JARASS, H., & PIEROTH, B. (2004). *Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland: Kommentar*. (7. Aufl., p. 1442). München: Beck.
- KROPFF, B., & SEMLER, J. (c2004). *Münchener Kommentar zum Aktiengesetz*. (2. Aufl., p. 1479). München: Beck.
- MAIER, A., Der Schutz von Betriebsgeheimnissen im schwedischen, englischen und deutschen Recht, Heymanns, 1998.
- MANGOLDT, H., KLEIN, F., & STARCK, C. (1999). *Das Bonner Grundgesetz: Kommentar*. (4., vollständig Neubearb. Aufl., p. 2396). München: Vahlen, Art. 12 Rn. 284.
- PALANDT, O., & BASSENGE, P. (2003). *Bürgerliches Gesetzbuch: mit Einführungsgesetz (Auszug), Unterlassungsklagengesetz, Produkthaftungsgesetz, Erbbaurechtsverordnung, Wohnungseigentumsgesetz, Hausratsverordnung, Lebenspartnerschaftsgesetz, Gewaltschutzgesetz (Auszug)*. (62., neubearbeitete Aufl., p. 2894). München: Beck.
- PIPER, H., & KÖHLER, H. (2010). *Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb mit Preisangabenverordnung: Kommentar*. (5., neu bearbeitete Aufl., p. 1257). München: C.H. Beck.
- QUACK, F. (1997). *Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch*. (3. Aufl., p. 2628). München: Beck. § 1004.
- RICHARDI, R., & WLOTZKE, O. (2001). *Münchener Handbuch zum Arbeitsrecht: Ergänzungsband : Individualarbeitsrecht*. (2. Aufl., p. 367). München: Beck.
- ROWEDDER, H., SCHMIDT-LEITHOFF, CH. Gesetz betreffend die Gesellschaft mit beschränkter Haftung (GmbH): Kommentar. 4. Aufl. München: Vahlen, 2002.
- SCHLÖTTER, R., Der Schutz von Betriebs- und Geschäftsgeheimnissen und die Abwerbung von Arbeitnehmern – Eine rechtsvergleichende Untersuchung des englischen, französischen und deutschen Rechts, Carl Heymanns Verlag, Köln, 1997.

- SCHMIDT, K. Münchener Kommentar zum Handelsgesetzbuch: §§ 1-104. München: Beck, c1996.
- SCHOLZ, F. (2000). *Kommentar zum GmbH-Gesetz mit Anhang Konzernrecht*. (9. neubearbeitete und erw. Aufl., p. 2129). Köln: Schmidt.
- TEPLITZKY, O. *Wettbewerbs- und Wettbewerbsverfahrensrecht: systematische Gesamtdarstellung für die Praxis*. 6. vollst. überarb. u. erw. Aufl. Köln: Heymanns, 1992.
- WODTKE, C., RICHTERS, S. (2004) *Schutz von Betriebs- und Geschäftsgeheimnissen*, Berlin: ERICH SMIDT VERLAG.

České odborné články

- ČERNÁ, S., K obsahu a podmínkám ochrany obchodního tajemství akciové společnosti, *Aplikované právo: Vysoká škola aplikovaného práva*, 2008, č. 2.
- ELIÁŠ, K., Vklady do obchodních společností, *Právník: Ústav státu a práva AV ČR v.v.i.*, 1995, č. 5.
- FILIP, V., Akcionářské právo na informace, *Právní rozhledy: C. H. Beck*, 2010, č. 14.
- HAJN, P. K dřívějším, současným a budoucím prostředkům ochrany proti nekalé soutěži. *Časopis pro právní vědu a praxi: Právnická fakulta Masarykovy univerzity*, 2001, č.4.
- HAJN, P. Mimosoudní ochrana proti nekalé soutěži. *Právník: Ústav státu a práva AV ČR v.v.i.*, 1993, č. 12.
- HAJN, P. Předběžné opatření ve sporech z nekalé soutěže : Nad starší i současnou judikaturou. *Právní rozhledy: C. H. Beck*. 1994, č.10.
- HAJN, P. Soukromoprávní ochrana obchodního tajemství. *Průmyslové vlastnictví: Úřad průmyslového vlastnictví*, 1994, č.2.
- HAJN, P., Zjevné i méně zřejmé změny v českém právu proti nekalé soutěži, *Obchodněprávní revue: C. H. Beck*, 2011, č. 7.
- HAVLÍN, M., Historický vývoj právní úpravy nekalé soutěže, *Právník: Ústav státu a práva AV ČR v.v.i.*, 1996, č. 9.

- HORÁČEK, R., K otázkám aplikace zák. č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví. *Obchodní právo*: Prospektrum spol. s r. o., 2007, č. 11.
- HRÁDEK, J. Nový občanský zákoník: Předmluvní odpovědnost. *Bulletin advokacie*: Česká advokátní komora, č. 3, 2011.
- HRUDA, O. Odstraňovací nárok ve věcech nekalé soutěže – jak teoreticky správně a přitom prakticky formulovat žalobní petit. *Právní rozhledy*: C. H. Beck. č. 21, 2011.
- LISSE, L. Know-how v českém právním řádu. *Právní rozhledy*: C. H. Beck. 2003, č. 10.
- MACEK, J. Právní prostředky ochrany proti jednání nekalé soutěže podle obchodního zákoníku. *Obchodní právo*: Prospektrum spol. s r. o. 1993, č. 5.
- MACEK, J., K právním prostředkům ochrany proti jednání nekalé soutěže. *Obchodní právo*: Prospektrum spol. s r. o, 1993.
- ONDREJOVÁ, D. Právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži obsažené v obchodním zákoníku : Nárok zadržovací a odstraňovací. *Bulletin advokacie: Česká advokátní komora*. 2010, č. 4.
- ONDREJOVÁ, D. Právní osoby oprávněné hájit zájmy soutěžitelů nebo spotřebitelů v nekalosoutěžních sporech. *Právní fórum*: Wolters Kluwer ČR. 2010, č.2.
- PELIKÁNOVÁ, R., Jakou definici průmyslového vlastnictví potřebujeme?, *Právní fórum*: Wolters Kluwer ČR, 2009, č. 2.
- POSPÍŠIL, M. Licenční smlouva k předmětům průmyslového vlastnictví. *Obchodněprávní revue*: C. H. Beck. č. 4, 2011.
- RABAN, P., Obchodní zastoupení, *Právní rozhledy*: C. H. Beck, č.1, 2003.
- RAUS, D. Spory o nekalou soutěž a aktivní legitimace. *Právní rádce*: Ekonomia. 1998, č. 3.
- SLOVÁKOVÁ, Z. Vývoj judikatury v oblasti ochrany průmyslového vlastnictví. *Jurisprudence*: Wolters Kluwer ČR, č. 2, 2006.
- TELEČEK, I. Duševní vlastnictví a jeho vliv na věc v právním smyslu. *Právní rozhledy*: C. H. Beck, č. 12, 2011.

- VOJČÍK, P. Know-how ako predmet právnych vzťahov. *Průmyslové vlastnictví: Úřad průmyslového vlastnictví*, 1996, č.1.
- ZAPLETAL, J. Několik poznámek k nové úpravě soudní vynutitelnosti práv duševního vlastnictví, *Právní rozhledy: C. H. Beck*, 2006, č. 20.

Zahraníční odborné články

- DRUCKER, P., F. The new society of organizations, *HARVARD BUSINESS REVIEW*, September-October 1992.
- ENDERS, T.: Know How Schutz als Teil des geistigen Eigentums. *GRUR - Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht*, 2012, č. 1.
- KRAßER, R.: Grundlagen des zivilrechtlichen Schutzes von Geschäfts- und Betriebsgeheimnissen sowie von Know-how. *GRUR - Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht*, 1977, č. 4.
- MCGUIRE, M. R., BJÖRN, J., KÜNZEL, J., WEBER, N.: Der Schutz von Geschäftsgeheimnissen durch Rechte des Geistigen Eigentums und durch das Recht des unlauteren Wettbewerbs (Q215). *GRUR Int. - Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht - Internationaler Teil*, 2010, č. 10.
- SCHILLER, A., A., *Trade Secrets and the Roman Law: The Actio Servi Corrupti*, 30 COLUM. L. REV. 837 (1930) [hereinafter *Secrets*]; now in A. ARTHUR SCHILLER, AN AMERICAN EXPERIENCE IN ROMAN LAW 1 (1971).
- SCHÖTTLE, H.: Aus eins mach zwei – die neuen Generalklauseln im Lauterkeitsrecht. *GRUR - Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht*, 2009, č. 6.
- WATSON, A., *Trade Secrets and Roman Law: The Myth Exploded* (1996). Scholarly Works. Paper 476.

Česká judikatura

- Nález Ústavního soudu ČR ze dne 05. 08. 2009, sp. zn. I. ÚS 2036/08.
- Nález Ústavního soudu ČR ze dne 30. 11. 1999, sp. zn. II. ÚS 485/98.
- R II/1965 trestní - citováno podle: ŠVESTKA, J., SPÁČIL, J., ŠKÁROVÁ, M., HULMÁK, M, a kol. *Občanský zákoník I, II*, 2. vydání, Praha 2009.

- Rozhodnutí Krajského soudu v Praze ze dne 09. 04. 1998, sp. zn. Rc 2 Cm 284/97.
- Rozhodnutí R 25/1986 citováno podle: ŠVESTKA. J., SPÁČIL. J., ŠKÁROVÁ. M., HULMÁK M. a kol. *Občanský zákoník I, II*, 2. vydání, Praha 2009.
- Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze sp. zn. R 3 Cmo 143/94.
- Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze sp. zn. R 3 Cmo 170/97
- Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, sp. zn. R 3 Cmo 207/98
- Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 10. 08. 2004, sp. zn. 3 Cmo 293/2003.
- Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 23. 02. 1998, sp. zn. 3 Cmo 204/97.
- Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 31. 03. 2009 sp. zn. 3 Cmo 261/2008.
- Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 25. 05. 2001, sp. zn. 31 Ca 189/2000 - 27.
- Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 25. 05. 2001, sp. zn. 31 Ca 189/2000 - 27.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 04. 04. 2006, sp. zn. 32 Odo 1370/2005.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 05. 05. 2006, sp. zn. 32 Odo 511/2006.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 14. 12. 2002, sp. zn. 21 Cdo 630/2002.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 15. 6. 2005, sp. zn. 32 Odo 1318/2004.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. 02. 2009, sp. zn. 23 Cdo 2030/2007.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. 09. 2002, sp. zn. 29 Odo 652/2001.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. 09. 2002, sp. zn. 29 Odo 652/2001.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 25. 03. 2003, sp. zn. 29 Odo 717/2002.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 25. 06. 2008, sp. zn. 32 Odo 1568/2006.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. 04. 2008, sp. zn. 32 Cdo 139/2008.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 31. 01. 1996, sp. zn. II Odon 15/96.
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2007, sp. zn. 2 As 27/2007-87.
- Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 08. 04. 1998, sp. zn. 3 Cmo 289/96.
- Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 22. 05. 1995, sp. zn. 3 Cmo 1031/95.

- Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 03. 01. 2002, sp. zn. / Čj. : Rc 29 Odo 400/2001.
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 03. 01. 2002, sp. zn.: 29 Odo 400/2001.
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 14. 03. 2006, sp. zn. 32 Odo 1230/2005.
- usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 16. 06. 2011, sp. zn. 25 Cdo 2041/2009.
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 20. 03.2003, sp. zn. čj.: Odo 396/2002.
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 21. 06. 2007, sp. zn. 20 Cdo 2800/2006.
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 22. 02. 2011, sp. zn. 29 Cdo 3704/2009.
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 22. 04. 2009, sp. zn.: 29 Cdo 2850/2008.
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 01. 2009, sp. zn. 29 Cdo 3009/2007.
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. 08. 2001, sp. zn. 29 Odo 71/2001.
- Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 03. 07. 2003, sp. zn. 7 A 98/2002.
- Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 04. 06. 2003, sp. zn. 6 A 157/2002.
- Usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 29. 05. 2001, sp. zn. II ÚS 183/2001.
- Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 20. 06. 2010, sp. zn. 7 Cmo 284/2009.

Zahraniční judikatura

- Judikát DRILL PARTS & SERVICE CO., INC. v. JOY MFG. CO. 439 So.2d 43 (1983).
- Judikát KODEKEY ELECTRONICS, INC. v. MECHANEX CORPORATION 486 F.2d 449 (1973).
- Judikát MASON V. JACK DANIEL DISTILLERY 518 So.2d 130, 1987 Ala. Civ. App. LEXIS 1361 (1987).
- Rozhodnutí Spolkového soudního dvora, sp. zn. I ZR 111/53 ze dne 15. 03. 1955, "Möbelpaste“.
- Rozhodnutí Spolkového soudního dvora, sp. zn. I ZR 153/99 ze dne 03. 05. 2001.
- Rozhodnutí Spolkového soudního dvora, sp. zn. I ZR 64/00 ze dne 7. 11. 2002.
- Rozhodnutí Spolkového soudního dvora, sp. zn. I ZR 126/03 ze dne 27. 04. 2006.

- Rozhodnutí Spolkového soudního dvora, sp. zn. I ZR 311/98 ze dne 5. 7. 2001 "Spiegel – CD-ROM".
- Rozhodnutí Spolkového soudního dvora, sp. zn. I ZR 107/90 ze dne 17. 06. 1992 "Tchibo/Rolox II".
- Rozhodnutí Spolkového soudního dvora, sp. zn. I ZR 112/75 ze dne 18. 02. 1977 "Prozeßbrechner".
- Rozhodnutí Spolkového soudního dvora, sp. zn. I ZR 119/00 ze dne 19. 12. 2002 " Geheimnisverrat eines Handelsvertreters als Weinberater ".
- Rozhodnutí Spolkového soudního dvora, sp. zn. I ZR 136/90 ze dne 25. 06. 1992 "Clementinen".
- Rozhodnutí Spolkového soudního dvora, sp. zn. I ZR 177/80 ze dne 27. 01. 1983 "Brombeer-Muster".
- Rozhodnutí Spolkového soudního dvora, sp. zn. I ZR 180/53 ze dne 16. 11. 1954.
- Rozhodnutí Spolkového soudního dvora, sp. zn. I ZR 194/80 ze dne 17. 02. 1983 "Geldmafiosi".
- Rozhodnutí Spolkového soudního dvora, sp. zn. I ZR 21/62 ze dne 10. 07. 1963 "Petromax II" (mit Anmerkungen v. Falck).
- Rozhodnutí Spolkového soudního dvora, sp. zn. I ZR 41/62 u. 40/63 ze dne 06. 11. 1963 "Milchfahrer" (mit Anmerkungen Bußmann).
- Rozhodnutí Spolkového soudního dvora, sp. zn. I ZR 59/88 ze dne 22. 03. 1990 "Lizenzanalogie".
- Rozhodnutí Spolkového soudního dvora, sp. zn. I ZR 72/59 ze dne 01. 07. 1960 "Wurftaubenpresse" (mit Anmerkungen Heydt).
- Rozhodnutí Spolkového soudního dvora, sp. zn. I ZR 99/80 ze dne 19. 11. 1982 "Stapel-Automat".
- Rozhodnutí Spolkového soudního dvora, sp. zn. Ib ZR 37/62 ze dne 06. 11. 1963 ""Klemmbausteine" (mit Anmerkungen Heydt)".
- Rozhodnutí Spolkového soudního dvora, sp. zn. I ZR 15/88 ze dne 16. 11. 1989 "Raubkopien".
- Rozhodnutí Spolkového soudního dvora, sp. zn. VI ZR 171/02 ze dne 10. 12. 2002.

Ostatní zdroje

- BRENNECKE, H., STIPP, K., Der Handelsvertreter: Die Verschwiegenheitspflicht über Geschäfts- und Betriebsgeheimnisse nach Beendigung des Handelsvertretervertrages - Teil 2 – Geschäfts- und Betriebsgeheimnisse.
- BRENNECKE, H., STIPP, K., Der Handelsvertreter: Die Verschwiegenheitspflicht über Geschäfts- und Betriebsgeheimnisse während des Handelsvertretervertrages Teil 1 – Die Verschwiegenheitspflicht.
- Důvodová zpráva k zákonu č. 111/1927 Sb. z. a n.
- Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.
- Důvodová zpráva k zákonu č. 152/2010 Sb., kterým se mění zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
- Komentář k Obchodnímu zákoníku – ustanovení § 59 – dostupný v ASPI k danému ustanovení.
- Komentář k ustanovení § 122, dostupný v ASPI k danému ustanovení.
- PELIKÁNOVÁ, I. Komentář k § 51 obchodnímu zákoníku ze dne 1. 1. 2003. ASPI ID: LIT17007CZ -
- Stenoprotokoly z 89. schůze, na které byl projednáván sněmovní tisk č. 255 – Vládní návrh zákona proti nekalé soutěži.

Přehled souvisejících právních předpisů

Mezinárodní smlouvy a evropské předpisy

- Akční plán na zlepšení a posílení způsobu boje proti padělání a pirátství v rámci vnitřního trhu.
- Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví - TRIPS.
- Nařízení Komise (ES) č. 772/2004 o použití čl. 81 odst. 3 Smlouvy na určité kategorie dohod o převodu technologií ze dne 7. dubna 2004.
- Nařízení Rady EHS č. 19/65/EHS o použití čl. 85 odst. 3 Smlouvy na určité kategorie dohod a jednání ve vzájemné shodě ze dne 2. března 1965.

- Pařížská unijní úmluva byla revidována v Bruselu (r. 1900), Washingtonu (r. 1911), Haagu (r. 1925), Londýně (r. 1934), Lisabonu (r. 1958), Stockholmu (r. 1967).
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví.
- Směrnice Rady 86/653/EHS ze dne 18. prosince 1986 o koordinaci právní úpravy členských států týkající se nezávislých obchodních zástupců
- Zelená kniha Komise o boji proti padělání a pirátství na vnitřním trhu.

České právní předpisy

- Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 483/2000 Sb., kterou se stanoví případy, v nichž nelze povolit nahlédnutí do spisu, neboť jeho obsah musí zůstat utajen
- Zákon č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)
- Zákon č. 370/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 15/1998 Sb., o Komisi pro cenné papíry a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění zákona č. 30/2000 Sb., zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

předpisů, a zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů

Německé právní předpisy

Pro účely této práce bylo znění německých právních předpisů získáno na internetových stránkách www.gesetzeiminternet.de, které provozuje Ministerstvo spravedlnosti SRN jako společný projekt s Juris GmbH. Bylo využito vždy aktuální znění právních předpisů dostupné na těchto stránkách.

- AktG – Aktiengesetz
- BetrVG – Betriebsverfassungsgesetz
- BGB – Bürgerliches Gesetzbuch
- GG – Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland
- GmbHG – Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung
- GVG - Gerichtsverfassungsgesetz
- HGB - Handelsgesetzbuch
- UWG - Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb
- ZPO – Zivilprozessordnung

Internetové zdroje informací

- <http://beck-online.beck.de>
- <http://digitalcommons.law.uga.edu>
- <http://eur-lex.europa.eu>
- <http://obcanskyzakonik.justice.cz>
- <http://psp.cz>
- <http://upv.cz>

- <http://www.beck-online.cz/>
- <http://www.brennecke-partner.de>
- <http://www.bundesgerichtshof.de>
- <http://www.gesetzeiminternet.cz>
- <http://www.mpo.cz/>

Summary

The Trade Secret and its Protection under Private Law

The theme (topic) of this thesis is The Trade Secret and its Protection under private law. Concretely it examines the trade secret's legal regulation in commercial and civil law. The aim of this thesis is not only to summarize and generalize the existing piece of knowledge relating to the conception of trade secret in the Czech Republic and to compare some of its aspects with corresponding legal regulation in the Federal Republic of Germany but also to provide a complex view of this institute, to capture the essence of some problems and to attempt to suggest some solutions. To achieve this goal both a descriptive and a comparative method were chosen. While elaborating this thesis, not only Czech and German professional literature but also some judicature's samples of both states were drawn. Because of the fact that Czech civil law is going to be recodified in 2014, the work also mentions the future legal regulation. This thesis is systematically divided into two main parts and farther deals with the particular chapters and subchapters

Part One divided into 13 chapters deals with legal regulation of trade Secret in the Czech Republic.

Chapter One describes the history of the trade secret institute and focuses mainly on the period when the trade secret was regulated by the Act No. 111/1927 Coll., Against Unfair Competition.

The following two chapters explore the role of international and European law in respect of the trade secret protection. Regarding international treaties referring to the trade secret protection, the thesis mentions Paris Convention on the Protection of Industrial Property and the Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights. As far as European law is concerned, Directive 2004/48/EC of the European Parliament and of the Council on the enforcement of intellectual property rights and Commission Regulation (EC) No. 772/2004 on the application of Article 81(3) of the Treaty to categories of technology transfer agreements were elaborated.

Chapter Four clarifies the meaning of "the trade secret" and precisely examines its individual signs in the way they are currently used in the Czech legal system.

Chapter Five provides comparison of trade secret and matters which are closely related to it (know-how and confidential information by virtue of Section 271 of the Czech Commercial Code).

Chapter Six concentrates on the disposal of the trade secret and its possible transfer either together with a firm, or solely transfer of the trade secret.

The subject of the chapters Seven to Twelve is private law protection of the trade secret in civil and commercial law, both substantive and procedural. It is concentrated on the particular means of legal protection which can be used in the Czech civil law.

Chapter Thirteen examines the above mentioned Czech legislation of the trade secret which is contained in a new civil codex, the Civil Code, No. 89/2012 Coll., which will come into force on January 1, 2014 and which is compared to the valid legal regulation.

Part Two divided into six chapters concentrates on legal regulation of the trade secret in the Federal Republic of Germany.

Chapter Fourteen defines the term of trade secret, its definition and its individual definition signs as understood in German law. In this chapter the definition of trade secret from both legal points of view – the German and the Czech is also compared.

Chapter Fifteen describes the trade secret in selected areas of German legal system and analyzes competition law in particular.

Chapter Sixteen explains the trade secret in German corporate law and includes comparison of Czech and German legal regulation of partner's and shareholder's right to information, which is the subject of trade secret in the respective corporation.

Chapter Seventeen deals further with commercial regulation as it compares Czech and German legal regulation of commercial representative's duty to maintain confidentiality, especially after finishing the contractual relation.

Chapter Eighteen and Nineteen explain the conception of civil claims and procedural remedies of trade secret protection.

In the final and last chapter there are summarized some conclusions, which have resulted from all aspects of this thesis.

Klíčová slova

Obchodní tajemství; ochrana obchodního tajemství; porušení obchodního tajemství.

Keywords

Trade secret; trade secret protection; breach of trade secret.